DİVAN BY

KEFELİ MUSTAFA MÜDÂMÎ

Thesis submitted to the

Institute for Graduate Studies in the Social Sciences

in partial fulfillment of the requirements for the degree of

Master of Arts

in

Turkish Language and Literature

by

Nilüfer Kol

Boğaziçi University

2007

Divan by Kefeli Mustafa Müdâmî (Sixteenth century)

The thesis of Nilüfer Kol

is approved by:

Prof. Zehra Toska (Committee Chairperson)

Prof. Dr. Günay Kut

Assist. Prof. Zeynep Sabuncu

July

2007

Thesis Abstract

Nilüfer Kol, "Divan by Kefeli Mustafa Müdâmî (Sixteenth century)"

The subject of this thesis is the *Divan* by Kefeli Mustafa Müdâmî, one of the sixteenth century Ottoman poets. The aim of this work is to determine and analyze the text by comparing the two manuscripts.

The thesis basically consists of two parts: The first part analyzes the *Divan* in terms of form, such as genres of verses, rhythm, rhyme, etc.; religious, historical, mythological, geographical elements; structure and characteristics of style. The second part which gives the transcripted version of the whole text presents the critical edition of the *Divan.* An index exhibiting the proper names used in the *Divan* is appended to the end of the work. A copy of one of the original manuscripts is also added to the end.

With this work, which studies the *Divan* by Müdâmî, especially by introducing the menakıbname section, it is intended to extend a new text to the literature of menakıbname genre narrating Emir Sultan. Furthermore it is tried to enlighten the poet's life and literary style, who is not well-known in Old Turkish Literature.

Tez Özeti

Nilüfer Kol, "Kefeli Mustafa Müdâmî Divanı (16. yüzyıl)"

Bu çalışmanın konusu, 16. yüzyıl Osmanlı şairlerinden Kefeli Mustafa Müdâmî'nin *Divan*'ıdır. Çalışmada *Divan*'ın iki nüshasının karşılaştırılması yoluyla doğru bir biçimde tespit edilmesi ve incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma temel olarak iki bölümden oluşmaktadır: İnceleme bölümünde *Müdâmî Divanı,* nazım şekilleri, vezin, kafiye ve redif kullanımları gibi şekilsel özellikleri; içerdiği dinî, tarihî, mitolojik ve coğrafyaya dair unsurlar ile yapısı ve üslup özellikleri açısından tetkik edilmiştir. *Divan*'ın bütününün transkripsiyonlu metin olarak tespit edildiği bölümde ise, *Müdâmî Divanı*'nın mevcut iki nüshası karşılaştırılarak incelenmek suretiyle eserin en doğru biçimde tespit edilmesini hedefleyen bir edisyon kritik çalışması yapılmıştır. Çalışmanın sonuna, *Divan*'da kullanılan özel isimleri tespit eden bir indeksle nüshalardan birinin bir kopyası eklenmiştir.

Kefeli Mustafa Müdâmî Divanı'nı konu alan bu çalışmada, özellikle menakıbname bölümünün gün ışığına çıkarılmasıyla, Emir Sultan menakıbnameleri literatürüne yeni bir metin eklenmiş; ayrıca kaynaklarda hakkında geniş bilgi verilmeyen şairin hayatı ve edebî kişiliği ortaya konmaya çalışılmıştır.

Önsöz

Kefeli Mustafa Müdâmî, 16. yüzyılda yaşamış bir şairdir. *Divan*'ında yer alan bilgilere göre Kefeli olan, Anadolu'ya gelip Alaşehir, Aydın ve Bursa'da bir süre bulunan Müdâmî, Emir Sultan'a bağlı Şeyh Süleyman'ın müridlerindendir. *Divan*'ını Hicri 947 (Miladi 1540) senesinin Rebiülevvel ayında tertipleyen Müdâmî hakkında kaynaklarda çok az bilgi vardır. Kefeli Müdâmî üzerine daha önce Kocaeli Üniversitesi'nde Ramazan Yaşar tarafından yapılan çalışmada eserin menakıbname türündeki ilk bölümü kapsam dışında tutulmuştur. Çalışmamız, *Müdâmî Divanı*'nı, bu bölümü de içine alacak şekilde eserin elde olan iki nüshasını karşılaştırmak suretiyle ele almaktadır.

Bu çalışmada *Müdâmî Divanı*'nın Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/1-2-3 ve İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T-5520'de kayıtlı bulunan yazma nüshaları kullanılmıştır. Farklı yüzyıllara ait bu yazmalardan ilkinde baştan yaklaşık 10 varak eksiktir. Ancak bu nüsha, müellif nüshası olması ihtimali ve harekeli bir metin olması, şiir başlıkları içermesi ve diğer nüshada görülen eksiklikler ile atlamalara rastlanmaması açısından önemlidir. Her iki nüsha da, kendi dönemlerinin dil ve imla özelliklerini yansıtmaktadır. İmla farklılıkları, eksikler ve atlamalar dışında, 16. yüzyılda kaleme alınan birinci nüsha ile 17. yüzyılda istinsah edilen ikinci nüsha arasında görülen birtakım farklılıklar, bu çalışmaya bir edisyon kritik özelliği kazandırmıştır.

Müdâmî Divanı'nın doğru bir şekilde tespit edilip incelenmesinde her zaman yol gösterici ve destekleyici olan sayın hocam Prof. Dr. Zehra Toska'ya, değerli zamanını ve yardımlarını esirgemeyen sayın hocam Prof. Dr. Günay Kut'a, araştırmanın sağlıklı bir şekilde yürümesi için kaynaklarından istifade ettiğim İSAM Kütüphanesi'ne teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ……. v

1. BÖLÜM: MÜDÂMÎ'NİN HAYATI ve EDEBÎ KİŞİLİĞİ …….. 1
Hayatı …….. 1
Edebî Kişiliği …….. 19

2. BÖLÜM: DİVANIN İNCELENMESİ …… 26
Şekilsel Özellikler …….. 27
Muhteva Özellikleri ……... 40
Üslup Özellikleri ……..... 84

3. BÖLÜM: SONUÇ ……..... 94

4. BÖLÜM: NÜSHA TAVSİFLERİ …… 96
Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/1-2-3(S) ... 96
İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T-5520 (İ) …… 102
Nüsha Değerlendirmesi ……. 106

5. BÖLÜM: METİN TESPİTİYLE İLGİLİ HUSUSLAR
VE TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ …… 110
6. BÖLÜM: TRANSKRİPSİYONLU METİN ……113

EKLER
A. Transkripsiyonlu Metinde Geçen Özel Adlar İndeksi ……... 311
B. Metnin Aslı …… 314

BİBLİYOGRAFYA ……. 374

KISALTMALAR

age.	:	Adı geçen eser
agm.	:	Adı geçen makale
bk.	:	Bakınız
bs.	:	Basım
C	:	Cilt
çev.	:	Çeviren
drl.	:	Derleyen
G	:	Gazel
H	:	Hicri
hzl.	:	Hazırlayan/lar
Hz.	:	Hazret-i
İ	:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T-5520 Nüshası
Ka	:	Kaside
Kı	:	Kıta-i kebire
M	:	Miladi
m.	:	Madde
mm	:	Milimetre
Mua	:	Muaşşer
Muh	:	Muhammes
Mur	:	Murabba
Müf	:	Müfred
Müs	:	Müseddes
N	:	Nazm
No	:	Numara
öl.	:	Ölüm tarihi
S	:	Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/1-2-3
s.	:	Sayfa
sa.	:	Sayı
TDK	:	Türk Dil Kurumu
TDV	:	Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	:	Türk Tarih Kurumu
v	:	Varak
vb.	:	ve benzeri
yty.	:	yayın tarihi yok
y.y.	:	yayınevi yok

1. BÖLÜM: MÜDÂMÎ'NİN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Hayatı

Müdâmî, 16. yüzyılda yaşamış bir şairdir. Hayatı hakkında az sayıda kaynakta yer alan bilgi, adı, mahlası ve memleketinden ibarettir. Bu kaynaklar; Müstakimzâde Süleyman Sâdeddin Efendi'nin *Mecelletü'n-Nisâb Fi'n-Neseb Ve'l-Künâ Ve'l-Elkâb*, Bursalı İsmail Beliğ'in *Tarih-i Bursa (Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefeyât-ı Dânişverân-ı Nâdiredân)*, Mehmed Şemseddin'in *Yadigâr-ı Şemsî*, Mehmet Nâil Tuman'ın *Tuhfe-i Nâilî* isimli eserleridir.

Müstakimzâde'nin (öl. 1787) 350'den fazla kaynaktan yararlanarak hazırladığı ve M 1762'de tamamladığı Türk-İslam meşhurlarına dair Arapça biyografi eseri *Mecelletü'n-Nisâb*[1] -kendi divanından sonra- Müdâmi hakkında en geniş bilgiyi veren kaynaktır. 9671 madde içeren eserin nisbeler bölümünde yer alan Müdâmî maddesinde, şairin adının Mustafa, mahlasının ise Müdâmî olduğu, Kefeli olduğu, H 947 senesinde Emir Muhammed Buhârî el-Burûsî menakıbını yazdığı bilgisi verilmektedir. Ayrıca bahsedilen eserin İbrahim Cevrî hattıyla yazılmış nüshasını gördüğünü de bildiren Müstakimzâde, şairin tarikate Alaşehir'de Şeyh Sinan'ın oğlu Şeyh Ahmed'in oğlu Şeyh Süleyman'a intisap ederek girdiğini de bildirir. Nâil Tuman (öl. 1958) *Tuhfe-i Nâilî*[2] isimli eserinde Müstakimzâde'nin eserini kaynak göstererek şairin adını, mahlasını, Kefeli olduğunu, Menakıb-ı Emir Buhârî nâzımı olduğunu bildirir ve H 947, M 1540 senelerini şairin vefat tarihi

[1] Müstakimzâde Süleyman Sâdeddin Efendi, *Mecelletü'n-Nisâb Fi'n-Neseb Ve'l-Künâ Ve'l-Elkâb,* Süleymâniye Kütüphanesi, Halet Efendi No: 628, 388b.

[2] Nâil Tuman, *Tuhfe-i Nâilî,* C 2, (Ankara: Bizim Büro Yayınları, 2001), s. 941, m. 3917.

olarak verir. Mehmet Nâil Tuman'ın Müstakimzâde'nin verdiği bilgilere ilavesi, H 947 senesini, miladi karşılığı ile birlikte ölüm yılı olarak vermek olmuştur; ayrıca Müdâmî'nin tarikate Alaşehir'de girdiğinden ve mürşidlerinin silsilesinden de bahsetmemiştir. H 947 senesi, şairin kendi eserinde de belirttiği gibi, telif tarihidir.[3] Belirleyici özelliklerinin başında, biyografilerde verilen doğum ve ölüm tarihlerinin müellifin ciddi tahkikleri sonucunda belirlenmiş olması sayılan *Mecelletü'n-Nisâb*'da[4] söz konusu maddede belirtilen tek tarih, eserin telif tarihidir; bir başka deyişle Müstakimzâde şairin vefatıyla ilgili herhangi bir bilgi vermemiştir. Mehmet Nâil Tuman, şairin vefat tarihini bir başka kaynaktan öğrendiyse de bunu belirtmemiştir; gösterdiği tek kaynak Müstakimzâde'dir. Buradan yola çıkarak, *Mecelletü'n-Nisâb*'daki Müdâmî maddesinde geçen tarihin, *Tuhfe-i Nâilî*'de sehven ölüm yılı olarak belirtilmiş olabileceği sonucuna ulaşmak mümkündür. Bursalı İsmail Beliğ (öl. 1727) *Güldeste*'sinin[5] Emir Sultan bahsinde soy ağacıyla ilgili ayrıntı verirken Müdâmî'nin ve Şevkî'nin yazdıkları menakıbnamelerdeki bilgilere gönderme yapar. Eserde Müdâmî ve Şevkî dışında yazılan Emir Sultan menakıbnâmeleri de anılarak bunlardan örnek manzumeler alıntılanmıştır. Mehmed Şemseddin'in (öl. 1936) *Yadigâr-ı Şemsî*[6] isimli eserinde de Müdâmî yine Emir Sultan bahsinde, Emir Sultan'ın halifeleri ve sevenleri arasındaki menakıbname yazarlarından biri olarak anılır. Aynı şekilde Türkiye Diyanet Vakfı İslâm

---

[3] Müdâmî, *Divan*, Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, No: 305/3, v 30a. (Bundan sonra S ile gösterilecektir.)

Müdâmî, *Divan*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No: T-5520, v 9b ve 26a. (Bundan sonra İ ile gösterilecektir.)

[4] Ahmet Yılmaz, "Mecelletü'n-Nisâb", *İslâm Ansiklopedisi,* C 28, (Ankara: TDV Yayınları, 2003), s. 237-238.

[5] Bursalı İsmail Beliğ, *Tarih-i Bursa (Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefeyât-ı Dânişverân-ı Nâdiredân),* (Bursa: Hüdâvendigâr Matbaası, 1885), s. 70.

[6] Mehmed Şemseddin, *Yadigâr-ı Şemsî Bursa Dergâhları I-II*, (Bursa: Uludağ Yayınları, 1997), s. 38.

Ansiklopedisi Emir Sultan maddesinde[7] de Müdâmî'nin adı menakıbname yazarları arasında geçer ve şairin İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ne kayıtlı eserinin künyesi verilir.

Görüldüğü gibi kaynaklar Müdâmî'nin hayatı hakkında geniş bilgi içermemekte; doğum tarihi, doğum yeri, eğitimi, mesleği, ailesi, hangi tarihlerde hangi bölgelerde bulunduğu, divanını kaç yaşında tertip ettiği, ne zaman ve nerede öldüğü, başka eserlerinin olup olmadığı gibi birçok soru cevapsız kalmaktadır. Bununla birlikte, şair hakkında en geniş bilgiyi içeren kaynağın, kendi eseri olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Müdâmî Divanı'nın Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'nde bulunan nüshasındaki vakfiyelerde[8] geçen "Muṣṭafā bin Aḥmed el-Ḳırīmıyyü ş̱ümme el-Kefevî" ibaresinden, şairin adının Mustafa bin Ahmed olduğu ve Kırım Hanlığı'na bağlı Kefe şehrinde doğduğu anlaşılmaktadır. 1475-1600 yılları arasında Osmanlı Devleti hakimiyetinde bulunan Kırım'da[9] 16. yüzyılda Osmanlı kültürünün giderek güçlendiği, edebî dil olarak Doğu Türkçesi yerine Osmanlı Türkçesinin benimsendiği, Kırım Hanları'nın Osmanlı Türkçesiyle şiirler söylediği ve İstanbul'dan gelen şairleri saraylarında el üstünde tuttukları, Kırım'dan ve özellikle Kefe'den şairlerin yetiştiği[10] bilgisiyle birleştirildiğinde, Müdâmî'nin bu dönemdeki verimli ortamda Kefe'den yetişen şairlerden biri olduğu ve daha sonra Anadolu'ya geldiği anlaşılmaktadır.

---

[7] Hüseyin Algül-Nihat Azamat, "Emir Sultan", *İslâm Ansiklopedisi,* C 11, (İstanbul: TDV Yayınları, 1995), s. 146-148.

[8] Müdâmî, *age.*, S/33a ve S/88a.

[9] Geniş bilgi için bk. Yücel Öztürk, *Osmanlı Hakimiyetinde Kefe 1475 -1600*, (Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2000).

[10] Mehmed Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatı Tarihi*, (İstanbul: Ötüken Yayınları, 1980), s. 378.

Müdâmî eserinin özellikle menakıbname bölümünde kendisi hakkında bilgi vermektedir.

Eger dirseñ nedür ʻālemde nāmuñ
Tekellüm ḳıl işitsünler kelāmuñ (Mesnevi 239)

Ne güne kimsesin kimüñ nesisin
Bu yād illerde kimüñ bilişisin (Mesnevi 240)

Kefe şehrindenem bir derdimendem
Ẕelīlem ṣanma kim bir ercümendem (Mesnevi 246)

Derūnum pāk ü ḳalbüm pür-ṣafādur
Dilüm ṣāfī vü nāmum Muṣṭafādur (Mesnevi 247)

Cihānda maḫlaṣum bilki Müdāmī
Burūsada Emīr Sulṭān ġulāmı (Mesnevi 248)

Şair, ‘yad iller’ tabiriyle Anadolu’nun yerlisi olmadığını, Kefeli olduğunu, adının Mustafa olduğunu ve Müdâmî mahlasını kullandığını, Bursa’da bulunan Emir Sultan’a bağlı olduğunu bildirmektedir. Divanının sebeb-i telif bölümünde Kıpçak, Kırım, Anadolu ve Arap topraklarını dolaşan bir seyyah olduğunu söyleyen şair, Kefe’den Alaşehir’e gelinceye kadar bulunduğu coğrafyaları da bildirmektedir.

İşit ḥālüm diyeyüm saña iy yār

Ben idüm bilki bir seyyāḥ ü seyyār (Mesnevi 276)

Naẓar-gehdi baña Ḳıpçāġ-ıla deşt

Ḳırımı eylemişdüm niçe kez geşt (Mesnevi 277)

Gehī Rūm illerin seyrān iderdüm

‘Arab milkinde geh cevlān iderdüm (Mesnevi 278)

Şair yalnızca bu dönemde dolaştığı bölgeleri bildirmekle kalmaz, duygu ve düşünce dünyasına dair bilgiler de verir.

Göñül māyil degüldi cāh u māla

Yüzüm cārūb idi ehl-i kemāle (Mesnevi 279)

Ki yārüm olmışidi ‘ilm-i ma‘ḳūl

Daḫı dildārum idi ‘ilm-i menḳūl (Mesnevi 280)

Gehī ‘ilm-i ḥadīṯ olurdı ḫoş-ẕevḳ

Düşerdi ‘ilm-i tefsīre gehī şevḳ (Mesnevi 281)

İderdüm ‘ālime envā‘-ı ‘izzet

Ḳılurdum fāżıla her demde ḥürmet (Mesnevi 282)

Bular daḫı ḳılurdı baña taʿẓīm
İderdi her biri envāʿ-i tekrīm (Mesnevi 283)

İşitsem ḳanda bir faẓluñ emīri
Olurdum cān-ile anuñ esīri (Mesnevi 284)

Varup müşkillerüm taḳrīr iderdüm
Eger ḥall eylese taḥrīr iderdüm (Mesnevi 285)

Bu dizelerde şair, makam ve maddiyata değer vermediğini, kemal ehli insanlara yöneldiğini, kendini aklî ve naklî ilimlere verdiğini, hadis ve tefsir ilimleriyle meşgul olduğunu, âlim ve fazıl insanlara hürmet gösterip onlardan da saygı gördüğünü anlatır; böyle insanların bulunduklara yerlere gidip onlarla görüşmeye çalıştığından bahseder. Yine sebeb-i telif bölümünden, Müdâmî'nin Hz. Ebu Bekir soyundan gelen bir 'üstad'ı olduğunu, yüksek yaratılışlı ve ilim sahibi bu kişinin Alaşehir'de olduğunu duyduktan sonra buraya gitmek için yola çıktığını öğreniriz.

Varidi baña bir üstād-ı ḥāẕıḳ
'İlimde māhir ü ṭab' içre fā'iḳ (Mesnevi 286)

Aña cedd idi bil Bū Bekr-i Ṣıddīḳ
Ki ṣāḥib-diḳḳat idi ehl-i taḥḳīḳ (Mesnevi 287)

İşitdüm varmış anı Alaşehre

Teveccüh eyledüm ben de o şehre (Mesnevi 294)

Şair, ‘üstad’ olarak bahsettiği bu kişinin ismi hakkında bilgi vermez, yalnızca Hz. Ebu Bekir soyundan geldiğini söyler; ancak üstadına övgü ve dua içeren beyitler arasında geçen

Daḫı luṭfuñla iy ġaffār u ma‘būd
Ḳamu mensūbını sen eyle mes‘ūd (Mesnevi 291)

beytinden yola çıkılarak bu kişinin, mensupları bulunan, kendisine intisap edenlere yol gösteren bir şeyh olduğunu düşünmek de mümkündür. Müdâmî, üstadını görmek için Alaşehir’e giderken yol arkadaşlarının birinden bu bölgede Şeyh Sinan isminde keramet sahibi veli bir zatın bulunduğunu, Emir Sultan’ın müridlerinden olan şeyhin çocuk yaşlarda kerametler göstermeye başladığını öğrenir. Yol arkadaşı, kendisinin Şeyh Sinan’ı görmediğini ancak oğlu Şeyh Ahmed’in hizmetinde bulunduğunu, onun da babası gibi keramet sahibi kamil bir insan olduğunu söyler; gösterdikleri kerametleri anlatır.

Bizüm ilde didi var-idi evvel
Vilāyet ıssı bir şeyḫ-i mükemmel (Mesnevi 299)

Didi ol geçeli ḫayli zamāndur
Daḫı bil ismini Şeyḫī Sināndur (Mesnevi 306)

İrişmedüm ben anuñ ḥażretine
Velī varmışam oġlı ḫizmetine (Mesnevi 307)

Mübārek ismidür Aḥmed Efendi
Daḫı boynumdadur ‘ışḳı kemendi (Mesnevi 313)

Bu şeyhlerin hayatta olmadıklarına, onları görüp de meclislerinde bulunamadığına hayıflanan Müdâmî’ye yol arkadaşı, hayatta olmasalar da onlara yönelip himmet isteyebileceğini söyler; Şeyh Sinan’dan ve Şeyh Ahmed’den sonra onların makamına geçen ve Şeyh Ahmed’in oğlu olan Şeyh Süleyman’a gidip feyzinden istifade etmesini salık verir.

Didüm ismini ḳıl anuñda i‘lām
Süleymān Şeyḫ Efendidür didi nām (Mesnevi 331)

Didüm kimüñ nesidür iy ḫiredmend
Didi Aḥmed Efendiye o ferzend (Mesnevi 332)

Ki gerçek sırrıdur ol evliyānuñ
Ki oġlı oġlıdur Şeyḫī Sinānuñ (Mesnevi 333)

Görürse yüzüni ġamnāk olur şād
Vilāyet ṣāḥibidür ider irşād (Mesnevi 334)

İder ṭāliblere dāyim ifāde

Murāduñsa var eyle istifāde (Mesnevi 335)

İrişürse eger Ḥaḳdan hidāyet

Delīl olup saña ide delālet (Mesnevi 336)

Seni vāṣıl ḳıla devletlü ḫāna

Ki ceddi ḥażret-i Şeyḫī Sināna (Mesnevi 337)

Saña ḥāṣıl ola niçe meṭālib

Daḫı ḳaṭ‘ idesin niçe merātib (Mesnevi 338)

Alaşehir’e gidip üstadını bulduktan sonra yol arkadaşından işittiklerini üstadına anlatan Müdâmî, onun da gönlündeki bir murada erişmek için Şeyh Sinan ve Şeyh Ahmed’in mezarlarına giderek Allah’a dua ettiğini, dönüşte Şeyh Süleyman’ı rüyasında görüp ondan muradına erişeceğinin müjdesini aldığını öğrenir. Üstadının da Şeyh Süleyman’a bağlı olduğunu öğrenen Müdâmî, onu görmek, tanımak, meclisinde bulunmak ister.

Çü üstāẕ eyledi ḥālin ḥikāyet

Didüm iy cāna ḳūt ü rūḥa rāḥat (Mesnevi 354)

Diler görmek dil-i bī-çāre el’ān

Ne güne kimsedür Şeyḫī Süleymān (Mesnevi 355)

Üstad'ından müsaade alan Müdâmî, Şeyh Sinan ve Şeyh Ahmed Efendi'nin mezarlarını ziyaret ederek dua eder, onların ruhlarından himmet diler.

Diledüm bir gün andan ben icāzet
Mezār-ı şeyḫi ḳılam tā ziyāret (Mesnevi 359)

Daḫı idem o gice anda iḥyā
Didi nola mu'īnüñ ola Mevlā (Mesnevi 360)

Münevver merḳadin ḳıldum ziyāret
O gice ṣubḥa dek itdüm 'ibādet (Mesnevi 361)

Ḫüdāya eyledüm ḥamd ü şenālar
Daḫı ehl-i ḳubūra çoḳ du'ālar (Mesnevi 362)

Diledüm bilki iy ṣāḥib-mürüvvet
Ki ervāḥ-ı meşāyiḫ ḳıla himmet (Mesnevi 363)

Ḫüdādan pes irişdi 'avn ü nuṣret
Göñülden gitdi bir miḳdār ġaflet (Mesnevi 364)

Ardından Aydın'da bulunan Şeyh Süleyman'ın dergâhına giden Müdâmî burada bir süre kalır. Manevi iklimi, insanları ve coğrafyası ile burayı çok beğendiğini anlatan şair bir süre sonra da Emir Sultan'ı ziyaret etmek arzusuyla Bursa'ya gider.

Süleymān Şeyḫe varup çāker oldum

Ne çāker ḫāk-i pā-yı kemter oldum (Mesnevi 372)

Birinüñ ġıll ü ġış yoḳdur dilinde

Begüm ẓulmet nider Aydın ilinde (Mesnevi 389)

Bulardan çünki gördüm ben keremler

Ḳarār itdüm o yirde niçe demler (Mesnevi 390)

Bu vech-ile geçerken rūzigārum

Ferāġat gūşesinde kār u bārum (Mesnevi 391)

Göñül meyl eyledi cānān iline

Muḥibb ü bendedür sulṭān iline (Mesnevi 392)

Eger kimdür diriseñ saña cānān

Muḥammed āli ya‘ni Mīr Sulṭān (Mesnevi 393)

Bursa’da Emir Sultan’ın mezarını ziyaret eder, atası Hz. Muhammed’in şefaati için duada bulunur. Emir Sultan’ın mezarı yakınlarında bir süre kalarak ibadetle meşgul olur, sonra tekrar Alaşehir’e döner.

Mezārına yaḳın yirde o ḫānuñ

Muḥammed āli ol ḳuṭb-ı cihānuñ (Mesnevi 417)

Ḳarār itdüm niçe eyyām u müddet

Ḫüdāya eyledüm ḥamd ü taḥiyyat (Mesnevi 418)

Sefer düşdi o yirden daḫı iy yār

Ki vardum Alaşehre yine tekrār (Mesnevi 419)

Şeyh Süleyman'ın dergâhına döndüğünde şeyhi ondan Emir Sultan'ın kerametlerini anlatan, okuyanları coşturacak, dilden dile dolaşıp meşhur olacak ve tarihe geçecek bir menakıbname yazmasını ister.

Baña bir gün didi ol şeyḫ-i dānā

Menāḳıb naẓm id iy merd-i tüvānā (Mesnevi 425)

Ki ol ola tevātür birle meşhūr

Daḫı ola tevārīḫ içre mesṭūr (Mesnevi 426)

Beġāyet aḫṣarın hem eyle telḫīṣ

Daḫı ḳıl naẓmuñı sen aña taḫṣīṣ (Mesnevi 427)

Beyān it ḫalḳa kim sulṭān-ı sādāt

Muḥammed āli ol kān-ı sa'ādāt (Mesnevi 429)

Ki oldur mālik-i milk-i vilāyet

Nice ḳılmışdur iẓhār-ı kerāmet (Mesnevi 430)

Şeyhinin bu isteği üzerine önce tereddüt eden Müdâmî, yetenek ve hünerinin azlığından söz ederek liyakatinin olmadığını belirtir. Ancak Şeyh Süleyman, Allah'ın yardımıyla yazabileceğini söyler ve Müdâmî de kabul ederek yazmaya başlar.

Didüm iy şeyḫ-i kāmil yoḳ liyāḳat
Beġāyet ḳıllet üzredür bıḍā'at (Mesnevi 433)

Didi ola mu'īnüñ Rabb-ı a'lā
Ki oldur vāhib ü feyyāż u Mevlā (Mesnevi 434)

Ḳabūl idüp sözin dil oldı rāġıb
Ki naẓm ola cihān içre menāḳıb (Mesnevi 435)

Müdâmî'nin *Divan*'da verdiği bilgilerden yola çıkarak şairin hayatı şu şekilde özetlenebilir: Kırım Hanlığı'na bağlı Kefe şehrinde doğan ve asıl adı Mustafa bin Ahmed olan şair Kırım, Kıpçak ve Arap topraklarını dolaştıktan sonra Anadolu'ya gelip Alaşehir, Aydın ve Bursa'da bulunmuş; Şeyh Sinan'ın torunu ve Şeyh Ahmed'in oğlu Şeyh Süleyman eliyle Aydın'da Emir Sultan dergâhına intisap etmiş; Şeyh Süleyman'ın isteği üzerine Emir Sultan'ın kerametlerini anlatan menakıbnameyi de içeren *Divan*'ını Hicri 947 (Miladi 1540) senesinin Rebiülevvel ayında tertip etmiştir.

Müdâmî'nin eğitimi ile ilgili olarak kaynaklarda bir bilgi bulunmamakla beraber, eserinde verdiği bilgilerden onun ilim öğrenmeye büyük önem verdiği, âlim

ve fazıl kişilerin sohbetinde bulunmayı, onlardan faydalanmayı ilke edindiği anlaşılmaktadır.

Göñül māyil degüldi cāh u māla
Yüzüm cārūb idi ehl-i kemāle (Mesnevi 279)

İderdüm ‘ālime envā‘-ı ‘izzet
Ḳılurdum fāżıla her demde ḥürmet (Mesnevi 282)

İşitsem ḳanda bir fażluñ emīri
Olurdum cān-ile anuñ esīri (Mesnevi 284)

Ayrıca aklî ve naklî ilimleri öğrendiğini, hadis ve tefsir ilimleriyle meşgul olduğunu belirtmektedir.

Ki yārüm olmışidi ‘ilm-i ma‘ḳūl
Daḫı dildārum idi ‘ilm-i menḳūl (Mesnevi 280)

Gehī ‘ilm-i ḥadīṯ olurdı ḫoş-ẕevḳ
Düşerdi ‘ilm-i tefsīre gehī şevḳ (Mesnevi 281)

Divan’daki Arapça ve Farsça manzumelerden şairin bu dillere şiir söyleyecek kadar hakim olduğu anlaşılmaktadır; özellikle Arapça gazellerinin sayıca çokluğu, hadis ve tefsir ilimlerine olan ilgisiyle birlikte düşünüldüğünde şairin Arapça konusunda hayli

yol kat etmiş olduğu yorumuna ulaşılabilir. Ayrıca menakıbnamede geçen bazı ifadeler, şairin eğitim seviyesi ile ilgili ipuçları olarak yorumlanabilir. Örneğin Alaşehir yolunda yol arkadaşlığı ettiği insanları anlatırken kullandığı 'avam' tabiri, şairin kendisini eğitim açısından belli bir seviyenin üzerinde gördüğünü düşündürmektedir.

Refīḳümdi benüm bir niçe eşḫāṣ
'Avām idi velīkin ṣāḥib-iḫlāṣ (Mesnevi 295)

'Halk, aşağı tabakadan insanlar, alt sınıflar'[11] anlamına gelen, 'kaba ve cahil halk, ayaktakımı', 'halktan ilim irfanı kıt olan kimse, okuyup yazması az olan', 'tasavvufta hakikate tam erememiş, tevhidin derin hakikatlerinden tam haberi olmayan' gibi anlamlarda da kullanılan kelime, şairin en azından alınan eğitim yönüyle belirli özelliklere sahip olduğunu, kendini 'avam'dan daha üstün gördüğünü göstermektedir. Bununla birlikte, insanları değerlendirirken yalnızca aldıkları eğitimi dayanak almadığı, onların kişisel özelliklerini, manevi yönden bulundukları seviyeyi, tavır ve duruşlarını da dikkate aldığı 'velīkin ṣāḥib-iḫlāṣ' ifadesinden anlaşılmaktadır.

Kaynaklar Müdâmî'nin ismini yalnızca çalışmamıza konu olan eseriyle anmaktadır; şairin başka eser ortaya koyup koymadığı noktasında da bilgi yoktur. Bununla birlikte,

Beġāyet aḫṣarın hem eyle telḫīṣ
Daḫı ḳıl naẓmuñı sen aña taḫṣīṣ (Mesnevi 427)

[11] Francisci a Mesgnien Meninski, *Lexici Arabico-Persico-Turcici*, (İstanbul: Simurg Yayınları, 2000) C 3, s. 778.

beytinden yola çıkılarak, şairin şiir kudretini başka eserlerle de ortaya koymuş olabileceği ihtimali üzerinde düşünmek mümkündür. Şeyh Süleyman'ın şairden Emir Sultan hakkında menakıbname yazmasını istemesi anlatılırken kullanılan 'nazmını ona tahsis et' ifadesinde geçen ve 'var olan bir şeyi belli bir gaye için kullanmak, bir şey veya bir kimse için ayırmak, bir yere mahsus kılmak' anlamlarında kullanılan 'tahsis' kelimesi, Müdâmî'nin şiirler söyleyen, manzumeler ortaya koyan bir şairken şeyhinin isteği üzerine şiir yeteneğini bu yönde sarf etmeye başladığı yorumuna imkân verebilir.

Kaynaklarda Müdâmî mahlasını kullanan şairler incelendiğinde, şairimiz Kefeli Mustafa bin Ahmed dışında, aynı mahlası kullanan üç şairin daha bahsinin geçtiği görülmektedir. Bunlardan ilki 16. yüzyıl tezkirelerinden *Gülşen-i Şu'arâ*'da[12] Ahdî'nin yer verdiği Müdâmî Bey'dir. Sîne Bülbülü Mehemmed Çelebi olarak tanınan ve sipahi bölüğünden olan şair İstanbulludur. Ahdî şairin H 960 senesinde, Dukâkinzâde Mehmed Paşa'nın Mısır'a Paşa oluşuna düşürdüğü tarihi de alıntılayarak gazellerinden örnekler verir. Sîne Mehemmed Çelebi'ye yer veren bir diğer kaynak 20. yüzyıl tezkirelerinden *Tuhfe-i Nâilî*'dir. Nâil Tuman şairle ilgili bilgilere, Dukâkinzâde'nin Mısır valiliğine düşürülen tarihten yola çıkarak, H 960'tan sonra vefat ettiği bilgisini eklemiştir. Tezkirelerde karşılaşılan Müdâmî mahlaslı bir diğer şair ise ilk olarak yine 16. yüzyıl tezkirecilerinden Âşık Çelebi'nin *Meşâ'irü'ş-Şu'arâ*'sında[13] bahsettiği Gelibolulu Kara Çelebi'dir. Âşık Çelebi'nin verdiği bilgilere göre, Yazıcızâde'nin akrabalarından olan Müdâmî, Müftü Ali

[12] Ahdî, *Gülşen-i Şu'arâ,* hzl. Dr. Süleyman Solmaz, (Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2005), s. 521-524.

[13] Âşık Çelebi, *Meşâ'irü'ş-Şu'arâ,* hzl. Filiz Kılıç, (Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 1994), s. 414.

Çelebi'nin oğlu Monla Çelebi'den icazet alarak Monla Çelebi'nin medresesine önce müderris, daha sonra da kadı olmuştur. Âşık Çelebi şairin,

Kūh-ı ġam çeşmesidür çeşm-i güher-pāş degül
Saṭr-ı tārīḫdür üstinde anuñ ḳaş degül

matla'lı şiirini de alıntılar. Aynı yüzyılda tezkiresini kaleme alan Kınalızâde Hasan Çelebi de *Tezkiretü'ş-Şu'arâ*'sında[14] Kara Memi Çelebi olarak tanınan ve İstanbul'da beytülmal eminiyken vefat eden bir Müdâmî'den bahseder ve Âşık Çelebi'nin de alıntıladığı matla'ı verir. Ancak Kınalızâde, şairin Gelibolulu olduğundan bahsetmediği gibi Âşık Çelebi'nin verdiği bilgilere ek olarak, şairin sipahi zümresinden olduğunu söyler; Kınalızade'nin Kara Memi Çelebi'yi Ahdî'nin bahsettiği Sîne Mehemmed Çelebi ile karıştırarak sipahi zümresinden olduğu bilgisini vermiş olması muhtemeldir. Beyânî de *Tezkiretü'ş-Şu'arâ*'sında[15] Kınalızâde'nin verdiği bilgileri tekrarlar; Muhammed isminde Kara Memi Çelebi olarak tanınan ve sipahi olan şairin aynı matla'ını alıntılar. Gelibolulu Âlî de *Künhü'l-Ahbâr*'ında[16] aynı şaire işaret eder; Gelibolulu Kara Memi Çelebi olarak tanınan şairin kadılık yaptığını, Sarı Ali Çelebi isminde bir kardeşi olduğunu, sohbet meclislerinde bulunmayı sevdiğini söyler; ancak sipahi olduğundan bahsetmez. Âlî ayrıca, Âşık Çelebi'nin şairin Yazıcızâde'nin akrabası olduğu konusunda yanıldığını

[14] Kınalızâde Hasan Çelebi, *Tezkiretü'ş-Şu'arâ,* hzl. İbrahim Kutluk, (Ankara: TTK, 1981), C 2, s. 885.
[15] Beyâni Mustafa bin Cârullah, *Tezkiretü'ş-Şu'arâ,* hzl. İbrahim Kutluk, (Ankara: TTK, 1997), s. 258.
[16] Gelibolulu Âlî, *Künhü'l-Ahbâr,* hzl. Mustafa İsen, (Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1994), s. 273.

da iddia eder ve aynı matla'ı o da alıntılar. Kafzâde Fâizî de *Zübdetü'l-Eş'âr*'ında[17] Kara Memi olarak tanınan Müdâmî'den bahseder; yalnızca şairin ismini veren Kafzâde aynı matla'ı alıntılar.

Âşık Çelebi, Kınalızâde ve Kafzâde ile birlikte *Kâmûs-ı Âlam, Sicill-i Osmânî* ve *Atâ Tarihi*'ni de kaynak gösteren Nâil Tuman *Tuhfe-i Nâilî*'de Gelibolulu Kara Memi Çelebi'nin beytülmal eminliği yaptığını ve Muhammediye müellifi Yazıcızâde'nin akrabası olduğunu yineler ve şairin III. Murad devrinde vefat ettiğini bildirir.

İlk olarak 17. yüzyıl tezkirelerinden *Riyâzü'ş-Şu'arâ*'da[18] karşılaşılan bir diğer Müdâmî de Kadı Emir Nimetzâde'nin oğlu olarak tanıtılan Hasan Çelebi'dir. Nimetzâde'nin Belgrat'ta öldüğünü söyleyen Riyâzî şairin aşağıdaki beytini de alıntılar:

Sebeb-i naṣb degül şimdi dilā begse z̲āt
Alamaz manṣıbı seyyidde olursa biz̲z̲āt

Fâizî de Nimetzâde Müdâmî olarak bahsettiği şairin H 1014'te öldüğünü söyler ve Riyâzî ile aynı beyti alıntılar. Yine 17. yüzyıl tezkirecilerinden Rızâ da eserinde[19] Hasan Çelebi'ye yer verir; şairin İstanbullu olduğunu, mülazım ve müderrislik yaptığını belirterek aşağıdaki beytini alıntılar:

---

[17] Kafzâde Fâizî, *Zübdetü'l-Eş'âr*, hzl. Bekir Kayabaşı (Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 1997), s. 495-496.

[18] Riyâzî, *Riyâzü'ş-Şu'arâ*, Nuruosmaniye Kütüphanesi, No: 3724, C 2, s. 133a-133b.

[19] Zehrmarzâde Rızâ Seyyid, *Tezkire-i Rızâ* (Dersaadet: İkdam Matbaası, 1316), s. 93.

Dilde serçeşme-i ġamdur bilirin baş degil

Dīdeden anuñ ayaġıdur aḳan yaş degil

Nâil Tuman *Tuhfe-i Nâilî*'sinde[20] Kafzâde Fâizî, Riyâzî ve Rızâ'yı kaynak göstererek Nimetzâde'ye değinir; Hattat Emir Nimetzâde Hasan Çelebi olarak tanıttığı şairin Nimetzâde Kadı Emir Efendi'nin oğlu olduğunu, İstanbullu olduğunu ve müderrislik yaptığını bildirir. H 1014 / M 1605'te öldüğünü, Belgrat'ta medfun olduğunu söyleyerek kaynaklardaki her iki beyti de alıntılar.

Kaynaklarda yapılan bu incelemeler sonucunda, Kefeli Mustafa Müdâmî dışında 'Müdâmî' mahlasını kullandığı bilinen diğer şairlerin, şairimizle karıştırılması veya şiirlerinin birbirine karışması gibi bir durumun gözlenmediği tespit edilmiştir.

Edebî Kişiliği

Müdâmî Divanı, dinî didaktik bir metin özelliği göstermesi hasebiyle anlatım inceliğinden, sanatlı söyleyişten ziyade aktarılmak istenen mesaja yoğunlaşılan bir anlatımla kaleme alınmıştır. Şair eserini telif etmekteki amacını,

Ġaraż naẓm itmeden 'arż-ı meveddet

Muḥammed āline ya'ni maḥabbet (Mesnevi 719)

[20] Nâil Tuman, *age.,* s. 941-942.

beytiyle özetlemiştir. Eserin sebeb-i telif bölümünde de şeyhi Süleyman Efendi'nin kendisinden Emir Sultan'ın kerametlerini anlatan bir eser kaleme almasını istediğini belirtir.

Baña bir gün didi ol şeyḫ-i dānā
Menāḳıb naẓm it iy merd-i tüvānā (Mesnevi 425)

Beyān it ḫalḳa kim sulṭān-ı sādāt
Muḥammed āli ol kān-ı sa'ādāt (Mesnevi 429)

Ki oldur mālik-i milk-i vilāyet
Nice ḳılmışdur iẓhār-ı kerāmet (Mesnevi 430)

Kerāmātı anuñ dillerde meẕkūr
Vilāyātı anuñ illerde meşhūr (Mesnevi 431)

Bu bölümde eserin dilden dile dolaşması, tarihe mal olup meşhur olması, okuyup dinleyenlerin coşup aşka gelmesi arzusu da belirtilir. Özellikle –bu tür eserlerde görüldüğü gibi- sıkça tekrar edilen 'dinlemek', 'kulak vermek' ifadelerinden hareketle, eserin hitap ettiği kitlenin dergâhlarda bir araya gelen halk kesiminden insanlar olduğu, aralarında okuma yazma bilmeyenlerin de olabileceği müridlerin oluşturduğu topluluklarda manzum olarak anlatılan veya okunan hikâyeler aracılığıyla tarikatin öğretilerinin aktarıldığı düşünülebilir.

Ḳılanlar cān ḳulaġıyla anı gūş

Olalar vālih ü sermest ü medhūş (Mesnevi 428)

İşit imdi yine bir ḫoş ḥikāyet

Ne ḳılmışdur şeh-i milk-i siyādet (Mesnevi 623)

Ḳulaḳ ṭut imdi iy kān-ı sa‘ādet

Beyān idem saña bir ḫoş ḥikāyet (Mesnevi 654)

Emir Sultan'ın kerametlerini öğrenmenin kişiye sağlayacağı huzur ve mutluluğu, onun manevi yüceliğinden istifade etmenin önemini vurgulayan şair, okuyanların kurtuluşu için de dualar eder; okuduklarından çıkardıklarını hayatlarına uygulamalarını salık verir.

Ne buyurdı resūl aña işitgil

İşidüp daḫı kendüñe iş itgil (Mesnevi 226)

Emīr Sulṭān ne ḳıldı eyle tibyān

İşidüp şevḳe gelsün ehl-i īmān (Mesnevi 653)

Kerāmātı ḳaçan kim olına yād

Ḫarāb olmış göñüller ola ābād (Mesnevi 503)

Müdâmî'nin kendi şiirine bakışı hakkında *Divan*'dan kayda değer veri elde edilememekle birlikte, şeyhi menakıbname yazmasını istediğinde yaşadıkları diyalogdan, şairin kendi şiir kudretini yetersiz bulduğu yorumu çıkarılabilir. Bununla birlikte bu tür eserlerin sebeb-i telif bölümlerinde buna benzer ifadelerin kullanılageldiği, ayrıca şairin tasavvufi bir ekolün içinde olmakla tevazu prensibi gereği şiirini ve kendini övmekten imtina etme eğiliminde olacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Didüm iy şeyḫ-i kāmil yoḳ liyāḳat
Beġāyet ḳıllet üzredür bıḍā'at (Mesnevi 433)

Didi ola mu'īnüñ Rabb-ı a'lā
Ki oldur vāhib ü feyyāż u Mevlā (Mesnevi 434)

Ḳabūl idüp sözin dil oldı rāġıb
Ki naẓm ola cihān içre menāḳıb (Mesnevi 435)

Müdâmî, divanında şiirden bahisle "eş'ār, dīvān, naẓm, maḳāl, söz, kelām" gibi ifadelerin yanında "menāḳıbnāme, ḥikāye" gibi terimleri de kullanır.

Niçün ḫāmūş olursun künc-i ġamda
İşitsünler oḳu eş'ār u dīvān (Ka 2/2)

Özellikle ‘ḥikāye’ kelimesini sık kullanan şair menakıbname bölümünde anlattığı dört ayrı menkıbenin giriş kısımlarında, bağlayış özelliği taşıyan beyitlerinde ‘hikâye ettiği’ bilinciyle okuyucuya/dinleyiciye seslenir.

Neden dirseñ işitgil bir ḥikāyet
Nice ḳılmışdur iẓhār-ı kerāmet (Mesnevi 445)

İşit imdi nice oldı ḥikāyet
Ne ḳıldıysa diyem rāvī rivāyet (Mesnevi 467)

Göñülden eylegil def‘-i melālet
Menāḳıbdan yine eyle ḥikāyet (Mesnevi 497)

Şairin, şiir söyleme gücüne sahip olmanın getirdiği bir sorumluluk duygusuyla hareket ettiği, elindeki imkânı henüz vakit ve fırsat varken değerlendirmek gerektiğine inandığı anlaşılmaktadır.

Beyāne gel Ḫüdā virdi çü ḳudret
Degüldür kimseye bāḳī bu devrān (Ka 2/3)

Bu dünyā didügüñ rāh-ı seferdür
Göçersin sen nite kim göçdi yārān (Ka 2/4)

Ecel irdükleyin ḫod lāl olursın

Feṣāḥat birle olursañda Selmān (Ka 2/5)

Pes imdi söz-ile başla kelāma
Sözümi gūş idüp ḳılduñsa iẕ‘ān (Ka 2/8)

Kendisine mahlas olarak ‘devamlı şarap içen’ anlamındaki ‘Müdāmī’ kelimesini seçen şair, elbette kelimenin tasavvufî referansını ön plana çıkarmaktadır. ‘Müdām’ kelimesinin sözlük anlamıyla da ihamlı söyleyişler kullanan şair, bağlı olduğu yola devamını da vurgulamaktadır.

Nola meyl itse Müdāmī Mīr Sulṭāndan yaña
Bendenüñ meyli olur elbette sulṭāndan yaña (Mesnevi 400)

Ẕikr eyle Ḥaḳḳı dilden Müdāmī
Ẕikri Ḫüdānuñ rūḥa ġıdādur (G 16/7)

Dāmen-i Şeyḫī Süleymānı Müdāmī ṭutuban
İste Ḥaḳḳı vāṣıl eyler Mīr Sulṭānum benüm (G 22/5)

Şairin Divan şiirinde 15. yüzyılın en önemli isimlerinden Bursalı Ahmed Paşa’dan etkilenmiş olması muhtemel olmakla birlikte şiirleri Ahmed Paşa’nınkilerle karşılaştırılacak düzeyde incelik ve derinliğe sahip değildir. Ahmed Paşa’nın iki manzumesini alıntılamakla birlikte bunlardan birinin Emir Sultan’a yazılmış iki methiye olması, şiir üzerinde bir etkiden ziyade, Ahmed Paşa’nın şiir kudretini takdir

ve Emir Sultan sevgisini paylaşma açısından bir yakınlık olduğunu düşünmek daha uygundur. Divanda Ahmed Paşa'nın şiirine nazire özelliği taşıyabilecek manzumeye rastlanmaması da bu kanıyı desteklemektedir.[21] Nitekim Bursalı Mehmed Tahir'in Osmanlı Devleti zamanında Kırım'dan yetişen şairleri inceleyen eserinde[22] Müdâmî'nin adına rastlanmamaktadır. Bu durum, Müdâmî'nin şiir alanında eser vermeye Anadolu'ya geldikten sonra başlamasından kaynaklanıyor olabileceği gibi, yukarıda sözü edilen sebeplere dayanması da muhtemeldir.

[21] Bursalı Ahmed Paşa'ya ait söz konusu manzumeler çalışma dışında tutulmuştur.

[22] Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlılar Zamanında Yetişen Kırım Müellifleri: Kırımlı Meşâyih, Ulemâ, Şu'arâ, Müverrihîn, Etibbâ ve Riyâziyyûnun Terâcim-i Ahvâl ve Âsârından Bahistir,* hzl. Mehmet Sarı (Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1990).

2. BÖLÜM: DİVANIN İNCELENMESİ

Müdâmî Divanı, klasik divan düzeninden farklı olarak iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm mesnevi biçiminde yazılmış bir menakıbname niteliği gösterir, ikinci bölümde ise gazeller çoğunlukta olmak üzere diğer manzumeler yer alır. Her iki bölüm de Emir Sultan'a övgü mahiyetinde olduğundan, eserin bir bütün olarak ele alınması uygun görülmüştür.

S nüshasının baş tarafından 10 varak eksik oluşu, eserin 1a'da bulunması gereken ismini görmemizi engellemiştir. Ayrıca bölümler arasına yerleştirilen vakfiye sayfaları ile menakıbnamenin hemen sonrasına eklenen bir mektup ve dua örneği de, Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi kataloğunun düzenlenmesinde *Divan*'ın 'menakıbname, mektup ve divan' olmak üzere üç ayrı eser gibi düşünülmesine yol açmış olabilir. S nüshası ile karşılaştırıldığında, müstakil bir yazma olarak daha düzenli olan İ nüshasının 1a sayfasında, "Dīvān-ı Dervīş Müdāmī Der Vaṣf-ı Emīr Sulṭān bā Ḫaṭṭ-ı Cevrī" ibaresiyle eser 'Emir Sultan'ı anlatan bir divan' olarak tanımlanmıştır. Yine aynı nüshanın 9b sayfasında bulunan "Menāḳıb-ı Emīr Sulṭān Cāmiü'l-Menāḳıb-ı Müdāmī Muṣṭafā el-Kefevī 947" ibaresinden de şairin kaleme aldığı manzumelerin bir bütün halinde sunulduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, başından sonuna Emir Sultan övgüsü mahiyetinde olan eserin, Cevrî'nin düzenlemesine uygun olarak bütün bir divan halinde ele alınması daha uygun görüldüğünden, çalışmada bu başlığı koruma yoluna gidilmiştir.

Şekilsel Özellikler

Şekilsel özellikler bölümünde *Müdâmî Divanı*'ndaki nazım şekilleri, vezinler ile kafiye ve rediflerin kullanımlarıyla ilgili ayrıntılı bilgi verilecek, eserin bütünü sayısal veriler ve tablolarla gösterilmeye çalışılacaktır.

Nazım Şekilleri

Müdâmî Divanı'nın birinci bölümünü mesnevi tarzında yazılmış bir Emir Sultan menakıbnamesi oluşturmaktadır. Hezec bahrinin *mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün* kalıbıyla yazılan menakıbname, genel olarak mesnevilerde yer alan 'giriş, konunun işlendiği bölüm ve sonuç' sınıflandırmasına[23] uygundur. Toplam 781 beyit olan mesnevi sırasıyla besmele-hamd, münacat, tevhid, na't, methiye, sebeb-i telif, 4 bölümden oluşan âgâz bölümü ve hatimeden ibarettir. Her bölümün kendi başlığı vardır. Bu kısımda, ikisi sebeb-i telif içinde biri ise âgâzda olmak üzere üç de gazel bulunur. Mesnevinin bölümleri şu şekilde detaylandırılabilir:

Giriş Bölümü	Besmele-hamd:		7 beyit	(1-7)
	Münacat	:	64 beyit	(8-71)
	Tevhid	:	34 beyit	(72-105)
	Na't	:	43 beyit	(106-148)
	Methiye	:	5 beyit	(149-153)
	Methiye	:	5 beyit	(154-158)

[23] İsmail Ünver, "Mesnevi" *Türk Dili 52,* S 415, 416, 417 (Temmuz, Ağustos, Eylül 1986), s. 430-463.

	Methiye	:	5 beyit	(159-163)
	Methiye	:	5 beyit	(164-168)
	Methiye	:	70 beyit	(169-238)
	Methiye	:	29 beyit	(239-267)
	Sebeb-i Nazm	:	168 beyit	(268-435)
Konunun İşlendiği Bölüm	Âgâz	:	296 beyit	(436-731)
Sonuç Bölümü	Hatime	:	50 beyit	(732-781)

Besmele bölümünde şair, her işe Allah'ın adıyla başlamanın öneminden söz ederek Allah'a şükür ve senalarda bulunur. Münacatta günahkâr ve hakir bir kul olduğundan bahsederek Allah'tan hidayet ve mağfiret diler. Tevhidde Allah'ın isimlerini zikrederek yüceliğinden bahseder. Na't bölümünde Hz. Muhammed'i türlü özelliklerinden bahsederek över, ayın iki parçaya bölünmesi mucizesine de değinerek şefaat için dualar eder.

Methiyelerin ilk dördü, sırasıyla Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali için yazılmış müstakil övgüler mahiyetindedir; burada dört halifeden her birinin öne çıkan özelliklerinden söz edilerek Hz. Peygamber'in dostları oldukları vurgulanır. Ardından Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ile Peygamber'in soyundan gelen kişiler ve sahabe için yazılan methiye gelir. Bu bölümde şair iki kez şiirin akışını keserek araya hadis-i şerif ve açıklamalarını içeren Arapça mensur kısımlar almıştır. Bundan sonra gelen methiye ise Emir Sultan için yazılmıştır; şair burada kendisi hakkında da bilgi vererek Emir Sultan'a yürekten bağlı olduğunu söyler, onun yüceliğinden bahseder. Sebeb-i nazm bölümünde şair yine kısaca kendisinden

bahsederek Emir Sultan yoluna girinceye kadar yaşadıklarından söz eder; Şeyhi Süleyman'ın isteğiyle ve Allah'ın yardımını umarak menakıbname yazmaya başladığını anlatır. Bu bölüm, yine Emir Sultan'a methiye mahiyetinde 5'er beyitlik 2 gazel ile bir hadis-i şerif ve açıklamasını içeren Arapça mensur bir bölümü de içermektedir. Âgâz-ı dâstân bölümünde, şair Emir Sultan hakkında kısaca bilgi verdikten sonra,

Dilerseñ ḳılmaḳ ecdādını ma'lūm
Beyān ider naẓar ḳıl işbu merḳūm (Mesnevi 442)

beytiyle Arapça mensur bir metne geçer; burada Emir Sultan'ın Hz. Hasan'a dayanan soyunun şeceresini verir. Ardından 4 ayrı bölümde Emir Sultan'ın kerametlerini anlatır. Bunlardan ilki 60 beyittir; Emir Sultan'ın, çocukluğunda Buhara'dayken fakir bir ihtiyarın kurumuş bahçesini dua ederek yeşertmesini anlatır. İkincisi 121 beyitten oluşur ve Emir Sultan'ın Medine'deyken Peygamber'in soyundan geldiğine inanmayanlarla yaşadığı olayları anlatır. Buna göre, Emir Sultan kendisinden Hz. Muhammed'in soyundan geldiğini ispatlamasını isteyenlerle birlikte ravza-yı mutahharaya selam verir, ravzadan Emir Sultan'ın selamına cevap gelir ve böylece onun Peygamber soyundan geldiğine şüphe kalmaz. Bu olayı anlatırken şair Emir Sultan'ın ağzından Peygamber'e hitaben 5 beyitlik bir de gazel söyler. Üçüncü bölümde Emir Sultan'ın ilim ve kemal derecesini imtihan etmek üzere ona sorular sormaya gelen alimlerin, Emir Sultan'ın karşısında lal olup konuşamamaları, Emir Sultan onların hazırladıkları soruları kendi sorup yine kendisi cevaplayınca da mahcup olmaları 34 beyitle anlatılır. 81 beyitlik dördüncü ve son bölümde ise Emir

Sultan'ın düşman elinde esir olan İbn-i Timur isimli bir müridini, elini uzatıp zindandan kurtararak Bursa'ya getirmesi anlatılır. Hatime bölümünde şair nefsine nasihatlerde bulunur, nefsinden ve şeytandan şikayet ederek şefaat ve mağfiret için dualar eder. Ardından okuyanlardan dua, Allah'tan da dualarının kabulünü ister; menakıbnameyi bitirdiğini haber vererek telif tarihini bildirir:

Menāḳıbnāme ḫatm oldı burada
Oḳuyup işiden irsün murāda (Mesnevi 777)

Ṭoḳuz yüz ḳırḳ yedi olmışdı hicret
Müdāmī işbu naẓmı ḳılduġı vaḳt (Mesnevi 778)

Başlığı Farsça olan bu bölümün sonuna S nüshasında Arapça mensur bir metin eklenerek temmet kaydı düşülmüştür. Bu kayda göre eser, H 947 yılının rebiülevvel ayında tamamlanmıştır. İ nüshasının müstensihi Cevrî bu kaydı almamış, hatimenin peşinden dua numunesini verdikten sonra mektup suretini de almayarak manzumeleri sıralamıştır.

S nüshasında yer alan mektup sureti, Molla Fenârî'nin Yıldırım Beyazıt'a yazmış olduğu mektuptur. Mektup Yıldırım Beyazıt'ın kızı Hundi Hatun'un Emir Sultan'la yaptığı evliliği[24] üzerine gelişen hadiseleri konu alır. Kaynaklarda[25] anlatıldığı şekliyle, Hundi Hatun, rüyasında Hz. Muhammed'i görür; Hz. Peygamber

[24] Alderson bu evliliğin tarihini M 1402 olarak verir. Bilgi için bk. A. D. Alderson, *The Structure of the Ottoman Dynasty*, (Oxford: The Clarendon Press, 1956) Table XXIV.

[25] Mehmed Şemseddin, *age.,* s. 37-38; Baldırzâde Mehmed Efendi. *Terceme-i Hâl-i Hazret-i Emir Sultan*, drl. Hayrullah Nedim Efendi, (Bursa: Vilayet Matbaası, 1307) s. 11-16; Hüseyin Algül, *Bursa'da Medfun Osmanlı Sultanları ve Emir Sultan,* (İstanbul: Marifet Yayınları, 1981), s. 237-242.

ona torunu Emir Sultan'la evlenmesini söyler. Rüyanın birkaç kez yinelenmesi üzerine Hundi Hatun o sırada Rumeli seferi nedeniyle Edirne'de bulunan babası Yıldırım'ı durumdan haberdar etme ve iznini alma fırsatını bulamadan Emir Sultan'a haber gönderir. Durumdan haberdar olduğunu bildiren Emir Sultan ile Hundi Hatun'un nikâhları kıyılır. Kızının, izni alınmadan nikâhlandığını öğrenen Yıldırım öfkelenir ve her ikisinin de öldürülmesi emriyle 40 askerini Emir Sultan ve Hundi Hatun'un üzerine gönderir. Ancak Yıldırım'ın askerleri, Emir Sultan'ın okuduğu bir ayetle bir anda düşüp oldukları yerde can verirler. Yine rivayete göre Bursa'da bulunan Kadidler Mezarlığı, bu olayda ölüp 'kadid' olan askerlerin kabirlerinin yeridir. Yıldırım devrinde Bursa'nın önde gelen âlim ve devlet adamlarından olan Molla Fenârî'nin, Bursa'ya gelişinden itibaren Emir Sultan'a saygı ve sevgi gösterdiğini bildiren kaynaklar,[26] iki âlim arasındaki dayanışmaya da dikkat çekmektedir. Yıldırım'ın ölüm emri vermesi ve askerlerin hep birden ölmesi üzerine Molla Fenârî duruma müdahale ederek Yıldırım'a bir mektup yazar. *Müdâmî Divanı*'nın S nüshasında yer aldığı şekliyle mektupta,[27] önce Hz. İsa'nın dine davet için gönderdiği üç elçisini öldüren Antakyalıların Cebrail'in bir çığlığıyla topluca ölüp helak olmalarını hatırlatan Molla Fenârî, gönderdiği askerlerin de bunlar gibi Emir Sultan'ın okuduğu "in kānet illā ṣayḥaten vāḥideten feiẕā hüm ḫāmidūn"[28] ayetiyle oldukları yerde can verdiklerini, şehrin ileri gelenleriyle birlikte cenazeleri kaldırdıklarını anlatır. Ölümünü emrettiği kişinin Hz. Peygamber'in soyundan geldiğini ve keramet sahibi veli bir kişi olduğunu bildirir, böyle biriyle dünür

[26] Baldırzâde Mehmed Efendi, *age.,* s. 14; Mehmed Şemseddin, *age.,* s. 37; Hüseyin Algül, *age.,* s. 242.

[27] Müdâmî, *age.,* S/30b-31a; Transkripsiyonlu Metin s. 214-215.

[28] Yâsîn Suresi 29. Mealen "hiçbir şey [gerekmiyordu], bir [ceza] çığlığından başka! Ve sonunda sessiz ve hareketsiz bir kül yığınına dönüverdiler." Muhammed Esed, *Kur'an Mesajı, Meal-Tefsir,* C 2, (İstanbul: İşaret Yayınları, 1996), s. 900. Bundan sonraki ayetler için bu kaynak kullanılmıştır.

olmanın da kendisi için büyük bir mutluluk vesilesi olacağını söyler. Bir kez daha Emir Sultan'a karşı böyle bir saldırı söz konusu olursa tüm şehrin helak olmasından korktuğunu da belirtir.

Divan'ın ikinci bölümünde "Ez Maḳālāt-ı Mevlānā Müdāmī" başlığı altında sıralanan gazel, müfred, nazm, kıta, kaside ve musammatlar iç içedir; manzumelerin sıralamasında kafiye esas alınmıştır. Ancak üçüncü muhammesten sonra harf sıralamasının karıştığı görülmektedir. Bu bölümde toplam 57 gazel[29], 2 müfred, 3 nazm, 1 kıta-i kebire, 1 murabba, 6 muhammes, 2 müseddes, 1 muaşşer ve 3 kaside vardır. Gazellerin 46'sı Türkçe, 10'u Arapça, 1'i ise Farsçadır. Yine müfredlerden biri Farsça, nazmlardan biri de Arapça olarak kaleme alınmıştır. Ayrıca *Divan*'ın en sonuna Bursalı Ahmed Paşa'ya ait terci-i bend şeklinde bir Emir Sultan methiyesi ile yine Ahmed Paşa'nın Şeyh Vefa'ya[30] yazdığı kaside biçimindeki methiyesi eklenmiştir.

Nazımların hepsi iki beyitliktir, kıta-i kebire ise beş beyitten oluşur. Gazellerin otuz tanesi beş beyit, on dokuz tanesi yedi beyit, altı tanesi dokuz beyit, bir tanesi on beyit, bir tanesi on bir beyittir. Bunlar arasında musammat gazel özelliği gösteren gazeller bulunur (G 9, G 11, G 33). Kasidelerin birincisi Şeyh Sinan için yazılmış bir methiye olup kırk dokuz beyittir, dua şeklinde yazılan diğer kasidelerden ikincisi otuz iki, üçüncüsü ise yirmi bir beyittir. Yedi bentten oluşan ve Emir Sultan'ı ziyaret etmeyi salık veren tek murabba, murabba-ı mütekerrir olup yirmi sekiz beyittir. Muhammeslerden biri yedi bent, ikisi sekiz bent, üçü on benttir. Sekiz bentten oluşan iki muhammes, muhammes-i müzdevicdir; diğerleri ise muhammes-i

[29] İ nüshasında, sayfa atlamasından dolayı 13. gazelin tamamı eksik olduğundan 56 gazel vardır.
[30] Asıl ismi Muslihiddin Mustafa olan Şeyh Vefa, İbn-i Vefa, Vefazâde, Vefa-i Konevî, Ebü'l-Vefa olarak da tanınır. bk. Divanın İncelenmesi Bölümü s. 73-74.

mütekerrirdir. Müseddeslerden biri yedi, diğeri ise on bent olup her ikisi de müseddes-i mütekerrirdir. *Divan*'daki tek muaşşer örneği ise on bir bentten oluşmuştur. *Divan*'ın sonuna alınan Ahmet Paşa'ya ait iki manzumeden terci-i bent beş bentten oluşur, kaside ise on bir beyittir.

Vezin

Müdâmî Divanı'nın ilk bölümünde yer alan mesnevi, kısalığı ve işlekliği nedeniyle uzun hikâyelerde ve divanlardaki mesnevi parçalarında sıkça kullanılan[31] bir kalıp olan, hezec bahrinin *mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün* kalıbıyla yazılmıştır. Mesnevi içinde yer alan üç gazelden ikisi remel bahrinin *fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün* kalıbıyla, biri ise muzârî bahrinin *mef'ūlü fā'ilātün mef'ūlü fā'ilātün* kalıbıyla[32] yazılmıştır. Şair bu gazellerin hangi vezne göre yazıldığını ve okunması gerektiğini 'taḳṭīḥuhü …' diyerek başlıkta belirtir. *Divan*'ın ikinci bölümünde ise incelenen manzumelerde kullanılan vezinler ve bunların kullanılma sıklıkları şöyledir:

Bahir	Vezin	Şiir Sayısı
Hezec	mefā'īlün / mefā'īlün / fe'ūlün	18 (1 Mur, 2 Müs, 3 Ka, 3 Muh, 1 Mua, 6 G, 1 Kı, 1 N)
Remel	fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün	20 (18 G, 2 Muh)
Recez	müstef'ilātün / müstef'ilātün	7 (7 G)
Recez	müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün	7 (6 G, 1 N)
Muzārī	mef'ūlü / fā'ilātün / mef'ūlü / fā'ilātün	6 (5 G, 1 Muh)
Hezec	mef'ūlü / mefā'īlün / mef'ūlü / mefā'īlün	4 (4 G)
Remel	fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün	1 (Müf 1)

[31] Haluk İpekten, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, (İstanbul: Dergâh Yayınları, 1994), s. 159.

[32] Metinde şair vezni "Taḳṭīḥuhü müstef'ilün fe'ūlün müstef'ilün fe'ūlün" şeklinde belirtmiştir.

Bu vezinlerin şiirlere dağılımı ise şöyledir:[33]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / feʿūlün: Mur 1, Müs 1, Müs 2, Ka 1, Ka 2, Muh 1, Mua 1, G 29, G 30, Kı 1, G 35, N 1, Muh 2, G 39, G 40, Muh 4, G 45, Ka 3. (Arapça gazellerin üçü ve Farsça müfred bu vezinle yazılmıştır.)

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün: G 1, G 2, G 3, G 6, G 7, G 12, G 13, G 14, G 15, G 18, G 21, G 22, G 24, G 25, G 41, G 42, G 43, G 44, Muh 5, Muh 6. (Mesnevi içindeki gazellerden ilki ve üçüncüsü, Arapça gazellerden biri ve Arapça nazm da bu vezindedir.)

müstefʿilātün / müstefʿilātün: G 16, G 17, G 20, G 26, G 34, G 36, G 37. (Arapça gazellerin dördü bu vezindedir.)

müstefʿilün / müstefʿilün / müstefʿilün / müstefʿilün: G 4, G 5, G 10, G 19, G 23, G 46, N 2. (Arapça gazellerden ikisi bu vezinle yazılmıştır.)

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün: G 8, G 9, G 28, G 32, Muh 3, G 38. (Mesnevi içindeki gazellerden ikincisi de bu vezindedir.)

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / mefāʿīlün: G 11, G 27, G 31, G 33.

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün: Müf 1.

[33] Arapça ve Farsça manzumelerin vezinleri bu döküme dahil değildir.

Metinde veznin aksadığı birkaç beyitte ekleme yapılarak tamir yoluna gidilmiştir. Genellikle İ nüshasında rastlanan ve müstensihin dikkatsizliğinden kaynaklanmış olabilecek bu eksik ve fazla yazımlar, S nüshası ile karşılaştırıldığında veznin düzeldiği görülmektedir. Ancak, S nüshasının baştan 10 varak eksik olması dolayısıyla bu kısımda üç yerde görülen vezin aksaklıkları tamir edilmiştir. Bu aksaklıklardan ikisi hece eksikliği, biri ise fazla kelime yazımıdır (Mesnevi 66a, 101a, 177b). İki nüshanın karşılaştırılması yoluyla incelenen kalan kısımda ise toplam beş yerde İ nüshasında yanlış, eksik veya fazla yazımdan kaynaklanan hatalarla veznin aksadığı, ancak S nüshasının bu pürüzleri ortadan kaldırdığı görülmüştür (Mesnevi 263b, 678a, 715a, 757b, 761a).

Bu tespitlerden yola çıkılarak Müdâmî'nin vezin kullanımında hataya düşmediği, İ nüshasında karşılaşılan vezin aksaklıklarının şairin vezin kullanımındaki yetersizliğinden ziyade müstensihin dalgınlığı sonucu ortaya çıkan yazım hataları olabileceği sonucuna ulaşmak mümkündür.

Müdâmî şiirlerinde ulama, imale, zihaf ve mede sıkça başvurmuştur:

Ulama

Ḳadīm ü evvel_ü āḫirsin_iy Ḥaḳ
ʻAfüvv ü bāṭın_u ẓāhirsin_iy Ḥaḳ (Mesnevi 79)

Muṭahhar ḳabrin_iy Ḥaḳ rūşen_eyle
Gül-i cennetle dāyim gülşen_eyle (Mesnevi 265)

İmale

Gel iy Ḥaḳ ṭālibi depret zebānuñ
Çıḳarġıl göklere āh u fiġānuñ (Ka 1/1)

Bir ẕerreyem ḳılġıl naẓar tā kim olam şems-i ḍuḥā

Ẓulmetde ḳoma ṭāli‘ ol iy mihr-i raḫşānum benüm (G 23/5)

Zihaf

Ḳılursın ‘āṣinüñ ‘aybını mestūr

İdersin mücrimüñ cürmini maġfūr (Mesnevi 28)

Nebiyy-i Mekkidür ol şāh-ı ‘ālī

Cihāna gelmedi anuñ miṣāli (Mesnevi 109)

Ḥadīṣüñ rāvisidür İbn-i Mes‘ūd

İlāhī eylegil sen anı mes‘ūd (Mesnevi 222)

Med

Sırrısın Şeyḫī Sinānuñ ḳoma ẓulmetde beni

Şemsveş raḫşān olan Şeyḫī Süleymānum yetiş (G 18/4)

Eger otdan dilerseñüz ḫalāṣı

Ṣaḳınuñ kesb ḳılmaḳdan ma‘āṣī (Mesnevi 596)

Müdāmī mücrim ü ‘āṣī ḳuluñdur

Günāhın ‘afv ḳıl yā Rabbi anuñ (Ka 1/48)

Derūn-ı ḳalb-ile tevḥīd ḳıl kim

Ḳomaz mir’āt-ı dilde hīç jengār (Ka 3/2)

Yer yer vezin gereği ünlüyle biten bir kelimeden sonra gelen ve yine ünlüyle başlayan sözcüğün ilk harfinin düşürülüp iki sözcüğün birbirine bağlandığı da görülmektedir.

İy Ḥaḳḳa olan ‘āṣī viy nefse olan tābi‘
Göz yaşın’idüp bārān tevbe idelüm tevbe (G 33/4)

Müdâmî Divanı’nda kasr örneklerine de rastlanmaktadır.

Ṭutalum rub‘-i meskūne **şeh** idüñ
Olursın ‘āḳıbet ḫāk-ile yeksān (Ka 2/7)

Ḫaṭādan ṣaḳla dilüm eyle iḥsān
Daḫı ḳıl ḳalbüme faẕluñ ni**geh**bān (Mesnevi 49)

Medīne içine girür o **meh**-rū
Bulur her menzili ḫalḳ-ile memlū (Mesnevi 517)

Kafiye ve Redif

Müretteb bir divan özelliği taşımayan *Müdâmî Divanı*’nda manzume yazılmayan 15 harf vardır. Bunlar cim, ha, hı, zel, sin, sad, dad, tı, zı, ayın, gayın, fe, kaf ile Farsça çim, pe ve je harfleridir. Kafiyeye göre belirli bir sıra izleyen manzumeler ye harfine

ulaştıktan sonra,[34] son on beş manzumenin alfabenin muhtelif harfleriyle ve karışık olarak sıralandığı görülmektedir. Çalışmamız kapsamındaki Türkçe manzumelerde kafiye olarak kullanılan harflerle ilgili ayrıntı şu şekildedir:

Harf	Şiir Sayısı
ا	9
ت	4
ث	1
د	2
ر	10
ز	3
ش	1
ك (ñ)	4
ل	2
م	2
ن	5
و	1
ه	11
ي	7

Arapça manzumeler içinde, 10 gazelin biri elif, ikisi nun, yedisi ye harfleriyle; Arapça nazm ise mim harfi ile kafiyelenerek yazılmıştır; Farsça gazelin kafiyesi be harfi ile, Farsça müfredin kafiyesi ise ye harfi iledir. *Müdâmî Divanı*'nın ikinci bölümündeki Türkçe manzumelerde kullanılan kafiye ve redifler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

[34] Müdâmî, *age.,* İ/47a, S/72b.

Şiir	Kafiye ve Uyak
G 1	-ar yā Muḥammed Muṣṭafā
G 2	-ā
G 3	-ā
G 4	-ā
G 5	-ā
G 6	-ā
G 7	-ā
G 8	-a yā Rabbi ḳıl hidāyet
G 9	-et
Mur 1	-et
G 10	-ed
G 11	-īl tevḥīd idelüm tevḥīd
Müs 1	-ādur
G 12	-ār
G 13	-a
G 14	-ūr
G 15	-ār
G 16	-ādur
G 17	-āmuz
Müf 1	-īz
G 18	-ān olan Şeyḫī Süleymānum yetiş
Müs 2	-ād eliden nefs-i şūmuñ
K 1	-ānuñ
G 19	-ā himmet gerek himmet gerek
G 20	-ānuñ
G 21	-āl
G 22	-il eyler Mīr Sulṭānum benüm
G 23	-ānum benüm
G 24	-īn
K 2	-ān
Muh 1	-ān
G 25	-āya başla gel beru şimden giru

Şiir	Kafiye ve Uyak
G 26	-āh
Mua 1	-āh
G 27	-āya
G 28	-āda
G 29	-āya
G 30	-āna
G 31	-āya
G 32	-āde
G 33	-ān tevbe idelüm tevbe
G 34	-āya
Kı 1	-et eyle yā Allāh u Hādī
G 35	-ānı
G 36	-ānı
G 37	-āsı
N 1	-ārı
Muh 2	-endi
Muh 3	-endi
G 38	-ādur
G 39	-ādan
G 40	-at
G 41	-āl
G 42	-ā
G 43	-āb
G 44	-ārımuz
Muh 4	-ān
G 45	-āya
Muh 5	-īr
G 46	-ā
K 3	-ār
N 2	-ādur yā Ġıyāṣe'l-müstaġīşin el-ġıyāṣ
Muh 6	-et ḥażret-i Sulṭān Emīr

Müdâmî, *Divan*'ında daha çok tam ve yarım kafiyeye yer vermiştir. Uzun sözcük gruplarıyla kurduğu redifler de önemli yer tutar. Yer yer aynı kelimelerin bir şiirde kafiye olarak kullanıldığı da görülür (Muh 3/8).

Muhteva Özellikleri

Dinî Unsurlar

Müdâmî Divanı dinî, didaktik bir metin olması itibariyle dinî unsurların kullanımı bakımından oldukça zengin bir metindir. Metnin Emir Sultan'dan bahsediyor olması burada söz konusu olan gerçek kişilikleri kaynaklarda araştırmaya imkân vermiştir. Bunun yanı sıra şair bulunduğu şehirlerin isimlerini vererek ve yer yer mekân tasvirleri yaparak metnin coğrafya açısından incelenmesi için de hayli malzeme sağlamıştır. Çalışmanın bu bölümünde *Müdâmî Divanı* içerdiği dinî, tarihî unsurlar ve mekânlar ile ilgili veriler açısından incelenecektir.

Allah ve Esmâ-i Hüsnâ

Müdâmî Divanı'nda 64 beyitlik bir münacat ile 34 beyitlik bir tevhidin yanında manzumelerin çoğunda Allah, isim ve sıfatlarıyla anılmaktadır. Esmâ-i Hüsnâ [35] olarak bilinen isimlerin işlendiği beyitler *Divan*'da önemli ölçüde yer tutar. *Divan*'da, doksan dokuz isim olarak belirlenen[36] isimlerden kırk dokuzu muhtelif yoğunluklarla kullanılmıştır. Bunlar: " *'Ādil, 'Afüvv, 'Ālim ('ālimü'l-ġayb), Āḫir, Allāh, 'Azīz, Bā'iṯ (bā'iṯü's-seyb), Bāḳī, Bārī, Bāṭın, Baṣīr, Cebbār, Evvel, Fettāḥ, Ġaffār, Ġafūr, Ġanī, Ḥāfiz, Ḥaḳḳ, Ḥamīd, Ḥayy, Hādī, Ḫāliḳ, Ḳādir, Ḳahhār, Ḳavīy, Ḳayyūm, Kerīm, Ḳuddūs, Laṭīf, Mācid, Mālikü'l-mülk, Māni', Mucīb, Muḥyī, Mümīt, Nāfi',*

[35] Esmâ-i Hüsnâ'nın sayısı ve mahiyeti ile ilgili geniş bilgi için bk. Bekir Topaloğlu, "Esmâ-i Hüsnâ", *İslâm Ansiklopedisi*, C 11, (İstanbul: TDV Yayınları, 1995), s. 404-418.

[36] Tirmizî rivayetine dayanan tasnife göre, bk. Bekir Topaloğlu, *agm.*, s. 414-415.

Ra'ūf, Raḥīm, Raḥmān, Rezzāḳ, Ṣamed, Semī', Şekūr, Tevvāb, Vāḥid, Vehhāb, Ẓāhir, Ẕü'l-celāl"dir. Bunların dışında, Kur'an-ı Kerim'de muhtelif sureler ile hadis-i şeriflerde bildirilen ve Allah'ın isim ve sıfatlarına nisbet edilerek kullanılan ifadelere de yer verilmektedir: " *'allām, bār-i ḫüdā, bār-i te'ālā, bī-zevāl, dānā, deyyān, eḥad, fa'āl, fāyiżü'l-cūd, fāyiżü's-seyb, ferd, feyyāż, ġāfir, ḥākim, ḥannān, ġıyāṣe'l-müstaġīṣin el-ġıyāṣ, ḫallāḳ, ḫallāḳ-ı 'ālem, ḫüdā, ilāh, ılāhī, ilāhe'l-'ālemīn, ḳadīm, ḳadīr, ḳāżiye'l-ḥācāt, kirdgār, lā-yezāl, lem-yezel, ma'būd, maḳṣūd, mālik, mennān, mevlā, mu'īn, mu'ṭī, muḫtār, nāṣır, rabb, rabbü'l-'ālemīn, rabbü'l-enāmi, rāḥim, rāzıḳ, ṣāni', sātir, sebbūḥ, settār, sübḥān, tañrı, vāhib, ẕü'l-kemāl, ẕü'n-nevāl*" bunlardan bazılarıdır. Ayrıca şairin söz konusu tamlamalardan bazılarını kendi dilince Türkçeleştirip kullandığı da görülür: "*afv idici*" ve "*şānı a'lā*" gibi ifadeler de bu kullanımlara örnektir.

Bu isim ve sıfatların içinde en çok kullanılanları "*Ḥaḳḳ, Ḫüdā, İlāhī, Rabb, Hādī, Allāh*"tır. Şair yalnızca münacat ve tevhidinde değil, *Divan*'ın bütününde hem Allah'ın isim ve sıfatlarını anmış, hem de bunları zikretmenin önemine vurgu yapmıştır.

Muḳaddes ismüñ eyle dilde ẕikrüm
Mu'allā vaṣfuñı her demde fikrüm (Mesnevi 55)

Ḳalbüñi ṣāf eyleyüp ẕikr eyle her dem Ḫāliḳi
Olmaġ isterseñ Müdāmī ḳurb-ı Ḥaḳla baḫtyār (G 15/5)

Tarikat yoluna gönülden bağlı bir müridin duaları niteliğindeki birçok beyitte şair, dualarını Allah'ın isimlerini tekrar tekrar zikrederek sürdürür. Bu şekilde dua etmenin önemine işaret eden "Allah'ın esmâ-i hüsnâsı vardır. O halde O'na bunlarla dua edin. O'nun isimleri konusunda eğri yola sapanlara uymayın."[37] mealindeki ayete de telmihte bulunur. Ayrıca, bir hadis-i kudside[38] de belirtildiği gibi, Allah'ı zikretmenin duaların kabulüne vesile olduğu inancı da hatırlatılır.

İlāhī ẕāt-ı pāküñ 'izzetīçün
Daḫı cümle ṣıfātuñ ḥürmetīçün (Mesnevi 67)

Bu miskīnüñ du'āsını revā ḳıl
Dil-i mecrūḥına dāyim devā ḳıl (Mesnevi 70)

Hadis-i kudsiden hareketle, Esmâ-i Hüsnâ'yı zikretmenin kalbe huzur ve sükûn verdiği, lutuf ve rahmet ümidi telkin ettiği, Esmâ-i Hüsnâ bilgisine sahip olanlara bu bilginin meziyet ve şeref kazandırdığı görüşü de beyitlerde kendini hissettirmektedir.

Ẕikr eyle Ḥaḳḳı dilden Müdāmī
Ẕikri Ḫüdānuñ rūḥa ġıdādur (G 16/7)

Çoḳdur Müdāmī ḳuluñuñ ḳatuñda iy Ḥaḳ eksügi
Ẕātuñ ṣıfātuñ 'izzeti 'afv it ṣuçın rūz-ı cezā (G 4/5)

[37] A'râf Suresi 180.

[38] Ebu Hureyre'den rivayet edilen hadis-i kudsi "Kulum beni zikredip dudaklarını kıpırdattıkça avn ü inayetim onunla beraberdir." anlamındadır. bk. *Kırk Kudsi Hadis,* drl. Aliyy-ül-Kârî, çev. Hasan Hüsnü Erdem, (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1982), s. 26.

Ẕātuñ ṣıfātuñ ‘izzetīçün yā İlāhe’l-‘ālemīn

Çoḳdur günāhum cümlesin bağışlaġıl rūz-ı cezā (G 46/4)

Şair kimi beyitlerde yalnızca doğrudan Allah’ın isimlerini zikreder:

Ki sensin ḳādir ü fa‘āl ü muḫtār

Kerīm ü rāḥim ü settār ü ġaffār (Mesnevi 27)

Ki sensin vāhib ü feyyāż ü ma‘būd

Mucīb ü mu‘ti vü ḥannān ü maḳṣūd (Mesnevi 30)

İlāhī vāḥid ü ferd ü eḥadsın

Raḥīm ü bāḳi vü ḥayy u ṣamedsin (Mesnevi 72)

Semī‘ vü ḫāliḳ ü ḫallāḳ-ı ‘ālem

Baṣīr ü nāṣır u rezzāḳ-ı ‘ālem (Mesnevi 73)

Ḳaviyy ü ḥākim ü sebbūḥ u ḥannān

Ra’ūf u ‘ādil ü ḳuddūs ü mennān (Mesnevi 74)

Ḥamīd ü ḥāfıẓ u cebbār ü ḳahhār

Ḳadīr ü hādi vü fettāḥ ü ḳādir (Mesnevi 76)

‘Afüvv ü ġāfir ü ‘allām u ‘ālim

Kerīm ü mācid ü settār ü rāḥim (Mesnevi 77)

Kimi beyitlerde ise isim ve sıfatları anmadan bunların anlamlarını açıklayarak dua eder. Bu beyitlerde şair kulun acziyetiyle Allah'ın yüceliği arasındaki tezatı vurgulayarak Allah'tan bu sıfatlarının tecellisi için duada bulunur.

Ḳılursın ʻāṣinüñ ʻaybını mestūr
İdersin mücrimüñ cürmini maġfūr (Mesnevi 28)

Allah'ın isim ve sıfatları dışında, O'nun insan tarafından duyularla idrak edilemeyeceğine, yaratılmış olan her şeyden ayrı, her türlü beşeri düşüncenin üzerinde olduğuna da yer verilir.

Degülsin āb ü bād ü āteş ü ḫāk
Muʻallā ẕātuñı ʻaḳl itmez idrāk (Mesnevi 80)

Allah'ın zatı yaratılmışlarla karşılaştırılamaz, onlara benzemez; araz ve cevher değildir, her yönüyle münezzehtir.

ʻAraż cevher denilmez bu cihetden
Ki ẕātuñdur münezzeh şeş-cihetden (Mesnevi 82)

Ḳadīm ü lem-yezelsin çün ḳademden
Muḳaddesdür vücūduñ pes ʻademden (Mesnevi 83)

Şair gazellerinde de Allah'ın birliğini işler, tarikat yoluna girmiş saliklere tövbe ve tevhidi tavsiye eder.

İy mücrim ü viy ‘āṣī cürmüñe idüp tevbe
Ḥaḳḳa oluban māyil tevḥīd idelüm tevḥīd (G 11/2)

Divan'da gazel biçiminde bir tevhid (G 21) vardır; ayrıca *Divan*'daki tek kıta-i kebire ve muaşşer örnekleri ile bir gazel ve bir muhammes de münacat türündedir (Kı 1, Mua 1, G 26, Muh 4). Aşağıdaki beyitler gazel biçimindeki tevhidden alınmıştır.

Sensin iy Allāh ü hādī bī-zevāl ü lā-yezāl
Mālikü'l-milk ü raḥīm ü ẕü'l-celāl-i ẕü'l-kemāl (G 21/1)

Ẕātuñı fehm itmede ḳāṣır-durur yā Rab ‘uḳūl
Mu‘terifdür iy Ḫüdā ‘aczine hem vehm ü ḫayāl (G 21/2)

Ayet ve Hadisler

Müdâmî Divanı'ndaki Türkçe manzumelerde geçen ayetler ve hadisler, kimi yerde orijinal metinden alıntı şeklinde kullanılırken kimi yerlerde ise kısa kalıplarla referans verme yoluyla veya ayet/hadisin anlamını hatırlatmak suretiyle kullanılmıştır.

Fikr it ol eyyāmı kim dūzaḫ diye hel min mezīd

Nolısar ḥālüñ mu‘aẕẕeb mi olursın ya müṣāb (G 43/4)

Müdâmî bu beyitte Kur’an-ı Kerim’de Kâf Suresi’nde[39] geçen “Daha var mı?” ifadesine yer vermektedir.

Aşağıdaki beyitte de Necm Suresi’nde[40] geçen ‘Ḳābe Ḳavseyn’ ifadesi kullanılarak İsrâ ve Miraç olayında Allah’ın Hz. Peygamber’i kendisine iki yay aralığı kadar, hatta ondan daha da fazla yaklaştırdığına gönderme yapılmaktadır.

Çaġırup dir ki iy sulṭān-ı kevneyn

Maḳām-ı ḳurbetüñdür Ḳābe Ḳavseyn (Mesnevi 554)

Aşağıdaki beyitlerde Kur’an-ı Kerim’de Zümer,[41] Hicr, Ankebut, Hacc, Fussilet, Yusuf gibi birçok surede geçen ‘Allah’ın rahmetinden ümit kesilmemesi’ ifadesi hatırlatılmaktadır.

Egerçi eyledük çoḳ cürm ü ‘iṣyān

Recāmuz raḥmetüñ iy Ḥaḳḳ u raḥmān (Mesnevi 773)

---

[39] Kâf Suresi 30. Meâlen: “O gün Cehennem’e ‘Doldun mu?’ diyeceğiz. O da ‘Daha var mı?’ diyecek.” Yine Buhari ve Müslim’in Enes Bin Malik’ten rivayet ettikleri bir hadis-i şerifte, cehennemin çok geniş ve büyük olduğu, dolmasının mümkün olmadığı, küfrü seçenlerin atılmasıyla doymayacağı ifade edilir. bk. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur’an Dili: Türkçe Tefsir*, (İstanbul: Eser Kitabevi, 1942), C 6, s. 4518.

[40] Necm Suresi 9. Mealen: “aralarında iki yay mesafesi kalıncaya kadar, hatta daha da yakınına.”

[41] Zümer Suresi 53. Mealen: “Ey Muhammed de ki Allah’ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin … ”/ “De ki ‘Ey nefislerinin aleyhinde haddi aşan Allah’ın kulları! Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü Allah bütün günahları mağfiret eder. Zira O, Gafur’dur, Rahim’dir.’ ”; Hicr Suresi 55. ve 56. ayetler. Mealen: “Elçiler İbrahim’e ‘Sana gerçeği müjdeliyoruz. Umutsuzlardan olma.’ demişlerdi. İbrahim: ‘Rabbinin rahmetinden sapıklar dışında kim ümidini keser ki?’ dedi.”

Ḳuluz dāyim bize düşen ḫaṭādur

Ḫüdāsın sen saña lāyıḳ ʻaṭādur (Mesnevi 774)

Umaruz luṭf u iḥsān ḥażretüñden

Recā kesmeñ didüñ çün raḥmetümden (Mesnevi 775)

Geldük ḳapuña ʻiṣyān idüben

Luṭfuñdan iy Ḥaḳ raḥmet recāmuz (G 17/6)

Müdâmî Divanı'nın menakıbname bölümünde şair üç ayrı yerde hadis-i şeriflere yer verir. Bunlardan ikisinin ravisini bildirirken birinde yalnızca Hz. Muhammed'in sözü olduğunu söyleyerek alıntılar. Hadislerin verildiği bu bölüm Arapça ve mensur olarak kaleme alınmıştır, şair bu bölümlerin öncesinde ve sonrasında hadisin anlamına dair açıklamalarda bulunur. Hz. Muhammed'in ashabına yazılan methiyede geçen aşağıdaki beyitlerde önce sahabenin faziletlerinden bahsedilmiş, hadisin anlamına paralel ifadelerle konuya giriş yapılmıştır.

Bulardur āsmān-ı şerʻa encüm

Gözetmeyen kişinüñ yolıdur güm (Mesnevi 183)

Bulardan irişür ḫalḳa selāmet

Ki her biri-dürür nūr-ı hidāyet (Mesnevi 184)

Bularuñ her biridür necm-i lāmiʻ

Olıgör bunlara cān-ile tābi‘ (Mesnevi 185)

Hidāyetde uyanlar uymayan ḍāl
Resūlüñ ḳavli daḫı bu söze dāll (Mesnevi 186)

Ardından Peygamber'in bu yöndeki "Ashabım yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız hidayeti bulursunuz."[42] anlamındaki hadisi Arapça mensur bir metin şeklinde verilmiş; sonra da manzum olarak açıklaması yapılmıştır.

Ḥadīṯüñ bu-durur mażmun-ı ġālib
İşit ger cān-ile olduñsa ṭālib (Mesnevi 187)

Nücūma beñzer aṣḥābum dir ol māh
Pes imdi sev ḳamusın olma güm-rāh (Mesnevi 188)

Olursañ ḳanḳısına müḳtedā sen
Resūlullāh dir olduñ mühtedā sen (Mesnevi 189)

Aynı methiyede geçen bir diğer hadiste de şair yine önce kendi düşüncesini verdikten sonra bu yöndeki hadisi anarak görüşünü destekler.

Bu da‘vāya ider bilgil şehādet
Kelām-ı ḥażret-i faḫr-i risālet (Mesnevi 220)

[42] "Aṣḥābī ke'n-nücūmi bi eyyihüm iḳtedeytüm ihtedeytüm." bk. İbrahim Canan, *Kütüb-i Sitte*, (İstanbul: Akçağ Yayınları, 1995), C 12, s. 246.

Ardından Arapça ve mensur bir şekilde hadisi ve ravilerini verir; hadisin Müslim ve Buhari yoluyla İbn-i Mesud'dan rivayet edildiğini belirterek hadisin söylendiği anda cereyan eden diyaloglara da değinir. "Kişi sevdiği kimse ile beraberdir."[43] anlamındaki hadisi verdikten sonra mesneviye devam ederek anlaşılır bir dille hem hadisi hem de bu diyalogları açıklamış ve sonunda da kendi mesajını vermiştir.

Ḥadīṯidür bu faḫr-i enbiyānuñ
Ebü'l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafānuñ (Mesnevi 221)

Ḥadīṯüñ rāvisidür İbn-i Mes'ūd
İlāhī eylegil sen anı mes'ūd (Mesnevi 222)

Muḥibb olan didi maḥbūb-iledür
Ḥabībi ḳanda ise ol biledür (Mesnevi 227)

Kimi kim sen seversin cān u dilden
Olursın bilki anuñ zümresinden (Mesnevi 229)

Gerekdür sevdügüñ pes imdi ṣāliḥ
Ki tā olmayasın 'ālemde ṭāliḥ (Mesnevi 230)

Maḥabbet ḳılduġuñ olursa ebrār
Ümīz oldur ki yaḳmaya seni nār (Mesnevi 231)

[43] "El mer'u me'a men eḥabbe" bk. *Sahih-i Buhari ve Tercemesi*, çev. Mehmed Sofuoğlu, (İstanbul: Ötüken Yayınları), C 13, s. 6129.

Kabir ziyareti ve kabir ehline dua etme, onların manevi varlıklarından yardım isteme konusunu mütemadiyen vurgulayan ve kabir ziyaretini tavsiye eden şair, şeyhlerinin mezarını ziyaret edişini anlatır:

Münevver merḳadin ḳıldum ziyāret
O gice ṣubḥa dek itdüm ‘ibādet (Mesnevi 361)

Ḫüdāya eyledüm ḥamd ü şenālar
Daḫı ehl-i ḳubūra çoḳ du‘ālar (Mesnevi 362)

Diledüm bilki iy ṣāḥib-mürüvvet
Ki ervāḥ-ı meşāyiḫ ḳıla himmet (Mesnevi 363)

Şair ortaya koyduğu görüşü desteklemek üzere, ‘Arap, Acem ve Anadolu’nun müftüsü’ olarak nitelediği İbn-i Kemal’i[44] kaynak göstererek alıntıladığı hadise[45] de referans verir. ‘Kabir ehlinden yardım isteğinde bulunulabileceği’ anlamındaki hadis doğrultusunda, şeyhlerinin mezarını ziyaret edip dua ettikten sonra huzur bulduğunu söyler.

[44] Asıl adı Şemseddin Ahmed olan Osmanlı şeyhülislamı ve tarihçisi İbn-i Kemal (öl. 940/1534), Kemalpaşazâde olarak da tanınır. bk. Şerafettin Turan-Şükrü Özen-İlyas Çelebi-M. A. Yekta Saraç, “Kemalpaşazâde”, *İslâm Ansiklopedisi*, C 25, (Ankara: TDV Yayınları, 2002), s. 238-247.

[45] Hadis, metinde “İẕā teḥayyertüm fi’l-‘umūri festa‘īnü min ehli’i-ḳubūr” şeklinde verilmektedir. Naklettiği hadisleri çoğunlukla kaynak göstermeden kaydetmesiyle bilinen İbn-i Kemal dışında bir ravi ismi verilmemiştir. Geniş bilgi için bk. Mustafa Kılıç, *İbn-i Kemal Hayatı, Tefsire Dair Eserleri ve Tefsirindeki Metodu*, (Erzurum: Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 1981), s. 151.

Ḫüdādan pes irişdi ‘avn ü nuṣret

Göñülden gitdi bir miḳdār ġaflet (Mesnevi 364)

Ki göñlüm gözi bir miḳdār açıldı

Bu dünyānuñ hevāsından çekildi (Mesnevi 365)

Ḳılur mı diriseñ ervāḥ i‘ānet

Ya şer‘īmidür itmek isti‘ānet (Mesnevi 366)

Eḥādīṯ-i ṣıḥāḥ içinde mesṭūr

Biz olmaḳ isti‘ānet birle me’mūr (Mesnevi 367)

Divan’da, hadis-i kudsi olarak bilinen ve “Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım.”[46] anlamındaki söze telmihle, Hz. Peygamber olmasaydı alemlerin yaratılmış olmayacağı hatırlatılır.

Senüñçün yaradıldı nev‘-i ādem

Ne ādem belki işbu cümle ‘ālem (Mesnevi 555)

Vücūda gelmeseydi ẕātuñ iy şah

Cihāna gelmez idi mihr-ile māh (Mesnevi 556)

Gelmeseydüñ ‘āleme ḫalḳ olmazidi bu cihān

[46] İsmail bin Muhammed Aclûnî, *Keşfü’l-Hafâ*, C 2, (Beyrut: Dârü’l-Kütübü’l-İlmiye, 1988), s. 164.

Yā resūlallāhi yā maḥbūbe Rabbi'l-'ālemīn (G 24/4)

Bazı beyitlerde ise doğrudan 'levlāke levlāk' ifadesine yer verilerek hadis-i kudsiye gönderme yapılır.

Muḥammed olmasa olmazdı ādem
Ne ādem bilki işbu cümle 'ālem (Mesnevi 117)

Denildi şānına levlāke levlāk
Eger sen olmasañ olmazdı eflāk (Mesnevi 118)

Divan'da, sufiler tarafından hadis olarak kabul edilen ve "Yā Rab, seni zatına yakışır şekilde bilmedik."[47] şeklinde rivayet edilen söze de telmih vardır.

Cemālün vāṣıfı dir mā 'arefnāk
Celālüñ 'ākifi dir mā 'abednāk (Mesnevi 81)

Bu beyitte de Hz. Peygamber'in yaratılışının yüceliğinden bahisle " *'alā ḫuluḳun 'aẓīm*"[48] ifadesine telmihte bulunulur.

Ḳamudan ḥüsn-i ḫulḳı anuñ a'ẓam
Müsemmāsı gibi ismi mu'aẓẓam (Mesnevi 112)

[47] "Mā-'arefnāke ḥaḳḳa ma'rifetik" şeklinde verilen sözün hadis olup olmadığı şüphelidir. bk. Mehmet Yılmaz, *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler*, (İstanbul: Enderun Kitabevi, 1992), s. 117.
[48] Kalem Suresi 4. Mealen: "Hiç şüphesiz, sen büyük bir ahlak üzerindesin."

Divan'da kıyamet gününe nisbetle "*yevm-i ḳıyāmet, yevme'l-cezā, yevm-i maḥşer, yevme'l-ḳarār, yevme'l-ḳıyām, yevme'n-nüşūr, yevme's-su'āl*" gibi tamlamalar kullanılır. Ayrıca "*ilā yevmi'l-ḳarār*" ibaresiyle de Kur'an'da birçok ayette geçen "kıyamet gününe kadar" ifadesine[49] gönderme yapılır.

Ẕāt-ı pāküñle ider milk-i Buḫārā iftiḫār
Belki iy şeh cümle dünyā tā ilā yevmi'l-ḳarār
Ḫalḳ-ı Rūma daḫı raḥmet itmekiçün Kirdgār
Ravżañı Rūm içre ḳılmışdur senüñ iy baḫtyār
İy meşāyiḫ zümresine ḫān olan Sulṭān Emīr (Muh 5/6)

"Tekrarlanan yedi" anlamına gelen ve yedi ayetten oluşup Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi olan Fatiha'yı ifade eden "*seb'a'l-meşānī*" de *Divan*'da kullanılan telmihler arasındadır. Kur'an-ı Kerim'de Fatiha için kullanılan[50] bu isim, muaşşer biçimindeki münacatta zikredilir.

Yaratduñ ādemi virdüñ zebānı
Daḫı 'aḳl ile cism ü rūḥ u cānı
Daḫı Ḳur'ān-ile seb'a'l-meşānī
İdeler tā ki idrāk-i ma'ānī
Ḳılalar ṣun'uñı bir bir beyānı (Mua 1/3)

[49] Âl-i İmrân Suresi 55, Nisâ Suresi 87, Mâide Suresi 14-64, En'âm Suresi 12, A'râf Suresi 167.
[50] Hicr Suresi 87.

Aşağıdaki beyitte de Kur'an'da birçok ayette geçen,[51] Allah'ın kainatı "Ol" emri ile yaratmasına telmihle Arapça "kün" kelimesinin iki harfinin ayrı ayrı okunması yoluyla kurulan "kaf ile nun" kalıbına yer verilmiştir.

Sen etdüñ kāf-ile nūnı mürekkeb
Sevād-ı kāyināt oldı müretteb (Mesnevi 86)

Bu beyitte de "göz nuru, göz bebeği" gibi anlamlara gelen ve Kur'an'da üç yerde geçen[52] "*ḳurretü'l-'ayn*" ifadesi, Hz. Peygamber'in torunlarına olan sevgisini anlatmada kullanılmıştır.

Siyādet āsmānı içre şemseyn
Ḥabībullāha anlar ḳurretü'l-'ayn (Mesnevi 172)

Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu levha anlamında kullanılan "*levḥ-i maḥfūẓ*"[53] ve bunun paralelinde "*levḥ u ḳalem*" de *Divan*'da kullanılan ifadeler arasındadır.

Ḳalemle 'arş u kürsī levḥ-i maḥfūẓ
Olupdur cümlesi emrüñle maḥfūz (Mesnevi 87)

Divan'da Hz. Peygamber'den söz edilirken kullanılan sıfatlardan biri olan "*şefī'ü'l-*

[51] Bakara Suresi 117, Âl-i İmrân Suresi 47, En'âm Suresi 73, Nahl Suresi 40, Meryem Suresi 35, Yâsîn Suresi 82.
[52] Furkan Suresi 74, Kasas Suresi 9, Secde Suresi 17.
[53] Buruc Suresi'nde (22) Kur'an-ı Kerim'in levh-i mahfuzda tespit edilmiş olduğu bildirilir.

müẕnibīn" kalıbı da Kur'an'da Allah'ın Hz. Peygamber'e şefaat yetkisi verdiğine telmihte bulunan, ayrıca hadis-i şeriflerde geçen bir ifadedir.[54]

Şefī'ü'l-müẕnibīn ṣaḥib-mürüvvet
Ḥabīb-i Ḥaḳ şeh-i mülk-i nübüvvet (Mesnevi 110)

Şefī'ü'l-müẕnibīnüñ re'fetīçün
Ṣuçum bağışla yā Ġaffār u Raḥmān (Ka 2/56)

Allah'ın ilim sıfatının bir ifadesi olan 'vallāhü a'lem bi'ṣ-ṣevāb' sözü Kur'an'da birçok ayette geçmektedir.[55] "Doğruyu en iyi bilen Allah'tır." anlamında, özellikle ilmî eserlerin sonunda, en iyi bilenin Allah olduğunu ifade etmek için kullanılan söz, *Divan*'da da bir muhammeste geçer.

Vāṣıl olur maṭlabına saña iden intisāb
Bildügüm budur benüm vallāhü a'lem bi'ṣ-ṣevāb (Muh 5/4)

Peygamberler ve Dinî Şahsiyetler

Hz. Muhammed

Müdâmî Divanı'nda Hz. Muhammed'i övmek için yazılmış 43 beyitlik bir na't vardır. Bu manzumede Hz. Peygamber kendi isimleriyle ve "*Ḥabīb-i Ḥaḳ, ma'din-i envār-ı*

[54] Âl-i İmrân Suresi 159, Muhammed Suresi 19, Bakara Suresi 225. Ayrıca bk. Sünen-i Ebi Davud 11/537, Sünen-i Tirmizi hn. 2435.
[55] Âl-i İmrân Suresi 36, Nisâ Suresi 25, Mâide Suresi 6, En'âm Suresi 58, Yûsuf Suresi 77.

Ḥaḳ, maẓhar-ı esrār-ı Ḥaḳ, müctebā, ṣaḥib-mürüvvet, ʻaṭālar menbaʻı, kān-ı seḫā, şefīʻü'l-müẕnibīn, , şeh-i mülk-i nübüvvet, imāmü'l-ḳıbleteyn, tāc-ı ebrār, āb-ı rūy-ı enbiyā, nūr-ı çeşm-i evliyā, şāh-ı risālet, dü kevn içinde sulṭān, resūl-i cinn ü insān, ḫurşīd-i raḥmet …" gibi ifadelerle anılır. Yaratılışının yüceliğinden söz edilerek isimlerinin hikmetlerine gönderme yapılır.

Ḳamudan ḥüsn-i ḫulḳı anuñ aʻẓam
Müsemmāsı gibi ismi muʻaẓẓam (Mesnevi 112)

Mübārek ismidür anuñ Muḥammed
Mükerremdür muʻazzezdür mümecced (Mesnevi 113)

Hem oldur Aḥmed ü Maḥmūd u Muḫtār
İmāmü'l-ḳıbleteyn ü tāc-ı ebrār (Mesnevi 115)

Anuñ meddāḥıdur Allāh u ḫāliḳ
Nice naʻt ola ol sulṭāna lāyıḳ (Mesnevi 116)

Muḥammed ismin itdi ḥayy u fettāḥ
Serāy-ı maḫzen-i tevḥīde miftāḥ (Mesnevi 130)

Muṣaffādur derūnuñ pür-ṣafādur
Özüñ muḫtār ü ismüñ Muṣṭafādur (Mesnevi 137)

Ayrıca Hz. Peygamber'in parmağının bir işaretiyle Ay'ın ortadan ikiye ayrılması mucizesine[56] telmihte bulunulur.

İşāret eyledüñ bir kerre iy şāh
İki şaḳḳ oldı bedr olmışiken māh (Mesnevi 141)

Yine Miraç hadisesine gönderme yapılarak Hz. Peygamber'in ayağının tozunun göklerin iftiharı olduğu söylenir; özellikle mahşer günü ümmetine şefaat etmesi üzerinde durularak şefaat için dilekte bulunulur.

Mübārek na'linüñ iy şeh ġubārı
Olupdur farḳ-ı eflāk iftiḫārı (Mesnevi 142)

Muḥammeddür ḳılan rūz-ı ḳıyāmet
Cemī'-i ehl-i īmāna şefā'at (Mesnevi 128)

Cesed ḥaşr ola çün ḳopa ḳıyāmet
Şefā'at ḳıl şefā'at ḳıl şefā'at (Mesnevi 144)

Şair kâh Allah'tan mağfiret dilerken Hz. Peygamber'in adını anar, kâh onun şefaatini nasip etmesi için Allah'a yalvarır.

Müdāmī ḳuluñuñ çoḳdur günāhı

[56] bk. Kamer Suresi 1-2.

Muḥammed ḥürmeti ‘afv it İlāhī (Mesnevi 764)

‘İnāyet eyle yā Rabbi ‘ināyet
Muḥammed Muṣṭafā ḳılsun şefā‘at (Mesnevi 776)

Sünnetine riayet etmek, şer’ini takip etmek, soyundan gelenlere muhabbet etmek ve ashabına uymak üzerinde tekrar tekrar durulur; soyundan gelenleri sevmeyenler lanetlenir.

Muḥibb olan ola mes‘ūd u maġfūr
Olısar sevmeyen merdūd [u] maḳhūr (Mesnevi 202)

Muḥibbe irişe dāyim ‘aṭālar
Daḫı sevmeyene renc ü ‘anālar (Mesnevi 204)

Muḥibbüñ rūḥına her demde raḥmet
İdüñ buġż idenüñ cānına la‘net (Mesnevi 205)

Muḥibbe virile ġılmān-ile ḥūr
Zebānīler ide buġż ideni ḫor (Mesnevi 208)

Muḥibbe viriser Ḥaḳ āb-ı kevṯer
İçeler buġż idenler ḫūn-ı aḥmer (Mesnevi 209)

Muḥibb içün nefāyis ola ḥāṣıl

Yiyeler sevmeyenler zehr-i ḳātil (Mesnevi 210)

Yalnız na‘tta değil, *Divan*’ın bütününde Hz. Peygamber’in şahsına övgü içeren ve şefaati istenen beyitler yoğunluktadır. *Divan*’ın ikinci bölümünün birinci ve ikinci Türkçe manzumeleri gazel biçiminde yazılmış na‘t örnekleridir; bunlarda da yine Hz. Peygamber’in vasıfları övülerek kıyamet gününde şefaati istenir (G 1, G 2). *Divan*’da müseddes biçiminde bir na‘ta da yer verilmiştir (Müs 1); burada da Hz. Peygamber “*nūr-ı Hüdā, ḫayrü’l-verā, ḫayra’l-’enāmi, faḫr-i ‘ālem, faḫr-i cihān, faḫr-i enbiyā, Ḥabīb-i Ḥaḳ, baḥr-i ṣafā, kān-ı ḥayā, müctebā, kān-ı emānet, nūr-ı hidāyet, şeh-i taḫt-ı risālet*” gibi ifadelerle anılır.

Yalnız doğrudan övgülerle yetinilmez; övülen diğer kişiler de ona olan yakınlıkları ve muhabbetleri söz konusu edilerek yüceltilirler.

Muḥammed ālidür ehl-i siyādet

Muḥammed ālidür kān-ı sa‘ādet (Mesnevi 196)

Muḥammed ālidür ‘ālemlere ḫān

Ḳamu cānlar beden anlar-durur cān (Mesnevi 198)

Muḥammed ālidür ol şānı ‘ālī

Cihāna gelmedi anuñ miṣāli (Mesnevi 251)

Ki ben de bendeyem oldur baña ḫān

Muḥammed āli ya‘ni Mīr Sulṭān (Mesnevi 273)

Aşağıdaki beyitte de yine Hz. Muhammed'in Miraç'a çıkmasına telmihte bulunulur.

Leyle-i mi‘rāc olıcaḳ heb melā'ik yā Resūl
Ḫāk-i pāyuñ eylediler gözlerine tūtiyā (G 2/2)

Müdâmî Divanı'nda peygamberlerin isimlerine sıklıkla rastlanmaz; şair diğer peygamberlere, tek tek isimlerini anmak yerine Hz. Muhammed'in bütün nebilerin sonuncusu ve sultanı oluşunu belirterek değinir.

Muḥammeddür nebīler başına tāc
Ḳamunuñ ümmetidür aña muḥtāc (Mesnevi 127)

Nebīler serveri ḫatm-i nübüvvet
Dü ‘ālem mefḫarı kān-ı mürüvvet (Mesnevi 550)

Mürselīne server ü cümle nebīye müḳtedā
Aḥmed ü Maḥmūd ü Muḫtār ü Muḥammed Muṣṭafā (G 2/1)

Hz. Süleyman

Aşağıdaki beyitte şair kendini aczi temsil eden karıncaya, Emir Sultan'ı ise gücün sembolü olan Süleyman'a benzeterek bende-sultan ilişkisi kurar ve karınca-Süleyman kıssasına gönderme yapar:

Merḳadin görmek diler bu bendesi sulṭānumuñ

‘Azm ider mūram ben ol ḳabr-i Süleymāndan yaña (Mesnevi 399)

Hz. Adem

Divan’da Hz. Adem’in ismi tevhid bölümünde, yaratılmışların ilki olmasına telmihte bulunularak anılır:

Yoġidi Ādemiñ hīç adı ṣanı

Ne Ādem ‘ālemüñ nām ü nişānı (Mesnevi 85)

Dört Halife

Divan’da dört halife için dört ayrı methiye yer almaktadır; müstakil başlıkları olan bu manzumelerde dört halifenin her biri öne çıkan özellikleri anılarak Hz. Peygamber’in dostları oldukları vurgulanır. Hz. Ebu Bekir ‘sıddık’ sıfatıyla anılır.

Muḥammed Muṣṭafānuñ yārı ḥaḳīḳ

Ṣadīḳ-i ṣādıḳ-ı Bū Bekr-i ṣıddıḳ (Mesnevi 152)

Hz. Ömer de, halifeliği döneminde doğrulukla hükmettiği, adaletten ayrılmadığı için kendisine verilen “haklıyı haksızdan ayıran” anlamındaki “faruk” lakabıyla anılır; onun İslam’a girmesiyle İslam’ın açıktan açığa konuşulmaya başlanmasına gönderme yapılarak dinin onunla kuvvet bulduğu hatırlatılır.

Sa‘ādet ma‘dini kān-ı mürüvvet

Ki buldı işbu dīn anuñla ḳuvvet (Mesnevi 155)

Mu‘īn-i Ḥaḳ idi dāyim o server

Gözine ehl-i küfrüñ oldı ḫançer (Mesnevi 156)

Hz. Peygamber'in iki kızıyla evlendiği için "iki nur sahibi" anlamında "*zü'n-nūreyn*" lakabıyla anılan Hz. Osman'a yazılan methiyede onun haya, hilm ve vakar sahibi bir insan olması, Kur'an-ı Kerim'i çoğalttırması ve Kur'an okurken şehit edilmesi hatırlatılır.

Şehādet şehrine şāh-ı mu‘aẓẓam

Ḥayā taḫtında sulṭān-ı mükerrem (Mesnevi 159)

Vaḳār u ḥilm-ile ‘ilmüñ enīsi

Daḫı iḥsān-ile luṭfuñ celīsi (Mesnevi 160)

İmām-ı cāmi‘-i āyāt-ı Ḳur'ān

Muḥammed Muṣṭafānuñ yārı ‘Oṯmān (Mesnevi 162)

Hz. Ali, cömertliği, kahramanlığı, imamlık ve velilik vasıflarıyla konu edilir.

Seḫā meydānınuñ çāpuk-süvārı

Ḳamu aṣḥāb u ālüñ iftiḫārı (Mesnevi 165)

İmām-ı mütteḳī ṣādıḳ velīdür

Muḥammed Muṣṭafā yār-ı ‘Alidür (Mesnevi 167)

Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin

Divan’da Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile birlikte Hz. Peygamber’in soyundan gelenler ile sahabe için yazılmış müstakil methiyede Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, soylarının şerefliliği ile imamlık, şehitlik gibi vasıfları ve Hz. Peygamber’in onlara olan sevgisi işlenerek anılır.

Gülistān-ı şehādet gülleridür

Sa‘ādet bāġınuñ sünbülleridür (Mesnevi 171)

Siyādet āsmānı içre şemseyn

Ḥabībullāha anlar ḳurretü’l-‘ayn (Mesnevi 172)

Ḥasan birle Ḥüseyin pür-ṣafādur

Ki bunlar ḥāfidīn-i Muṣṭafādur (Mesnevi 173)

Cebrail

Divan’da meleklere sıkça yer verilmemekle birlikte Cebrail’in ismi bir müseddeste anılır; vahiy getirmesi, bazen Hz. Peygamber’e insan suretinde görünmesi, Miraç’ta onu arşa kadar götürmesi gibi özelliklerine bağlı olarak Hz. Peygamber’e yakınlığı vurgulanan Cebrail’i şair onun “*hem-nişîni*” olarak niteler.

Risālet ḫāteminüñ ol nigīni
Daḫı Cibrīl anuñ bil hem-nişīni
Ṭutupdur ümmeti rūy-ı zemīni
Ḳamu edyānı hem nesḫ itdi dīni
Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur
Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed Muṣṭafādur (Müs 1/5)

İbn-i Mesud ve Enes Bin Malik

Mesnevide manzumeler arasına eklenen hadis-i şeriflerin ravileri de belirtilmiştir. İbn-i Mesud ve Enes Bin Malik'in isimleri hem manzum olarak hem de Arapça mensur eklemelerde zikredilir. Müslim ve Buhari'nin isimleri de yine Arapça mensur bölümlerde geçmektedir.

Ḥadīşüñ rāvisidür İbn-i Mes'ūd
İlāhī eylegil sen anı mes'ūd (Mesnevi 222)

Enes Bin Mālik işit iy perī-rū
Ne dimişdür diyeyin ol melek-ḫū (Mesnevi 232)

Bişr-i Hafi

Şair *Divan*'da Bişr-i Hafi'nin adını, Allah'tan ilim ve irfan nasip etmesi için duada bulunurken zikreder; dalalet içindeki Bişr-i Hafi'nin Allah'ın lutfu ile doğru yolu bulmasını örnek vererek kendi eksiklerinin de bunun gibi giderilmesi için dua eder.

Ḍalālet içreyiken Bişr-i Ḥāfī

Olupdur faż̈l-ı Ḥaḳla ‘ayn-ı a‘yān (Ka 2/53)

Emir Sultan ve Şeyhleri

Emir Sultan

Müdâmî Divanı başından sonuna bir Emir Sultan övgüsü olarak nitelendirilebilecek mahiyette bir eserdir. İlk bölümü, şairin sebeb-i nazm bölümünde de belirttiği gibi, Emir Sultan'ın kerametlerini anlatmak üzere kaleme alınmış mesnevi biçiminde bir menakıbnamedir. İkinci bölüm ise yine büyük çoğunluğu Emir Sultan ve onun dergâhına bağlı şeyhleri öven, onların keramet sahibi veli kişiler olduğunu bildiren manzumeler ile bu yola intisap etmiş müridlere tavsiyelerde bulunan şiirlerden oluşmaktadır. Mesnevi bölümünde Emir Sultan için yazılmış müstakil bir methiyeye yer verilmiştir. Ayrıca Emir Sultan'ı övmek için murabba, gazel, nazm ve muhammes biçiminde methiyeler de yazılmıştır (Mur 1, G 22, Muh 1, Muh 2, Muh 3, Muh 5, Muh 6, N 1). Mesnevinin 442. ve 443. beyitleri arasında, Emir Sultan'ın şeceresini açıklayan bir metne yer verilmiştir; *Divan*'daki mektup örneği de yine Emir Sultan hakkında, onun yüceliğini Yıldırım Beyazıt'a açıklayan tarihî bir belge mahiyetindedir.

Divan'daki manzumelerde Emir Sultan'ın Hz. Peygamber'in soyundan gelmesi en sık işlenen unsurlardan biridir; bu bakımdan "*faḫr-i siyādet, faḫr-i āl-i Aḥmed, sulṭān-ı sādāt*" gibi tamlamalar sıkça kullanılır.

Emīr Sulṭān-durur sulṭān-ı sādāt

Ma‘ārif kānı yenbū‘-ı sa‘ādāt (Mesnevi 254)

Hz. Peygamber’in manevi yönlendirmesi üzerine Emir Sultan’ın Anadolu’ya gelmesi üzerinde durularak onun Allah’ın Anadolu’ya rahmeti olduğu belirtilir.

Sulṭānı enbiyānuñ idüp saña işāret
Rūma ḳılup teveccüh eyle didi iḳāmet
Şer‘-i şerīfüme hem ḳıl ümmetüm delālet
Çoḳ çoḳ şükür Ḫüdāya ḳılduḳ saña iṭā‘at
İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi (Muh 3/4)

Emir Sultan’ın kabrinin ziyaret edilmesi gerektiği üzerinde tekrar tekrar durulur, gönüllere huzur vereceği belirtilerek ziyaret tavsiye edilir; ziyaret edenlere Hz. Peygamber’den şefaat dilenerek dualar edilir.

Emīr Sulṭān-durur baḥr-i vilāyet
Emīr Sulṭān-durur kān-ı kerāmet
Emīr Sulṭān-durur nūr-ı hidāyet
Emīr Sulṭānı var eyle ziyāret (Mur 1/3)

Diyār-ı Rūmadur raḥmet biḥārı
Burūsada yatan Seyyid Buḫārī
Mübārek ravżasın eyleñ ziyāret
Ḳomaz āyīne-i dilde ġubārı (N 1)

Daḫı her kim ḳıla anı ziyāret

Muḥammedden müyesser ḳıl şefā‘at (Mesnevi 262)

Şeyh Sinan

Divan'da ismi sıkça geçen kişilerden biri olan Şeyh Sinan, Emir Sultan'ın halifelerinden olup Müdâmî'nin şeyhi Şeyh Süleyman'ın dedesidir. Kaynaklarda anlatıldığına göre, beş yaşındayken babasıyla gittiği karpuz tarlasında Emir Sultan'la karşılaşır ve gösterdiği kerametle onun veli bir kişi olduğunu görür. Emir Sultan ona Bursa'ya gelmesini ve kendisini bulmasını söyler; babasıyla Bursa'ya gidip Emir Sultan Dergâhı'na intisap eder ve orada uzun yıllar kalır. Sonra Emir Sultan kendisine hilafet vererek 'fesat ehlini ıslah için tavsiyelerde bulunması, müslümanları Kur'an ve sünnete dayalı doğru yola çağırması' için Alaşehir'e gönderir. Kaynaklarda Manisa evliyasından olduğu ve M 1450 yılında vefat ettiği bildirilen Şeyh Sinan ile Müdâmî'nin bahsettiği, Emir Sultan'ın halifelerinden olan Şeyh Sinan'ın aynı kişi olması mümkündür. [57]

Divan'da Şeyh Sinan ile ilgili yaşadığı bölge, medfun olduğu yer, oğlu ve torununa dair bilgiler sunulmaktadır. Şair üstadının yanına gitmek üzere Alaşehir yolunda katıldığı kervanda, yol arkadaşlarının birinden onun methini işitir; Emir Sultan'ın halifelerinden olduğunu, daha çocuk yaştayken kerametler gösterdiğini öğrenir.

Bizüm ilde didi var-idi evvel

[57] Hasan Turyan, *Emir Sultan ve Zeyniler Haziresi*. (Bursa: Prestij Matbaası, 1995), s. 56-58; "Şeyh Sinan", *Evliyalar Ansiklopedisi,* C 11, (İstanbul: İhlas Gazetecilik Holding AŞ Yayınları, 1993), s. 303.; Hüseyin Algül, *age*., s. 250-251.

Vilāyet ıssı bir şeyẖ-i mükemmel (Mesnevi 299)

Emīr Sulṭānuñ ol perverdesidür
‘Uluvv-ı himmeti şermendesidür (Mesnevi 302)

Daẖı ṭıfl iken ol ṣāḥib-vilāyet
İdermiş niçe iẓhār-ı kerāmet (Mesnevi 303)

Kasidelerde ve yer yer gazellerde övülen Şeyh Sinan’a, Emir Sultan övgüsü manzumelerde rastlanır; Alaşehir’deki mezarının ziyaret edilmesi tavsiye edilir.

Cihānda var-durur bir şeyẖ-i a‘lā
Murabbāsı ẖalīfesi o cānuñ (Ka 1/29)

Olupdur cümle āfāḳ içre meşhūr
Vilāyātı kerāmātı o ẖānuñ (Ka 1/30)

Alaşehre varup eyle ziyāret
Münevver ḳabrini Şeyẖī Sinānuñ (Ka 1/31)

Şehy Ahmed Efendi

Şeyh Sinan’ın oğlu olan Şeyh Ahmed Efendi’den birçok beyitte övgüyle bahsedilir. Müdâmî’nin şeyhi Şeyh Süleyman Efendi’nin de babası olan Şeyh Ahmed Efendi,

hem mesnevi bölümünde hem de kasidelerde övülür; Şeyh Sinan gibi keramet sahibi bir veli olduğu anlatılır.

Ol-idi atası mānendi bir ḫān
Kerīm ü ṣāfi dil bir kāmil insān (Mesnevi 308)

Var-idi anda bil çoḳ dürlü ḥālet
Niçe kez itdi iẓhār-ı kerāmet (Mesnevi 309)

Mübārek ismidür Aḥmed Efendi
Daḫı boynumdadur ‘ışḳı kemendi (Mesnevi 313)

Şeyh Ahmed’e, babası ve Emir Sultan’ın halifesi olan Şeyh Sinan’a ulaşmada bir yardımcı özelliği yüklendiği görülür.

Beni Aḥmed Efendi rūḥı birle
Enīs it kim ḳılam ‘arş üzre cevlān (Ka 2/44)

Daḫı Şeyḫī Sināna eyle vāṣıl
Ki oldur mürşid-i fürsān-ı meydān (Ka 2/45)

Şeyh Süleyman

Divan’da verilen bilgilerden Müdâmî’nin Emir Sultan yoluna intisabının, Şeyh Sinan’ın torunu ve Şeyh Ahmed’in oğlu olan Şeyh Süleyman eliyle, Aydın’da

gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Şeyh Sinan'ı ve Şeyh Ahmed'i sağlıklarında görme imkânı olmayan şair, yol arkadaşı ve üstadının tavsiyeleri üzerine Aydın'a giderek intisap ettiği Şeyh Süleyman'a eserinde önemli ölçüde yer vermiştir. Mesnevinin sebeb-i nazm bölümünde onun teşviki ve duasıyla eserini yazmaya başladığını belirten şair, hem mesnevide hem de gazel biçiminde kaleme aldığı iki müstakil methiyede Şeyh Süleyman'a olan sevgi ve bağlılığını ifade eder (Mesnevi 331, 347, 355, 357, 372, 380, 420; G 18 ve G 23).

Şeyh Süleyman'ın, Emir Sultan'ın halifesi olan Şeyh Sinan'ın makamında oturuyor olması birçok beyitte belirtilir.

Bugün ḳāyim maḳāmı vü hem oġlı
Süleymān Şeyḫ Efendi ol hümānuñ (Ka 1/33)

Elin öp al du'āsın ol 'azīzüñ
Ki gerçek sırrıdur ol reh-nümānuñ (Ka 1/34)

Şeyh Süleyman övgüsü, özellikle "Şeyh Sinan'ın sırrı" olması üzerinde durularak işlenir; müridlerini irşad etmesi ve onları Şeyh Sinan'a ulaştırması dolayısıyla yardımı istenir, dualarda bulunulur.

Şeyḫī Süleymāna varup di sen tażarru' eyleyüp
Şeyḫī Sinānuñ rūḥına ḳıl bu ġarībi āşinā (G 5/6)

Sırrısın Şeyḫī Sinānuñ ḳoma ẓulmetde beni

Şemsveş raḫşān olan Şeyḫī Süleymānum yetiş (G 18/4)

Divan'daki 23. gazel, Müdâmî'nin şeyhi Süleyman Efendi için yazdığı bir methiye olmakla birlikte, Şeyh Süleyman'ın Hacc ibadeti sonrasında müridleriyle tekrar buluştuğu bilgisini de vermektedir. Bu manzumenin, Şeyh Süleyman'ın Hacc yolculuğu dönüşünde kendisine sunulmuş bir armağan niteliğinde olması da muhtemeldir.

İy mürşidüm viy rehberüm iy ehl-i ʻirfānum benüm
Çoḳ çoḳ şükür gördüm yüzüñ Şeyḫī Süleymānum benüm (G 23/1)

İy rūḥuma olan ġıẕā viy derdüme olan devā
Ṣāġ u esen geldüñ yine iy māh-tābānum benüm (G 23/2)

ʻÖmrüñ ziyāde eylesün maḳbūl edüp ḥaccuñ Ḫüdā
Hem dāyimā ḳılsun ʻazīz iy kāmil insānum benüm (G 23/3)

Geldi Müdāmī ṣıdḳ-ile himmet umuban iy hümā
Dil-ḫastedür raḥm eylegil iy derde dermānum benüm (G 23/7)

Emir Ali

Divan'da ayrıca Emir Sultan'ın oğlu Emir Ali de bir beyitle anılır, mezarının Emir Sultan haziresi içinde, babasının mezarının yanında olduğu bildirilir.

Daḫı yanındaġi Mīr-i ʻAlīnüñ

Ki ciger güşesidür ol velīnüñ (Mesnevi 264)

Muṭahhar ḳabrin iy Ḥaḳ rūşen eyle

Gül-i cennetle dāyim gülşen eyle (Mesnevi 265)

Kaynaklarda bildirildiğine göre[58] Emir Ali Timurleng vakası sırasında isyancılar tarafından kandırılıp Emir Ali Adası'na götürülür ve burada insanları onun çevresinde toplayarak bir cemiyet oluşturulur. Emir Sultan'ın durumdan haberdar olması üzerine, babasının ettiği bir duayı takiben Emir Ali ölür, naaşı daha sonra Bursa'ya getirilip defnedilir.

İbn-i Timur

Divan'daki menkıbelerde geçen isimlerden biri de İbn-i Timur'dur. İbn-i Timur'un Emir Sultan'ın müridlerinden biri olduğu ve savaşlara katıldığı bilinmektedir. Bu savaşlardan birinde esir düşen İbn-i Timur 7 yıllık esaretten sonra Emir Sultan'ın inayetiyle Bursa'ya getirilir.

Aynı olayda 'vezir' olarak anılan ancak hakkında başka bilgi verilmeyen kişinin de, İbn-i Timur gibi, gerçekte kim olduğunu araştırmaya yetecek bilgi yoktur. Aynı şekilde şair ismini belirtmeden bir 'üstad'ı olduğundan bahseder ve onun Ebu Bekir soyundan gelen âlim bir kişi olduğunu bildirir; yine şairin verdiği bilgilere göre bu kişi de Şeyh Süleyman'a intisap edenlerdendir.

[58] Mehmed Şemseddin, *age.,* s. 39.; Hasan Turyan, *age.,* s. 88-89.

Bursalı Ahmed Paşa

Müdâmî Divanı'nda Ahmed Paşa, eserin sonuna alıntılanan Emir Sultan methiyesi dolayısıyla geçer. Şair bu bölümün başına, manzumenin Ahmed Paşa'ya ait olduğunu bildiren "Ez Maḳālāt-ı Sulṭānu'ş-şu'arā E'l-Merḥūmu'l-Maġfūr Aḥmed Paşa" başlığını atmıştır. Ahmed Paşa'nın onar beyitlik beş bentten oluşan ve Emir Sultan'ın manevi yüceliğini anlatan terci-i bend şeklindeki methiyesinin terci' bendi,

İy 'ālem-i vilāyete sulṭān olan Emīr
Viy milk-i Rūma raḥmet-i raḥmān olan Emīr

şeklindedir. Müdâmî, manzumesine verdiği başlıkta andığı 'şairlerin sultanı' ünvanı ile Ahmed Paşa'ya duyduğu saygı ve hayranlığı da dile getirmektedir. Bursalı olması ve Emir Sultan'a duyduğu muhabbetle ona methiyeler yazması hasebiyle de Ahmed Paşa'nın Müdâmî'yi etkilemiş olduğunu söylemek mümkündür.

Şeyh Vefâ

Müdâmî Divanı'nın sonuna Ahmed Paşa'ya ait iki manzumeden biri olarak alıntılanan,

Sen ol āyīne-i nūr-ı Ḫüdāsın
Ki her bir ṣūrete ma'nī nümāsın

matla'lı kaside, Şeyh Vefa[59] için yazılmış bir methiyedir. 15. yüzyılda Osmanlı sahasının önemli âlim ve mutasavvıflarından olan Şeyh Vefa[60] için *Ahmed Paşa Divanı*'nda, Emir Sultan'a yazılan terci-i bend biçimindeki methiyeden hemen sonra, 'dervişler' redifli bir kaside ile Müdâmî'nin alıntıladığı bu kaside gelir.[61] Söz konusu kasidenin, Ahmed Paşa'nın Emir Sultan methiyesinden sonra aynı özellikte bir Emir Sultan övgüsü olduğu zannedilerek veya yalnızca Ahmed Paşa'nın bir diğer beğenilen manzumesini alıntılamak hasebiyle *Müdâmî Divanı*'nda yer aldığını düşünmek yerinde olacaktır.

Tarihî ve Mitolojik Unsurlar

Ünlü İran şairi Selman-ı Sâvecî'nin adı (öl. 1367) *Divan*'da iki kez geçer; Selman güzel söz söyleme gücüne yapılan gönderme ile anılır. Emir Sultan'ın niteliklerinin kelimelere dökülebilmesinin güçlüğü konusunda da Selman'ın söz söylemedeki üstün başarısına telmihte bulunulur (Muh 6/9).

Ecel irdükleyin ḫod lāl olursın
Feṣāḥat birle olursañda Selmān (Ka 2/5)

[59] Asıl ismi Muslihiddin Mustafa olan Şeyh Vefa, İbn-i Vefa, Vefazâde, Vefa-i Konevî, Ebü'l-Vefa olarak da tanınır. Geniş bilgi için bk. Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, (İstanbul: Matbaa-i Amire, 1333) C I, s. 216.; bk. Avni Erdemir, *Muslihu'd-din Mustafa İbn Vefa Hayatı, Eserleri, Tesirleri ve Manzum Eserlerinin Tenkidli Metni*, (Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 1999).

[60] Harun Tolasa, *Ahmed Paşa'nın Şiir Dünyası*, (Ankara: Akçağ Yayınları, 2001), s. 82-83.

[61] Ahmed Paşa, *Divan*, hzl. Ali Nihat Tarlan, (Ankara: Akçağ Yayınları, 1992), s. 38-41.

Divan'da geçen mitolojik unsurlardan olan keyvan, büyüklüğü ve yüksekliği vesilesiyle şiire konu edinilir.

Vücūduñ maḥv olup ḳalmaz nişānuñ
Eger rıf'atde olursañda Keyvān (Ka 2/6)

Kaf Dağı da büyüklüğüne nisbet edilerek anılır; yüksekliğin, uzaklığın, ihtişamın sembolü olarak bilinen Kaf Dağı'nın yüceliği ile, arpa tanesinin küçüklüğü arasında kurulan tezat ilişkisi içinde yine Emir Sultan'ın cömertliği ve kerem sahibi oluşu vurgulanır. Ayrıca Emir Sultan'ın methi ve onun cömertliği bağlamında söz konusu edilmesi, kanaatin sembolü oluşunu ve tasavvufi anlayışta "mürşid-i kamil"in vücudunu temsil edişini de hatırlatmaktadır.

Merḳadin ider melā'ik zümresi her gün ṭavāf
Baḳ baṣīret çeşmi birle gel beru iy göñli ṣāf
Ḫirmen-i cūdine nisbet dāne-i cev kūh-ı Ḳāf
Server-i ecvād ü kān-ı mekrumetdür bī-ḫilāf
Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr (Muh 6/7)

Coğrafya

Müdâmî Divanı'nda, Osmanlı topraklarının önemli bölümünü içine alacak şekilde geniş bir daire teşkil eden bir coğrafyadan söz edilebilir. Kırım'a bağlı Kefe'den yetişen şair, Kırım ve Kıpçak toprakları üzerinden Acem/İran ve Arap Yarımadası

topraklarına geçmiş, buradan Anadolu'ya gelerek Alaşehir, Aydın ve Bursa'ya varıncaya kadar batıya ilerlemiştir. *Divan*'da şairin bizzat bulunduğu ve ismini telaffuz ettiği yerlere ilaveten, Emir Sultan'ın Buhara'dan Bursa'ya varıncaya kadar geçtiği coğrafyaların bilgisi de verilmektedir.

Kefe / Kırım / Kıpçak / Deşt

Divan'ında Kırım'a bağlı Kefe şehrinde doğduğu bilgisini veren şair, Kırım'ı ve yakın coğrafyayı sık sık dolaştığını da bildirmektedir.

Kefe şehrindenem bir derdmendem
Ẕelīlem ṣanma kim bir ercümendem (Mesnevi 246)

İşit ḥālüm diyeyüm saña iy yār
Ben idüm bilki bir seyyāḥ ü seyyār (Mesnevi 276)

Naẓar-gehdi baña Ḳıpçāḳ-ıla deşt
Ḳırımı eylemişdüm niçe kez geşt (Mesnevi 277)

Kırım ve Kıpçak topraklarından başka Anadolu üzerinden Arabistan'a geçtiği de yine şairin verdiği bilgiler arasındadır.

Gehī Rūm illerin seyrān iderdüm
'Arab milkinde geh cevlān iderdüm (Mesnevi 278)

Acem / Arap / Rum

Divan'da coğrafya yalnız belirli bir toprak parçasını kastetmek amacıyla değil, tarihi ve kültürel bağlantılar içinde daha geniş bir ilişkiler yumağı halinde kullanılmaktadır. Bu bağlamda Arap ve Acem toprakları, yetiştirdikleri söz ustaları ile birlikte anılır.

Medḥini imlāya iḳdām itse seḥbān-ı ʻArab
Dirse elken aña Selmān-ı ʻAcem olmaz ʻaceb
Şerḥ olunmaz naʻti biñ yıl çekse vāṣıflar taʻab
Şānı aʻlā ẕī-şeref ḳadri celī ʻālī neseb
Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr (Muh 6/9)

Anadolu ise hem Müdâmî'nin *Rūm* topraklarına gelişi anlatılırken hem de Emir Sultan'ın bu topraklara Allah'ın bir rahmeti olarak gönderildiğini belirtmek için sıklıkla kullanılır.

Gelüpdür Rūma bilki raḥmet içün
Muḥammed ümmetine şefḳat içün (Mesnevi 582)

Emir Sultan'ın Hz. Peygamber'in manevi işaretiyle, halkı Kur'an ve sünnet üzere yaşamaya davet etmek amacıyla Anadolu topraklarına gönderildiği, kendisine yol gösteren kandillerin ışıkları bir bir sönünceye kadar yola devam edip nihayet Bursa'da ikamet etmeye başladığı hatırlatılır.

Sulṭānı enbiyānuñ idüp saña işāret

Rūma ḳılup teveccüh eyle didi iḳāmet
Şer‘-i şerīfüme hem ḳıl ümmetüm delālet
Çoḳ çoḳ şükür Ḫüdāya ḳılduḳ saña iṭā‘at
İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi (Muh 3/4)

Emir Sultan'ın Anadolu topraklarına gelişi, Hz. Peygamber'in şefkatinin ve Allah'ın bu topraklara rahmetinin bir göstergesi olarak ele alınır; "*milk-i Rūma raḥmet*" tamlamasıyla anılan Emir Sultan'ın kabrinin bu topraklarda olmasının da yine Allah'ın bir lutfu olduğu belirtilir.

Ẕāt-ı pāküñle ider milk-i Buḫārā iftiḫār
Belki iy şeh cümle dünyā tā ilā yevmi'l-ḳarār
Ḫalḳ-ı Rūma daḫı raḥmet itmekiçün Kirdgār
Ravżañı Rūm içre ḳılmışdur senüñ iy baḫtyār
İy meşāyiḫ zümresine ḫān olan Sulṭān Emīr (Muh 5/6)

Alaşehir / Aydın

Müdâmî, üstadı olarak andığı kişiyi görmek üzere Alaşehir'e yönelmiş; yol arkadaşından Şeyh Sinan, Şeyh Ahmed ve Şeyh Süleyman'ın kerametlerini dinleyip onların yoluna girmeye yönelmesi de bu yolculuk sırasında gerçekleşmiştir. Müdâmî'nin Şeyh Sinan'ın Alaşehir'de bulunan kabrini ziyaret ettiği de mesnevide verilen bilgiler arasındadır; şair eserini okuyanlara da bunu tavsiye eder.

Alaşehre varup eyle ziyāret

Münevver ḳabrini Şeyḫī Sinānuñ (Ka 1/31)

Alaşehir'den Şeyh Süleyman'ı görmek amacıyla Aydın'a geçen Müdâmî, buradan Bursa'ya giderek Emir Sultan'ın kabrini ziyaret ettikten sonra yine Alaşehir'e döner.

Sefer düşdi o yirden daḫı iy yār

Ki vardum Alaşehre yine tekrār (Mesnevi 419)

Müdâmî'nin Emir Sultan Dergâhı'na intisabı, Aydın'da Şeyh Süleyman vasıtasıyla olur. Üstadından Şeyh Süleyman'ın methini işiten şair onu görmek üzere Aydın'a gider. *Divan*'da mekân ve doğa tasviri bakımından en zengin olan bu bölümde şair Aydın'ı doğal güzelliklerini anarak anlatır.

Ser-ā-ser bilki şehrüñ içi gülzār

İder her gūşeden bülbülleri zār (Mesnevi 378)

'Aceb yaylaları var ol diyāruñ

Ki üstinde-durur bir kūhsāruñ (Mesnevi 383)

Beġāyet bī-bedel anuñ hevāsı

Dimāġumda-durur daḫı hevāsı (Mesnevi 385)

Daḫı āb-ı revānı iy dilāver

Ḥayat ırmağıdur ya āb-ı kevṯer (Mesnevi 386)

Mekân tasviri bağlamında, Aydın'da Şeyh Süleyman'ın dergâhı da birkaç beyitle işlenir; dergâh cennet bahçelerine benzetilerek tasvir edilir.

Süleymān Şeyḫ Efendi gülsitānı
Ṣanasın cennetüñ bir būstānı (Mesnevi 380)

Reyāḥīn birle ṭolu bir ḥaremdür
Gören dir anı bu bāġ-ı iremdür (Mesnevi 381)

İçinde var anuñ bir serv-i bālā
Dıraḫt-ı Ṭūbīdür ya daḫı a'lā (Mesnevi 382)

Şair Aydın şehrini tanıtırken yalnız fiziksel özelliklere değinmekle kalmaz; toplumsal yapıyı da dikkate alan bir gözlemci bakışıyla şehrin halkı hakkındaki düşüncelerini de verir.

Eger dirseñ nice bulduñ o şehri
Hem ehli rūsitāyī mi ya şehrī (Mesnevi 377)

O şehrüñ ḫalḳını buldum tamāmet
Kerīm ü ṣāfi vü ṣāḥib-ṣadāḳat (Mesnevi 388)

Birinüñ ġıll ü ġış yoḳdur dilinde

Begüm ẓulmet nider Aydın ilinde (Mesnevi 389)

Bursa

Emir Sultan'ın Anadolu'ya geldikten sonra yerleştiği ve vefatına kadar yaşadığı şehir olan Bursa, *Divan*'da en çok adı geçen şehirlerin başında gelir. Buhara kökenli Emir Sultan'ın hacc vazifesini ifa için gittiği Medine'den Hz. Peygamber'in manevi işaretiyle çıkıp Bursa'ya yöneldiği bildirilir.

Medīneden çıḳup sulṭān-ı sādāt

Sa'ādet ma'dini kān-ı kerāmāt (Mesnevi 598)

Gelüben Bursada itdi ḳarārı

Muḥammed ālinüñ ol iftiḫārı (Mesnevi 599)

Emir Sultan'ın mezarının Bursa'da olması da bu şehri önemli kılan bir diğer husustur; şair Emir Sultan'ın kabrini ziyaret etmek için Bursa'ya gidilmesinin üzerinde tekrar tekrar durur, bunun bu topraklara rahmet olduğu görüşünü yineler.

Diyār-ı Rūmadur raḥmet biḥārı

Burūsada yatan Seyyid Buḫārī (N 1/1)

Buhara / Semerkand / Horasan / Sıfahan

Divan'da Buhara, Semerkand, Horasan ve Sıfahan şehirleri birbiriyle ilişkili kullanımlarla karşımıza çıkmaktadır. İran'ın doğusunda, Türkistan topraklarının güneyinde kalan ve İslam dünyasının fikir, kültür ve sanat tarihi bakımından hayli bereketli bir daire oluşturan bu bölge, yetiştirdiği âlim ve sanatkârlarla buradan Anadolu'ya yapılan göçlerin Anadolu'nun manevi ikliminde bıraktığı izler bakımından önemlidir. Emir Sultan'ın doğduğu yer olması hasebiyle Buhara *Divan*'da en sık zikredilen şehirlerdendir. Emir Sultan'ın ağzından Hz. Peygamber'e na't olarak söylenen gazelde (Mesnevi 563-567 arası), çocukluğu ve ilk gençliği Buhara'da geçen Emir Sultan'ın hacc için Hicaz'a gidip bir süre burada yaşaması, Hz. Peygamber'in ravzasına selam verip selamının alınması üzerine seyyidliğine şüphe kalmaması hatırlatılır. Aşağıdaki beyitler, bu gazelden alınmıştır:

Bir ġarīb üftādeyem şehrüñe geldüm iy ḥabīb
Bu faḳīre ḳıl 'aṭā vaṣluñ nişābından naṣīb (Mesnevi 563)

Meskeniydi işbu miskīnüñ Buḫārā illeri
Āstāneñ bendesi olmaġa geldüm yā ḥabīb (Mesnevi 565)

Bilmezem ḥālüm nice 'izz-i ḥużūruñda senüñ
Kimse yoḳ işbu ġarībe līk hīç senden ḳarīb (Mesnevi 566)

Neslüñ isem ḳıl işāret yā Muḥammed Muṣṭafā

Muntaẓırdur işbu sırruñ keşfine bunca nesīb (Mesnevi 567)

Buhara topraklarının Emir Sultan gibi bir veliyi yetiştirdiği için övünmesi gerektiği vurgusuyla da sıkça karşılaşılır; onun gibi birinin daha bu topraklardan çıkmadığı söylenir (Muh 2). "Güneşin doğduğu yurt" anlamına gelen Horasan da Emir Sultan'ın Anadolu üzerine bir güneş gibi doğması hayalini işlemek üzere kullanılır.

Buḫārādan ṭulū' itdi o ḫurşīd
Ufūl itdi gelüp Bursada ol cān (Ka 2/30)

Getürmedi velī aña mümāṣil
Semerḳand ü Buḫārā vü Ḫorāsān (Ka 2/31)

Getürmedi daḫı hem-tā o māha
Ḫiṭā vü Çīn ü Māçīn ü Ṣifāhān (Ka 2/32)

Çin / Maçin / Hita

Çin ülkesi, kuzeyindeki bölgeyi ifade eden Maçin ve Hita toprakları, bir yandan Emir Sultan'ın manevi gücünün ve etkisinin ne denli geniş bir coğrafyaya yayıldığını göstermek amacına hizmet ederken, diğer yandan da Rum ülkesiyle tenasüp ilişkisi içinde kullanılarak gerçek bir mekân dairesine işaret etmektedir. Çin, Maçin ve Hita ülkeleri *Divan*'da genellikle Sıfahan, Buhara, Semerkand ve Horasan kelimeleriyle bir arada kullanılmaktadır.

Semerḳand u Buḫārā vü Ḫorāsān

Daḫı bil Çīn ü Māçīn ü Ṣıfāhān (Mesnevi 443)

Vilāyetde kerāmetde o cāna

Getürmedi mümāṯil bu cihāna (Mesnevi 444)

Üslup Özellikleri

Müdâmî Divanı, üslup özellikleri açısından ele alındığında, okurunu düşünerek, edep ve erkan öğretmek, doğru yola davet etmek ve bilgi vermek amacıyla yazılmış öğretici bir metin olduğu görülür. Bununla birlikte, şiirsel bir metin olduğu için şiir özellikleri de taşımaktadır; ancak şekilsel açıdan bir yetersizlik göstermemekle birlikte anlatımda mazmunlara yoğunlaşmayan, mesajını doğrudan veren bir metinle karşı karşıya bulunduğumuz açıktır. Bu şiirlerde ince hayaller, derin anlamlar, sanatlı ve girift söyleyişler yerine öğretiyi basit, açık ve anlaşılır bir dille veren, iletisini doğrudan aktaran bir anlatım söz konusudur. Yer yer bir niyaza benzeyen, yer yer bir ikaz tonunda, yer yer ise yol gösterici nasihatler niteliğindeki şiirler, hitap edilen kitlenin özellikleri hakkında da çıkarımlar yapma imkânı sunmaktadır.

16. yüzyıl Osmanlı sosyal yaşamında önemli bir yeri olan tarikatler ve bunların işlerliklerini sürdürmesini sağlayan mekânlar olarak dergâhlar, buralara devam eden halkın eğitim seviyesi ve inanışlardaki eğilimlerin çeşitliliği göz önünde bulundurulduğunda, belirli bir anlaşılırlık düzeyi korunarak söylenen şiirlerin, aynı zamanda kitlesel okumalara da elverişli olmasına dikkat edilmiş olduğu görülebilir. Dinleyici/okuyucu bağlamında bir topluluk resmi çizmekte olan hitaplardaki çoğul

ifadeler ve ‘āmīn’ diyerek katılım gösterme unsurunun sıkça kullanılması, metnin bir kitleye hitap ettiği, geniş topluluklarca okunup dinlenmeye uygun olması düşünülerek oluşturulduğu kanısını desteklemektedir. *Divan*’da, toplu halde yapılan dualarda ‘āmīn’ diyerek etkinleşen dinleyici topluluğun, şairin muhatap aldığı kitleyle örtüştüğünü söylemek mümkündür. Aşağıdaki beyitler bu yöndeki kullanımlara örnektir:

Ne deñlü var-ise mü’min günahkār
Ḳamuya raḥmet it iy ḥayy u ġaffār (Mesnevi 494)

İşidüp kim ki sözüm diye āmīn
İlāhī cennet it anuñ maḳāmın (Mesnevi 495)

İşidüp kim ki dirse yā Rab āmīn
Anuñ üstine rıḍvānı Ḫüdānuñ (Ka 1/49)

Divan’da yer yer bire bir aynı beyitlerle karşılaşılır. Bu aynılıklar genellikle, hikâye anlatımına yoğunlaşılan menakıbname bölümünde, bağlayıcı nitelik taşıyan geçiş beyitlerinde görülmektedir.

Ḳılanlar cān ḳulaġıyla anı güş
Olalar vālih ü sermest ü medhūş (Mesnevi 428 ve Mesnevi 507)

Du‘āmı yā İlāhī müstecāb it
Ḫiṭāb-ı pür-ḳuṣūrum müsteṭāb it (Mesnevi 57 ve Mesnevi 781)

İlāhī ẕāt-ı pāküñ ‘izzetīçün

Daḫı cümle ṣıfātuñ ḥürmetīçün (Mesnevi 67 ve Mesnevi 235)

Bu gibi bire bir aynılıkların yanında, anlam tekrarlarıyla da sıkça karşılaşılır. *Divan*'da bu kadar çok tekrara düşülmüş olması, şairin şiir yeteneği açısından bir kusur olarak değerlendirilebilir; ancak bu durum, tekrar etme suretiyle öğretme yolunun, öğretilerin aktarılmasında bir yöntem olarak kullanılışıyla birlikte değerlendirildiğinde, tekrarın eserin bütününe sağladığı devamlılık ve bütünsellik özelliği de ön plana çıkacaktır.

Müdâmî Divanı'nın menakıbnameyi oluşturan mesnevi bölümü ile diğer manzumeler karşılaştırıldığında, şairin üslubunun gazellerde nisbeten âşıkane bir söyleyiş kazandığı söylenebilir. Hatta mesnevi içindeki gazellerde türün bu doğal söyleyiş farkını tespit etmek mümkündür. Aşağıdaki beyitler, şairin sufiyane bir söyleyişle Emir Sultan'a olan bağlılığını anlattığı yek-âhenk gazelden alınmıştır:

Murġ-ı dil pervāz ider ‘arş-ı mu‘allādan yaña
Ḳuṭb-ı ‘ālem Mīr Sulṭān ḫānḳāhından yaña

Āstānına żarūrī meyl ider göñlüm benüm
Ẕerreveş kim āftāb-ı ‘ālem-ārādan yaña

Dir görenler ḳaṣdüm ol devletlü sulṭāndan yaña
Ḳaṭredür kim meyl ider deryā-yı ‘ummāndan yaña

Merḳadin görmek diler bu bendesi sulṭānumuñ

‘Azm ider mūram ben ol ḳabr-i Süleymāndan yaña

Nola meyl itse Müdāmī Mīr Sulṭāndan yaña

Bendenüñ meyli olur elbette sulṭāndan yaña (Mesnevi 396-400)

Dil ve Anlatım Özellikleri

Müdâmî Divanı’nda Türkçe manzumelerin yanında Arapça ve Farsça şiirlere de yer verilmiştir. Türkçe manzumelerin birkaçında mülemmaya başvurularak Arapça mısralara yer verilmiştir (G 24, G 26). Bazense manzumenin yalnızca bir bendinin Arapça söylendiği olmuştur (Muh 3/10).

Çalışmamızın kapsamına dahil olan Türkçe manzumelerde, dilin kullanımında anlaşılır olma özelliği ön plana çıkmaktadır. Didaktik bir metin olması dolayısıyla, şairin iletisini muhatap kitleye ulaştırmaya öncelik tanımış olması doğaldır. *Divan*’da çoğunlukla konuşma diline yakın, anlaşılır ve sade bir dil kullanılmıştır. Arapça-Farsça tamlamalara da sıkça verilmekle birlikte bunlar genellikle ayet veya hadis alıntıları, Allah’ın isim ve sıfatları arasında kullanılan terkipler, Hz. Peygamber için kullanılan kalıplaşmış tamlamalar, Emir Sultan ve şeyhlerine övgüde başvurulan yüceltici nitelemelerdir. Bu gibi kullanımların şiirin anlaşılır olma özelliğini gölgelemediğini, anlamı giriftleştirmediğini söylemek mümkündür. Aşağıdaki beyitler bu kullanımlara örnektir:

Beni maḳṣūduma irgür İlāhī

Ki sensin ḳāżiye'l-ḥācāt her ān (Ka 2/48)

Kārum ḫaṭādur yā Ġıyāṯe'l-müstaġīṯin el-ġıyāṯ

Pīşem riyādur yā Ġıyāṯe'l-müstaġīṯin el-ġıyāṯ (N 2/1)

Müdâmî Divanı'nda arkaik bazı kelimelerle eklere de rastlanmaktadır. *Segirtmek, öget, eşi, kopar, yarlıga* gibi kelimelerle *tutuban, görüben, irdükleyin, diyeyin, , kılgıl, kılmayıcak, viriser* sözcüklerinde altı çizili ekler bu kullanımlara örnektir.

16. yüzyılda kaleme alınan *Müdâmî Divanı*'nda, Eski Anadolu Türkçesi dil özellikleri görülmekle birlikte eser dil özellikleri bakımından bir geçiş dönemi metni niteliği arz etmektedir. Bazı kelime ve eklerde metin içinde farklı kullanımlara rastlanır. Örneğin ağırlıklı olarak *maḥabbet* şeklinde harekelenen kelime yer yer *muḥabbet* şeklinde okutulur. Aynı şekilde, *degül, nedür, yir* kelimelerinin de nadiren de olsa *degil, nedir, yer* yazılışlarına tesadüf edilir; *mihr* kelimesinin bir yerde *mehr* olarak kullanıldığı (Muh 2/1) görülür. Şairin genel olarak kelimelerin Farsça söyleyişlerini tercih etme eğiliminde olduğu gözlenmektedir; *Divan*'da geçen *dīẕār, peẕer, bürāẕer, ümīẕ, üstāẕ, ḫiẕmet* ve *ġıẕā* kelimeleri ile Farsça kelimelerdeki kesrenin Osmanlı Türkçesinde 'i' ile karşılanması sonucu *pinhān* olarak kullanılan kelimenin[62] *Divan*'da *penhān* okunuşuyla karşımıza çıkması (Ka 2/49, Mesnevi 510) bu durumu destekleyen örnekler arasında sayılabilir.

Divan'da ayrıca yuvarlak ünlü olarak kullanılan eklerin yer yer ünlü uyumuna tabi olacak şekilde harekelendiği de görülmektedir. Örneğin, aşağıdaki beyitlerde görüldüğü gibi, birinci tekil şahıs iyelik ekinin nadiren de olsa dar ünlü

[62] konuda bilgi için bk. İsmail Ünver, "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" AÜDTCF *Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Türkoloji Dergisi* 11, S 1 (1993), s. 75-76.

olarak kullanıldığı kelimelerle karşılaşılır.

Dir ẓāhir**üm** görenler bu mutteḳī velī**dür**
Kār**um** velī ma‘āṣī fi‘l**üm** ḳamu riyādur (G 38/4)

Kār**um**-durur ḍalālet fi‘l**im**-dürür ḳabāḥat
Ḳavl**üm**-dürür feżāḥat yā Rab meded hidāyet (G 9/4)

Bir başka dil özelliği olarak, iki sesli arasında kalan ق harflerinin yer yer غ'a dönüştüğü görülür.

Mücrim ü ‘āṣī Müdāmī teşne-leb oldu**ġ**ı vaḳt
İçür aña āb-ı kevṣer yā Muḥammed Muṣṭafā (G 1/5)

Edebî Sanatlar

Telmih

Müdâmî Divanı'nda özellikle Hz. Peygamber'in hayatıyla ilgili olaylara telmihlerde bulunulur. Aşağıdaki beyitlerde, Hz. Peygamber'in parmağının bir hareketiyle Ay'ın ikiye ayrılması olayı ile Miraç mucizesine telmih vardır:

İşāret eyledüñ bir kerre iy şāh
İki şaḳḳ oldı bedr olmışiken māh (Mesnevi 141)

Leyle-i mi‘rāc olıcaḳ heb melā’ik yā Resūl

Ḫāk-i pāyuñ eylediler gözlerine tūtiyā (G 2/2)

Hüsn-i Tehallüs

Müdâmî, mahlasının kelime anlamıyla hüsn-i tehallüs örneklerine sıklıkla başvurmuştur; mahlasının hem sözünü hem de anlamını kastedecek şekilde kullandığı beyitlere *Divan*’da sıkça rastlanır.

Şeyḫī Süleymāna benüm sözüm Müdāmī bu-durur

Şimden giru ben ḳuluña himmet gerek himmet gerek (G 19/5)

Dāmen-i Şeyḫī Süleymānı Müdāmī ṭutuban

İste Ḥaḳḳı vāṣıl eyler Mīr Sulṭānum benüm (G 22/5)

Derd-ile demādem sen gel eyle Müdāmī āh

Di cürmüñ añup her ān tevbe idelüm tevbe (G 33/5)

Tecâhül-i Ârif

Kişi maṭlūbına vāṣıl olur mı

Yolında ḳıymayınca başa cāna (G 30/4)

Tenâsüp

Ṭutmış-durur jeng-i hevā bu ḳalbümüz āyīnesin

Ṣāf eylegil her giz ḳoma ‘ucb u riyā kibr ü ḥased (G 10/2)

Geldi ‘ömrüm geçdi gitdi kārum oldı dāyimā

Kibr ü ‘ucb u şūr u şer envā‘-i fısḳ-ile riyā (G 42/3)

Tezat

Derūnum kibr ü ‘ucb-ile ṭoludur

Velī vaż‘ u vaḳārum ṣūfiyāne (G 30/5)

İstifham

Fikr it ol eyyāmı kim dūzaḫ diye hel min mezīd

Nolısar ḥālüñ mu‘a̲z̲z̲eb mi olursın ya müs̲āb (G 43/4)

‘Ābid misin beru gel Ḥaḳḳa ḳanı ‘ibādet

‘Āşıḳ mısın Ḫüdāya ‘ışḳa gerek ‘alāmet (G 9/1)

İktibas

Cemālün vāṣıfı dir mā ‘arefnāk

Celālüñ ‘ākifi dir mā ‘abednāk (Mesnevi 81)

İştikak

Murādum budur iy vehhāb-ı maḳṣūd

Ġafūr u ġāfir ü ġaffār u ma‘būd (Mesnevi 766)

Tekrir

Şol deñlü ḳılduḳ cürmi kim yoḳdur aña her giz ‘aded

Yā Rab meded yā Rab meded Allāh meded Allāh meded (G 10/1)

Redd-i Matla‘

Zühd-ile taḳvāya başla gel beru şimden giru

Nefs-ile ġavġāya başla gel beru şimden giru (G 25/1)

Ḥaḳ rıżāsın ister-iseñ iy Müdāmī derdmend

Zühd-ile taḳvāya başla gel beru şimden giru (G 25/5)

Ol şer‘a tābi‘ uyma hevāya

Ṣarf eyle ‘ömrüñ vird ü du‘āya (G 34/1)

Budur naṣīḥat saña Müdāmī

Ol şer‘a tābi‘ uyma hevāya (G 34/7)

Mülemma

Gelmişüz raḥmet recā idüp ḳapuña iy Ḫüdā

Fā‘fu ‘annā külle ẕenbin yā mucībe’s-sā’ilīn (G 24/2)

Bilmezüz kim ḥālümüz yarın nolısar yā Ḥabīb

İrtekebnā martekebnā min ẕünūbin külle ḥīn (G 24/6)

Cinas

Ne buyurdı resūl aña işitgil

İşidüp daḫı kendüñe iş itgil (Mesnevi 226)

Hidāyetde uyanlar uymayan ḍāl

Resūlüñ ḳavli daḫı bu söze dāl (Mesnevi 186)

Nida

İy mücrim ü viy ‘āṣī cürmüñe idüp tevbe

Ḥaḳḳa oluban māyil tevḥīd idelüm tevḥīd (G 11/2)

İy mürşidüm viy rehberüm iy ehl-i ‘irfānum benüm

Çoḳ çoḳ şükür gördüm yüzüñ Şeyḫī Süleymānum benüm (G 23/1)

Atasözü ve Deyimler

Müdâmî Divanı’nda halk arasında kalıplaşmış olarak kullanılan bazı deyimlere rastlanır. “*Can kulağıyla guş etmek, yol azmak (yolunu azmak), kulak olmak, dilek eylemek (dilek kılmak), kopmak, tiğini tevhid eylemek, sefer düşmek, yelüp yüpürmek*” bunlardan bazılarıdır.

Hevā-y-ile daḫı yeldüm yüpürdüm

Degüldür ḥāṣılum illā ki ‘iṣyān (Ka 2/14)

Aşağıdaki beyitte şair, babasından duyduğunu belirttiği bir atasözünü de alıntılar.

‘İzzet eyle her kişiye olmaġ isterseñ ‘azīz

Ḳaldı yādumda peẕerden bu naṣīḥat yādgār (G 30/2)

3. BÖLÜM: SONUÇ

16. yüzyıl şairlerinden Kefeli Mustafa Müdâmî hakkında kaynaklarda geniş bilgiye rastlanmaz; aynı mahlası taşıyan şairler bulunmakla birlikte bunların şiirlerinin veya kişisel bilgilerin şairimizle karışması söz konusu değildir. Müdâmî'nin hayatına dair bilinenler, *Divan*'ında verdiği bilgilerle sınırlıdır; mesnevi biçiminde kaleme aldığı Emir Sultan Menakıbnamesi ile gazel ve musammatlarından şairin hayat görüşüne dair fikir edinmek mümkündür. Kırım Hanlığı'na bağlı Kefe'den yetişen Müdâmî, Anadolu'ya gelip Alaşehir, Aydın ve Bursa'da bir süre bulunmuş; Emir Sultan'a bağlı Şeyh Süleyman'a intisap ederek Emir Sultan övgüsü niteliğindeki *Divan*'ını kaleme almıştır.

Müdâmî Divanı'nın Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/1-2-3 ve İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T-5520'de kayıtlı bulunan yazma nüshalarının karşılaştırılarak metnin tespit edilmesinin ardından yapılan inceleme sonucunda, şairin *Divan*'ı şekilsel özellikler ve muhteva özellikleri bakımından tetkik edilmiştir. Bu çalışma sonunda, Kefeli Mustafa Müdâmî'nin *Divan*'ı ile ilgili olarak şunlar söylenebilir: *Müdâmî Divanı* dinî, didaktik bir metin özelliği gösterir; şairin eserini telif etmekteki amacı, Emir Sultan'ın manevi yüceliğini anlatmak ve ona duyduğu muhabbeti ifade etmektir. Bu bağlamda, *Divan*'da klasik Divan şiiri çizgisi içinde, bu çizgiye paralel bir üslup izlenmekle birlikte anlatım inceliği, sanatlı söyleyişler, derin hayaller, yeni mazmunlar ortaya koymaktan ziyade aktarılmak istenen iletiye öncelik verilen bir anlatım söz konusudur. Şair, okura yönelik, geniş halk kitlelerine hitap edip onlara bilgi vermek amacıyla öğretici bir eser ortaya koymuştur. Bağlı bulunduğu tasavvufî ekolün

prensipleri uyarınca maddiyata değer vermeyip ilim ve irfana talip olma yolunda bir hayat görüşü benimseyen şair, *Divan*'ında Emir Sultan'a olan bağlılığını ve bu yolun öğretilerini basit, açık ve anlaşılır bir dille ifade etmiştir. İletisini doğrudan aktaran bir anlatım kullanmakla birlikte, yer yer âşıkane, çoğunlukla sufiyane bir tarzla, samimî bir söyleyiş yakaladığını söylemek mümkündür.

Müdâmî Divanı, başından sonuna Emir Sultan'ı, Hz. Peygamber'i ve onun soyundan gelenleri öven, hemen her beytinde bir tasavvuf ehlinin Allah'a yakarış ve dualarının duyulduğu, yer yer okuyucusuna seslenerek yol gösterici nasihatlerde bulunan dinî didaktik bir metindir. Bu eserin şekilsel özellikleri ve muhtevası bakımından incelenmesi, Emir Sultan menakıbnameleri literatürüne henüz gün ışığına kavuşturulmamış yeni bir metin kazandırmakla birlikte, bu alanda yapılacak yeni çalışmalara da veri sağlamaktadır.

4. BÖLÜM: NÜSHA TAVSİFLERİ

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/1-2-3 (S)

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'ne Cavit Baysun tarafından bağışlanan yazma şirazeli, sırtı tamir görmüş, basma orta şemseli, salbekli koyu kahverengi meşin cilt içindedir. 244x168 (150x103) mm ve 244x168 (113x106) mm ölçüleri kullanılarak, 11 satırlı, âharlı orta kalınlıkta sarı kâğıda yazılmıştır. Çoğunlukla çift sütun kullanılmakla birlikte yer yer tek sütuna bir satır sağa, bir satır sola dayalı olacak şekilde yazıldığı görülmektedir. Söz başları kırmızı tezhiplidir; bölüm başlarında yer yer başlıklara ve ikinci bölümde ise manzume başlarında "velehü eyzen" yazılarına yer verilmiştir. Her beş varakta bir, varakların a ve b yüzlerine karşılıklı gelecek şekilde kırmızı mürekkeple 'vakafe' ibaresi düşülmüş, bölüm sonlarına da yazmanın Emir Sultan Dergâhı'na vakfedildiğini ve hiçbir şekilde buradan dışarı çıkarılmaması gerektiğini bildiren Arapça vakfiyeler eklenmiştir. Yazma, 947 (1540) tarihinde istinsah edilmiştir; ancak 18. yüzyılda yazmaya 13 varak tutan bir hikâyeler bölümü eklenmiştir.

Toplam 137 varak olan yazma, baş tarafından 10 varak eksiktir. Bu eksiklik nedeniyle, kopan kısmın 1a sayfasında bulunması gereken isim de görülememektedir. Yazma, *Müdâmî Divanı*'ndan başka üç ayrı eseri daha içermektedir. *Divan*'ı takip eden bölümde 88b-101a varakları arasında yer alan "Mevâhibü'l-Fettah fi'l-Eşbâh" isimli Arapça eser 305-4 numarasıyla kayıtlıdır. 305-5'te kayıtlı İbrahim b. Zeynüddin el-Hâc Kâsım el-Halebî el-Hanefî'ye ait "Vesîletü'l-Metâlib fî Cevâhiri'l-Mevâkıb" isimli Arapça mensur eser ise 102b – 123a varakları arasındadır. Bu eserde,

Emir Sultan Menakıbnamesi'nin sonuna Arapça bir manzume eklenmiştir. Her iki eser de 11 satırlı, iki kırmızı çizgiden ibaret cetvelli, âharlı orta kalınlıkta sarı kâğıda nestâlik hatla yazılmıştır. Bu bölümden sonra, yazmaya sonradan eklendiği anlaşılan 13 varaklık "Hikâyeler" bölümü gelmektedir. Dağınık nesih ve nestâlik hatla, cetvelsiz ve muhtelif satırlı olarak 18. yüzyılda istinsah edilen Türkçe hikâyeler, 124b-136b varakları arasındadır.

Yazmanın baş kısmından eksik oluşu sonucu eser isminin okunamayışının yanında, bölüm aralarındaki vakfiye sayfaları ile menakıbnamenin hemen sonrasına eklenen mektup ve dua örneği de, Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi kataloğu düzenlenirken *Müdâmî Divanı*'nın 350-1, 350-2 ve 350-3'te 'menakıbname, mektup ve divan' olmak üzere üç farklı eser gibi düşünülüp kaydedilmesinde etkili olmuş olmalıdır. Bununla birlikte yazmanın 1a-87b varakları arasındaki kısmının, mesnevi biçiminde bir menakıbnameyle birlikte bir mektup ve dua numunesini de içeren bütün bir divan olarak ele alınması uygun görülmüştür.[63]

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/1

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/1'de, 1a-30a varakları arasında 'Menakıbname-i Emir Sultan' olarak kayıtlı bulunan kısım, *Müdâmî Divanı*'nın ilk bölümünü oluşturan mesnevidir. Harekeli nesih hatla, Hicri 947 senesinde istinsah edilmiştir. Yazmanın başından yaklaşık 10 varak kopmuştur; bu nedenle *Müdâmî Divanı*'nın menakıbname bölümü de baş kısmından eksiktir. Tasnif sırasında varaklar numaralandırılırken, mesnevinin 209. beytiyle başlayan varak, 1. varak

[63] Bununla ilgili açıklama için bk. Divanın İncelenmesi Bölümü, s. 26.

olarak alınmıştır. Yaprakların kopmalara karşı tamir gördüğü anlaşılmaktadır. 244x168 (150x103) mm ölçülerinde, yer yer tek sütunlu sayfalar olmakla birlikte çoğunlukla 2 sütunlu, iki kırmızı çizgiden ibaret cetvelli, âharlı orta kalınlıkta sarı kâğıda, 11 satırla yazılmıştır. Metin siyah, söz başları ise kırmızı mürekkeple yazılmıştır; reddâde kullanılmıştır. Her beş sayfada bir a ve b yüzlerine karşılıklı gelecek şekilde 'vakafe' kaydı bulunur. Bazı sayfalarda, okumaya engel oluşturmayacak ölçüde su lekeleri görülmektedir, 12a'da bir satır dikey olarak sayfa kenarına sıkıştırılmıştır. Nüsha 1a'da ehl-i beyte yazılan methiyenin,

Muḥibbe viriser Ḥaḳ āb-ı kevŝer
İçeler buġż idenler ḫūn-ı aḥmer

beytiyle başlamaktadır. Bu beyit *Müdâmî Divanı*'nın mesnevi biçimindeki Emir Sultan Menakıbnamesi'nin 209. beytidir. Eksik olan varaklarda menakıbnameye ait münacat, na't, dört halifeye yazılan methiyeler, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Hz. Muhammed'in soyundan gelenler ve sahabe için yazılan methiyenin de bir bölümünü kapsayan 208 beyit eksiktir.[64] 1b ve 2b arasında yine bir hadis-i şerif açıklaması olan manzumeden sonra "Der Ḫiṭāb-ı 'Aḳl Ber Sebīl-i Tecrīd" başlıklı bölüm gelir. Burada şair kendini tanıtır; Kefeli olduğu, isminin Mustafa, mahlasının ise Müdâmî olduğu bilgisini verir. Bursa'da medfun Emir Sultan'a gönülden bağlı olduğundan bahsederek ona ve aynı yerde medfun oğlu Mir Ali'ye dualar eder; Emir Sultan'ın kabrini ziyaret edenlere şefaat diler. Ardından gelen "Der Sebeb-i Nazm-ı Menakıbname" başlıklı sebeb-i telif bölümünde şair yine kendisi hakkında bilgiler

[64] Çalışmada bu kısım İ nüshasından tamamlanmıştır.

verir; Kıpçak, Kırım, Anadolu ve Arap topraklarında seyahat ettiğinden, ilim ve kamil insan sevgisinden bahseder. Alaşehir'e gidişinden, yolculuğu sırasında Emir Sultan'ın müritlerinden Şeyh Sinan'ın ve oğlu Ahmed Efendi'nin keramet sahibi veliler olduğunu öğrenerek Ahmed Efendi'nin oğlu ve halifesi Şeyhi Süleyman'ı Aydın'da bulup ona bağlanışından söz eder. Süleyman Şeyh'in Emir Sultan'ı anlatan bir menakıbname yazması yönündeki teşviki üzerine önce liyakati olmadığı yönünde tereddüt ettiğini, ancak şeyhinin "Allah yardım eder." telkiniyle yazmaya başladığını anlatır. Hadis-i şerif açıklamaları ve Emir Sultan'ın soy ağacını da veren şair Emir Sultan'a ve şeyhine olan bağlılığını ifade eder ve 4 menkıbeyle Emir Sultan'ın gösterdiği kerametleri anlatır. Bu bölümde şair ikisi kendi ağzından, biri ise Emir Sultan'ın ağzından olmak üzere üç de gazele yer vermiştir; bunları "ġazel" veya "şi'r" olarak ayrıca başlıklandıran şair, manzumenin veznini de "taḳṭīuhü …" ifadesiyle verir. 27a'da Emir Sultan'ın kerametlerinin anlatmakla bitmeyeceğini, nazımdan kasdının muhabbetini göstermek olduğunu belirterek okuyanlara nasihat ve dualar eder, Hicri 947 tarihini vererek,

Du'āmı iy Ḫüdā sen müstecāb it
Ḫiṭāb-ı pür-ḳuṣūrum müsteṭāb it (Mesnevi 781)

beytiyle menakıbnameyi bitirir. Manzumenin sonunda ayrıca risalenin bittiğini bildiren ve H 947 senesinin Rebiülevvel ayı tarihini veren temmet bölümü vardır.

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/2

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/2'de 'Mektup' ibaresiyle kayıtlı bulunan ve 30b-31a sayfalarında yer alan metin, Molla Fenârî'nin Emir Sultan hakkında Yıldırım Beyazıt'a yazdığı mektubun bir örneğidir. 244x168 (113x106) mm ölçülerinde, nestâlik hatla yazılan mektup, 30b'de menakıbnamenin cetvelli 11 satırlık sayfa düzenine uygun olarak yazılmışken, 31a'da çerçevesiz ve 13 satırlık bir düzenle devam etmiştir. Yıldırım Beyazıt'ın kızı Hundi Hatun ile Emir Sultan'ın nikâhlanması hakkında, Edirne'de bulunan Yıldırım Beyazıt'a yazdığı mektupta Molla Fenârî, izninin alınmasına gerek duyulmaksızın nikâh kıyılmasına kızan Yıldırım'a, Emir Sultan ile Hundi Hatun'u öldürmek üzere gönderdiği kırk askerin, Emir Sultan'ın okuduğu bir ayetle oldukları yere düşüp öldüklerini anlatır; Hz. Muhammed'in neslinden böyle yüce bir kişinin Anadolu'ya gelmiş olmasının ve onunla dünür olmanın büyük bir şeref olduğunu söyleyerek bir daha böyle bir kötü muamele olursa tüm şehrin helak olacağından korkulması gerektiğini belirtir.[65] Bu mektubun ardından 31b ve 32a'da, nasıl dua edilmesi gerektiğini belirten bir dua örneği gelir; bu kısım da yine 11 satırlı ve iki kırmızı çizgiden oluşan çerçeve içindedir. 32b sayfası boş bırakılmıştır.

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/3

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 350/3'te 'Divan' adıyla kayıtlı bulunan bölüm 33b-87b varakları arasındadır. 33a'da şair vakfiyesi yer almaktadır;

[65] bk. Divanın İncelenmesi Bölümü, s. 30-32. Ayrıca bk. Transkripsiyonlu Metin, s. 214-215.

yazmanın hiçbir şekilde Emir Sultan Dergâhı'ndan çıkarılmaması gerektiğini bildiren metin Arapçadır. 33b'den başlayan manzumeler yer yer tek sütunlu sayfalar olmakla birlikte çoğunlukla 2 sütunlu, iki kırmızı çizgiden ibaret cetvelli, âharlı orta kalınlıkta sarı kâğıda, 244x168 (113x106) mm ölçülerinde, 11 satırla ve harekeli nesih hatla yazılmıştır. Söz başları kırmızı tezhiplidir, reddâde kullanılmıştır. Her beş sayfada bir a ve b yüzleri karşılıklı gelecek şekilde 'vakafe' yazılmıştır. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Kataloğu'nda görülen 'nüshanın müellif hattı olması ihtimali'ne dair düşülen notun, 350/4, 350/5 ve 350/6 bölümlerindeki eserlerin hatlarından farklı olarak, Müdâmî'ye ait olan ve menakıbname, mektup ve divan olmak üzere üç ayrı esermiş gibi kaydedilen *Müdâmî Divanı*'nın bütününün aynı hatla yazılmış olmasına dayandığı muhtemeldir.

32b'de "Ez Maḳālāt-ı Mevlānā Müdāmī …" başlığıyla başlayan ilk manzume Arapçadır.

Yā men lehü ḥamdü'l-verā entelleẕī yemḥü'l-ḫaṭā
Ṣafḥan cemīlen nertecī 'ammā meżā fīmā meżā

beytiyle başlayan gazelle birlikte *Divan*'da 10 Arapça gazel vardır. Bir gazel ile bir müfred de Farsça olarak kaleme alınmıştır. *Divan* 46 Türkçe, 10 Arapça, 1 Farsça olmak üzere toplam 57 gazel içermektedir. Ayrıca biri Türkçe diğeri Farsça 2 müfred, biri Arapça ikisi Türkçe olmak üzere 3 nazm, 1 kıta-i kebire, 1 murabba, 6 muhammes, 2 müseddes, 1 muaşşer ve 3 kaside vardır. Bunlardan başka, *Divan*'ın en sonuna Bursalı Ahmed Paşa'ya ait terci-i bend şeklinde bir Emir Sultan methiyesi ile

yine Ahmed Paşa'nın Şeyh Vefa'ya yazdığı kaside biçimindeki methiyesi eklenmiştir.[66] Divan Ahmed Paşa'nın Şeyh Vefa methiyesinin son beyti olan,

Muḥammed ḥaḳḳı Aḥmed düşdi ḫāke
Elini al ki ẓıll-ı kibriyāsın

beytiyle 87b'de sona erer. 88a'da yine yazmanın Emir Sultan Dergâhı'ndan dışarı çıkarılmaması gerektiğini belirten vakfiye vardır.

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T-5520 (İ)

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T-5520'de 'Dīvān-ı Müdāmī Der Vaṣf-ı Emīr Sulṭān' ismiyle kayıtlı bulunan yazma, İbrahim Cevrî Çelebi tarafından 17. yüzyılda istinsah edilmiştir. Varaklar numaralandırılırken 1b dikkate alınmamış, 2a'ya 1 numarası verilerek yazma yanlış numaralandırılmıştır. Bunun sonucunda aslında 54 varak olan yazma, kayıtlarda 53 varak gibi görünmüştür. Ayrıca, ciltleme yapılırken 40. ve 46. varakların yeri birbirine karışmış, bunun sonucunda da birkaç manzume iç içe geçmiştir.[67] Nüsha şirazeli, yekpare orta şemseli, açık kahverengi cilt içindedir. 210x137 mm ölçülerinde, 2 sütunlu, 17 satırlı, tâlik hatla yazılmıştır. Reddâde kullanılmamıştır. İçi yaldız doldurulmuş iki siyah çizgiden ibaret cetvellidir. Söz başları kırmızı tezhiplidir. 1b'deki serlevha tezhiplidir. Manzum bölümlerde 2 sütun düzeni takip edilirken 7a, 7b, 8b, 13a, 15b, 16a ve 26b sayfalarındaki mensur

[66] Bursalı Ahmed Paşa'ya ait bu manzumeler çalışma dışında tutulmuş ve Transkripsiyonlu Metin'e dahil edilmemiştir. Şeyh Vefa ile ilgili bilgi için bk. Divanın İncelenmesi Bölümü, s. 73-74.

[67] Çalışmada numaralandırma 1b esas alınarak baştan düzenlenmiş, çalışmanın sonuna eklenen asıl metinde yanlış sayfa numaralarının üstü çizilerek doğruları belirtilmiştir. Okuma yapılırken de 40. ve 46. varaklar doğru yerlerine alınarak okunmuş ve bu şekilde sıralanmıştır.

dua ve hadis açıklamaları tek sütuna yazılmıştır. 1a'da "Dīvān-ı Dervīş Müdāmī Der Vaṣf-ı Emīr Sulṭān bā Ḫaṭṭ-ı Cevrī" ibaresi düşülmüştür, bu sayfada İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi mühründen başka 2 mühür daha vardır. Sayfanın sol üst köşesine "Yaḥyā Baġdādī" mührü düşülmüş, sağ üst köşeye ise "153/1002" şeklinde bir numaralandırma yapılmıştır. Sayfanın orta kısmına birtakım yazılar yazıldığı; ancak daha sonra silindiği anlaşılmaktadır. 9b'de sayfa kenarına "Menāḳıb-ı Emīr Sulṭān Cāmi'ü'l-Menāḳıb-ı Müdāmī Muṣṭafā El-Kefevī 947" kaydı düşülmüştür. 18b'de sayfa kenarında dikey olarak "velā küllün ve baġżun ẕü işṭīhā" yazısı vardır. Öncekilerden kısa süren mısraların sonlarına kırmızı mürekkeple noktalar eklenerek satırların uzunluklarının denk görünmesine özen gösterilmiştir. 26b'de nasıl dua edileceğine dair Arapça mensur metin vardır. Çift sütun üzerine çerçevesiyle hazırlanan 27a sayfası boş bırakılmıştır. *Divan*'ın ikinci bölümü 27b'den başlamaktadır. Nüsha 1b'de,

Di söz feṭḥinde bismillāh her gāh
Degülsin çünki lāl elḥamdülillāh

beytiyle başlar. Menakıbname bölümü 26a'da,

Du'āmı iy Ḫüdā sen müstecāb it
Ḫiṭāb-ı pür-ḳuṣūrum müsteṭāb it

beytiyle sona erer, 26b'deki dua numunesinden sonra 27b'de "Ez Maḳālāt-ı Mevlānā Müdāmī …" başlığının altında

Yā men lehü ḥamdü'l-verā entlleẕī yemḥü'l-ḫaṭā

Ṣafḥan cemīlen nertecī 'ammā meżā fīmā meżā

beytiyle Arapça gazel başlar. *Divan* 54a'da Ahmed Paşa'nın Şeyh Vefa'ya yazdığı kasidenin,

Muḥammed ḥaḳḳı Aḥmed düşdi ḫāke

Elini al ki ẓıll-ı kibriyāsın

beytiyle sona erer. Son beytin yanına müstensih "Ketebehu El-Faḳīr Cevrī Ġafarallāhu ẕünūbehu" kaydını düşmüştür. Cevrî (öl. H 1065 / M 1654) hattıyla yazılan bu nüshanın 17. yüzyılda istinsah edildiği anlaşılmaktadır. 9b'de sayfa kenarına düşülen 947 senesi, eserin yazılış tarihine işaret etmektedir.

İ nüshasında, müstensihin dalgınlığından kaynaklanan birtakım atlamalar görülmektedir. S'de 18a sayfasının sonuna denk gelen menakıbname bölümünün 531, 532 ve 533. beyitleri İ'de atlanmış, müstensih İ'de de sayfa sonuna denk gelen bu üç beyti yazmadan 19a sayfasından devam etmiştir. Yine gazellerden ikincisinin S nüshasında 35a'nın sayfa sonuna denk gelen makta beytini İ nüshasının müstensihi Cevrî atlamıştır. S'de 43b, 44a ve 44b sayfalarında bulunan ve 12. gazelin yarısı, 13. gazelin tamamı ile 14. gazelin yarısını kapsayan toplam 24 beyitlik bölüm İ nüshasında yoktur. İ nüshasında görülen bir başka müstensih hatası sonucunda da, ikinci kasidenin 54. beytinin ikinci mısraı ve 55. beytin birinci mısraı atlanmış, iki beyit birleştirilerek tek beyit halinde yazılmıştır. Ayrıca İ nüshasında, 6. muhammesin 4. bendini oluşturan beş dizenin de olmadığı görülmektedir.

S nüshasında olup İ nüshasında bulunmayan kısımların yanında, S'de olmayan ancak İ nüshasında bulunan bir beyitten de söz etmek gerekmektedir. Mesnevinin 498. beyti olan,

Ḥaḳāyıḳdan dem ursañ bülbülāsā
Ḳulaḳ ola saña her verd-i raʿnā

beyti, S nüshasından sonra veya önce en az bir nüshanın varlığına ve İ nüshasının bundan istinsah edilmiş olma ihtimaline işaret etmektedir.

S ve İ nüshaları arasındaki farklardan biri de bazı beyitlerin, bazen de mısraların yer değiştirmesidir. İ'de 11. gazelin yine sayfa sonuna denk gelen 4. ve 5. beyitleri, 22. gazelin 3. ve 4. beyitleri yer değiştirmiştir. 3. muhammesin 8. bendinde ise mısralar kendi arasında yer değiştirilmiştir; bu değişiklik sonucunda aynı kelimeyle kafiyelenmiş iki mısranın arka arkaya gelmesi durumunun da ortadan kalkmış olması, yer değiştirmenin bilinçli bir müdahale olup olmadığı sorusunu da akla getirmektedir.

İ nüshasında mükerrer beyitlere de rastlanmaktadır. Mesnevinin 588. ve 589. beyitleri İ'de 595. ve 596. beyitler arasında tekrar edilmiştir. Aynı şekilde, 26. gazelin S'de 58a sayfasının sonuna denk gelen dört beyti, İ'de tekrar edilmiştir; ancak Cevrî sayfa kenarına 'mükerrer 3' ibaresiyle bu hatayı belirtmiştir.

Bunların dışında, Cevrî'nin müzdevic müseddeslerde (Müs 1/7-8-9-10. bentler, Muh 3/10. bent, Muh 4/3. bent) ve muaşşerdeki (Mua 1/5-7-9-10. bentler) tekrar eden mısralar ile redifli şiirlerde redif kelimelerinden bazılarını yazmama eğiliminde olduğu görülmektedir. Nüshanın şiir başlarında çerçeve içine kırmızı

mürekkeple yazılan ‘velehu’ ibarelerinin yer yer, şiir başlangıçlarının sayfa başına denk gelmesi durumunda yazılmadığı, yer yer de bentler arasındaki boşluklara yeni bir şiir başlıyormuş gibi yanlışlıkla ‘velehu’ ibareleri yazıldığı görülmektedir.

Divan’ın sonunda Ahmed Paşa’ya ait olan bir terci-i bentle kasideye de, S nüshasında başlık bulunduğu halde İ’de başlık atılmadığı, ‘velehu’ ibaresiyle bu şiirlerin Müdâmî’ye ait şiirler arasına karışmış bir şekilde durduğu görülmektedir.

Nüsha Değerlendirmesi

İ nüshasında görülen atlamaların genellikle S’deki sayfa sonlarına denk gelmesi veya İ’nin sayfa başlarına denk düşmesi, İ nüshasının S’den istinsah edilmiş olduğu ihtimalini desteklemektedir. Bununla birlikte, S’de bulunmayıp İ’de bulunan tek beyit (Mesnevi 498), S ile İ arasında bir başka nüshanın var olabileceği ihtimalini akla getirmektedir. Bu nüsha S’den önce olabileceği gibi sonrasında yazılıp şairin daha sonra yaptığı eklemeyi de içeriyor olabilir. Bu durumda Cevrî’ye atfettiğimiz müstensih hatalarını, bu aradaki nüshanın müstensihine de paylaştırma gereği söz konusu olacaktır.

Metnin nüshalarda tespit edilen imla özellikleri şu şekildedir:

16. yüzyılda istinsah edilen S nüshası harekeli bir metin olması itibariyle döneminin dil ve imla özelliklerini yansıtması bakımından önemlidir. S nüshasında *ve* bağlacı, öncesindeki kelimenin son harfine ötre koymak suretiyle verilmiştir. Harekesiz bir metin olan İ nüshasının müstensihi bunları çoğunlukla râbıt vavları ile

karşılamıştır; ancak yer yer bunların da atlandığı görülmektedir.[68] S nüshasında izâfetler genellikle kelimenin son harfini esre ile harekeleyip ي harfi eklenerek verilmiştir. İ'de ise bunların olmadığı, bazı yerlerde ise izâfetlerin hemzeyle karşılandığı görülmektedir. Yine İ nüshasında gayr-i melfuz (okunmayan) *he*'den sonra gelen belirtme durumu ekinin hemze ile yazıldığı görülmektedir; S nüshası ise bunları ي harfi ile verir. S nüshasında esreyi belirtmek için kullanılan ي harflerinin de bazen هليليد (Ka 3/3) kelimesinin ilk hecesinde olduğu gibi *ḥiyleyle* okunacak şekilde cezm ile harekelendiği görülmektedir. *Ḳur'ān* kelimesinin yazımında S nüshası yalnızca elif kullanırken İ nüshası kelimeyi elif üzerinde hemze ile vermiştir. S nüshasında باخ şeklinde yazılan *ḫāb*, روخمغ şeklinde yazılan *ġam-ḫor* ve هجوخ şeklinde yazılan *ḫoca* kelimeleri İ'de vāv-ı ma'duleler kullanılarak باوخ, راوخمغ ve هجاوخ şeklinde yazılmıştır.[69] Aynı şekilde S nüshasında رانز şeklinde yazılan *zünnār* kelimesinin (Mesnevi 685) İ'de harf-i tarif eklenerek راناوز şeklinde yazıldığı görülmektedir.

Nüshaların belirgin imla özelliklerinden biri de *dā'im, dā'imā, ḳā'im, ṣā'im, mā'il, zā'il, ḳā'il, kā'ināt* sözcüklerinin *dāyim, dāyimā, ḳāyim, ṣāyim, māyil, zāyil, ḳāyil, kāyināt* şeklinde yazılmalarıdır. Ancak iki yerde (Mesnevi 733, G 11/3) *zā'il* ve *ḳā'il* kelimelerinde S nüshasının hemze kullandığı görülmektedir. Aynı şekilde *mesā'il* ve *feżā'il* kelimelerinin yazımında her iki nüshada da (Mesnevi 628) hemze kullanılmıştır. S nüshasında *id* şeklinde dal ile yazılan kelime İ'de *it* şeklinde yazılmıştır (Ka 2/38). S nüshasına göre İ'nin belirgin farklarından bir diğeri, noktalı harflerin yazımı hususundadır. İ nüshasında müstensihin genel olarak noktaları

[68] Transkripsiyonlu metinde, S nüshasının başından eksik olan 10 varaklık kısmına denk gelen kısımlarda da rabıt vavlarının unutulduğu yerler tamamlanmıştır.

[69] Transkripsiyonlu metinde S nüshası esas alındığından ḫāb, ġam-ḫor ve ḫoca yazımları kullanılmıştır.

yazmama eğilimi olduğu görülmektedir, iki tane noktalı harfin bir araya geldiği durumlarda tek noktayı her ikisinde birden okunacak şekilde yazması da karşılaşılan durumlardandır. Aynı şekilde İ nüshasının nadir de olsa harf atlamaları veya fazladan harf eklemelerine de rastlanır, örneğin *alursa* sözcüğü (Mesnevi 542) fazladan bir *vav* eklenerek ولوارسه şeklinde yazılmıştır.

Harekeli bir metin olması dolayısıyla S nüshasında, uzun ünlü taşıyan ve aruz veznine göre med yapılması beklenen bazı kelimelerle iki ünsüzün ardından uzun ünlü içeren bir heceye bağlanan kelimelerin esre ile harekelendiği görülmektedir. Bununla birlikte bu kelimeler, asıllarında bulunmayan bir ünlü türetilmesi veya medi vurgulamak üzere koyulan harekenin ünlü olarak okunmasından kaçınılarak asıl halleriyle transkribe edilmişlerdir.[70] Bu bağlamda, metinde esre ile harekelenen *kirdigār* kelimesi *kirdgār* olarak (Mesnevi 683, Muh 3/9, Muh 5/6); *māhıtāb* kelimesi *māh-tāb* olarak (Mesnevi 620, G 23/2, Ka 2/40, Muh 1/3); *āsitān* kelimesi *āstān* olarak (Mesnevi 397, 406, 413, 565, G 6/5, G 7/1, G 7/4 G 15/4, G 18/5, Muh 5/2); *būsitān* kelimesi *būstān* olarak (Mesnevi 380); *rūzigār* kelimesi *rūzgār* olarak (Mesnevi 391); *yādigār* kelimesi *yādgār* olarak (G 12/2); *rayigān* kelimesi *rāygān* olarak (Mektup, G 30/3); *āsumān* kelimesi *āsmān* olarak (Mesnevi 91, 149, 172, 183, Müs 1/4, Ka 1/27, Mua 1/2, G 30/9, G 41/3, Muh 5/5, Muh 6/3); *āfitāb* kelimesi *āftāb* olarak (Mesnevi 149, 397, 408, Müs 1/4, Muh 1/3); *naḫlibend* kelimesi *naḫl-bend* olarak (Muh 3/2); *şādumān* kelimesi *şādmān* olarak (Mesnevi 489, 608); *derdimend* kelimesi *derdmend* olarak (Mesnevi 52, 246, 409, 712, Ka 1/41, G 22/3, G 25/5, Muh 2/8, Muh 5/2); *destigīr* kelimesi *destgīr* olarak (Mesnevi 695, G 6/3, G 30/9, G 37/6, Mu h 5/1); *şehriyār* kelimesi *şehryār* olarak

[70] Bu konuda İsmail Ünver'in "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" makalesine uyulmuştur.

(Mesnevi 256, Muh 6/4); *baḫtiyār* kelimesi *baḫtyār* olarak (G 12/1, G 15/5, Muh 5/6) transkribe edilmiştir.

Metinde *tācdār* kelimesinin, cim harfi cezm ile harekelenerek yazıldığı görülmektedir (Mesnevi 301, 580, Muh 6/4); *pīşvā* kelimesi bir yerde (Muh 6/3) *pīşüvā* okunacak şekilde ötre ile harekelenmiş, *pāy-māl* kelimesi *pāyimāl* okunacak şekilde (Muh 5/1) esre ile harekelenmiş olmalarına karşın transkripsiyonlu metinde *pīşvā* ve *pāy-māl* şeklinde yazılmıştır. Yine *müşkülāt* kelimesi *mişkilāt* veya *müşkilāt* okunacak şekilde esre ile harekelenmiş olmasına rağmen *müşkülāt* şeklinde yazılmıştır (Müs 1/7, Mesnevi 636). Yer yer *muḥabbet*, çoğunlukla ise *maḥabbet* şeklinde harekelenen kelimenin okunuşunda, geçtiği yere göre hareke esas alınmıştır. Aynı şekilde çoğunlukla, metnin yazıldığı dönemin dil özelliklerini yansıtacak şekilde *nedür* ve *degül* şeklinde harekelenen kelimelerin yer yer *nedir* ve *degil* okunacak şekilde esre ile yazıldığı görülmektedir; bu durumlarda ilk okunuşa uyma yolu tercih edilmiştir. Bu tür farklılıklar metnin bir geçiş dönemi ürünü olduğunu göstermektedir.

İ ve S nüshaları arasındaki bir diğer fark da S nüshasında ذ ile yazılan *dīẕār, peẕer, bürāẕer, ümīẕ, üstāẕ, ḫiẕmet* ve *ġıẕā* kelimelerinin İ nüshasında د ile yazılmış olmalarıdır; bu kelimelerin yazımında, eserin oluşturulduğu dönemin dil ve imla özelliklerini yansıtabilmek amacıyla, telif edildiği tarihe en yakın olan ve asıl nüsha olarak ele aldığımız S nüshasına uyulmuştur. Aynı şekilde, İ'de *bilmem, kendüsine* şeklinde yazılan kelimelerde de S'deki *bilmen*, *kendüzine* yazılışları tercih edilmiştir.

5. BÖLÜM: METİN TESPİTİYLE İLGİLİ HUSUSLAR VE TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ

1. Divanın İncelenmesi kısmında, örnek olarak gösterilen beyitlerin yanında parantez içinde verilen detay bilgisinde ilk kısaltma manzumenin türünü, ardından gelen rakamlardan ilki manzume, ikincisi ise beyit numarasını belirtir.
2. İki bölümden oluşan eserde manzumelerin numaralandırılması yapılırken, menakıbname bölümündeki gazeller kendi içinde numaralandırılmış, ikinci bölümde sıralama tekrar 1'den başlatılmıştır.
3. Kur'an-ı Kerim'den yapılan alıntılarda sure isminden sonra verilen sayı, alıntının yapıldığı ayetin numarasıdır.
4. Metinde eksik bırakılan kısımlar ile vezin bozukluğu görülen mısralara yapılan müdahaleler [ ] içinde gösterilmiştir.
5. İ nüshasında atlamalar dolayısıyla eksik olan beyit ve dizeler dipnotlarda belirtilmiştir.
6. İki nüsha arasındaki farklılıklar (varyantlar) dipnotlarda gösterilmiştir.
7. Anlamı etkilemeyen imla farklılıkları, İ nüshasında müstensihin bazı yazım hataları ile tekrar edilen kelime ve dizelerdeki atlamaları gösterilmemiştir. Bunlar, nüshaların değerlendirilmesi kısmında örneklendirilerek anlatılmıştır.
8. Türkçe kelimelerin sonundaki 'b' harfleri 'p' olarak yazılmıştır.
9. 'ile' edatı kendinden önceki kelimeye bitişik yazıldığında vezne göre '-le/-la' ya da '-ile' şeklinde okunmuştur.
10. durur sözcüğü '-durur' şeklinde yazılmıştır.

11. Esmâ-i Hüsnâ olarak bilinen ifadeler metin içinde çok sık geçtiğinden, bu kelimelerin baş harfleri küçük yazılmıştır.
12. Müstensihin *dāyim, dāyimā, ḳāyim, ṣāyim, māyil, zāyil, ḳāyil, kāyināt* şeklinde yazdığı *dā'im, dā'imā, ḳā'im, ṣā'im, mā'il, zā'il, ḳā'il, kā'ināt* kelimelerinin yazıldıkları şekilde okunması yolu benimsenmiştir.
13. Metinde geçen *dīẕār, peẕer, bürāẕer, ümīẕ, üstāẕ, ḫiẕmet* ve *ġıẕā* kelimeleri, S nüshasındaki yazımları esas alınarak yazıldıkları şekliyle okunmuştur.
14. Türkçe eklerin yazılışında dönemin imla özellikleri dikkate alınmıştır.
15. ه ve ي harflerinin kelime sonunda sesli olarak okunduğu kelimelere eklenen akuzatif eklerinin hemze ile gösterildiği durumlarda, kelime -*bendeyi, giryeyi* örneklerinde olduğu gibi- kaynaştırma harfi 'y' eklenerek yazılmıştır.
16. Arapça ve Farsça manzumeler çalışmanın dışında tutulmuştur. Türkçe manzumeler içinde yer alan Arapça ve Farsça bentler atlanarak dipnotlarda belirtilmiş, kalıplaşmış bazı ibareler ise transkribe edilerek verilmiştir.
17. Arapça ve Farsça terkip, ek ve kelimelerin yazılışında İsmail Ünver'in 'Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler'[71] adlı makalesi esas alınmıştır.
18. Metni çeviriyazı ile yazarken aşağıdaki tabloda verilen transkripsiyon sistemi kullanılmıştır.

[71] İsmail Ünver, "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", *AÜDTCF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Türkkoloji Dergisi*, C 11, sy 1 (1993): 51-89.

ء أ	a, e, ’
آ	ā, a
ب	b
پ	p
ت	t
ث	s̱
ج	c
چ	ç
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	ẕ
ر	r
ز	z
ژ	j
س	s
ش	ş
ص	ṣ
ض	ż, ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	‘
غ	ġ
ف	f
ق	ḳ
ك	k, g, ñ
ل	l
م	m
ن	n
و	v, o, ö, u, ü, ū
ه	h
ي	y, ı, i, ī

6. BÖLÜM: TRANSKRİPSİYONLU METİN

Dīvān-ı Dervīş Müdāmī Der Vaṣf-ı Emīr Sulṭān

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

İ/1b Bismillāhirraḥmānirraḥīm

1 Di söz feṭḥinde bismillāh her gāh
Degülsin çünki lāl elḥamdülillāh

2 Dilerseñ kim işüñ olmaya beter
İdegör ẕikr-i bismillāhı rehber

3 Çü bismillāh ile başlana her şey
Urılur ḳalb-i şeyṭāna o dem key

4 Ḍalālet görmeye ol sālik-i rāh
Kim ide ẕikr-i bismillāhı hem-rāh

5 Ne işüñ kim ola ḥamd iptidāsı
Ola ḫayr ile anuñ intihāsı

6 Müdāmī ‘āciz ü bī-çāre kemter
İlāhī başladı ḥamdüñle defter

7 Ḳabūl eyle Ḫüdāyā itme merdūd

Ki ḥamdüñle olupdur eyle maḥmūd

Der Münācāt-ı Ḥaḳḳ-ı Celle ve ‘Alā taḳdīs ü Te‘ālā ‘izz-i celāle ve ‘aẕīm ü şāne velā āle ġayra

8 Ḫüdāyā sen ḳılursın cümleyi var
Senüñ ḳatuñda āsān cümle düşvār

9 İdersin ẕerreyi ḫurşīd-i ‘ālem
Ḳılursın nuṭfe-i nāçīzi ādem

10 Kimin ḫādim kimin maḫdūm idersin
Kimin mevcūd iken ma‘dūm idersin

11 Kiminüñ menzili gülzār olupdur
Kiminüñ meskeni pür-ḫār olupdur

12 Kimi ṣaḥrā-yı ṣıḥḥatde feraḥnāk
Kimi dil-ḫastedür ġurbetde ġamnāk

13 Virürsin kimine ‘izz ü riyāset
Kimine ẕillet-i faḳr ü felāket

İ/2a

14 İdersin kimisinüñ taḫtını ‘āc
Geyer her demde zerrīn ḫil‘at ü tāc

15 Ḳılursın kimisin bir pula muḥtāc
Gezer ol ḳapu ḳapu yalın u āc

16 Biri dāyim ḥużūr içre feraḥnāk
Birinüñ baġrı ḫūn u çeşmi nemnāk

17 Dilerseñ bendeyi sulṭān idersin
Dilerseñ şāhı sen derbān idersin

18 Dilerseñ ḫandeyi giryān idersin
Dilerseñ giryeyi ḫandān idersin

19 Virürsin kimisine ‘ilm ü ḥikmet
Rıżāña bulur ol anuñla vuṣlat

20 Kimi olur cihānuñ ẕü-fünūnı
Bu ḥāl-ile yine nefsiñ zebūnı

21 Kimisinüñ dimāġı pür-hevādur
Kiminüñ kārı tesbīḥ ü du‘ādur

22 Gice gündüz kimi dünyāya ṭālib
Rıżāñ ister kimi ‘uḳbāya rāġıb

23 Kiminüñ ḳalbi olmış ṭopṭolu şevḳ

Kimi ‘ālemde bilmez hīç nedür ẕevḳ

24 Kimine keşf idersin niçe esrār
Kimi olmaz bu ḥāletden ḫaberdār

25 Su’āl olup denilmez neyki ḥikmet
Nedür aña sebeb ya bu ne ‘illet

26 Ki sensin ‘ālim ü ‘allām ü ḫāliḳ
İdersin anı kim ol ola lāyıḳ

27 Ki sensin ḳādir ü fa‘āl ü muḫtār
Kerīm ü rāḥim ü settār ü ġaffār

28 Ḳılursın ‘āṣinüñ ‘aybını mestūr
İdersin mücrimüñ cürmini maġfūr

29 Kime kim irişe senden ‘ināyet
Dü kevn içre olur ehl-i sa‘ādet

30 Ki sensin vāhib ü feyyāż ü ma‘būd
İ/2b Mucīb ü mu‘ti vü ḥannān ü maḳṣūd

31 Ḳamu nācī saña ider münācāt
Ḳatuñda ḥāṣıl olur cümle ḥācāt

32 İdinür her biri bir nesne maḳṣūd
Olur vāṣıl aña iy Ḥaḳḳ [u] ma‘būd

33 Melā’ik zümresi vü cinn ü insān
Görürler ḥażretüñden dāyim iḥsān

34 Bularun ġayrı daḫı cümle mevcūd
Görürler luṭfuñı yā fāyiżü’l-cūd

35 Hüveydādur ḳatuñda her ḫafiyyāt
Saña ḥācet degüldür ‘arż-ı ḥācāt

36 Bilürsin ḥālümi yā ‘ālimü’l-ġayb
‘Aṭāñı umaram yā bā‘iṯü’s-seyb

37 Gice gündüz işüm cürm ü ḫaṭādur
Fesād ü kibr ü ‘ucb-ile riyādur

38 Degül māyil göñül illā hevāya
Virür a‘mālümi her dem hebāya

39 İlāhī ḳalb idersin sen ḳulūbı
İlāhī keşf idersin sen kürūbı

40 İdüben içini vü ṭaşını pāk

Bu bī-inṣāfa yā Rab sen vir idrāk

41 Ṭarīḳat rāhına sen sālik eyle

Ḥaḳīḳat mülkine sen mālik eyle

42 Yolum azdum hidāyet eyle Allāh

Zebūn oldum ‘ināyet eyle Allāh

43 Muḳirrem ẕenbime ‘afv it ẕünūbum

Daḫı setr eyle yā Rabbi ‘uyūbum

44 Ża‘īfem yā Ḳavīy vir baña ḳuvvet

Beġāyet ‘ācizem vir baña ḳudret

45 Ẕelīlem ẕilletim eyle izāle

Kerīm ü hādisin virme rezāle

46 Dilüm cehl-ile mürde eyle iḥyā

Ḳati nādānam iy Ḥaḳ eyle dānā

47 Derūnum eyle ‘irfānuñla pür-nūr

Serīr-i sīnemi sırruñla mesrūr

İ/3a

48 Serī‘ eyle zebānum vir feṣāḥat

Ki vaṣfuña ola bende liyāḳat

49 Ḫaṭādan ṣaḳla dilüm eyle iḥsān
Daḫı ḳıl ḳalbüme fażluñ nigehbān

50 İdüben ḳavlümi şer‘a muṭābıḳ
Ḳamu fi‘lüm rıżāña ḳıl muvāfıḳ

51 Ḫalāṣ it nefsümi ‘ucb u riyādan
‘Alāḳam kes cemī‘-i māsivādan

52 Dilüm derdüñle dāyim derdmend it
Daḫı dīdāruñ-ile behremend it

53 Bu ḳalb-i nā-tüvānum eyle pür-şevḳ
Ledünnī ‘ilmini itdür aña ẕevḳ

54 Bikülli işbu dünyādan çeküp dest
Olam ‘ışḳuñla ḫoş dīvāne sermest

55 Muḳaddes ismüñ eyle dilde ẕikrüm
Mu‘allā vaṣfuñı her demde fikrüm

56 Ser-ā-ser it vücūdum mülkini ḫāk
Velī ḳıl rūḥa menzil ‘arş u eflāk

57 Du‘āmı yā İlāhī müstecāb it

Ḫiṭāb-ı pür-ḳuṣūrum müsteṭāb it

58 Benüm ḳālümi tebdīl eyle ḥāle
Ḳamu noḳṣānumı irgür kemāle

59 Ki sensin ḳādir ü fettāḥ u vehhāb
Kerīm ü hādi vü feyyāż ü tevvāb

60 Müdāmī bende ġāyetde günahkār
Ümīd-i raḥmünüñ iy Rabb [u] ġaffār

61 Muḥammed ḥürmeti yā ḥayy ü raḥmān
Refīḳ eyle baña ṣoñ demde īmān

62 Ne deñlü var-ise anuñ günāhı
Nebīler ‘izzeti ‘afv it İlāhī

63 Ḫalāṣ içün aña virgil berātı
‘Aẕābuñdan bula tā kim necātı

64 Şu dem ki ḳopa yā Rabbī ḳıyāmet
Müyesser ḳıl resūlüñden şefā‘at

İ/3b

65 Daḫı luṭfuñla iy bār-i Te‘ālā
Maḳāmın eylegil firdevs-i a‘lā

66 Bu[nu] direm saña idüp taẕarru‘
Dil ü cāndan ḳılup yā Rab tevaḳḳu‘

67 İlāhī ẕāt-ı pāküñ ‘izzetīçün
Daḫı cümle ṣıfātuñ ḥürmetīçün

68 Cemī‘-i enbiyāñuñ ‘iṣmetīçün
Ḥabībüñ Muṣṭafānuñ ṣafvetīçün

69 Ne deñlü var-ise mü’min günahkār
İdüp raḥmet müyesser eyle dīdār

70 Bu miskīnüñ du‘āsını revā ḳıl
Dil-i mecrūḥına dāyim devā ḳıl

71 Ki sen ġaffār u rāḥimsin bilāreyb
Kerīm-i Rabbi hādī fā(y)iżü’s-seyb

Der Ṣıfāt-ı Ḥaḳḳ-ı Celle ve ‘Alā ve Tebāreke ve Te‘ālā teḳaddese ‘ani’l-emṣāli ẕāte ve tenezzehe ‘an müşābehetihi el’emṣālü ṣıfātehü ve delle ‘alā vaḥdāniyyetehü āyātihi ve şehidet birubūbiyyetihi maṣnū‘atihi bikülliyātihi ve cüz’iyyātihi

72 İlāhī vāḥid ü ferd ü eḥadsın
Raḥīm ü bāḳi vü ḥayy u ṣamedsin

73 Semī‘ vü ḫāliḳ ü ḫallāḳ-ı ‘ālem

Baṣīr ü nāṣır u rezzāḳ-ı ‘ālem

74 Ḳaviyy ü ḥākim ü sebbūḥ u ḥannān

Ra’ūf u ‘ādil ü ḳuddūs ü mennān

75 Ġanī vü mālik [ü] vehhāb ü māni‘

Mucīb ü mu‘ṭi vü tevvāb ü nāfi‘

76 Ḥamīd ü ḥāfıẓ u cebbār ü ḳahhār

Ḳadīr ü hādi vü fettāḥ ü ḳādir

77 ‘Afüvv ü ġāfir ü ‘allām u ‘ālim

Kerīm ü mācid ü settār ü rāḥim

78 İlāhī ente ġaffārü ve raḥmān

Recāī minke iḥsānü ve ġufrān

İ/4a

79 Ḳadīm ü evvel ü āḫirsin iy Ḥaḳ

‘Afüvv ü bāṭın u ẓāhirsin iy Ḥaḳ

80 Degülsin āb ü bād ü āteş ü ḫāk

Mu‘allā ẕātuñı ‘aḳl itmez idrāk

81 Cemālün vāṣıfı dir mā ‘arefnāk

Celālüñ ‘ākifi dir mā ‘abednāk

82 ‘Araż cevher denilmez bu cihetden
Ki ẕātuñdur münezzeh şeş-cihetden

83 Ḳadīm ü lem-yezelsin çün ḳademden
Muḳaddesdür vücūduñ pes ‘ademden

84 Ne deñlü var ise ‘ālemde eşyā
Ḳamu ma‘dūm idi sen ḳılduñ inşā

85 Yoġidi Ādemiñ hīç adı şanı
Ne Ādem ‘ālemüñ nām ü nişānı

86 Sen etdüñ kāf-ile nūnı mürekkeb
Sevād-ı kāyināt oldı müretteb

87 Ḳalemle ‘arş u kürsī levḥ-i maḥfūẓ
Olupdur cümlesi emrüñle maḥfūz

88 Yoġidi cennet ü ġılmān-ile ḥūr
Ṣırāṭ-ile caḥīm ü ẓulmet ü nūr

89 Semā’-i seb‘a daḫı necm-i lāmi‘
Ḳamu maṣnū‘ sen bunlara ṣāni‘

90 Eger şems ü vü ger neykim ḳamerdür
Senüñ feyż-i vücūduñdan eṣerdür

91 Ki āl idersin işbu āsmānı
Ki idersin ḳara vu āsmānī̇

92 Ḳılursın gāh sāde geh münaḳḳaş
Ki fehminden ‘uḳūl olur müdehhiş

93 Taġayyurdan degüldür çünki ḫālī̇
Delī̇l olur fenāsına bu ḥāli

94 Daḫı ḫalḳ eyledüñ yā Rab melekler
Ki ṭolu bunlar-ile nüh felekler

95 Saña anuñ ḳamusı bendedürler
Ne bende bende-i efgendedürler

İ/4b

96 Kimi tehlī̇l ider kimisi tevḥī̇d
Kimi taḳdī̇s ider kimisi temcī̇d

97 Kimi ḳāyim kimi ḳā‘id bularuñ
Kimi rāki‘ kimi sācid bularuñ

98 Bu vech-ile ḳılur cümle ‘ibādāt

Ṣenā vü ḥamd ü şükr-ile taḥiyyāt

99 Daḫı var eyledüñ sen niçe deryā
Zemīn ü heft kūh u daḫı ṣaḥrā

100 Yitürdüñ anda envā‘-i nebātāt
Ḳılurlar birligüñe heb şehādāt

101 Hemān bunlar degül cümle cemādāt
Ḳılurlar dāyimā ḥamd ü taḥiyyāt

102 Daḫı ḫalḳ eyledüñ çoḳ dürlü ni‘met
Ki her birinde var bir dürlü leẕẕet

103 Ḳamusın ḳullaruña itdüñ i‘ṭā
Zihī ḫallāḳ u rāzıḳ şānı a‘lā

104 Olur āḫir bu ‘ālem cümle hālik
Hemān sen bāḳisin iy ḥayy u mālik

105 Senüñdür mülk sensin ferd ü vāhid
Mümīt ü muḥyi vü ḳayyūm u mācid

Der Na‘t-ı Resūlü’ṣ-ṣaḳaleyn ceddü’l-ḥasaneyn imāmü’l-ḳıbleteyn hümāmü’l-

101 Hemān bunlar degül [her] cümle cemādāt : İ Vezin gereği, “her” kelimesi çıkarılmıştır.

ḥarameyn seyyidünā ve nebiyyünā muḥammedü’ş-şāfi‘i’ş-şefī‘i’l-mümeccedi āleyhi efḍalü’ṣ-ṣalavāti ve ekmelü’t-tahiyy āti mādāmeti’s-semavāti ve ‘alā ālihi’l-kirām ve aṣḥābihi’l-‘iẓām

106 Leke’l-ḥamd ü leke’l-ġufrān ve’l-mecd
Leke’l-luṭf u leke’l-iḥsān ve’l-ḥamd

107 Sañadur ḥamd ü şükr iy ḥayy [u] raḥmān
Ki virdüñ bize sen īmān ü Ḳur’ān

108 Bizi sen ümmet itdüñ müctebāya
‘Aṭālar menba‘ı kān-ı seḫāya

109 Nebiyy-i Mekkidür ol şāh-ı ‘ālī
Cihāna gelmedi anuñ miṣāli

İ/5a

110 Şefī‘ü’l-müẕnibīn ṣaḥib-mürüvvet
Ḥabīb-i Ḥaḳ şeh-i mülk-i nübüvvet

111 Semā-ı raḥmetüñ şems-i ḍuḥāsı
Risālet taḫtınuñ hem pādişāsı

112 Ḳamudan ḥüsn-i ḫulḳı anuñ a‘ẓam
Müsemmāsı gibi ismi mu‘aẓẓam

113 Mübārek ismidür anuñ Muḥammed

Mükerremdür mu‘azzezdür mümecced

114 Resūlün ibṭiḥayyün zemzemiyyün

Ḳureyşiyyün kerīmün hāşimiyyün

115 Hem oldur Aḥmed ü Maḥmūd u Muḫtār

İmāmü’l-ḳıbleteyn ü tāc-ı ebrār

116 Anuñ meddāḥıdur Allāh u ḫāliḳ

Nice na‘t ola ol sulṭāna lāyıḳ

117 Muḥammed olmasa olmazdı ādem

Ne ādem bilki işbu cümle ‘ālem

118 Denildi şānına levlāke levlāk

Eger sen olmasañ olmazdı eflāk

119 Muḥammed mümkünātuñ ekmelidür

Muḥammed kāyinātuñ efḍalidür

120 Muḥammed āb-ı rūy-ı enbiyādur

Muḥammed nūr-ı çeşm-i evliyādur

121 Muḥammed ḫātemidür mürselīnüñ

Muḥammed raḥmetidür ʻālemīnüñ

122 Muḥammeddür dil-i mecrūḥa dermān
Ḳamu cānlar beden ol cümleye cān

123 Cemīʻ-i enbiyādan oldur ekrem
Aña şāhid-durur Ḳurʾān-ı aʻẓam

124 Muḥammed maʻdin-i envār-ı Ḥaḳdur
Muḥammed maẓhar-ı esrār-ı Ḥaḳdur

125 Muḥammed serveridür aṣfiyānuñ
Muḥammed rehberidür etḳıyānuñ

126 Muḥammeddür dü kevn içinde sulṭān
Muḥammeddür resūl-i cinn ü insān

İ/5b

127 Muḥammeddür nebīler başına tāc
Ḳamunuñ ümmetidür aña muḥtāc

128 Muḥammeddür ḳılan rūz-ı ḳıyāmet
Cemīʻ-i ehl-i īmāna şefāʻat

129 Muḥammeddür maʻānī baḥrine kān
Muḥammeddür ḥaḳāyıḳ mülküne ḫān

130 Muḥammed ismin itdi ḥayy u fettāḥ

Serāy-ı maḫzen-i tevḥīde miftāḥ

131 Muḥammed şer‘idür şer‘-i muṭahhar

Müzekkādur muḳaddesdür münevver

132 Olupdur tā ḳıyāmet dīni rāsiḫ

Olupdur cümle-i edyānı nāsiḫ

133 Bu ḥāletler ḳılur cümle delālet

Muḥammed olmaġa şāh-ı risālet

134 Cihānda yoġidi bir ehl-i īmān

Ser-ā-ser olmışidi ehl-i ṭuġyān

135 Ḥarīmi Ka‘benüñ ṭolmışdı eṣnām

Nedür bilmezdi ḫalḳı dīn-i İslām

136 Çü geldüñ dehre iy ḫurşīd-i raḥmet

Cihān nūr-ile ṭoldı gitdi ẓulmet

137 Muṣaffādur derūnuñ pür-ṣafādur

Özüñ muḫtār ü ismüñ Muṣṭafādur

138 Ḫüdā virdi saña āyāt-ı ‘izzet

Nüzūl itdi saña rāyāt-ı nuṣret

139 Sen açduñ çünki ṭūmār-ı hidāyet
Dürüldi defter-i küfr ü ḍalālet

140 Beyān olmaz dil-ile beyyinātuñ
Ki ḥaddi ḥaṣrı bu ḳadar mu‘cizātuñ

141 İşāret eyledüñ bir kerre iy şāh
İki şaḳḳ oldı bedr olmışiken māh

142 Mübārek na‘linüñ iy şeh ġubārı
Olupdur farḳ-ı eflāk iftiẖārı

143 Müdāmī bende bendüñ bendesidür
Cenāb-ı pākiñüñ efgendesidür

İ/6a

144 Cesed ḥaşr ola çün ḳopa ḳıyāmet
Şefā‘at ḳıl şefā‘at ḳıl şefā‘at

145 Ne deñlü ‘āṣi varsa ümmetüñde
Dilek eyle ḳamu Ḥaḳ ḥażretünde

146 Şefī‘i ente fī yevmi’l-ḳıyāmeh
Fenercū küllenā minke’ş-şefā‘ah

147 Nitekim devr ide seb‘a semavāt

Muṭahhar rūḥıña biñ biñ ṣalavāt

148 Daḫı aṣḥāb u ālüñe tamāmet

İrişsün dāyimā Ḥaḳdan selāmet

İ/6b

Der Vaṣf-ı Ḥażret-i Ebī Bekrü’ṣ-ṣıddīḳ Raḍiyallāhü Tebāreke ve Te‘ālā ‘Anhü

149 Ḫilāfet āsmānı āftābı

Resūlüñ ya‘ni kim nāyib-menābı

150 Ḳamu aṣḥāb u ālüñ müḳtedāsı

Reh-i Ḥaḳda bularuñ pīşvāsı

151 Şefīḳ ü müşfiḳ ü rūḥ-ı muṣavver

Delīl ü mürşid ü şeyḫ-i münevver

152 Muḥammed Muṣṭafānuñ yārı ḥaḳīḳ

Ṣadīḳ-i ṣādıḳ-ı Bū Bekr-i ṣıddıḳ

153 Maḳāmın eyle yā Rab dāyim enver

Ki sensin rūḥ-baḫş u rūḥ-perver

Der Vaṣf-ı Ḥażret-i ‘Ömerü’l-Fāruḳ Raḍiyallāhü Tebāreke ve Te‘ālā ‘Anhü

154 İmāmü’l-mütteḳīn ü zeyn-i miḥrāb
Hümāmü’l-mü’minīn ü faḫr-i aṣḥāb

155 Sa‘ādet ma‘dini kān-ı mürüvvet
Ki buldı işbu dīn anuñla ḳuvvet

156 Mu‘īn-i Ḥaḳ idi dāyim o server
Gözine ehl-i küfrüñ oldı ḫançer

157 Ḥaḳāyıḳ maḫzeni ṣāḥib-hünerdür
Muḥammed Muṣṭafā yār-ı ‘Ömerdür

158 Rıżāñı iy Ḫüdā dāyim refīḳ it
Mezārın her zamān nūra ġarīḳ it

Der Vaṣf-ı Ḥażret-i ‘Oṯmān zi’n-nūreyn ez-zekī Raḍiyallāhü Tebāreke ve Te‘ālā ‘Anhü

159 Şehādet şehrine şāh-ı mu‘aẓẓam
Ḥayā taḫtında sulṭān-ı mükerrem

160 Vaḳār u ḥilm-ile ‘ilmüñ enīsi
Daḫı iḥsān-ile luṭfuñ celīsi

161 Vefā yenbū‘ı ḥürmet ma‘dinidür
Kerem kānı vü ‘izzet maḫzenidür

162 İmām-ı cāmi‘-i āyāt-ı Ḳur’ān
Muḥammed Muṣṭafānuñ yārı ‘Oṯmān

163 Kemāl-i luṭf-ile bār-i Te‘ālā
Münevver merḳadin ḳılsun mücellā

Der Vaṣf-ı Ḥażret-i ‘Ali Raḍiyallāhü Tebāreke ve Te‘ālā ‘Anhü

164 Şecā‘at maḫzeni şāh-ı vilāyet
Ma‘ārif ma‘dini kān-ı mürüvvet

165 Seḫā meydānınuñ çāpuk-süvārı
Ḳamu aṣḥāb u ālüñ iftiḫārı

166 ‘Ulūm-ı ḥikmete deryā-yı bī-ḥad
Kemāl-i fażlını mümkün degül ‘ad

167 İmām-ı mütteḳī ṣādıḳ velīdür
Muḥammed Muṣṭafā yār-ı ‘Alidür

168 Ḫüdāyā meşhedin ḳıl nūr-ı raḫşān
İdüp envā‘-ı fażluñ aña iḥsān

Der Vaṣf-ı İmām Ḥasan ve İmām Ḥüseyn ve sāyir āl ve aṣḥāb Raḍiyallāhu Te‘ālā ‘Anhümā ve ‘Anhüm

169 İmāmeyn-i şerīfeyn-i ḥasībeyn
Hümāmeyn-i kerīmeyn-i nesībeyn

170 Ḥalīmeyn-i selīmeyn-i şehīdeyn
Ḥabībeyn-i melīḥeyn-i sa‘īdeyn

171 Gülistān-ı şehādet gülleridür
Sa‘ādet bāġınuñ sünbülleridür

172 Siyādet āsmānı içre şemseyn
Ḥabībullāha anlar ḳurretü’l-‘ayn

İ/7a

173 Ḥasan birle Ḥüseyin pür-ṣafādur
Ki bunlar ḥāfidīn-i Muṣṭafādur

174 Ḳılup menzillerin yā Rabbi pür-nūr
Rıżāñ-ile buları eyle mesrūr

175 Ne deñlü var-ise ‘ālemde aḥbāb
Muḥammed Muṣṭafāya āl ü aṣḥāb

176 İlāhī cümleye fażluñ refīḳ it

Rıżāñuñ baḥrine dāyim ġarīḳ it

177 Resūlüñ ṣaḥbıdur ümmetde aḥrār
Ki anlar ḳıldı[lar] bu dīni iẓhār

178 Bulardan çün bize irişdi İslām
Bize pes lāzım oldı itmek ikrām

179 Rıżā-yı Ḥaḳḳ-ile ḳılmaḳ du‘ālar
Du‘ā ḳılan göre Ḥaḳdan ‘aṭālar

180 Ḥabībullāha çünki bunlar aṣḥāb
Sever bunları bil Allāh [u] Vehhāb

181 Buları sevmeyen ehl-i şeḳāvet
Sevenlerdür bilüñ ehl-i sa‘ādet

182 Bularuñ yolı iy ṣāḥib-fażīlet
Şerī‘atdür şerī‘atdür şerī‘at

183 Bulardur āsmān-ı şer‘a encüm
Gözetmeyen kişinüñ yolıdur güm

184 Bulardan irişür ḫalḳa selāmet
Ki her biri-dürür nūr-ı hidāyet

185 Bularuñ her biridür necm-i lāmi‘
Olıgör bunlara cān-ile tābi‘

186 Hidāyetde uyanlar uymayan ḍāl
Resūlüñ ḳavli daḫı bu söze dāl

Ḳāle ḥabībü Rabbü’l-‘Ālemīn Ḫātemü’l-enbiyāi ve’l-mürselīn Ṣādıḳü’l-va‘dü’l-’emīn Ṣāḥibü livāi’l-ḥamd ve’l-tāc rākibü’l-burāḳi leyletü’l-mi‘rāc şefī‘ü’l-‘uṣāt yevmü’l-‘araṣāt seyyidünā ve nebiyyünā Muḥammedü’ş-şāfi‘ü’ş-şefi‘ü’l- // İ/7b // müşeffi‘ü’l-mümecced sallallāhü Tebāreke ve Te‘ālā ‘Aleyhikemā emarenā en nuṣalli ve nüsellim ‘aleyh ve kemā yenbeġi’ṣ-ṣalātu ve’s-selāmü ‘aleyh ve ‘alā ālihi’ṭ-ṭayyibīn ve aṣḥābihi’ṭ-ṭāhirīn Aṣḥābī ke’n-nücūm bi eyyihüm iḳtedeytüm ihtedeytüm

187 Ḥadīṯüñ bu-durur mażmun-ı ġālib
İşit ger cān-ile olduñsa ṭālib

188 Nücūma beñzer aṣḥābum dir ol māh
Pes imdi sev ḳamusın olma güm-rāh

189 Olursañ ḳanḳısına müḳtedā sen
Resūlullāh dir olduñ mühtedā sen

190 Derūnuñ derdine dermān dilerseñ
Göñül mülkine ger sulṭān dilerseñ

191 ‘Umūmā idüp aṣḥāba muḥabbet

Ḳamu āl-i resūle ḳıl meveddet

192 Ḫüdādan ister-iseñ cāna raḥmet

Muḥammed āline eyle meveddet

193 Muḥammedden dilerseñ sen şefā‘at

Ri‘āyet eyle āline ri‘āyet

194 Bu gün ḳıl āline anuñ ri‘āyet

Ḳıla ol da saña yarın şefā‘at

195 Muḥammed ālini sevmek revādur

Ki ḥubbı anlaruñ derde devādur

196 Muḥammed ālidür ehl-i siyādet

Muḥammed ālidür kān-ı sa‘ādet

197 Ser-ā-ser işbu ‘ālem bil ṣadefdür

Bular lī̈kin ṣadef içindeki dürr

198 Muḥammed ālidür ‘ālemlere ḫān

Ḳamu cānlar beden anlar-durur cān

199 Göricek cān u dilden eyle ta‘ẓī̈m

Daḫı envā‘-i i‘zāz eyle tekrīm

200 Bu vech-ile ḳılursañ iy eşi ṣaġ

İki ‘ālemde olur bil yüzüñ āġ

İ/8a

201 Muḥibb olan-durur ehl-i sa‘ādet

Bilüñ sevmeyeni ehl-i şeḳāvet

202 Muḥibb olan ola mes‘ūd u maġfūr

Olısar sevmeyen merdūd [u] maḳhūr

203 Muḥibbe irişe Ḥaḳdan ‘ināyet

Göriser buġż iden dāyim ḥaḳāret

204 Muḥibbe irişe dāyim ‘aṭālar

Daḫı sevmeyene renc ü ‘anālar

205 Muḥibbüñ rūḥına her demde raḥmet

İdüñ buġż idenüñ cānına la‘net

206 Muḥibb olan cihān içre mü’ebbed

Ki sevmeyen caḥīm içre muḫalled

207 Muḥibb olan olur ‘ayş u ṭarabda

Olur sevmeyenüñ cānı ta‘abda

208 Muḥibbe virile ġılmān-ile ḥūr

Zebānīler ide buġż ideni ḫor

S/1a

209 Muḥibbe viriser Ḥaḳ āb-ı kevṯer

İçeler buġż idenler ḫūn-ı aḥmer

210 Muḥibb içün nefāyis ola ḥāṣıl

Yiyeler sevmeyenler zehr-i ḳātil

211 Bu sözlere kimesne itmez inkār

Meger ki kāfir ü bī-dīn ü murdār

212 Budur bilgil aña zīrā ki ḥikmet

Öget fehm it yoġ-ise dilde ‘illet

213 Me’āl-i ḥürmet-i āl-i Muḥammed

Olur bil ‘izzet-i ẕāt-ı Muḥammed

214 Dilerseñ eylemek sen aña ‘izzet

Maḥabbet eyle āline maḥabbet

215 Kime kim olasın cān-ile ‘āşıḳ

Reh-i ‘ışḳında anuñ yār-ı ṣādıḳ

216 Ḳoparsın anuñ-ile rūz-ı maḥşer

Görürsin gördügini ḫayr eger şer

217 Muḥibb olup iden āle ri‘āyet

Ḳopar bular-ile rūz-ı ḳıyāmet

İ/8b

218 Muḥibb olan daḫı olursa ‘āṣī

Ümīẕ oldur ki ola Tañrı ḫāṣı

219 Bularuñ ḥürmetine ola maġfūr

Görüben cennet içre ola mesrūr

S/1b

220 Bu da‘vāya ider bilgil şehādet

Kelām-ı ḥażret-i faḫr-i risālet

Ḳāle müslimün ve’l-Buḫāriyyü * ‘aleyhümā raḥmetullāhi’l-bārī * māsāḥe’l-mā’ü’l-cārī * Ḳāle İbnü Mes‘ūdin raḍiyallāhu tebāreke ve te‘ālā ‘anhü cā’e racülün feḳāle yā Resūlallāhi keyfe teḳūlü fī racülin eḥabbe ḳavmen velem yelḥaḳ bihim feḳāle seyyidü’l-enbiyā’i ve sende’l-aṣfiyā’i ‘aleyhi’ṣ-ṣalātü ve’s-selāmü elmer’ü me‘a men eḥabbe ya‘ni men eḥabbe ḳavmen bi’l- iḫlāṣi yekūnü min zümretihim ve inlem ya‘mel ‘amelehüm liṣübūti’t-teḳārubi beyne ḳulūbihim ve rubbemā yü’eddī tilke’l-meḥabbetü ilā muvāfaḳatihim ve fīhi ḥaṣṣün ‘alā maḥabbetihi’ṣ-ṣüleḥā’i ve’l-aḫyāri * recā’ü’l-liḥāki bihim ve’l-ḫalāṣı ‘ani’n-nār * ḳale enesün raḍiyallāhu tebāreke ve te‘ālā ‘anhüm māferīḥa’l-müslimūne miṣle fereḥihim bihāẕā’l- // S/2a // ḥadīṣ neḳalnāhü ‘an şerhi’l-meşārıḳı’l-ibni ferişteh evṣalahümā Allāhu tebāreke ve te‘ālā

217 bular-ile : anlar ile İ

218 daḫı olursa : olursa daḫı İ

birüşdihī ilā cennetihī *

Naẓm

221 Ḥadīşidür bu faḫr-i enbiyānuñ
Ebü'l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafānuñ

222 Ḥadīşüñ rāvisidür İbn-i Mes'ūd
İlāhī eylegil sen anı mes'ūd

223 Didi bir kimse geldi Muṣṭafāya
Su'āl idüp didi ol pür-ṣafāya

224 Eger bir kimse iy ṣāḥib-mürüvvet
Göñülden itse bir ḳavme muḥabbet

225 O ḳavme bulmasa līkin vuṣūli
Nedür ḥāli buyur iy Ḥaḳ resūli

İ/9a

226 Ne buyurdı resūl aña işitgil
İşidüp daḫı kendüñe iş itgil

227 Muḥibb olan didi maḥbūb-iledür
Ḥabībi ḳanda ise ol biledür

228 Ger olmadıysa da fi'liyle fā'il

Daḫı a‘māli birle hīç ‘āmil

229 Kimi kim sen seversin cān u dilden
Olursın bilki anuñ zümresinden

S/2b

230 Gerekdür sevdügüñ pes imdi ṣāliḥ
Ki tā olmayasın ‘ālemde ṭāliḥ

231 Maḥabbet ḳılduġuñ olursa ebrār
Ümīẕ oldur ki yaḳmaya seni nār

232 Enes Bin Mālik işit iy perī-rū
Ne dimişdür diyeyin ol melek-ḫū

233 Bunı aṣḥāb işidüp oldı ḫürrem
Ḳulūbından ḳamunuñ defʿ olup ġam

234 Bu vech-ile feraḥ anlara ḥāṣıl
Daḫı olmamışidi dir o kāmil

235 İlāhī ẕāt-ı pāküñ ‘izzetīçün
Daḫı cümle ṣıfātuñ ḥürmetīçün

236 Beni de ḥaşr ḳıl iy ḥayy u maʿbūd
Ki var gönlümde bir maʿşūḳ-ı maḳṣūd

237 Serīr-i sīneme oldur sürūrum
Reh-i ‘ışḳında gerçi çoḳ ḳuṣūrum

238 Egerçi yoḳ-durur bende liyāḳat
‘İnāyet eyle yā Rabbi ‘ināyet

Der Ḫiṭāb-ı ‘Aḳl Ber Sebīl-i Tecrīd

239 Eger dirseñ nedür ‘ālemde nāmuñ
Tekellüm ḳıl işitsünler kelāmuñ

S/3a

240 Ne güne kimsesin kimüñ nesisin
Bu yād illerde kimüñ bilişisin

241 Beyān eyle bize kimdür ḥabībüñ
Derūnuñda olan derde ṭabībüñ

İ/9b

242 Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed baña maḥbūb
Dil-i bī-çāre ṭālibdür o maṭlūb

243 Muḥammeddür göñül taḫtında ḫānum
Fidā olsun anuñ yolına cānum

244 Daḫı bil cān u dilden baña aḥbāb
Ḳamu āl-i resūl ü cümle aṣḥāb

245 Naḥīfem ‘ācizem ḫoram ḥaḳīrem

Ża‘īfem nā-tüvānem bir faḳīrem

246 Kefe şehrindenem bir derdmendem

Ẕelīlem ṣanma kim bir ercümendem

247 Derūnum pāk ü ḳalbüm pür-ṣafādur

Dilüm ṣāfī vü nāmum Muṣṭafādur

248 Cihānda maḫlaṣum bilki Müdāmī

Burūsada Emīr Sulṭān ġulāmı

249 O sulṭānuñ kemīne bendesiyem

Cenāb-ı pākinüñ efgendesiyem

250 Emīr Sulṭān-durur bil nūr-ı dīde

Var-ise ‘aḳluñ ol sen daḫı bende

S/3b

251 Muḥammed ālidür ol şānı ‘ālī

Cihāna gelmedi anuñ miṣāli

252 Vücūd-ı pākidür ġāyetde a‘lā

947 Ki fehminde ‘uḳūl olur ḥayāra

245 ḫoram : ḫor u İ / Ża‘īfem : Ża‘īf ü İ

253 Mürüvvet taḫtına sulṭān-durur ol
Derūnı dertlüye dermān-durur ol

254 Emīr Sulṭān-durur sulṭān-ı sādāt
Ma‘ārif kānı yenbū‘-ı sa‘ādāt

255 Ḥaḳāyıḳ ehlinüñ ol pīşvāsı
Meşāyiḫ zümresinüñ müḳtedāsı

256 Şerī‘at şehrinüñ ol şehryārı
Ṭarīḳat rāhınuñ çāpuk-süvārı

257 Vefā ırmaġıdur ‘ayn-ı kerāmet
Ṣafā ser-çeşmesi baḥr-i vilāyet

258 Hidāyet evcinüñ oldur hümāsı
‘Uluvv-ı himmetüñ oldur semāsı

İ/10a

259 Ki raḥmet gülsitānınuñ gülidür
Feżā-yı lā-mekānuñ bülbülidür

260 İlāhī merḳadin eyle münevver
Daḫı ḳıl būy-ı cennetle mu‘aṭṭar

261 Daḫı yā Rab aña luṭfuñ enīs it

Kemāl-i faẓluñı dāyim celīs it

S/4a

262 Daḫı her kim ḳıla anı ziyāret

Muḥammedden müyesser ḳıl şefā‘at

263 Getürdīse aña her kim irādet

İki ‘ālemde vir yā Rab sa‘ādet

264 Daḫı yanındaġi Mīr-i ‘Alīnüñ

Ki ciger gūşesidür ol velīnüñ

265 Muṭahhar ḳabrin iy Ḥaḳ rūşen eyle

Gül-i cennetle dāyim gülşen eyle

266 Ne deñlü var-ise aḥbāb u enṣār

Ḳamunuñ ḳabrin it yā Rabbi envār

267 Ḳamu mü’minlere eyle ‘ināyet

Ḥabībüñdür müyesser ḳıl şefā‘at

Der Sebeb-i Naẓm-ı Menāḳıbnāme

268 Kelāma başla iy yār-ı süḫanver

Ki sözüñden olur ḳalbüm münevver

263 Rab : Rabbi İ

269 Neden irdi saña işbu sa‘ādet

Ki olduñ bende-i şāh-ı siyādet

270 Neden irdüñ cihānda işbu ḳadre

İrişdüñ mi bürāẕer yoḫsa ḳadre

271 Serencāmuñ ser-ā-ser eyle taḳrīr

Kerem luṭf eyle anı ḳılma te’ḫīr

S/4b

272 Sözüñden irişür cāna feraḥlar

Olur zāyil ḳamu ḥüzn ü teraḥlar

273 Ki ben de bendeyem oldur baña ḫān

Muḥammed āli ya‘ni Mīr Sulṭān

274 O sulṭāna göñülden ‘āşıḳam ben

Reh-i ‘ışḳında anuñ ṣādıḳam ben

İ/10b

275 Sözüm gūş eyle imdi ‘āşıḳ iseñ

Sözüñde iy bürāẕer ṣādıḳ iseñ

276 İşit ḥālüm diyeyüm saña iy yār

Ben idüm bilki bir seyyāḥ ü seyyār

277 Naẕar-gehdi baña Ḳıpçāġ-ıla deşt

Ḳırımı eylemişdüm niçe kez geşt

278 Gehī Rūm illerin seyrān iderdüm
‘Arab milkinde geh cevlān iderdüm

279 Göñül māyil degüldi cāh u māla
Yüzüm cārūb idi ehl-i kemāle

280 Ki yārüm olmışidi ‘ilm-i ma‘ḳūl
Daḫı dildārum idi ‘ilm-i menḳūl

281 Gehī ‘ilm-i ḥadīṯ olurdı ḫoş-ẕevḳ
Düşerdi ‘ilm-i tefsīre gehī şevḳ

282 İderdüm ‘ālime envā‘-ı ‘izzet
Ḳılurdum fāżıla her demde ḥürmet

S/5a

283 Bular daḫı ḳılurdı baña ta‘ẓīm
İderdi her biri envā‘-i tekrīm

284 İşitsem ḳanda bir fażluñ emīri
Olurdum cān-ile anuñ esīri

285 Varup müşkillerüm taḳrīr iderdüm
Eger ḥall eylese taḥrīr iderdüm

286 Varidi baña bir üstād-ı ḥāẕıḳ
‘İlimde māhir ü ṭab‘ içre fā’iḳ

287 Aña cedd idi bil Bū Bekr-i Ṣıddīḳ
Ki ṣāḥib-diḳḳat idi ehl-i taḥḳīḳ

288 ‘Ulūm olmışidi aña musaḫḫar
Ṣalāḥ u zühd-ile ḳalbi münevver

289 Naẓīri yoġidi ḥilm ü ḥayāda
Şebīhi yoġidi fehm ü ẕekāda

290 Ḫüdā ḳılsun aña envā‘-i iḥsān
Refīḳin eylesün ṣoñ demde īmān

291 Daḫı luṭfuñla iy ġaffār u ma‘būd
Ḳamu mensūbını sen eyle mes‘ūd

İ/11a

292 Behişt içre maḳām idüp müyesser
‘Aṭā ḳıl cümlesine āb-ı kevŝer

293 Ne deñlü var-ise hem ehl-i İslām
İlāhī fażluñ-ile eyle in‘ām

S/5b

294 İşitdüm varmış anı Alaşehre

Teveccüh eyledüm ben de o şehre

295 Refīḳümdi benüm bir niçe eşḫāṣ
‘Avām idi velīkin ṣāḥib-iḫlāṣ

296 İçinde bunlaruñ ben bir ḥarīfe
İderdüm ġuṣṣa def‘-içün laṭīfe

297 Aña bir gün didüm eyle ḥikāyet
Ki var dilde bu gün ḥüzn ü melālet

298 Melālet def‘ine ḫoşdur ḥikāyet
Bilürseñ bir ḥikāye it rivāyet

299 Bizüm ilde didi var-idi evvel
Vilāyet ıssı bir şeyḫ-i mükemmel

300 ‘İbādet ḳārı taḳvā pīşesiydi
Rıżā-yı Ḥaḳ hemīn endīşesiydi

301 Ṣalāḥ ehlinüñ oldur iftiḫārı
Ḥayā ḫaylinüñ oldur tācdārı

302 Emīr Sulṭānuñ ol perverdesidür

298 ḥikāye it rivāyet : ḥikāyet it ḥikāyet S

‘Uluvv-ı himmeti şermendesidür

303 Daḫı ṭıfl iken ol ṣāḥib-vilāyet
İdermiş niçe iẓhār-ı kerāmet

304 Kerāmātından itdi çoḳ ḥikāyet
Vilāyātından itdi çoḳ rivāyet

S/6a

305 Didüm çoḳdan mı geçmişdür o sulṭān
Nedür ismi bize sen eyle i‘lān

306 Didi ol geçeli ḫayli zamāndur
Daḫı bil ismini Şeyḫī Sināndur

307 İrişmedüm ben anuñ ḥażretine
Velī varmışam oġlı ḫiẕmetine

308 Ol-idi atası mānendi bir ḫān
Kerīm ü ṣāfi dil bir kāmil insān

İ/11b

309 Var-idi anda bil çoḳ dürlü ḥālet
Niçe kez itdi iẓhār-ı kerāmet

310 Beyān itdi bize pes niçe ḥālin
‘Ayān itdi bize niçe kemālin

311 Degüldür çünki dünyā cāvidānī̇
O daḫı bil ki terk itdi cihānı

312 Didüm nāmı ne ol şeyḫ-i ‘azī̇züñ
Beyān it ismin ol ṣāḥib-temī̇züñ

313 Mübārek ismidür Aḥmed Efendi
Daḫı boynumdadur ‘ışḳı kemendi

314 Bu sözi didi ḳıldı derd-ile āh
İrişdi cismüme bir lerze nā-gāh

315 Ġamum ġuṣṣam ḳamusı zāyil oldı
Göñül bunlara ġāyet māyil oldı

S/6b

316 O gün olmışdı dil ġāyetde ġamnāk
Nihāyet mertebe oldı feraḥnāk

317 Didüm ol şaḫṣa urduñ yürege dāġ
Ki şevḳümden eridi dildeki yāġ

318 Eger olaydı ‘ālemde bular ṣaġ
‘İlācile gideydi dildeki dāġ

319 Didi mümkin-dürür iy yār-ı dildār

Bular ḳılmaḳ senüñ derdüñe tīmār

320 ‘İlāc emrinde var didüm ṣu‘ūbet
Didi anlar ḳatında var sühūlet

321 Didüm ḳalbümde yoḳdur rūşināllıḳ
Didi ider münevver āşināllıḳ

322 Nidem kim ola himmet evliyādan
Hidāyet irişür bilgil Ḫüdādan

323 Didüm mürşid gerek ṣāḥib-taṣarruf
Didi bu emr içün ḳılma tevaḳḳuf

324 Ṣanur mısın ki sen ervāḥ-ı kümmel
Taṣarrufdan ḳala ola mu‘aṭṭal

325 Bular bi’l-fi‘l iderler ḫalḳı irşād
Ḳılurlar müstemidde bunlar imdād

İ/12a

326 Ne maḳṣūd idinürseñ ola ḥāṣıl
Bulardur şimdi zīrā Ḥaḳḳa vāṣıl

S/7a

327 Dilerüz varuban idüp ziyāret

322 kim : ki İ
325 müstemidde : müstemiddi

Bulardan himmet ü Ḥaḳdan hidāyet

328 Niçe nesne idinürüz murādı
Virür maḳṣūdumuz Allāh u hādī

329 Didüm varmı-durur ḳāyim maḳāmı
Didi vardur belī ḳāyim maḳāmı

330 Didüm bilür misin anuñ ne ḥāli
Didi ol da degüldür şöyle ḫālī

331 Didüm ismini ḳıl anuñda i‘lām
Süleymān Şeyḫ Efendidür didi nām

332 Didüm kimüñ nesidür iy ḫiredmend
Didi Aḥmed Efendiye o ferzend

333 Ki gerçek sırrıdur ol evliyānuñ
Ki oġlı oġlıdur Şeyḫī Sinānuñ

334 Görürse yüzüni ġamnāk olur şād
Vilāyet ṣāḥibidür ider irşād

335 İder ṭāliblere dāyim ifāde
Murāduñsa var eyle istifāde

336 İrişürse eger Ḥaḳdan hidāyet

Delīl olup saña ide delālet

337 Seni vāṣıl ḳıla devletlü ḫāna

Ki ceddi ḥażret-i Şeyḫī Sināna

S/7b

338 Saña ḥāṣıl ola niçe meṭālib

Daḫı ḳaṭ‘ idesin niçe merātib

339 Bize oldı çü şeyḫüñ adı ma‘lūm

Bu güne vaṣf u aḥvālide mefhūm

340 Varup günlerde bir gün şehre girdüm

Bulup üstādumı maḳṣūda irdüm

341 Ḳamusın eyledüm üstāẕa taḳrīr

O şaḫṣ-ile ne kim oldıysa bir bir

342 Sözüm gūş itdi çün ol nesl-i ṣıddīḳ

Ḳamusın bī-tevaḳḳuf itdi taṣdīḳ

İ/12b

343 Didi işit benüm daḫı kelāmum

Ki var-idi göñülde bir merāmum

344 Niçe yıllardı ol ḥāṣıl degüldi

Göñül maḳṣūdına vāṣıl degüldi

345 Mezārına varup ol iki ḫānuñ
Ki her biri-dürür ḳuṭbı cihānuñ

346 Bulardan idüben himmet tevaḳḳu‘
Ḫüdāya eyledüm ḥamd u tażarru‘

347 Dönüben menzilüme çünki geldüm
Süleymān Şeyḫi ben ḫābumda gördüm

348 O sulṭān eyledi baña işāret
Vuṣūli maṭlaba ya‘ni beşāret

S/8a

349 Yine ẓāhirde de ol kāmil insān
O maḳṣūduñ ḥuṣūlin itdi i‘lān

350 Murādum kimseye hic añmamışdum
Daḫı neydügini hic dimemişdüm

351 Murādum ḥāṣıl oldı tīz zamānda
Ḫüdā ḳılsun seni dāyim imānda

352 Bunuñ emṣāli daḫı niçe ḥālet
Bil iẓhār itdi ol ṣāḥib-vilāyet

353 Beni ol kendüzine bende ḳıldı

Kemāl ü luṭf-ile şermende ḳıldı

354 Çü üstāẕ eyledi ḥālin ḥikāyet

Didüm iy cāna ḳūt ü rūḥa rāḥat

355 Diler görmek dil-i bī-çāre el’ān

Ne güne kimsedür Şeyḫī Süleymān

356 Nice oldı baña daḫı işit ḥāl

Ki emri nefs emir yoḳ ḳıyl-ile ḳāl

357 Süleymān Şeyḫ Efendiye varuban

Mübārek yüzüni anuñ görüben

358 Dil ü cāndan aña itdüm muḥabbet

Derūn-ı ḳalb-ile ḳıldum meveddet

359 Diledüm bir gün andan ben icāzet

Mezār-ı şeyḫi ḳılam tā ziyāret

İ/13a - S/8b

360 Daḫı idem o gice anda iḥyā

Didi nola mu‘īnüñ ola Mevlā

358 ḳıldum meveddet : idüp mürüvvet İ

361 Münevver merḳadin ḳıldum ziyāret
O gice ṣubḥa dek itdüm ‘ibādet

362 Ḫüdāya eyledüm ḥamd ü şenālar
Daḫı ehl-i ḳubūra çoḳ du‘ālar

363 Diledüm bilki iy ṣāḥib-mürüvvet
Ki ervāḥ-ı meşāyiḫ ḳıla himmet

364 Ḫüdādan pes irişdi ‘avn ü nuṣret
Göñülden gitdi bir miḳdār ġaflet

365 Ki göñlüm gözi bir miḳdār açıldı
Bu dünyānuñ hevāsından çekildi

366 Ḳılur mı diriseñ ervāḥ i‘ānet
Ya şer‘īmidür itmek isti‘ānet

367 Eḥādīṯ-i ṣıḥāḥ içinde mesṭūr
Biz olmaḳ isti‘ānet birle me’mūr

Ḳāle ekremü’l-ḫalḳ * ve a‘ẓamü’l-ḫalḳ * ḥabībullāhi’r-raḥmān * Ṣāḥibü’l-āyāti ve’l-burhān * mefḫarü’l-kāyināti * Menba‘ü’l-mu‘cizāti * Seyyidünā ve nebiyyünā Muḥammed * // S/9a // eşşāfi‘ü’ş-şefī‘ü’l-müşeffi‘ü’l-mümecced * ‘aleyhi’ṣ-ṣalātü ve’s-selāmu minallāhi elmeliki’l-‘allām * Mā dāreti’l-leyāli ve’l-eyyām ve ‘alā

ālihi'l-münteḫabīn * ve ṣaḥbihi'l-müntecebīn * ecma'īn İẕā teḥayyertüm fi'l-umūri festa'īnü min ehli'l-ḳubūr Ṣadaḳa resūlullāhi ve ṣadaḳa ḥabībullāhi neḳalnāhü 'ani'l-eḫādīṯi'l-erba'īnelletī cema'ahā müftī'l-'arābi ve'l-acemi ve'r-rūm * Aḥmed bin Kemāl Paşa el maġfūru'l-merḥūm

Mesnevī

368 İlāhī 'ālim ü Ḫallāḳ u Mevlā
Kerīm ü rāḥim ü feyyāż u dānā

İ/13b

369 Ḳubūrın bunlaruñ sen cennet eyle
Eḥibbāsına cümle raḥmet eyle

370 Buları her kim iderse ziyāret
İki 'ālemde vir yā Rab sa'ādet

371 Var-ise her ne deñlü ehl-i īmān
Ḫüdāyā cümlesine eyle iḥsān

372 Süleymān Şeyḫe varup çāker oldum
Ne çāker ḫāk-i pā-yı kemter oldum

S/9b

373 Getürdüm ṣāfi dil olup irādet
Baña pes ẓāhir oldı niçe ḥālet

374 Ne gördüñ dir-iseñ taḳrīr olunmaz
Ki emri ẕevḳidür taḥrīr olunmaz

375 Gelürse ẕerre deñlü ḳalbe inkār
Dilüñ ṣāfī ḳılup ol işige var

376 Ezelde her ne kim oldısa taḳrīr
İrişür saña yoḳ taḳdīre taġyīr

377 Eger dirseñ nice bulduñ o şehri
Hem ehli rūsitāyī mi ya şehrī

378 Ser-ā-ser bilki şehrüñ içi gülzār
İder her gūşeden bülbülleri zār

379 Fida olsun mezār-ı şeyḫe rūḥum
Ki andandur benüm feṭḥ-i fütūḥum

380 Süleymān Şeyḫ Efendi gülsitānı
Ṣanasın cennetüñ bir būstānı

381 Reyāḥīn birle ṭolu bir ḥaremdür
Gören dir anı bu bāġ-ı iremdür

382 İçinde var anuñ bir serv-i bālā

Dıraḫt-ı Ṭūbīdür ya daḫı a‘lā

383 ‘Aceb yaylaları var ol diyāruñ
Ki üstinde-durur bir kūhsāruñ

S/10a

384 Ḫuṣūṣā kim anuñ ol diyü cānı
Bağışlar ādemüñ cānına cānı

385 Beġāyet bī-bedel anuñ hevāsı
Dimāġumda-durur daḫı hevāsı

İ/14a

386 Daḫı āb-ı revānı iy dilāver
Ḥayat ırmağıdur ya āb-ı kevṯer

387 Nedür dirseñ eger aña delīlüñ
Ki leẕẕet içre ‘ayn-ı selsebīlün

388 O şehrüñ ḫalḳını buldum tamāmet
Kerīm ü ṣāfi vü ṣāḥib-ṣadāḳat

389 Birinüñ ġıll ü ġış yoḳdur dilinde
Begüm ẓulmet nider Aydın ilinde

382 Ṭūbidür : Ṭūbādur İ
388 ṣāfi vü : ṣāf-dil İ

390 Bulardan çünki gördüm ben keremler

Ḳarār itdüm o yirde niçe demler

391 Bu vech-ile geçerken rūzgārum

Ferāġat gūşesinde kār u bārum

392 Göñül meyl eyledi cānān iline

Muḥibb ü bendedür sulṭān iline

393 Eger kimdür diriseñ saña cānān

Muḥammed āli ya‘ni Mīr Sulṭān

394 Dükendi ḳalmadı ṣabr u ḳarārum

Elümden gitdi āḫir iḫtiyārum

S/10b

395 Demādem ḳılur-idüm derd-ile zār

Bu naẓmı ider-idüm dilde tekrār

Gazel

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

396 Murġ-ı dil pervāz ider ‘arş-ı mu‘allādan yaña

Ḳuṭb-ı ‘ālem Mīr Sulṭān ḫānḳāhından yaña

397 Āstānına żarūrī meyl ider göñlüm benüm

Ẕerreveş kim āftāb-ı ‘ālem-ārādan yaña

398 Dir görenler ḳaṣdüm ol devletlü sulṭāndan yaña

Ḳaṭredür kim meyl ider deryā-yı ‘ummāndan yaña

399 Merḳadin görmek diler bu bendesi sulṭānumuñ

‘Azm ider mūram ben ol ḳabr-i Süleymāndan yaña

400 Nola meyl itse Müdāmī Mīr Sulṭāndan yaña

S/11a Bendenüñ meyli olur elbette sulṭāndan yaña

İ/14b

Mesnevī

401 Ḫüdānuñ emri birle āḫir-i kār

O yirden bi’ż-żarūrī oldı reftār

402 Mu‘īn ü hādi ḳıldı ḫoş hidāyet

O sulṭānı varup ḳıldum ziyāret

403 O sulṭānuñ mezārı ṭopṭolu nūr

Görenler anı ṣanur beyt-i ma‘mūr

399 bendesi : bende ol İ

402 ḳıldum : ḳıldı İ

404 Maḳāmı sidredür ya daḫı a‘lā
Ya cennetdür yaḫud ‘arş-ı mu‘allā

405 Bu vech-ile olıcaḳ anı vaṣṣāf
Beyān idebilür mi eyle inṣāf

406 Yüzüm sürdüm vuruban āstāna
Beden bī-cān idi pes irdi cāna

407 Ḫüdāya idüben ḥamd ü şenālar
Muṭahhar rūḥına ḳıldum du‘ālar

408 Dir-idüm dāyimā ḳılup ḫiṭābı
Muḫāṭab idinüp ol āftābı

409 Ġarībem bī-kesem bir derdmendem
Cenāb-ı ‘izzetüñden müstemendem

S/11b

410 Günahkāram baña eyle ‘ināyet
Ki ceddüñ Muṣṭafā ide şefā‘at

411 Bu naẓmı bilki andan yād iderdüm
Dil-i ġamnākumı ben şād iderdüm

Gazel

mef‘ūlü / fā‘ilātün / mef‘ūlü / fā‘ilātün

412 İy menba‘-ı sa‘ādet iy maḫzen-i vilāyet
İy ṣāḥib-i ḥimāyet iy ma‘din-i kerāmet

413 Bu bende-i kemīne ṣıdḳ-ile cān u dilden
Yüz sürüp āstāna geldi umar ‘ināyet

414 Fikrüm-dürür ḫaṭālar fi‘lüm-dürür ma‘āṣī
Himmet gerek baña kim Ḥaḳdan ire hidāyet

415 Ceddüñden iy ḥabībüm bu mücrimi dilek ḳıl
Çoḳdur benüm günāhum ḳılsun baña şefā‘at

S/12a

416 Bendeñ-dürür Müdāmī dāmānuñı ṭutupdur
Olġıl mu‘īn aña sen iy mefḫar-ı siyādet

İ/15a

Mesnevī

417 Mezārına yaḳın yirde o ḫānuñ
Muḥammed āli ol ḳuṭb-ı cihānuñ

417 yirde : irdüm İ

418 Ḳarār itdüm niçe eyyām u müddet
Ḫüdāya eyledüm ḥamd ü taḥiyyat

419 Sefer düşdi o yirden daḫı iy yār
Ki vardum Alaşehre yine tekrār

420 ʻAzīzüm mürşidüm Şeyḫī Süleymān
Ki oldur derdümüñ derdine dermān

421 İlāhī ʻömrüni anuñ mezīd it
İki ʻālemde dāyim sen saʻīd it

422 Ḳamu maḳṣūdını sen eyle ḥāṣıl
Murādātına ḳılġıl anı vāṣıl

423 Eḥibbāsına yā Rabbi tamāmet
Muḥammedden müyesser ḳıl şefāʻat

424 Ne deñlü var-ise mü'min günahkār
Ḳamusın yarlıġa iy Rabb u ġaffār

S/12b

425 Baña bir gün didi ol şeyḫ-i dānā
Menāḳıb naẓm it iy merd-i tüvānā

426 Ki ol ola tevātür birle meşhūr

Daḫı ola tevārīḫ içre mesṭūr

427 Beġāyet aḫṣarın hem eyle telḫīṣ
Daḫı ḳıl naẓmuñı sen aña taḫṣīṣ

428 Ḳılanlar cān ḳulaġıyla anı güş
Olalar vālih ü sermest ü medhūş

429 Beyān it ḫalḳa kim sulṭān-ı sādāt
Muḥammed āli ol kān-ı saʻādāt

430 Ki oldur mālik-i milk-i vilāyet
Nice ḳılmışdur iẓhār-ı kerāmet

431 Kerāmātı anuñ dillerde meẕkūr
Vilāyātı anuñ illerde meşhūr

432 Ki gelsün işidüp aḥbāb cūşa
Eḥibbā daḫı deryāveş ḫurūşa

İ/15b

433 Didüm iy şeyḫ-i kāmil yoḳ liyāḳat
Beġāyet ḳıllet üzredür bıḍāʻat

434 Didi ola muʻīnüñ Rabb-ı aʻlā

---

432 aḥbāb : aḥbābı İ

Ki oldur vāhib ü feyyāż u Mevlā

435 Ḳabūl idüp sözin dil oldı rāġıb

Ki naẓm ola cihān içre menāḳıb

Der Menḳabet-i Seyyid Muḥammedü'l-Buḫārī 'Aleyhi Raḥmetullāhi'l-Bārī mā sāḥa'l-mā'ü'l-cārī

436 Biyā iy bülbül-i bāġ-ı belāġat

Biyā iy ṭūṭi-i milk-i feṣāḥat

437 Rivāyet ḳıl menāḳıb olma ḫāmūş

Eḥibbā şevḳe gelsünler idüp gūş

438 Emīr Sulṭān ne ḳılmışdur 'ayān it

Maḳām u mevlidin daḫı beyān it

439 Nedür ismi di ol şāh-ı cihānuñ

Nedür nāmı di ol ḳuṭb-ı zamānuñ

440 İşit imdi eyā ḳalbi olan ṣāf

O sulṭānı nice vaṣf ide vaṣṣāf

441 Mübārek ismidür Seyyid Muḥammed

436 belāġat : leṭāfet İ

Ki oldur āb-ı rūy-ı āl-i Aḥmed

442 Dilerseñ ḳılmaḳ ecdādını ma‘lūm
Beyān ider naẓar ḳıl işbu merḳūm

Baḥr-i ensāb-ı Mīr Sulṭān Aleyhi raḥmetullāhi ve’l-ġufrān ve ‘alā cemī‘-i ehli’l-īmān A‘lam enne ‘aliyyen raḍiyallāhü tebāreke ve te‘ālā ‘anhü māte maḳtūlen ve ibnühü’l-ḥasan // S/13b // raḍiyallāhü tebāreke ve te‘ālā ‘anhü māte mesmūmen ve ahūhü’l-ḥüseynü raḍiyallāhü tebāreke ve te‘ālā ‘anhü māte şehīden şümme ibnühü zeynü’l-‘ābidīne revvahallāhü te‘ālā rūḥahü māte mesmūmen şümme ibnühü Muḥammedü’l-bāḳır ‘aleyhi raḥmetullāhi’l-ḳādir şümme ibnühü ca‘ferü’ṣ-ṣādıḳ ‘aleyhi raḥmetullāhi’l-ḫāliḳ māte mesmūmen şümme ibnühü mūsā’l-kāẓımu ḳaddesallāhü te‘ālā sırrahü // İ/16a // şümme ibnühü ‘aliyyü’r-rıżā ‘aleyhi raḥmetullāhi ve’r-rıżā şümme ibnühü Muḥammedü’l-cevādü’t-teḳıyyü berredallāhü tebāreke ve te‘ālā meżce‘ahü şümme ibnühü ‘aliyyü’t-teḳiyyü elhādī ‘aleyhirraḥmetü minallāhi’l-hādī şümme ibnühü’l-ḥasanü’l-‘askeriyyü żā‘afellāhü tebāreke ve te‘ālā ecreḥasenātihi şümme ibnühü Muḥammedün laṭṭafallāhü tebāreke ve te‘ālā bihī şümme ibnühü’s-seyyidü ‘aliyyün ṭayyeballāhü tebāreke ve te‘ālā şerāhü ve ce‘ale’l-cennete meşvāhü şümme ibnühü’s-seyyidü Muḥammedün ce‘alellāhü tebāreke ve te‘ālā ḳabrehü nūran ve ḳarīnehü ḥevāran şümme ibnühü’s-seyyid // S14a // ḥüseynü ātāhüllāhü tebāreke ve te‘ālā şevāben cezīlen ve ‘aṭā’en cemīlen şümme ibnühü’s-seyyid Muḥammed rādallāhü tebāreke ve te‘ālā raḥmetehü şümme ibnühü’s-seyyidü ‘aliyyün raḍiyallāhü tebāreke ve te‘ālā ‘anhü ve erżāhü şümme ibnühü’s-seyyidü Muḥammedü’l-buḫāriyyü medfūnü fī bursa el-meşhūru beyne’n-nāsi bi Emīr Sulṭān ‘aleyhi raḥmetullāhi ve’l-ġufrānü fehüve emīru nāverūḥunā ve şeyḫünā ve ‘azīzünā ve

müḳtedānā ve mürşidünā ve mesnedünā ve ẓahirünā ve mefḫarünā ve melcā'ünā ve melāẕünā ve sulṭānünā

Mesnevī

443 Semerḳand u Buḫārā vü Ḫorāsān
Daḫı bil Çīn ü Māçīn ü Ṣıfāhān

444 Vilāyetde kerāmetde o cāna
Getürmedi mümāṯil bu cihāna

445 Neden dirseñ işitgil bir ḥikāyet
Nice ḳılmışdur iẓhār-ı kerāmet

446 Vilāyet menba'ı kān-ı kerāmet
Sa'ādet ma'dini şāh-ı siyādet

S/14b

447 Meger bir gün atasıyla ṭururdı
Yüzi nūrı cihāna berḳ ururdı

İ/16b

448 Daḫı beş yaşına girmişdi ol ḫān
Muḥammed āli ya'ni Mīr Sulṭān

449 Gelüp bir ẕillet ehli açdı güftār
Didi ḥālüm benüm ġāyetde düşvār

450 Bu ben üftāde bāġçe itmişidüm

Cemī‘-i mālumı ḫarc itmişidüm

451 Ne deñlü var ise içinde eşcār

Ḳurıdı ḥāliyā virmedi eşmār

452 Nola bilmem benüm ḥālüm ḥaḳīrem

Ẕelīlem bī-kesem ġāyet faḳīrem

453 Beyān itdi bu ḥālin vardı gitdi

Vilāyet ma‘dini işit ne itdi

454 O miskīne teraḥḥum ḳıldı ol ḫān

Kerāmet ehli ya‘ni Mīr Sulṭān

455 Çü şeb irdi ṭurup sulṭān-ı sādāt

Hidāyet nūrı ol kān-ı sa‘ādāt

456 Varup bāġçeyi seyr itdi ser-ā-ser

Du‘ā ḳıldı ve ṣuladı o server

457 Didi Ḥaḳḳa ki iy Mevlā-yı sübḥān

Ḳamu müşkil senüñ ḳatuñda āsān

S/15a

458 Ḳamu ḥāmidlerüñ maḥmūdı sensin

Ḳamu ‘ābidlerüñ ma‘būdı sensin

459 Nübüvvet ehlinüñ mevdūdı sensin
Kerāmet ehlinüñ maḳṣūdı sensin

460 Ḥabībüñ Muṣṭafānuñ ḥürmetīçün
Cemī‘-i enbiyānuñ ‘izzetīçün

461 Ṭapuñda aṣfiyānuñ ṣafvetīçün
Ḳatuñda etḳiyānuñ ‘iffetīçün

462 Ma‘ārif ehlinüñ ‘irfānıyiçün
Ḥaḳāyıḳ ehlinüñ erkānıyiçün

463 Dilerüm senden iy bār-i Te‘ālā
Bu eşcārı ḳılasın cümle ḫaḍrā

464 Yemiş virsün bular yā Rab tamāmet
Mu‘īn ü hādisin eyle ‘ināyet

İ/17a

465 İlāhī ol ẕelīli ercümend it
Murādına irişdür behremend it

466 Bu vech-ile tażarru‘ ḳılup ol şāh
Dönüben menziline geldi ol māh

467 İşit imdi nice oldı ḥikāyet
Ne ḳıldıysa diyem rāvī rivāyet

468 Ḳabūl idüp du‘āsın Ḥaḳ Te‘ālā
Dıraḫt emvātın itdi cümle iḥyā

S/15b

469 Ne deñlü var-ise bāġçede eşcār
O gice bilki virdi cümle eşmār

470 Ẓalāmı çünki leylüñ oldı zāyil
Olur bāġçenüñ ıssı seyre māyil

471 Ṭuruban seyre varur ol seḥer-gāh
Girür bāġçesine idüben ol āh

472 Görür nāgeh ḳamu eşcār-ı ḫaḍrā
Ḫüdā ḳılmış nebāt emvātın iḥyā

473 Ḳamu şāḫı yemişlerle pür olmış
Giyāhı def‘ olup sebz-ile ṭolmış

474 Ser-ā-ser idüben bāġçeyi seyrān
Bu ḥālet neyki diyu oldı ḥayrān

469 bilki virdi : virdi bilki İ

475 ‘Aceb düş mi görinen ya ḫayālüm
Yaḫud dīvānem’oldum neyki ḥālüm

476 Ḳıluban Ḥaḳḳa bī-ḥad nāliş ü zār
Bu sırrı eyle yā Rab dirken iẓhār

477 Olur bir gūşeden bir nūr raḫşān
İçinden ẓāhir olur Mīr Sulṭān

478 Ḳılup ol şaḫṣı işbu sırdan āgāh
Olur ġāyib yine ol demde ol māh

479 Çü bilür ḥāli olur şād ü ḫürrem
Varup ḫalḳa bu sırrı dir ol ādem

S/16a

480 Bilürlerdi ḫalāyıḳ işbu ḥāli
Ḳuruduġın anuñ cümle nihāli

481 Ṭuruban cümle bāġçeye varurlar
O şaḫṣuñ didigi gibi bulurlar

İ/17b

482 Ḳamu dirler ki ol māh-ı münevver
Melek midür yaḫud rūḥ-ı muṣavver

483 O sulṭāndan ‘aceb mi bu kerāmet

Ki anuñ ceddidür şāh-ı risālet

484 Beru gel ḳıl te’emmül eyle idrāk
Dilüñ ṣāfīyise ẕihnüñ eger pāk

485 Daḫı şeyḫ olmadın ḥāl-i ṣibāda
Bu deñlü mertebe olan hümāda

486 Ki beş yaşında bu deñlü kerāmet
İde iẓhār o sulṭān-ı siyādet

487 Ne deñlü faẕl olur eyle tefekkür
Derūn-ı ḳalb-ile idüp taṣavvur

488 Vilāyetde kerāmetde o ḫāna
Mümāṯil geldi mi fikr it cihāna

489 Ziyāret ide her kim ki o ḫānı
İki ‘ālemde olsun şādmānī

490 İdüp her zā’irüñ ḳalbin münevver
Ḫüdāyā ḳıl ṯevāb-ı ḥacc müyesser

S/16b

491 İlāhī enbiyānuñ ‘iṣmetīçün
İlāhī aṣfiyānuñ ṣafvetīçün

492 Ḥabībüñ Muṣṭafānuñ ‘izzetīçün
Ḳamu aṣḥāb u āli ḥürmetīçün

493 Müdāmī ḳuluña eyle müyesser
Şarāb-ı selsebīl ü āb-ı kevşer

494 Ne deñlü var-ise mü’min günahkār
Ḳamuya raḥmet it iy ḥayy u ġaffār

495 İşidüp kim ki sözüm diye āmīn
İlāhī cennet it anuñ maḳāmın

Der Menḳabet-i Sulṭān-ı Sādāt Menba‘-ı ‘izz ü sa‘ādāt ṣāḥib-vilāyet ü kerāmāt nevverallāhü Te‘ālā merḳadehü ve fī ‘ġurafi’l-cenāni erḳadehü

496 Şürū‘ it naẓma iy yār-ı ṣadīḳum
Ġam u şādīde rūz u şeb refīḳum

İ/18a

497 Göñülden eylegil def‘-i melālet
Menāḳıbdan yine eyle ḥikāyet

498 Ḥaḳāyıḳdan dem ursañ bülbülāsā
Ḳulaḳ ola saña her verd-i ra‘nā

495 İşidüp kim ki sözüm diye : İşidüben sözüm kim ki dir İ
498 Bu beyit S’de yok.

499 Ḥaḳāyıḳ menba‘ı ol kān-ı iḥsān
Cihānuñ ḳuṭbı ya‘ni Mīr Sulṭān

500 Ne ḳılmışdur bize ḳıl anı i‘lān
İşidüp cūşa gelsün cümle iḫvān

S/17a

501 Ki oldur eşref-i evlād-ı Aḥmed
Daḫı hem mefḫar-ı āl-i Muḥammed

502 Odur ser-çeşme-i baḥr-i vilāyet
Ma‘ārif ma‘dini ‘ayn-ı kerāmet

503 Kerāmātı ḳaçan kim olına yād
Ḫarāb olmış göñüller ola ābād

504 İşit imdi muḥibb-i ṣādıḳ-iseñ
O sulṭāna göñülden ‘āşıḳ-iseñ

505 Sa‘ādet ma‘dini sulṭān-ı sādāt
Nice ḳılmışdur iẓhār-ı kerāmāt

506 Ḳılursa Ḥaḳ Te‘ālā ger ‘ināyet
Saña bir bir idem anı ḥikāyet

507 Ḳılanlar can ḳulaġıyla anı gūş

Olalar vālih ü sermest ü medhūş

508 Emīr Sulṭān ider her ‘ilmi taḥṣīl
Ḳılur ‘ilm-i ledünnīyide tekmīl

509 Göñülden giderür ġayruñ hevāsın
Diler ol dāyimā Ḥaḳḳuñ rıżāsın

510 Velīlerden niçe kimseyle ol ḫān
Ḳılur kendin varup ṭāġ içre penhān

511 Gice gündüz tamāmet on iki yıl
Bularuñ cümlesi ṭā‘at ḳılur bil

S/17b

512 Ot otlayup yimezlerdi ṭa‘āmı
Ḫüdāya ḳıluban şükr-i müdāmī

513 Bu vech-ile riyāżet eyler-iken
Gice gündüz ‘ibādet eyler-iken

İ/18b

514 Emīr Sulṭānuma olur işāret
Muḥammed ravżasın ḳılmaḳ ziyāret

515 Revān olur hemān ol demde ol şāh
Medīne cānibine ṭutuban rāh

516 Vilāyet ma‘dini ol şeyḫ-i kāmil
Gelüp bir gün olur çün aña vāṣıl

517 Medīne içine girür o meh-rū
Bulur her menzili ḫalḳ-ile memlū

518 Meger ol vaḳt-idi ḥaccuñ zamānı
Nider sulṭān daḫı işitgil anı

519 Gezerken sū-be-sū ol şānı ‘ālī
Bulur bir ḫoş maḳāmı şöyle ḫālī

520 Girür anda o dem şāh-ı siyādet
Diler kim ide anda istirāḥat

521 Geçüp bir ḫoş yerine anuñ ol dem
Ḳarār ider o sulṭān-ı mükerrem

522 Nice oldı diyem ḥāli işitgil
Eger ki ṣıdḳ-ile olduñsa muḳbil

S/18a

523 Oraya bilki kimse girmez olmış
Daḫı hem girüben oturmaz olmış

516 Gelüp : Gelür İ

524 Meger ola o kimse nesl-i Aḥmed

Şerīf ü seyyid ü āl-i Muḥammed

525 Ṣaḥīḥ olmaḳ gerek daḫı nesebden

Kimesne şübhe ḳılmaya ‘Arabdan

526 Emīr Sulṭān oturduġı yeri bil

Ḫuṣūṣā kim olimiş ṣadr-ı maḥfil

527 Medīnede olan sādāt-ı server

Ḳamusı ittifāḳ anda gelürler

528 Görürler ṣadra oturmış bir ādem

Ne ādem belki bir şems-i dü ‘ālem

529 Görenler ẓāhirin ṣanur gedādur

Velīkin fi’l-ḥaḳīḳā pādişādur

530 Bularuñ cümlesi ḳılup ḫiṭābı

Emīr Sulṭānuma ider ‘itābı

531 Ḳamu dir ki gedā ḳılmaz iḳāmet

Burada oturur ehl-i siyādet

531 Bu beyit İ’de yok.

532 Saña lāyıḳ degüldür işbu menzil

Budur sādāta zīrā bilki maḥfil

533 Bular ḳılur bu resme çün ḫiṭābı

Emīr Sulṭānumuz virür cevābı

İ/19a - S/18b

534 Dir anlara ki iy ehl-i sa‘ādet

Bilüñ var bende de daḫı siyādet

535 Didiler kimse ider mi şehādet

Saña cedd idügin faḫr-i risālet

536 Daḫı dirler oturduġuñ bu menzil

Aramuzda budur bil ṣadr-ı maḥfil

537 Olur işbu maḳāma bilki enseb

Neseb içre resūle olan aḳrab

538 Emīr Sulṭānda dir iy ḳavm-i ebrār

Ḫüdā ḳılsun sa‘ādetle sizi var

539 Kimesnem yoḳ baña ide şehādet

Meger ki ḥażret-i faḫr-i risālet

532 Bu beyit İ’de yok.
533 Bu beyit İ’de yok.

540 Varalum biz sizüñle bilesine
Muḥammed Muṣṭafānuñ ravżasına

541 Diyelüm cümlemüz virüp selāmı
Eyā ceddī vü yā ḫayra'l-'enāmī

542 Selāmın her kimüñ alursa Aḥmed
Bilüñ ol eşref-i āl-i Muḥammed

543 Bu söze idüben anlar iṭā'at
Ḳamusı didiler sem'an ve ṭā'at

544 Emīr Sulṭān-ile ol cümle sādāt
Daḫı bile niçe ehl-i sa'ādāt

S/19a

545 Ṭuruban yirlerinden heb varurlar
Muṭahhar ravżaya ḳarşu ṭururlar

546 Saña imdi diyem netdiyse eşrāf
Sözüm gūş it ḳıluban ḳalbüñi ṣāf

547 Bularuñ her biri ol dem varuban
Cenāb-ı ravżaya yüzin sürüben

544 bile niçe : niçe bile İ

548 Bülend-āvāz-ile virüp selāmı

Dir iy ceddī vü yā ḫayra'l-'enāmī

549 Bu vech-ile bular bilgil tamāmı

Resūl-i pāke virürler selāmı

550 Nebīler serveri ḫatm-i nübüvvet

Dü 'ālem mefḫarı kān-ı mürüvvet

İ/19b

551 Sözine bunlaruñ virmez cevābı

Mübārek ravżadan ḳılmaz ḫiṭābı

552 İrişür çün Emīr Sulṭāna nevbet

Gör imdi ne ḳılur ol kān-ı ḥikmet

553 Tażarru' idüben bār-i Ḫüdāya

Yüzin sürer cenāb-ı Muṣṭafāya

554 Çaġırup dir ki iy sulṭān-ı kevneyn

Maḳām-ı ḳurbetüñdür Ḳābe Ḳavseyn

555 Senüñçün yaradıldı nev'-i ādem

Ne ādem belki işbu cümle 'ālem

S/19b

556 Vücūda gelmeseydi ẕātuñ iy şah

Cihāna gelmez idi mihr-ile māh

557 Selām olsun eyā ḫatm-i risālet
Saña vü āl ü ṣaḥbuña tamāmet

558 Ġarībem şehrüñe geldüm ḥabībüm
Derūnum derdine sensin ṭabībüm

559 Baña dirler ki bu ehl-i siyādet
Kimesneñ varmıdur ide şehādet

560 Saña cedd idügine müctebānuñ
Ebü'l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafānuñ

561 'Ayān it ceddüm iseñ yā Muḥammed
Beyān it neslüñ isem yā Muḥammed

562 Ḳıluban işbu naẓmuñ ḥāṣılın yād
İderdi derd-ile ol āh u feryād

Gazel

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

559 ide : elde İ

563 Bir ġarīb üftādeyem şehrüñe geldüm iy ḥabīb

Bu faḳīre ḳıl ‘aṭā vaṣluñ niṣābından naṣīb

564 Derd-i ‘ışḳuñla ciger pür-dāġ ü çeşmüm nem-dürür

S/20a Merhem-i luṭfuñ buyursañ nola kim sensin ṭabīb

565 Meskeniydi işbu miskīnüñ Buḫārā illeri

Āstāneñ bendesi olmaġa geldüm yā ḥabīb

566 Bilmezem ḥālüm nice ‘izz-i ḥużūruñda senüñ

Kimse yoḳ işbu ġarībe līk hīç senden ḳarīb

İ/20a

567 Neslüñ isem ḳıl işāret yā Muḥammed Muṣṭafā

Muntaẓırdur işbu sırruñ keşfine bunca nesīb

Mesnevī

568 Bu vech-ile nidā itdi çün ol ḫān

Muḥammed āli ya‘ni Mīr Sulṭān

569 Münevver merḳadinden faḫr-i ‘ālem

Muṭahhar ravżasından nūr-ı ‘ālem

570 Selāmın aluban virür cevābı

566 yoḳ işbu : yoḳdur bu İ

Eyā oġlum diyü ḳılur ḫiṭābı

S/20b

571 Görür bu ḥāli ḫalḳuñ ḫāṣ u ‘āmı
Ḳamu dir eṣṣalavat ve’s-selāmı

572 Bülend-āvāz-ile virüp ṣalāvāt
Dilerler her biri ol demde ḥācāt

573 Dilerseñ ger cehennemden necātı
Derūn-ı ḳalb-ile di eṣṣalātı

574 Ne deñlü var-ise ehl-i siyādāt
Muḥammed rūḥına virüp ṣalāvāt

575 Gelüp dirler Emīr Sulṭāna iy māh
Ḳamumuz bendedür sensin bize şāh

576 Senüñmiş ṣadr-ı maḥfil bildük iy ḫān
Ḳamu sādāta sensin şāh-ı sulṭān

577 Seni biz bilmedük ḳılduḳ ḫaṭālar
Kerem ḳıl luṭf idüp eyle ‘aṭālar

578 Ḳılur Sulṭān daḫı bunlara tekrīm

573 di : vir İ

Hezārān ‘izzet ü ḥürmetle ta‘ẓīm

579 Varup bunlar-ile sulṭān-ı sādāt
Kerāmet menba‘ı kān-ı sa‘ādāt

580 Ḳılur ṣadrında maḥfilüñ ḳarārı
Odur zīrā ḳamunuñ tācdārı

581 Neyiçün geldi ol Rūma dir-iseñ
Diyeyim cān-ile ger diñler-iseñ

S/21a

582 Gelüpdür Rūma bilki raḥmet içün
Muḥammed ümmetine şefḳat içün

İ/20b

583 İşit imdi nice oldı ḥikāyet
Diyem rāvī ne ḳıldıysa rivāyet

584 Meger bir gün Muḥammed Muṣṭafādan
Dü ‘ālem mefḫarı ol müctebādan

585 Emīr Sulṭānuma olur işāret
Bu yirde ḳılmaġıl diyu iḳāmet

580 ṣadrında maḥfilüñ : pes ṣadr-ı maḥfilde İ
582 Rūma bilki : bilki Rūma İ
583 rivāyet : ḥikāyet İ

586 Varup Rūma benüm sen ümmetüme

Olup mürşid delīl ol sünnetüme

587 Şu kimsedür baña bil ḫāliṣ ümmet

Ṭutup şer‘üm ri‘āyet ide sünnet

588 Ḳılursa sünnetüm her kim ri‘āyet

Şefī‘ olam aña rūz-ı ḳıyāmet

589 Ṭutandur şer‘ümi ehl-i sa‘ādet

Daḫı bil ṭutmayan ehl-i şeḳāvet

590 Benüm ḳıl ümmetümi böyle irşād

Ṭutan ola iki ‘ālemde dilşād

591 Resūlullāha dir ki Mīr Sulṭān

Kemīne bendeñem sen baña sulṭān

592 Ḳabūl itdüm sözüñi iy ḥabībüm

Dil-i mecrūḥuma sensin ṭabībüm

S/21b

593 Muṭī‘em her ne kim olursa fermān

Fidā olsun yoluñda baş-ile cān

588 olam : ol İ

594 Eyā ümmet olan ehl-i saʿādāt
Çaġırup derd-ile virüñ ṣalāvāt

595 Eger ki olduñuzsa cāndan ümmet
Riʿāyet eyleñüz her demde sünnet

596 Eger otdan dilerseñüz ḫalāṣı
Ṣaḳınuñ kesb ḳılmaḳdan maʿāṣī

597 ʿİnāyet eyle yā Rabbī ʿināyet
Ḳıyāmetde Muḥammedden şefāʿat

İ/21a

598 Medīneden çıḳup sulṭān-ı sādāt
Saʿādet maʿdini kān-ı kerāmāt

599 Gelüben Bursada itdi ḳarārı
Muḥammed ālinüñ ol iftiḫārı

600 Gelüben Bursaya girdügi gice
Girüp şehre ḳarār itdügi gice

601 Ne ḥālet oldı diyem eylegil gūş
Dutarsañ cān-ile benden yaña gūş

602 Burūsanuñ görür kim ehli iy ḫān

Olur bir gūşede envār raḫşān

603 Direk direk oluban urur ol berḳ

Olur envār içinde cümle ḫalḳ ġarḳ

S/22a

604 Gelür ḫalḳa ser-ā-ser bilki ḥayret

Ḳamu dirler ‘aceb neyki bu ḥikmet

605 Segirdüp işbu ḫalḳ cümle varurlar

Emīr Sulṭānı ol yirde görürler

606 Düşerler ayaġına cümle anuñ

Muḥammed āli ol ḳuṭb-ı cihānuñ

607 O sulṭāna ide her kim maḥabbet

İki ‘ālemde vir yā Rab fażīlet

608 Ziyāret ide her kim ki o ḫānı

Kemāl ü luṭf-ile ḳıl şādmānī

609 Muḥammed Muṣṭafānuñ ḥürmetine

Daḫı aṣḥāb u āli ‘izzetine

---

604 serāser : serāpā İ

605 işbu ḫalḳ cümle : ḫalḳ-ı ‘ālem heb İ

609 ḥürmetine : ḥürmetīçün İ / āli ‘izzetine : ālüñ ḥürmetīçün İ

610 ‘Aẕābuñdan İlāhī ḳıl ḫalāṣı
Müdāmī ḳuluñ itdi çoḳ ma‘āṣī

611 Ḫüdāyā olmuşam ġāyet de gümrāh
Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

612 Benüm kārum-durur cürm ü ḍalālet
Hidāyet umaram senden hidāyet

613 Bağışlayup günāhum eyle maġfūr
Dil-i maḥzūnumı faẕluñla mesrūr

614 Ḳamu mevcūda sen idersin iḥsān
Ki sensin hādi vü feyyāż u raḥmān

İ/21b - S/22b

615 Ḳamu mü’minler-ile ḳıl ‘aṭā sen
Bu miskīne cinān içinde mesken

616 İşidüp kim ki dirse yā Rab āmin
Müyesser ḳıl aña kevẕer şarābın

Der Menḳabet-i Mīr Sulṭān ‘Aleyhi’r-raḥmete ve’l-ġufrān minallāhi’l-ġafūri’r-raḥmān fī külli ḥīn ü ān ve ‘alā cemī‘-i ehl-i īmān

611 Ḫüdāyā : Ḫüdā İ

617 Gel iy ġavvāṣ-ı deryā-yı maʿānī̇
Ḥaḳāyıḳ dürlerin eyle beyānı

618 Göñül müştāḳ u dil ġāyetde ṭālib
Diler kim yine gūş ide menāḳıb

619 Menāḳıbdan ne dem ḳılsañ ḥikāyet
Göñülden defʿ olur cümle melālet

620 Ḳaçan kim yād ola ol māh-tābān
Muḥammed āli yaʿni Mī̇r Sulṭān

621 Olur ḳalbüm küdūretden muʿarrā
Göñül āyī̇nesi olur muṣaffā

622 Emī̇r Sulṭān ne ḳıldı eyle inşā
İşidüp cūşa gelsünler eḥibbā

623 İşit imdi yine bir ḫoş ḥikāyet
Ne ḳılmışdur şeh-i milk-i siyādet

S/23a

624 Ne deñlü var-ise Bursada fāżıl
Faḳī̇h ü ʿālim ü niḥrī̇r ü kāmil

618 yine gūş ide : gūş ide yine İ

625 ‘İlimde her biri ṣāḥib-mahāret

Daḫı hem mālik-i milk-i kiyāset

626 Gelüp bir yire dirler kim varalum

Emīr Sulṭānı biz cümle görelüm

627 İdelüm her birimüz bir su’āli

Bilelüm nicedür ‘ilm ü kemāli

628 Añalum hem aña müşkil mesā’il

Görelüm var mıdur anda feżā’il

629 Bu fikr ile varur bunlar o cāna

Kerāmet kānı ol ḳuṭb-ı cihāna

630 Vilāyetle bularuñ bilki Sulṭān

Ḳamu ma‘lūmını ḳabż ider iy cān

İ/22a

631 Ki olmaz hīç birisi nuṭḳa ḳādir

Kelām içreyiken her biri māhir

632 Bulara ‘ārıż oldı çün bu ḥālet

Ḳamuya geldi ġāyetde ḫacālet

629 varur bunlar : bular varur İ

633 Ḫiṭāb idüp didi sulṭān-ı sādāt

Muḥammed āli ol ʻayn-ı saʻādāt

634 Eger īrād olursa böyle işkāl

Bu vech-ile anı defʻ ide ḥallāl

S/23b

635 Su’ālin bunlaruñ heb itdi taḳrīr

Ḳamunuñ hem cevābın virdi bir bir

636 Beyān itdi daḫı çoḳ müşkülātı

ʻAyān itdi daḫı çoḳ mübhemātı

637 Didi hem bunlara iy ḳavm-i kümmel

Ḫüdā ḳılsun sizi dāyim mübeccel

638 ʻUlūmı ki ḳıla bir kimse taḥṣīl

Ḳomayup şübhe ide cümle tekmīl

639 Ola medresesi ʻarş-ı muʻallā

Daḫı taʻlīm iden Allāh u mevlā

640 İdüp ol kimseye sizler mülāḳāt

Bu vech-ile aña ḳılmaḳ su’ālāt

633 ʻayn-ı saʻādāt : sulṭān-ı sādāt İ

641 Size lāyıḳ mıdur eyleñ ‘ayānı
Revā mıdur bize ḳıluñ beyānı

642 Emīr Sulṭānumuñ sözin idüp gūş
O meclis ehli oldı cümle medhūş

643 Ṭurup cümle ayaġın öpdi anuñ
Muḥammed āli ol ḳuṭb-ı cihānuñ

644 Ḳamusı cān u dilden bende oldı
Cenābından ḳamu efgende oldı

645 Ziyāret ide her kim ki o māhı
Ḫüdā olsun anuñ püşt ü penāhı

S/24a

646 Olursa bendesi kim ki o ḫānuñ
İlāhī ḳıl şehi her dü cihānuñ

647 Müdāmīnüñ egerçi çoḳ ḳuṣūrı
Recā ider yine ḥūr u ḳuṣūrı

İ/22b

648 Muḥammed Muṣṭafānuñ ‘izzetīçün
Ḳamu aṣḥāb u āli ḥürmetīçün

644 Cenābından : Cenābında S
647 ḥūr u : ḥavż-ı İ

649 İlāhī ṣoñ nefesde eyle iḥsān
Ḳamu mü’minler-ile aña īmān

650 İşidüp kim ki dirse yā Rab āmin
Müyesser ḳıl aña cennet ṭa‘āmın

Der Menḳabet-i Sulṭān-ı Sādāt Maẓhar-ı Envā‘-i Kerāmāt Menba‘-ı Cümle Vilāyet maḫzen-i luṭf u kerem ma‘din-i iḥsān ü himem

651 Gel iy Ḥaḳ ṭālibi depret zebānı
Menāḳıbdan yine eyle beyānı

652 Nidem ki dil ola maḥzūn u ġamnāk
Kelāmuñdan olur ġāyet feraḥnāk

653 Emīr Sulṭān ne ḳıldı eyle tibyān
İşidüp şevḳe gelsün ehl-i īmān

654 Ḳulaḳ ṭut imdi iy kān-ı sa‘ādet
Beyān idem saña bir ḫoş ḥikāyet

S/24b

655 Cihānda var-idi bir şeyḫ-i meşhūr
O şeyḫe dirler idi İbn-i Tīmūr

656 Ḫüdā ḳılsun anuñ ḳabrin münevver

Saña diyem ne ḳılmışdur o server

657 Didi sulṭānuñ irdüm ḥażretine
Ki vardum cān-ile her ḫidmetine

658 Niçe yıllar ḳatında oldum anuñ
Muḥammed āli ol şāh-ı cihānuñ

659 Ne ḥāl olur işitgil bu gedāya
Cihān içre nice uġrar belāya

660 Diler dil kim ide dāyim ġazāyı
Ḳıla cānına küffāruñ eẕāyı

661 Varup sulṭāna ‘arż itdüm murādı
Didüm ġāyet diler göñlüm cihādı

662 Didi varġıl yüri ṣāġ u selāmet
Velī bir kerreye vardur icāzet

663 Ġuzāt-ile pes iy kān-ı sa‘ādet
Varuban eyledük küffārı ġāret

İ/23a

664 Çıḳarduḳ şol ḳadar māl ü üsārā

661 Didüm ġāyet diler : Diler ġāyet didüm İ

Görenler cümle olurdı ḥayārā

665 Ḳamu ġāzī̄ gelüben bir araya

Ḫiṭāb idüp didiler bu gedāya

S/25a

666 Ḳıluruz niçe yıllardur ġazāyı

İderüz kāfire dāyim eẕāyı

667 Bize şimdiye dek işbu ġanī̄met

Daḫı olmadı iy ṣāḥib-fażī̄let

668 Meşaḳḳatler görürdük biz seferden

Emī̄nüz bu sefer cümle ḫaṭardan

669 Sen olmaġ-ıla oldı işbu ḥālet

Bize senden irişdi bu sa‘ādet

670 Kerem luṭf eylegil iy yār-ı dildār

Ġazāya var bizümle yine tekrār

671 Didüm ki mālik-i milk-i siyādet

Bize tekrāra virmedi icāzet

672 Şu deñlü ḳıldı bunlar baña ibrām

671 ki : iy İ

Ġazāya eyledüm ben yine iḳdām

673 Sefer ḳıldum bularla bile tekrār

Firenge nāgehān oldum giriftār

674 İderdi baña her kāfir eẕāyı

Ḳılurdum līk ben ḥamd ü şenāyı

675 Dir-idüm ney-ise çekmek gerekdür

Ḫüdādan geldi pes nitmek gerekdür

676 Bu vech-ile geçerken ‘ömrüm iy māh

Vezīr oldı benüm ḥālümden āgāh

S/25b

677 Getürdüp ḳatına tenhā beni ol

Didi ġam yimegil Allāh vire yol

678 Seni alup bugünden idem āzād

Göñülden ġuṣṣai defʿ eyle ol şād

679 Sarāyumda daḫı bir cāy-ı tenhā

Saña iy merd-i ṣāliḥ idem iʻṭā

673 bile : yine İ
677 Getürdüp : Getürüp İ
678 idem : eyledüm İ

680 Şeb ü rūz eylegil kendüñe ‘ādet

Du‘ā-y-ile ṣenā vü ḥamd ṭā‘at

İ/23b

681 Kelāmın gūş idüp oldum feraḥnāk

Cihānda olmadum güyā ki ġamnāk

682 Didi giygil libāsuñ kāfirāne

Dilüñ ṣāf eyleyüp olġıl yegāne

683 Firenge ẓāhirā beñzet vaḳāruñ

Velī terk itme ẕikrin Kirdgāruñ

684 Bu vech-ile ḳılursañ iy dilāver

Ḫalāṣ ide ümīẕüm bu ki dāver

685 Çıġırup bir ḳulına didi kim var

Getür bu şaḫṣa tīz ḫil‘atle zünnār

686 Getürdi varuban eṣvāb-ı küffār

Pes anı geydüm ol dem çār u nāçār

687 Baña bir ḫoş maḳām-ı dil-güşāyı

Virüp def‘ itdi benden her belāyı

S/26a

685 Çıġırup : Çaġırup İ

688 Yedi yıl bilki anda ben tamāmet
Ḫüdāya eyledüm ṭā‘at ‘ibādet

689 Gelür bir gün benüm göñlüme ol ḫān
Kerāmet ıssı ya‘ni Mīr Sulṭān

690 Ḫiṭab idüp didüm iy Mīr Sulṭān
Derūnum dertlüdür sen eyle dermān

691 Firāḳuñdan benüm ḥālüm mükedder
Viṣālüñ ola mı bilmen müyesser

692 Görem mi bir daḫı cānā cemālüñ
İşidem mi ‘aceb ṭatlu maḳālüñ

693 Niçe yıl oldı dūram ḥażretüñden
Nidem bilmem ıraġam ḫıdmetüñden

694 Bizi dünyāda sen ḳılmayıcaḳ yād
İder misin ‘aceb ‘uḳbāda dilşād

695 Kemīne bendeyem sensin emīrüm
Nola luṭfuñla olsañ dest-gīrüm

694 dünyāda sen ḳılmayıcaḳ : ḳılmayıcaḳ dünyāda sen İ

696 Kelāmum eyledüm ben daḫı āḫir

Eli oldı anuñ ol demde ẓāhir

697 Yapışdı ḳoluma ḳuvvetle ol ḫān

Muḥammed āli ya‘ni Mīr Sulṭān

İ/24a

698 Beni kendüzine çekdi o kāmil

Hemān ol demde ‘āḳlum oldı zāyil

S/26b

699 Gelüp başuma ‘aḳlum çünki iy yār

Öñümde görürem birḳac kişi var

700 Görürem kendümi Bursa içinde

Buluram kendümi Bursa içinde

701 Biri dir ki degül bu ehl-i İslām

Biri dir gördügüñ var eyle i‘lām

702 Biri gider gelür tīz yine mesrūr

Muḳarrer buyimiş dir İbn-i Tīmūr

703 Bularuñ sözlerinden geldi ḥayret

Velī ḳalbümde var ġāyetde riḳḳat

699 Gelüp başuma : Başuma geldi İ

704 Didüm birine iy ṣāḥib-mürüvvet
Sözüñüzden gelüpdür baña dehşet

705 Beyān eyle baña luṭf eyle anı
Nedür maḳṣūduñuz iy rūḥ-ı ş̱ānī̱

706 Dil-i bī̱-çāredür ġāyetde ġamnāk
İşidüp sözüñüz olam feraḥnāk

707 Didi biz bendeyüz bilgil bize ḫān
Ḥabibullāhuñ āli Mī̱r Sulṭān

708 Bize emr eyledi şimdi o perver
Cihānuñ ḳuṭbı ol rūḥ-ı muṣavver

709 Ki ṭaşrada muḥibbüm İbn-i Tī̱mūr
Niçe vaḳt oldı bizden idi mehcūr

S/27a

710 Getürüñ varuban didi anı siz
Anuñçün çıḳmışuzdur ṭaşraya biz

711 Seni bulduḳ çıḳup iy ṣāḥib-ikrām
Varuban eyledük biz ḥāli i‘lām

712 Didi sulṭānda oldur İbn-i Tīmūr

Belā-keş derdmend üftāde ġam-ḫor

713 Ḳılupdur ġāyeti şeklini tebdīl

Baña aluñ gelüñ siz ānı ta‘cīl

714 Bular daḫı o dem bilgil varurlar

Emīr Sulṭāna anı irgürürler

İ/24b

715 Emīr Sulṭānuma vardı çün ol māh

Yüzin görüp didi elḥamdülillāh

716 Düşüp ayaġına didi ki iy cān

‘Aceb ḳılduñ dil-i mecrūḥa dermān

717 Ḫalāṣ itdüñ beni miḥnet elinden

Ḫalāṣ itdüñ beni ġurbet elinden

718 Burada idelüm ḫatm-i ḥikāyet

Kerāmātına yoḳ zīrā nihāyet

719 Ġaraż naẓm itmeden ‘arż-ı meveddet

Muḥammed āline ya‘ni maḥabbet

712 oldur : odur İ
715 vardı : varaydı İ

720 Budur mercū ki ol faḫr-i siyādet
Mu‘īn ola baña rūz-ı ḳıyāmet

S/27b

721 Muḥibbem cān-ile zīrā ki bende
Kemīne kemter ü bī-çāre bende

722 Ümīẕüm bu irüp Ḥaḳdan ‘ināyet
Ḳıla bu mücrime ceddi şefā‘at

723 İlāhī ḥürmetine sen o ḫānuñ
Muḥammed āli ol ḳuṭb-ı cihānuñ

724 Refīḳüm idüben ṣoñ demde īmān
Enīsüm eylegil yā Rabbi Ḳur’ān

725 Virüben rūḥuma ḳabr içre rāḥat
Ḳıyāmet ḳopıcaḳ virgil sa‘ādet

726 Meded senden hidāyet eyle Allāh
Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

727 Emīr Sulṭāna kim ḳılsa maḥabbet
Müyesser ḳıl İlāhī aña cennet

723 ol : o İ
724 Refīḳüm idüben : Refīḳ idüp baña İ / yā Rabbi : ṣoñ İ
726 eyle Allāh : yā İlāhī İ

728 Ziyāret ide her kim ki mezārın

Şefī‘ eyle ḥabībüñ aña yarın

729 Var-ise her ne deñlü ehl-i īmān

İlāhī cümlesine eyle iḥsān

730 Müdāmī ḳuluña eyle müyesser

Elinden Muṣṭafānuñ āb-ı kevŝer

731 İşidüp derd-ile kim dirse āmīn

Anuñ ḳıl cennet-i ‘ulyā maḳāmın

İ/25a - S/28a

Ber Sebil-i Tecrīd nefs rā naṣīḥatkerden ve ez aḥvāli o şikāyet kerden

732 Berü gel ḳıl ferāġat her hevādan

Ne virdüñ alımazsın māsivādan

733 Bu dünyā fi’l-meŝel bir ẓıll-i zā’il

Niçün ‘āḳil olan bağlar aña dil

734 Muḳarrerdür bu dünyānuñ fenāsı

Yapıldı zīra āb üzre bināsı

735 Yarāġuñ ḳıl saña lāzım sefer var

732 alımazsın : alımazsañ İ

Yolında lī̱k çoḳ ḫavf u ḫaṭar var

736 Eger olmaḳ dilerseñ ġamdan āzād
Tedārük eyle erkenden yola zād

737 ‘Amel ḳıl iy bürāẕer ḳılma da‘vā
Ḫüdā didi ki ḫayre’z-zādı taḳvā

738 Zamān-ı furṣatı ḳılma ṣaḳın fevt
İrişür nāgehān bir gün saña mevt

739 Eger biñ yıl olursa ‘ömrüñ iy yār
Ser-ā-ser ḫāk olursın āḫir-i kār

740 İki ‘ālemde isterseñ felāḥı
İdegör kendüñe pī̱şe ṣalāḥı

741 Ḳamu itdüklerüñ cürmi idüp yād
Gice gündüz anuñçün eyle feryād

S/28b

742 Ṣaḳın meyl eyleme her giz ḥarāma
Ki meyl iden aña uġrar ġarāma

743 Muḥammedden ümī̱ẕüñ çün şefā‘at

739 ser-ā-ser : ser-ā-pā İ

Demādem sünnetin eyle ri‘āyet

744 Muḥammed sünnetin iden ri‘āyet
Giriser cennete rūz-ı ḳıyāmet

745 Uyup nefsüñe itdüñ niçe ‘iṣyān
Gözüñden yaġdur imdi dürr ü mercān

746 Gelüp inṣāfa di estaġfirullāh
Derūn-ı ḳalb-ile ḳıl dāyimā āh

747 Ḳılanlar ādem oġlun ḫor u maġbūn
Bu nefs-i ẓālim ü şeyṭān-ı mel‘ūn

İ/25b

748 Nidem bilmen bu nefs-i şūm elinden
Çıḳarur ādemi ṭoġrı yolından

749 Hezārān dād elinden nefs-i şūmuñ
Meded feryād elinden nefs-i şūmuñ

750 Baña nefs itdügin hīç kimse itmez
Ḫayāline daḫı belki irişmez

751 Baña emr itdügi cürm ü ḫaṭādur

Fesād ü kibr ü ‘ucb-ile riyādur

752 Degüldür ḫāli hīc ṭūl-i emelden
Velī ḥaẕẕ eylemez her giz ‘amelden

S/29a

753 Ḳılur da‘vī urur lāf ü güzāfı
Bilür cehlini itmez i‘tirāfı

754 ‘İbādetden ḳaçar itmez riyāżet
Gedālık dilemez ister riyāset

755 Beġāyet meyl ider ‘izz ü ḥużūra
Daḫı envā‘-i ḫubş-ile ġurūra

756 Gehī bed-ḫū gehī ṣāḥib-ġaraždur
Ki her biri cibillī bir maraždur

757 Olur mesrūr iderlerse eger medḥ
Melūl olur ḳılurlarsa eger ḳadḥ

758 Eger ilḳā idem bir emr-i ma‘ḳūl
Ḫilāfıdur anuñ dir baña maḳbūl

751 kibr ü ‘ucb-ile : kibr ile ‘ucb u İ
753 itmez : ḳılmaz İ
754 ḳaçar : ḳaçup İ
757 ḳılurlarsa : ḳılursa İ

759 Ferāġat mümkin idi her hevādan
Ḫalāṣ olması güc ‘ucb u riyādan

760 Virür şeyṭānda iġvā bir ṭarafdan
Diler kim ayıra dürri ṣadefden

761 Nedür dürdür didügüm dürr-i īmān
Bulur insān anuñla ḳurb-ı raḥmān

762 İlāhī mekr-i şeyṭāndan ḫalāṣ it
Müsülman ḳullaruñ içinde ḫāṣ it

763 İlāhī baḳma yüzüm ḳarasına
Buyur merhem bu göñlüm yarasına

S/29b

764 Müdāmī ḳuluñuñ çoḳdur günāhı
Muḥammed ḥürmeti ‘afv it İlāhī

İ/26a

765 Müyesser eyle āḫir demde īmān
Kerīm ü hādisin iy Ḥaḳḳ u raḥmān

766 Murādum budur iy vehhāb-ı maḳṣūd
Ġafūr u ġāfir ü ġaffār u ma‘būd

761 Nedür dürdür didügüm dürr-i īmān : Nedür dürr didügin ḥūn-ı dürr-i
765 Ḥaḳḳ : ḥayy

767 Ḳabirde görmeyem her giz ‘aẕābı
Meleklere virem şāfī cevābı

768 Ola yā Rabbi çünki rūz-ı maḥşer
Muḥammedden şefā‘at ḳıl müyesser

769 Ṣırāṭ üzre ḳaçan ḳılsam mürūrı
Sühūletle müyesser ḳıl ‘ubūrı

770 Ne deñlü var-ise mücrim günahkār
Ḳamusın yarlıġa iy Rabb u ġaffār

771 İlāhī eyleyüp def‘-i beliyyāt
‘Aṭā ḳıl bize elṭāf-ı ẖafiyyāt

772 Ḫüdāyā fażluñ-ile raḥmet eyle
Bu ‘āṣī ḳullaruña re’fet eyle

773 Egerçi eyledük çoḳ cürm ü ‘iṣyān
Recāmuz raḥmetüñ iy Ḥaḳḳ u raḥmān

774 Ḳuluz dāyim bize düşen ẖaṭādur
Ḫüdāsın sen saña lāyıḳ ‘aṭādur

---

773 Ḥaḳḳ : ḥayy İ
774 lāyıḳ : düşen İ

S/30a

775 Umaruz luṭf u iḥsān ḥażretüñden
Recā kesmeñ didüñ çün raḥmetümden

776 ‘İnāyet eyle yā Rabbi ‘ināyet
Muḥammed Muṣṭafā ḳılsun şefā‘at

777 Menāḳıbnāme ḫatm oldı burada
Oḳuyup işiden irsün murāda

947

778 Ṭoḳuz yüz ḳırḳ yedi olmışdı hicret
Müdāmī işbu naẓmı ḳılduġı vaḳt

779 Anı her kim ḳılursa ḫayr-ile yād
İki ‘ālemde yā Rab eyle dilşād

780 İderse fātiḥā her kim ki iḥsān
Müyesser ḳıl aña ṣoñ demde īmān

781 Du‘āmı yā İlāhī müstecāb it
Ḫiṭāb-ı pür-ḳuṣūrum müsteṭāb it

781 yā İlāhī : iy Ḫüdā sen İ

Temmet[1]

Temmet er-risāletü bi‘avnillāhi ve ḥüsni hidāyetihi * velḥamdülillāhi ‘alā itmāmihā bimaḥżi ‘avnihī ve ‘ināyetihī * ve’ṣalātü ve’s-selāmü ‘alā resūlihī Muḥammedin seyyidi’l-enbiyā’i ve’l-mürselīn * eşşāfi‘i’ş-şefī‘i’l-müşeffe’i yevme // S/30b // lāyenfe‘u şey’ün mine’l-māli ve’l-benīn * ve ‘alā ālihi’l-kirāmi * ve aṣḥābihi’l-ġiẓāmi * fī evāḫiri şehri rebī‘i’l-evvel sene seb’a ve erba‘īn ve tis‘amā’e * mine’l-hicreti’l-meşhūreti’n-nebeviyyeti * ve ‘alallāhi eteve küllü ve ileyhi ünīb * ve hüve ni‘me’t-tevvābu ‘alā men yetūbu ileyhi ve yünīb *

Mektup[2]

Ṣūret-i mektūbü’l-Mevlānā Fenārī ilā Yıldırım Bāyezid berā-yı Ḥażret-i Emīr Sulṭān ḳaddese sırrıhu’l-‘azīz innehü min Süleymāne ve innehü bismillāhirraḥmānirraḥīm ve’s-salātü ve’s-selām ‘alā seyyidinā Muḥammed ḥabībü’l-kerīmü’r-raḥīm emmā ba‘dü min eż‘afi’l-‘ibādi ilā ḫāfıẓı’l-bilād es-sulṭān ibni’s-sulṭān mefḫar-ı āl-i ‘Oṯmān ebu’l-mücāhidīn nāṣırü’l-İslām ve’l-müslimīn meddellāhü te‘ālā biṭūle ḥayātike ve keṯṯeret evlādeke müteselsilen ilā yevmi’d-dīn Şöyle ma‘lūm pādişāh-ı ‘ālem-penāh ki bizüm resūlümüz Muḥammed Muṣṭafā ‘aleyhi’ṣ-ṣalātü ve’s-selāmdan öñürdi ‘Īsā ‘aleyhisselām aṣḥābından üç peyġamberi Anṭaḳya ḳavmi tekẕīb idüp ḳatl itdüklerinden sonra yedinci gün ve ba‘żıları ḳavlinde üçünci gün ve ba‘żı ehl-i tevārīḫde ol nebīleri ḳatl idüp daḫı sevinişi sevinişi // S/31a // evlü evlerisine geldükleri sā‘at Cebrā’il ‘aleyhisselām bir ṣayḥa birle helāk ḳıldı cemī‘ini fenā eyledi maġbūn u maḥrūm ne dünyā ne āḫiret ḥāṣıl oldı ne‘ūẕü billāhi min ẕālik imdi bu emr-i ‘aẓīm içün pādişāh-ı ‘ālem-penāhdan recāmuz ve temennāmuz oldur ki şimdiki

[1] Bu bölüm İ nüshasında yoktur.
[2] Bu bölüm İ nüshasında yoktur.

ḥalde ol ḳatline emr itdügüñüz kimse evlād-ı resūlden bir ṣāliḥ ‘azīzdür ki ehl-i vilāyet ve ehl-i kerāmet ma‘lūm degüldür ki Rūm iḳlīmine buncılayın āl-i resūlden ‘azīz ḳadem başmış ola elān rāygān güveygüñüz olmuşlardır. ‘Acem iḳlīminde işitse idiñüz niçe niçe tuḥaflar ve armaġanlar ve pīşkeşler gönderüp Buḫārādan sa‘y idüp getürdigümüz ḥażret-i resūl ‘aleyhe ṣalli eṣ-ṣalavatü ve ekmelü’l-iḳlīm gibi sulṭān-ı enbiyā ile düñür düñürşi olasuz zihī sa‘ādet İlāhī ki ẓāhiren ve bāṭınen size müyesser olmışdur dünyāñuz ve āḫiretiñüz ma‘mūrdur daḫı ziyāde ola yevmen fe-yevmen ve andan soñra bu güveygüñüz olan Emīr Sulṭān ‘ulemā-i ümmetī k’enbiyā’i benī İsrā’īl maḳūlesinden ‘add olınanlardan olına bī-iştibāh ümmetligi cihetinden ḫuṣūṣā ki bu nesl-i resūl ‘aleyhi’ṣ-ṣalātü ve’s-selām daḫı ola vü hem biz bundan gördigümüz āṯārı ḥażret-i resūlden ṣoñra bunlardan ẓāhir olan key rivāyet olınmaz zīrā ki dünki gün bir ṣayḥa birle ya‘ni ḳırā’at-ı in kānet illā ṣayḥaten vāḥideten feiẕā hüm ḫāmidūn[3] dimek birle ḳırḳ nefer ḳuluñuz bir nefesde düşüp ḳadidlerinde cān virdiler kendümüz varup a‘yān-ı şehr ile namazların ḳılup cümlesini defn eyledük şöyle ki bir daḫı tecāvüz olına ḫavf u ḳorḫudur ki aṣḥāb-ı ḳaryeye olan ma‘nā bizüm şehrümüze daḫı vāḳi‘ ola ümiddir ki bu dilegümüz ḳabūl ol ḥażretden bāḳī emr ü re’y pādişāh-ı ‘ālem-penāhıñdur

İ/26b - S/31b

Du‘ā ḳılınmalu olıcaḳ bu vech-ile ḳılına

Allāh Tebāreke ve Te‘ālānuñ rıżāsiçün ve cemī‘-i enbiyā vü mürselīn içün ṣalavātallāhi Te‘ālā ve selāmühü ‘aleyhim ecma‘īn Ḫātemü’n-nebiyyīn Ḥabīb-i

[3] Yâsîn Suresi 29. Mealen “hiçbir şey [gerekmiyordu], bir [ceza] çığlığından başka! Ve sonunda sessiz ve hareketsiz bir kül yığınına dönüverdiler.” Muhammed Esed, *Kur’an Mesajı, Meal-Tefsir,* C 2, (İstanbul: İşaret Yayınları, 1996), s. 900.

Rabbi’l-‘ālemīn Muḥammed Muṣṭafānuñ ṣallallāhu te‘ālā ‘aleyhi ve sellem münevver (ü) muṭahhar Rūḥiçün āliçün ezvāziçün Aṣḥābiçün aḥbābiçün çehār-ı yār ervāḥiçün Rıḍvānullāhi te‘ālā ‘aleyhim ecma‘īn Etimme’i dīn-i İslām ervāḥiçün imāmumuz Ḥażreti Ebū Ḥanīfe rūḥiçün cemī‘-i evliyā’ullāh içün şeyḫümüz Emīr Sulṭān rūḥiçün (ve) mute‘alliḳātiçün bu silsileden geçenler-içün Bāḳileri selāmetligiçün * cümle ‘ulemā vü ṣuleḥāyiçün üstāẕlarumuz içün üstāẕlarumuzuñ üstāẕlariçün bizi ḫayr du‘ādan unutma diyenleriçün def‘-i // S/32a // belāyiçün Ḳabūl-i ṭā‘at içün pādişāh-ı İslām-içün Üstümüzde ḥaḳḳı olan mü’minleriçün Ḥaḳḳ Celle ve ‘alā cümlemüze tevbe vü tevfīḳ ‘ilm-i nāfi‘ ü ‘amel-i ṣāliḥ müyesser idüp āḫir nefesde īmānı Ḳur’ānı refīkümüz ḳılup kemāl ü luṭfını mu‘īnümüz idüp ‘āḳibetümüz āḫiretümüz ma‘mūr ḳılup dīẕār-ile mesrūr itmeklik-içün cemī‘-i ümmet-i Muḥammed içün kāffe-i ehl-i īmān-içün Fātiḥa Ḳablel fātiḥa bu vech-ile ṣalavāt virile Allāhümme ṣalli ‘ālā seyyidinā ve nebiyyinā Muḥammedin ve ‘alā ālihī ve aṣḥābihī ve sellim Ba‘de’l-fātiḥa bu vech-ile ṣalavāt virile Allāhümme Ṣalli ve sellim ‘alā ‘abdike ve resūlike ve ḥabībike Seyyidinā ve nebiyyinā Muḥammedi’ş-şāfi‘i’ş-şefī‘i’l-müşeffi‘i’l-muṭahhari’l-mükerremi’l-mu‘aẓẓami’l-mümeccedi * ve ‘alā ālihi’ṭ-ṭayyibīn * ve aṣḥābihi’ṭ-ṭāhirīn

İ/27b - S/33b

Ez Maḳālāt-ı Mevlānā Müdāmī ḥaşerenallāhü Te‘ālā ve iyyāhü yevme’l-cezā-i veddin taḥte livā’in-nebiyyinā ve şefī‘inā Muḥammedin seyyidi’l-enbiyā’i ve’l-mürselīn biḥürmeti ālihī ve aṣḥābihī ecma‘īn

G 1

Velehü eyżen

fā‘ılātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Ḳıldı Ḥaḳ ẕātuñ muṭahhar yā Muḥammed Muṣṭafā
İtdi cümle ḫalḳa rehber yā Muḥammed Muṣṭafā

2 Ḫāteme’r-rusuli’l-kirām idüp seni bar-i Ḫüdā
Küllisine itdi mefḫar yā Muḥammed Muṣṭafā

3 Yine ẓulmet içre ‘ālem ḳalmışidi Ḥaḳ seni
Cümlesine ḳıldı rehber yā Muḥammed Muṣṭafā

4 Rūz u şeb fi‘lüm ma‘āṣī vü ḫaṭādur yā Ḥabīb
Ḳıl şefā‘at rūz-ı maḥşer yā Muḥammed Muṣṭafā

5 Mücrim ü ‘āṣī Müdāmī teşne-leb olduġı vaḳt
İçür aña āb-ı kevṯer yā Muḥammed Muṣṭafā

G 2

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Mürselīne server ü cümle nebīye müḳtedā
Aḥmed ü Maḥmūd ü Muḫtār ü Muḥammed Muṣṭafā

İ/28a

2 Leyle-i mi‘rāc olıcaḳ heb melā’ik yā Resūl
Ḫāk-i pāyuñ eylediler gözlerine tūtiyā

S/35a

3 Tāc-ı ‘izzetdür mübārek na‘linüñ iy şeh senüñ
İftiḫār ider anuñla cümle-i farḳ-ı semā

4 Şāfi‘üm ol rūz-ı maḥşer yā şefī‘al-müẕnibīn
İrtikāb itdüm ma‘āṣī eyledüm çoḳ çoḳ ḫaṭā

5 Şer‘-i pāküñle nidem bilmen ki ‘āmil olmadum
Oldı kārum dāyimā ‘iṣyān ü ‘ucb-ile riyā

6 Ehl-i īmāna ḳamū eyle şefā‘at yā Ḥabīb
Enbiyā vü mürselīn ol demde kim ide ḥayā

5 pāküñle : pākile İ

7 Ümmetüñ içre Müdāmī mücrim ü ‘āṣī-durur

Ḳıl şefā‘at rūz-ı maḥşer yā Muḥammed Muṣṭafā

G 3

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

S/35b

1 Ḥālümi hīç kimse bilmez senden özge iy Ḫüdā

Bu dil-i mecrūḥuma yā Rabbi sen ḳılġıl devā

2 Māsivā sevdāsını bu sīneden selb eyleyüp

Luṭfuñ-ile ‘ışḳ-ı pāküñden aña virgil cilā

3 Ẕāt-ı pāküñ hem ṣıfātuñ ḥürmetīçün yā Ġafūr

Cürmüme cümle şefī‘ olsun Muḥammed Muṣṭafā

4 Enbiyāñuñ ḥürmetīçün yā İlāhe’l-‘ālemīn

Ḳıl ḥabībüñ rūḥı-y-ile bu ġarībi āşinā

5 Her günāhına Müdāmī tevbe ḳılup āh ider

Raḥmet eyle tevbesin maḳbūl idüp yā Rabbenā

7 Bu beyit İ’de yok.

G 4

Velehü eyżen

müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün

S/36a

1 Şer‘i ḳoyup nefse uyup çoġ eyledük cürm ü ḫaṭā
Yarın nolısar ḥālümüz vā ḥasretā vā ḥasretā

2 Yā Rab senüñ emrüñ ṣıduḳ ḥükmüñle ‘āmil olmaduḳ
Terk eyledük her dem edeb vā ḫacletā vā ḫacletā

3 Ḳaṭ‘ itmezüz her giz recā dāyim umaruz raḥmetüñ
Luṭfuñla maġfūr eylegil yā Rabbenā yā Rabbenā

4 Bilmezlik-ile iy Ḫüdā ḳılduḳ günāh u ma‘ṣiyet
Şimdi peşīmān oluban tevbe ḳılup geldük saña

5 Çoḳdur Müdāmī ḳuluñuñ ḳatuñda iy Ḥaḳ eksügi
Ẕātuñ ṣıfātuñ ‘izzeti ‘afv it ṣuçın rūz-ı cezā

G 5

3 S’de metin dağınık.
5 Ḥaḳ : - İ

İ/28b Velehü eyżen

müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün

S/36b

1 Gel ḫāb-ı ġafletden uyan bilgil cihānı bī-vefā
Hīç kimse bāḳī ḳalmayup fānī olur şāh u gedā

2 Dünyā-yı dūn ālāyişi göñlüñi almışdur senüñ
‘Āḳil iseñ meyl itmegil terk eylegil iy mübtelā

3 Nefsüñ hevāsına uyup ḳalbüñ kudūret bağlamış
Āyīneveş ṣāf eylegil cānuñ bula tā kim ṣafā

4 Dil nāre biryān eyleyüp çāk-ı girībān eyleyüp
Derd-ile efġān eyleyüp ḳan aġlaġıl ṣubḥ u mesā

5 Niçe niçe ṭūl-i emel Ḥaḳḳa yarar ḳanı ‘amel
Nefse uyup itme kesel dön iy göñül Ḥaḳdan yaña

6 Şeyḫī Süleymāna varup di sen tażarru‘ eyleyüp
S/37a Şeyḫī Sinānuñ rūḥına ḳıl bu ġarībi āşinā

7 Yā Rab Müdāmī ḳuluñı īmān-ile ḫatm eyleyüp
Yevm-i ḳıyāmetde anuñ ḳılġıl şefī‘in Muṣṭafā

G 6

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Ḳalbümüñ āyīnesin ṭutmış-durur jeng-i hevā
Bu sebebden ḥayret aldı ‘aḳlumı ḳaldum ṭana

2 Dāmenüñ çün ṭutdum iy Şeyḫī Süleymānum senüñ
Himmet it kim ‘ālem içre mūr iken olam hümā

3 Rāh-ı ġaflet içre ḳaldum pāy-māl oldum meded
Sırrısın Şeyḫī Sinānuñ dest-gīr olġıl baña

4 Bir naẓar ḳılsañ eger iy şeyḫ-i kāmil luṭf-ile
S/37b Bu vücūdum bir avuc ḫāk iken olam kīmyā

5 İstinād idüp Müdāmī āstānuña senüñ
Ẕerre-i nāçīz-i kem dir ḳıl beni şems-i ḍuḥā

G 7

Velehü eyżen

1 aldı : alup İ

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Ḳalbümüz āyīnesi bulmış-durur ġāyet ṣafā
Çünki olduḳ āstān-ı Mīr Sulṭāna gedā

2 Mīr Sulṭānuñ yolı cedd-i Muḥammed şer‘idür
Kim ki sālik oldı aña gördi ol nūr-ı Hudā

3 İy Muḥammed ümmeti diñ münkir olan ẓālime
İy münāfiḳ cānuña virsün senüñ Tañrı belā

İ/29a

4 Ger var-ise mürşid-i kāmil murād iden mürīd
S/38a Gel diñüz Şeyḫī Süleymān āstānından yaña

5 Ẕāt-ı pāküñ ‘izzetīçün ḳıl Müdāmī mücrimüñ
Yevm-i maḥşerde Ḫüdāyā sen şefī‘in Muṣṭafā

G 8

Velehü eyżen

mef‘ūlü / fā‘ilātün / mef‘ūlü / fā‘ilātün

1 Her dem göñül hevāda yā Rabbi ḳıl ‘ināyet

S/38b Meyl eylerem fesāda yā Rabbi ḳıl hidāyet

2 Rāh-ı meẕellet içre ġāyet zebūn-ı nefsem
Ḳoma beni fütāde yā Rabbi ḳıl ‘ināyet

3 Olup esīri nefsüñ deşt-i ḍalālet içre
Düşdüm ‘aceb piyāde yā Rabbi ḳıl hidāyet

4 Yā vāhibe’l-‘aṭāyā yā dāfi‘a’l-belāyā
Dil dāyimā ḫaṭāda yā Rabbi ḳıl ‘ināyet

5 Dir derd-ile Müdāmī ‘ucb u ḥased riyāda
Ẕātumdadur nihāde yā Rabbi ḳıl hidāyet

G 9

Velehü eyżen

mef‘ūlü / fā‘ilātün / mef‘ūlü / fā‘ilātün

1 ‘Ābid misin beru gel Ḥaḳḳa ḳanı ‘ibādet
S/39a ‘Āşıḳ mısın Ḫüdāya ‘ışḳa gerek ‘alāmet

2 Fāriġ misin hevādan ḳanı aña delīlüñ

3 hidāyet : ‘ināyet İ

Ṣādıḳ mısın yoluñda göster bize sadāḳat

İ/29b

3 Ḳıl şehrüñi şeri‘at ḳıl rāhuñı ṭarīḳat

Ḳıl faḫruñı ḥaḳīḳat ol ma‘din-i sa‘ādet

4 Kārum-durur ḍalālet fi‘lim-dürür ḳabāḥat

Ḳavlüm-dürür feżāḥat yā Rab meded hidāyet

5 İy ‘ālemüñ penāhı çoġ eyledüm günāhı

‘Āṣī ḳulam İlāhī senden meded ‘ināyet

6 İy ümmet-i Muḥammed isterseñüz faẓīlet

Budur size naṣīḥat sünnet ḳıluñ ri‘āyet

S/39b

7 İy Aḥmed ü Muḥammed iy kendüsi mümecced

İy āyini mü’ebbed ḳılġıl bize şefā‘at

8 Şeyḫüm Emīr efendi boynumda ‘ışḳı bendi

Budur mürīde pendi ḳılma ṣaḳın irā’et

9 Terk eyleyüp ḥarāmı dilden gider ẓalāmı

Şeyḫüñ-dürür Müdāmī çün mefḫar-ı siyādet

8 irā’et : irādet İ

MUR 1

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Gel iy perverde-i rāh-ı sa‘ādet
Ḫüdādan ister iseñ cāna rāḥat
Muḥammed şer‘ini idüp ri‘āyet
Emīr Sulṭānı var eyle ziyāret

2 Şefā‘at diler-iseñ müctebādan
Ebü’l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafādan
Ferāġat idüben cümle hevādan
Emīr Sulṭānı var eyle ziyāret

S/40a

3 Emīr Sulṭān-durur baḥr-i vilāyet
Emīr Sulṭān-durur kān-ı kerāmet
Emīr Sulṭān-durur nūr-ı hidāyet
Emīr Sulṭānı var eyle ziyāret

4 Var ise ‘aḳluñ ol iy merd-i ṣādıḳ
Emīr Sulṭānuma cān-ile ‘āşıḳ
Buluban kendüñe yār-ı muvāfıḳ

4 Var ise : Var-iseñ S

Emīr Sulṭānı var eyle ziyāret

İ/30a

5 Dilerseñ ger dil-i bīmāre tīmār
Muṣaffā eyle ḳalbüñ ḳoma jengār
Ḳıluban cürmüñiçün āh-ile zār
Emīr Sulṭānı var eyle ziyāret

6 Murāduñsa dü kevn içinde ‘izzet
‘İbādet ḳılmada fevt itme furṣat
Muḥammed āline idüp maḥabbet
Emīr Sulṭānı var eyle ziyāret

7 Müdāmī ister-iseñ derde dermān
Refīḳuñ oluban ṣoñ demde īmān
Enīs ola saña ḥūr-ile ġılmān
Emīr Sulṭānı var eyle ziyāret

G 10

S/40b Velehü eyżen

müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün

1 Şol deñlü ḳılduḳ cürmi kim yoḳdur aña her giz ‘aded
Yā Rab meded yā Rab meded Allāh meded Allāh meded

2 Ṭutmış-durur jeng-i hevā bu ḳalbümüz āyīnesin

Ṣāf eylegil her giz ḳoma ‘ucb u riyā kibr ü ḥased

3 ‘Āṣīlerüz raḥmet umup dergāhuña geldük senüñ

Luṭfuñla ‘afv it cürmümüz yā vāḥid ü ferd ü ṣamed

4 Çünki ire bize ecel gönder bizüm sen cümlemüz

Īmān-ile Ḳur’ān-ile yā vāhib ü ḥayy ü eḥad

5 Ḳuluñ Müdāmī mücrime mü’minler-ile cümleten

Ḳılsun şefā‘at Muṣṭafā şol dem ḳopa yā Rab cesed

G 11

S/41a Velehü eyżen

mef‘ūlü / mefā‘īlün / mef‘ūlü / mefā‘īlün

1 Depret dilüñ iy ġāfil tevḥīd idelüm tevḥīd

Maḳṣūd ola tā ḥāṣıl tevḥīd idelüm tevḥīd

2 İy mücrim ü viy ‘āṣī cürmüñe idüp tevbe

Ḥaḳḳa oluban māyil tevḥīd idelüm tevḥīd

4 Çünki : Cünki S

3 İy sālik-i üftāde bu rāh-ı ṭarīḳatde

Gel ḳavlüme ol ḳā’il tevḥīd idelüm tevḥīd

İ/30b

4 Nāḳıṣ iseñ iy derviş ṭut dāmenini şer‘üñ

Cehd eyleyüp ol kāmil tevḥīd idelüm tevḥīd

5 Envā‘-i ḫużū‘-ile derd-ile ḫuşū‘-ile

Ādāb-ile iy ‘āḳil tevḥīd idelüm tevḥīd

S/41b

6 Bu-y-ise eger ḳaṣdüñ senden ola Ḥaḳ rāżı

‘İlm-ile olup ‘āmil tevḥīd idelüm tevḥīd

7 Şevḳ-ile Müdāmī gel ol Ḫāliḳ u Mevlāya

Olmaḳlıġiçün vāṣıl tevḥīd idelüm tevḥīd

MÜS 1

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Muḥammed Muṣṭafā nūr-ı Hudādur

Muḥammed Muṣṭafā ḫayrü’l-verādur

İ’de 4. ve 5. beyitlerin yerleri değişmiş.

Muḥammed Muṣṭafā baḥr-i ṣafādur

Muḥammed Muṣṭafā kān-ı ḥayādur

Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed Muṣṭafādur

2 Muḥammed ḫātemi cümle nebīnüñ

Muḥammed raḥmetidür ‘alemīnüñ

Muḥammed seyyididür evvelīnüñ

Muḥammed seyyididür āḫirīnüñ

Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ebü’l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafādur

S/42a

3 Muḥammed mürselīne pīşvādur

Muḥammed āb-ı rūy-ı enbiyādur

Muḥammed nūr-ı çeşm-i evliyādur

Muḥammed yolına cānum fidādur

Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed Muṣṭafādur

4 Nübüvvet āsmānı āftābı

Ḳamudan ‘ālidür anuñ cenābı

Aña virdi Ḫüdā faṣle’l-ḫiṭābı

Ki Ḳur’ān-ı mübīn anuñ kitābı

Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ebü’l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafādur

İ/31a

5 Risālet ḫāteminüñ ol nigīni

Daḫı Cibrīl anuñ bil hem-nişīni

Ṭutupdur ümmeti rūy-ı zemīni

Ḳamu edyānı hem nesḫ itdi dīni

Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed Muṣṭafādur

6 Muḥammed Muṣṭafā kān-ı emānet

Ḳamu ḫalḳı ḳılur Ḥaḳḳa delālet

Eyā ümmet olan ehl-i sa‘ādāt

Muṭahhar rūḥına virüñ ṣalāvāt

S/42b Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ebü’l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafādur

7 Muḥammed kāşifidür müşkülātuñ

Muḥammed mefḫaridür kāyinātuñ

Muḥammed menba‘ı ‘ayn-ı ḥayātuñ

Muḥammed ma‘dinidür mu‘cizātuñ

Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed Muṣṭafādur

---

5 hem : heb İ

7 İ’de son mısra atlanmış.

8 Muḥammed Muṣṭafā nūr-ı hidāyet

Muḥammeddür şeh-i taḫt-ı risālet

Muḥammeddür ḳılan rūz-ı ḳıyāmet

Cemī‘-i ehl-i īmāna şefā‘at

Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ebü’l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafādur

9 Cesed ḥaşr ola çün ḳopa ḳıyāmet

‘İnāyet eyle yā Rabbi ‘ināyet

Ḥabībüñ Muṣṭafā ḳılsun şefā‘at

Ki biz ḳılduḳ niçe cürm ü cināyet

Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed Muṣṭafādur

10 Saña vü āl ü ṣaḥbuña Müdāmī

Ṣalāt-ile virür her dem selāmı

S/43a Şefā‘at ḳıl eyā ḫayra’l-’enāmi

Çaġırup derd-ile dir bu kelāmı

Biḥamdillāh nebīmüz müctebādur

Ebü’l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafādur

G 12

8 İ’de son mısra atlanmış.
9 İ’de son mısra atlanmış.
10 dem selāmı : demde İ / İ’de son iki mısra atlanmış.

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

İ/31b

1 Ger dilerseñ her dü ‘ālem içre olmaḳ baḫtyār
İy bürāẕer ḳıl ḳanā‘at eyle ‘uzlet iḫtiyār

2 ‘İzzet eyle her kişiye olmaġ isterseñ ‘azīz
Ḳaldı yādumda peẕerden bu naṣīḥat yādgār

3 Sū’-i ẓann itme ṣaḳın mü’min olana iy aḫī
Ola ḳatuñda meger aḥvāli anuñ āşikār

4 Āḫiret fikrin idüp ḳıl ḫāliḳa her dem niyāz
Göçmek içün gelmişüz yoḳdur bu dünyāda ḳarār

S/43b

5 Dime vardur daḫı ‘ömrüm nāgehān irer ecel
Furṣatı fevt etme ṭa‘at eylegil leyl ü nehār

6 Ḥamdülillah Mīr Sulṭān Ḥażretidür şeyḫümüz
Rāhumuz cedd-i Muḥammed şer‘idür iy kāmkār

4 her dem : dāyim İ
5, 6 ve 7. beyitler İ’de atlanmış.

7 Ḳıl Müdāmīnüñ şefī‘in sen Muḥammed Muṣṭafā
Cümle mü’min ḳullaruñla iy Ḫüdā yevme’l-ḳarār

G 13

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Ṭālib ol dīẕār-ı Ḥaḳḳa virmek Allāhun-durur
Cān u dilden añı iste virmek Allāhun-durur

2 Niçe bir tīh-i ḍalāl içre yürürsin serserī
Sālik olġıl rāh-ı şer‘a virmek Allāhun-durur

S/44a

3 ‘Āḳil-iseñ bu cihān fānīdurur terk eyleyüp
Māyil ol dār-ı beḳāya virmek Allāhun-durur

4 Ṣıdḳ-ile meydāna girgil tīgiñi tevḥīd idüp
Ḥamle ḳılġıl nefs-i şūma virmek Allāhun-durur

5 İy göñül Şeyḫī Süleymānuñ ḥużūrında bu gün
Tevbe eyle cümle ẕenbe virmek Allāhun-durur

13. gazel İ’de atlanmış.

6 Vuṣlat ise ḳaṣduñ iy dil ḫāliḳ-i eşyāya ger
Zühd-ile taḳvāya başla virmek Allāhun-durur

7 İy Müdāmī himmeti eyle bülend öz ẕātuña
Nesne yoḳ ḥālümde dime virmek Allāhun-durur

G 14

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

S/44b

1 Vādi-i ḥayretde yā Rab ḳalmışidüm pür-ḳuṣūr
Rāh-ı Mīre sālik etdüñ şükr saña yā Şekūr

2 Ḥażretine ṣıdḳ-ile Şeyḫī Süleymānuñ varup
Tevbe itdüm cümle ẕenbe sen ḳabūl et yā Ġafūr

3 Bunca demdür gelmemişdür ḳalb-i maḥzūna feraḥ
Yā İlāhī sırruñ-ile sīneme virgil sürūr

4 Luṭfuñ-ile virgil envā‘-i ma‘ārif yā laṭīf
Fażluñ-ile ḥıfẓ ḳılġıl gelmesün ḳalbe ġurūr

14. gazelin ilk iki beyti ve üçüncü beytin ilk mısraı İ’de atlanmış.

5 Enbiyāñuñ evliyāñuñ ḥürmetīçün iy Ḫüdā

Ḳıl Müdāmīnüñ şefī‘in Muṣṭafā yevme’n-nüşūr

G 15

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

S/45a

1 Evc-i bāḳī içre iy dil ṭutmaġ isterseñ ḳarār

Milk-i fānīde vücūduñ ser-te-ser eyle ġubār

2 Rūz u şeb şimden giru ṭā‘at ‘ibādet eylegil

Nefs atına niçe bir olursun iy ġāfil süvār

3 İtdügüñ cürmi tefekkür ḳılup istiġfār idüp

Baġruñı ḫūn it gözüñden dürr ü mercān it nişār

4 Ḳaṭre olup āstān-ı Mīr Sulṭāna iriş

Ḳaṭreyi zīrā ḳılur deryā-yı bī-ḥadd ü kenār

5 Ḳalbüñi ṣāf eyleyüp ẕikr eyle her dem Ḫāliḳı

Olmaġ isterseñ Müdāmī ḳurb-ı Ḥaḳla baḫtyār

2 Nefs atına niçe bir : Nefs içün İ

G 16

Velehü eyżen

müstef'ilātün / müstef'ilātün

S/45b

1 Her vaḳt ü her an fikrüm hevādur
Cümle ‘amel kim ḳıldum riyādur

2 Āḫir girürsin taḫt-ı zemīne
Fikr eylemek pes ḥālüñ revādur

3 Meyl itme zinhār dünyāya iy merd
Bu çarḫ-i ġaddār çün bī-vefādur

İ/32a

4 Yoḳdur cihānda her giz ḳarāruñ
Gūyā bu ‘ömrüñ bād-ı ṣabādur

5 Şeyḫüm ‘azīzüm bil Mīr Efendi
Yolında anuñ cānum fidādur

6 Āl-i resūle eyle maḥabbet
Ḥubbı bularuñ derde devādur

7 Ẕikr eyle Ḥaḳḳı dilden Müdāmī

Ẕikri Ḫüdānuñ rūḥa ġıdādur

G 17

Velehü eyżen

müstef‘ilātün / müstef‘ilātün

1 Yoḳ kimseye hīç luṭf u vefāmuz
Ḫālī degüldür līkin cefāmuz

2 Hīç bulmaduḳ biz bir yār-ı ṣādıḳ
Ẓāhirde gerçi çoḳ āşināmuz

3 İtdük cihānda çoḳ çoḳ ḫaṭālar
Tevbe ḳıluban yoḳdur bukāmuz

S/46a

4 Şer‘-i nebīden ḳılduḳ tecāvüz
Eksük degüldür başdan hevāmuz

5 Di dāyimā sen elḥamdülillāh
Şāh-ı rüsüldür çün müḳtedāmuz

6 Geldük ḳapuña ‘iṣyān idüben
Luṭfuñdan iy Ḫaḳ raḥmet recāmuz

7 Dir ki Müdāmī iy Rabb ü Ġaffār

Fażluñla ‘afv it çoḳdur ḫaṭāmuz

MÜF 1

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 ‘İzzet-i ẕātuñ ḥaḳıyçün iy ‘azīz

Ġıll u ġīşdan ḳalbümi eyle temīz

G 18

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Cismüm içre cān olan Şeyḫī Süleymānum yetiş

Derdüme dermān olan Şeyḫī Süleymānum yetiş

2 Ḳaṭreyem yoḳdur vücūdum senden ayru hīç benüm

Menba‘-ı ‘ummān olan Şeyḫī Süleymānum yetiş

S/46b - İ/32b

3 Tīh-i ẓulmet içre ḳalmış bir ġarīb üftādeyem
Fāris-i meydān olan Şeyḫī Süleymānum yetiş

4 Sırrısın Şeyḫī Sinānuñ ḳoma ẓulmetde beni
Şemsveş raḫşān olan Şeyḫī Süleymānum yetiş

5 Luṭfuñı umar Müdāmī āstānuña gelüp
Ma‘din-i iḥsān olan Şeyḫī Süleymānum yetiş

MÜS 2

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Yanar zühhād elinden nefs-i şūmuñ
Daḫı ‘ubbād elinden nefs-i şūmuñ
‘Amel berbād elinden nefs-i şūmuñ
Göñül nāşād elinden nefs-i şūmuñ
Hezārān dād elinden nefs-i şūmuñ
Meded feryād elinden nefs-i şūmuñ

2 Demādem kārı sehv-ile ḫaṭādur

4 Redif kelimeleri İ’de atlanmış.
5 yetiş : - İ

Cihānda maḳṣadı ṣīt ü ṣadādur

S/47a Murādı dāyimā ḫalḳa riyādur

Dimāġum anuñ içün pür-hevādur

Ḳażādur pür-belādur pür-belādur

Meded feryād elinden nefs-i şūmuñ

3 Ḳaçar taḳvādan olmaz aña ṭālib

Hevālardur aña dāyim meṭālib

Ḫilāf-ı şer‘adur ġāyetde rāġıb

Fesād u kibr-ile ‘ucbe müvāẓıb

Ḳatı maġlūbem oldur baña ġālib

Meded feryād elinden nefs-i şūmuñ

4 İder ṭūl-i emel ḳılmaz ḳanā‘at

Gedālık dilemez ister riyāset

‘Amelden ḥaẓẓı yoḳ itsem delālet

Virür dāyim baña ḥüzn ü melālet

‘İnāyet eyle yā Rabbī ‘ināyet

Meded feryād elinden nefs-i şūmuñ

5 Mesāvī ḳılmada ġāyetde üstād

Ma‘ārif ṣatmaġa illere mu‘tād

İ/33a Gice gündüz murādı ḳılmaġ ifsād

Ṭarīḳ-ı Ḥaḳdan itmek diler ib‘ād

Emīr Sulṭānum eyle baña imdād

Meded feryād elinden nefs-i şūmuñ

S/47b

6 Reh-i şer‘ içre var çoḳ çoḳ ḳuṣūrum

Daḫı ‘ucb-ile var ġāyet ġurūrum

Anuñçün var-durur dilde fütūrum

Serīr-i sīnede yoḳdur sürūrum

Nidem bilmen ki yoḳ her giz ḥużūrum

Meded feryād elinden nefs-i şūmuñ

7 Müdāmī mücrim ü ‘āṣī günahkār

Ża‘īf ü ‘āciz ü dil-ḫaste bīmār

Günāhın ‘afv idüp iy Ḥayy u Ġaffār

Dil-i mecrūḥına sen eyle tīmār

İder āh u ḳılur bu ḳavli tekrār

Meded feryād elinden nefs-i şūmuñ

KA 1

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Gel iy Ḥaḳ ṭālibi depret zebānuñ

7 āh u ḳılur : āh eyleyüp İ

Çıḳarġıl göklere āh u fiġānuñ

2 Söze başla niçün ḫāmūş olursın

Beyān eyle derūnuñda nihānuñ

3 Mürīd-i Ḥaḳ iseñ iy merd-i ʻāḳil

Ḳamu varını terk eyle cihānuñ

4 Eger irmek dilerseñ ol Ḫüdāya

Dilüñden gitmesün tevḥīdi anuñ

S/48a

5 Gice gündüz dimegil eyle ṭāʻat

Ḥużūrın isteseñ dār-ı beḳānuñ

6 Revān eyle bugün eşki gözüñden

Saña nefʻi yoġ irteki bukānun

7 Zamāne ḫalḳına her giz ḳarışma

Ḳabūli olmaġ isterseñ Ḫüdānuñ

8 Cihānda bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ

Vücūdı çoḳdur ammā āşinānuñ

İ/33b

6 yoġ irteki : irer irte İ

9 Bu dünyā-yı denīye olma maġrūr
Ṣebātı yoḳ-durur bu bī-vefānuñ

10 Eger biñ yıl olursa ‘ömrüñ āḫir
Cihānda ḳalmaya nām ü nişānuñ

11 Ḳamunuñ menzilin bī-şek ider ḫāk
Ḳatında farḳı yoḳ şāh u gedānuñ

12 Yarāġuñ eyle iy miskīn ü dervīş
Bu yirlerde degüldür āşiyānuñ

13 Sarāy-ı ḳalbüñi pāk idegörgil
Budur kim ‘ādeti ehl-i ṣafānuñ

14 İdüp taṣdīḳ cümle enbiyāyı
Ri‘āyet eyle şer‘in Muṣṭafānuñ

15 Ḳudūmiyle münevver oldı ‘ālem
Ẓalāmı getdi küfr-ile cefānuñ

S/48b

16 Vücūd-ı pākiyiçün ḫalḳ olupdur
Ḳamu varı bu kevn-ile mekānuñ

17 Muḥammed ekmel ü efḍal ḳamudan
Muḥammed bilki ḫatmi enbiyānuñ

18 Muḥammed maẓhar-ı envār-ı Ḥaḳdur
Muḥammed mecma‘-ı baḥri ḥayānuñ

19 Ṣalāt-ile selām üstine anuñ
Daḫı āline ol faḫr-i cihānuñ

20 Ḳamu aṣḥābını sev cān u dilden
Ki anlar serveridür evliyānuñ

21 Derūnuñdan çıḳarma ḥubb-ı āli
Ki anlar rehberidür etḳiyānuñ

22 Biri āli resūlüñ Mīr Efendi
Mezār u merḳadi Bursada anuñ

23 ‘İnāyet eyledi Ġaffār u Raḥmān
Ziyāret eyledük ḳabrini anuñ

24 Fidā olsun anuñ yolına cānum
Ki bī-şek ālidür ḫayrü’l-verānuñ

19 cihānuñ : enāmuñ İ

25 Muḥibbi ol o sulṭānuñ göñülden

Murāduñ seyr-ise fevḳin semānuñ

İ/34a

26 Anuñ rūḥı saña rehber bu yolda

Eger şer‘in ṭutarsañ Muṣṭafānuñ

S/49a

27 Maḳāmuñ ḳıla a‘lā āsmāndan

Eger sedd idesin yolın hevānuñ

28 Hevāya uyma żabṭ it kendüzüñi

Ki ma‘nīsi yoġ irḫā-yı ‘ināuñ

29 Cihānda var-durur bir şeyḫ-i a‘lā

Murabbāsı ḫalīfesi o cānuñ

30 Olupdur cümle āfāḳ içre meşhūr

Vilāyātı kerāmātı o ḫānuñ

31 Alaşehre varup eyle ziyāret

Münevver ḳabrini Şeyḫī Sinānuñ

32 Cenābına yüzüñ sür it tażarru‘

Ṣafālar kesb ide tā rūḥ u cānuñ

33 Bugün ḳāyim maḳāmı vü hem oġlı
Süleymān Şeyḫ Efendi ol hümānuñ

34 Elin öp al du‘āsın ol ‘azīzüñ
Ki gerçek sırrıdur ol reh-nümānuñ

35 Eger himmet iderse bu faḳīre
Oluram sālik-i rāhı Ḫüdānuñ

36 Hevā vü nefs elinde key zebūnam
Devāsın bulmadum her giz bu dā’nuñ

37 ‘Amel idinmedüm bir Ḥaḳḳa lāyıḳ
Ḥisābı yoḳdur itdügüm ḫaṭānuñ

S/49b

38 Yine ḳaṭ‘ itmezem her giz recāmı
Ḳapuda biriyem raḥmet umanuñ

39 Ümīẕüm bu-durur āḫir nefesde
Refīḳüm ola tevfīḳi Ḫüdānuñ

40 Dil-i bī-çāre ġāyet mużṭaribdür
Emīn ola irişürse amānuñ

41 Müyesser ḳıl İlāhī derdmendüz

Devāsından bize dārü’ş-şifānuñ

42 Ḳamu ḳullaruña eyle ‘ināyet

İlāhī ḥürmetine etḳıyānuñ

İ/34b

43 Ḳamu ḳılduġumuz a‘māli yā Rab

Ḫalāṣ eyle şürūrından riyānuñ

44 Müyesser ḳıl şefā‘at Muṣṭafādan

İlāhī ḥürmetīçün aṣfiyānuñ

45 Tenümüz yakmaġıl nār-ı caḥīme

İlāhī ‘izzetīçün enbiyānuñ

46 Ḥabībüñ ḥürmeti gösterme bize

İlāhī şiddetin yevme’l-cezānuñ

47 Cemī‘-i ehl-i īmān-ile yā Rab

Maḳāmum eylegil vasṭın cinānuñ

48 Müdāmī mücrim ü ‘āṣī ḳuluñdur

Günāhın ‘afv ḳıl yā Rabbi anuñ

S/50a

49 İşidüp kim ki dirse yā Rab āmīn

Anuñ üstine rıḍvānı Ḫüdānuñ

G 19

Velehü eyżen

müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün

1 Bī-çāreyem iy reh-nümā himmet gerek himmet gerek

Mūr-ı ża‘īfem iy hümā himmet gerek himmet gerek

2 Yolum urup varum alur her dem hevānuñ ‘askeri

Şeyḫī Süleymānum baña himmet gerek himmet gerek

3 Ġaflet ilinde rūz u şeb ḳoma beni pāmāl olam

Ġāyet zebūnam ben gedā himmet gerek himmet gerek

4 Mesken idi taḥte’ş-şerā mercū budur şimden giru

Menzil ola fevḳa’l-‘ulā himmet gerek himmet gerek

5 Şeyḫī Süleymāna benüm sözüm Müdāmī bu-durur

S/50b Şimden giru ben ḳuluña himmet gerek himmet gerek

3 olam : olup İ

G 20

Velehü eyżen

müstef‘ilātün / müstef‘ilātün

1 Dilden çıḳarġıl ġayrın Ḫüdānuñ
Tevḥīde başla depret zebānuñ

2 Virme ṣaḳın dil dünyā-yı dūna
Yoḳdur beḳāsı bu bī-vefānuñ

3 Zühd-ile var mı hīç āşinālıḳ
Vardur der-iseñ ḳanı nişānuñ

İ/35a

4 Fikreyle iy merd āḫir nolursın
Şiddetlerin añ rūz-ı cezānuñ

5 Ḥaḳḳuñ rıżāsı ola refīḳüñ
Şer‘in ṭutarsañ sen Muṣṭafānuñ

6 Bursada yatan şol Mīr Efendi
Sırrı-durur bil faḫr-i cihānuñ

7 Olup Müdāmī cān-ile bende

Ṣıdḳ-ile ṭutdı dāmānın ānuñ

G 21

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Sensin iy Allāh ü hādī bī-zevāl ü lā-yezāl

S/51a Mālikü’l-milk ü raḥīm ü ẕü’l-celāl-i ẕü’l-kemāl

2 Ẕātuñı fehm itmede ḳāṣır-durur yā Rab ‘uḳūl

Mu‘terifdür iy Ḫüdā ‘aczine hem vehm ü ḫayāl

3 Mücrimem ‘afv eyle cürmüm luṭfuñ-ile yā Ġafūr

Nāḳıṣ u ḳāṣır ḳuluñam fażluñ-ile vir kemāl

4 Māsivā sevdāsını sīnemden iḫrāc eyleyüp

‘Işḳuñ-ile ḳıl münevver iy kerīm ü ẕü’n-nevāl

5 Faḫr-i ‘ālem Muṣṭafānuñ ḥürmetīçün yā İlāh

Geç Müdāmīnüñ günāhından ḳamu yevme’s-su’āl

G 22

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Nāḳışı bil kāmil eyler Mīr Sulṭānum benüm

S/51b Cümle ‘aybı zāyil eyler Mīr Sulṭānum benüm

2 Her hevādan sāliki ḳaṭ‘ eyleyüp Ḥaḳdan yaña

Biżżarūrī māyil eyler Mīr Sulṭānum benüm

3 Niçe biñ biñ derdüñe olup devā iy derdmend

Her murāduñ ḥāṣıl eyler Mīr Sulṭānum benüm

4 Vuṣlat ise Ḥaḳ ḥużūrına murāduñ iy mürīd

Şöyle bil kim vāṣıl eyler Mīr Sulṭānum benüm

5 Dāmen-i Şeyḫī Süleymānı Müdāmī ṭutuban

İste Ḥaḳḳı vāṣıl eyler Mīr Sulṭānum benüm

G 23

Velehü eyżen

İ’de 3. ve 4. beyitlerin yerleri değişmiş.

müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün

İ/35b

1 İy mürşidüm viy rehberüm iy ehl-i ‘irfānum benüm

S/52a Çoḳ çoḳ şükür gördüm yüzüñ Şeyḫī Süleymānum benüm

2 İy rūḥuma olan ġıẕā viy derdüme olan devā

Ṣāġ u esen geldüñ yine iy māh-tābānum benüm

3 ‘Ömrüñ ziyāde eylesün maḳbūl edüp ḥaccuñ Ḫüdā

Hem dāyimā ḳılsun ‘azīz iy kāmil insānum benüm

4 Dāmānuñı ṭutdum senüñ ḳaṣdüm budur iy reh-nümā

Bir ḳaṭreyem deryā olam iy baḥr-i ‘ummānum benüm

5 Bir ẕerreyem ḳılġıl naẕar tā kim olam şems-i ḍuḥā

Ẓulmetde ḳoma ṭāli‘ ol iy mihr-i raḫşānum benüm

6 Şeyḫī Sinānuñ sırrısın cānum saña olsun fidā

Himmet gerek himmet gerek Şeyḫī Süleymānum benüm

S/52b

7 Geldi Müdāmī ṣıdḳ-ile himmet umuban iy hümā

Dil-ḫastedür raḥm eylegil iy derde dermānum benüm

G 24

5 kim : ki İ

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Aḥmedullāhü’l-leẕī ḳad ‘alleme’ş-şer‘a’l-mübīn
Errāḥime’l-ġāfire’l-hādi’s-sebīle’l-müstebīn

2 Gelmişüz raḥmet recā idüp ḳapuña iy Ḫüdā
Fā‘fu ‘annā külle ẕenbin yā mucībe’s-sā’ilīn

3 Cürmümüz ‘afv eyle yā Rab bir bölük üftādeyüz
Eyledüñ çünki nebīmüz raḥmeten li’l-‘ālemīn

4 Gelmeseydüñ ‘āleme ḫalḳ olmazidi bu cihān
Yā resūlallāhi yā maḥbūbe Rabbi’l-‘ālemīn

S/53a

5 Ümmetüñden saña vü aṣḥāb u ālüñe selām
Yā Muḥammed yā mümecced yā imāme’l-mürselīn

6 Bilmezüz kim ḥālümüz yarın nolısar yā Ḥabīb
İrtekebnā martekebnā min ẕünūbin külle ḥīn

7 Oldı tābi‘ nefsine itdi Müdāmī çoḳ günāh

2 Gelmişüz : Gelmişüzdür İ

Ḳıl şefā‘at rūz-ı maḥşer yā şefī‘a’l-müẕnibīn

KA 2

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Gel iy ‘āḳil niçün olduñ perīşān
Nedür ḥālüñ bize ḳıl anı i‘lān

İ/36a

2 Niçün ḫāmūş olursun künc-i ġamda
İşitsünler oḳu eş‘ār u dīvān

3 Beyāne gel Ḫüdā virdi çü ḳudret
Degüldür kimseye bāḳī bu devrān

4 Bu dünyā didügüñ rāh-ı seferdür
Göçersin sen nite kim göçdi yārān

S/53b

5 Ecel irdükleyin ḫod lāl olursın
Feṣāḥat birle olursañda Selmān

2 İşitsünler : İşitsün İ
4 kim : ki İ
5 irdükleyin : oldukleyin İ

6 Vücūduñ maḥv olup ḳalmaz nişānuñ
Eger rıf‘atde olursañda Keyvān

7 Ṭutalum rub‘-i meskūne şeh idüñ
Olursın ‘āḳıbet ḫāk-ile yeksān

8 Pes imdi söz-ile başla kelāma
Sözümi gūş idüp ḳılduñsa iẕ‘ān

9 Bu günedür cihānuñ ḥāli iy merd
Kimin giryān ider kimini ḫandān

10 Kişinüñ māyesine göre olur
Ḳamu ḥāṣıl olan aṣṣı vü ḫüsrān

11 Uyup nefse ider kimisi ‘iṣyān
Muṭī‘ olup ṭutar kimisi fermān

12 Marīż oldum hevā vü nefs elinde
Eger var-ise çāre eyle dermān

13 Refīḳ idinmedüm illā ki nefsi
‘Amel idinmedüm illā ki ṭuġyān

12 elinde : elinden İ

14 Hevā-y-ile daḫı yeldüm yüpürdüm

Degüldür ḥāṣılum illā ki ‘iṣyān

15 Ḳıluram bir dem içre biñ günāhı

Yine olman bu ḥāle zār u giryān

S/54a

16 Cihān içinde kendüm bileliden

İşüm dāyim ḫaṭā vü sehv ü noḳṣān

17 Güzergehdür bu dünyā menzil olmaz

Şu yire varuruz kim vardı iḫvān

18 Budur ġuṣṣam ki düştüm pā-bürehne

Ne zādum var ne yoldaşum bir insān

İ/36b

19 Müyesser ola mı ḳaṭ‘-ı menāzil

Yolum ṣaḥrā içi ḫār-ı muġeylān

20 Meger ‘avn ü hidāyet ide bize

Mu‘īn ü hādi vü feyyāż u raḥmān

21 ‘Aceb mi cürm ü ‘iṣyānum çoġ-ise

20 ide : ola İ

Anuñ yoḳ raḥmetine ḥadd ü pāyān

22 Biḥār-ı raḥmetüñe nisbet olsa
Degül bir ḳaṭre yā Rab baḥr-i ‘ummān

23 İlāhī raḥmetüñ ābını virgil
Dil-i bī-çāredür ġāyetde ‘aṭşān

24 Serāyın göñlümüñ pür-nūr ḳılġıl
Ẓalām-ı ḫubṯ-ile oldı çü zindān

25 Libās-ı luṭfuñ-ile ḳıl mülebbes
Ki ḳaldum ḫalḳ içinde şöyle ‘üryān

26 Muḥammed şer‘i üzre eyle ḳāyim
Ḫüdāyā fażluñı idüp nigehbān

S/54b

27 Ki oldur efḍal u ekmel Ḥabībüñ
Ḳamusın ten ḳılup itdüñ anı cān

28 Ṣalāt aña daḫı āline olsun
Beḳā üzre ola mādem bu eyvān

28 mādem : tā kim İ

29 Gelüpdür Rūma āli ol Ḥabībüñ
Cihānuñ ḳuṭbı ya‘ni Mīr Sulṭān

30 Buḫārādan ṭulū‘ itdi o ḫurşīd
Ufūl itdi gelüp Bursada ol cān

31 Getürmedi velī aña mümāṣil
Semerḳand ü Buḫārā vü Ḫorāsān

32 Getürmedi daḫı hem-tā o māha
Ḫiṭā vü Çīn ü Māçīn ü Ṣifāhān

33 Derūn-ı dilden it aña maḥabbet
Ki anuñ ḥubbıdur her derde dermān

34 Gezerken vādi-yi ḥayretde medhūş
Ḫüdādan irdi nāgeh luṭf u iḥsān

35 Süleymān Şeyḫ Efendinüñ öñünde
Olup itdüklerüm cürme peşīmān

İ/37a

36 İdüp tevbe didüm estaġfirullāh
Ṭarīḳ-i Mīre girdüm ben de el’ān

37 Ḳabūl it tevbemüz virgil maʻārif

Bizi yā Rabbi ḳoma şöyle nādān

S/55a

38 Mesīrem olsun eflāk ü semāvāt

Baña himmet it iy Şeyḫī Süleymān

39 Egerçi ʻādetā bu mümteniʻdür

Velī ẕātında vardur aña imkān

40 Bülenddür himmetüm gerçi ḥaḳīrem

Anuñçün ṭālibem iy māh-tābān

41 ʻUluvv-ı himmet īmandan dimişdür

Ḥadīşinde dü ʻālem faḫri iy cān

42 Nola muʻẓam da olsa bu murādum

Ḳopar himmet olursa kūh-ı Lübnān

43 Bize himmet gerek iy şeyḫ-i kāmil

Ṭutuldı cān u dilden çünki dāmān

44 Beni Aḥmed Efendi rūḥı birle

Enīs it kim ḳılam ʻarş üzre cevlān

37 tevbemüz : tevbemi İ

45 Daḫı Şeyḫī Sināna eyle vāṣıl

Ki oldur mürşid-i fürsān-ı meydān

46 Erenlerden gerek himmet dimişler

Egerçi kim Ḫüdānuñ virmek iy cān

47 Degül cū‘ u seherler aña lāzım

Eger ki mihr-i feyż olursa raḫşān

48 Beni maḳṣūduma irgür İlāhī

Ki sensin ḳāżiye’l-ḥācāt her ān

S/55b

49 Murād-ı dil dile gelmek ne ḥācet

Hüveydādur ḳatuñda cümle penhān

50 Ḫüdāyā eyle tevfīḳuñ refīḳüm

Olam dīẕāra ḳarşu mest ü ḥayrān

51 İlāhī fażluñ-ile bu ḥaḳīri

Ma‘ārif maḫzenine eyle derbān

52 Bu ḳadre gerçi müşkildür irişmek

Ḫüdānuñ faẕlı olsa olur āsān

İ/37b

53 Ḍalālet içreyiken Bişr-i Ḥāfī

Olupdur faẕl-ı Ḥaḳla ‘ayn-ı a‘yān

54 Ḥabībüñ Muṣṭafānuñ ḥürmetīçün

Müyesser eyle āḫir demde īmān

55 Cemī‘-i enbiyāñuñ ‘izzetīçün

Maḳāmum itmegil yā Rabbi nīrān

56 Şefī‘ü’l-müẕnibīnüñ re’fetīçün

Ṣuçum baġışla yā Ġaffār u Raḥmān

57 Muḥammed ümmetinüñ cümlesile

Müyesser eyle bize ḥūr u ġılmān

58 Müdāmīnüñ İlāhī ṣoñ nefesde

Refīḳin eyle īmān-ile Ḳur’ān

59 İşidüp kim ki dirse yā Rab āmīn

Ḳarīn eyle aña ḥūr-ile rıḍvān

---

52 olsa olur : olursa İ
54 Bu beytin ikinci mısraı İ’de atlanmış.
55 Bu beytin ilk mısraı İ’de atlanmış.
59 rıḍvān : ġılmān İ

MUH 1

S/56a Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Benem bir mücrim ü ‘āṣī vü nādān
İşimdür dāyimā cürm-ile ‘iṣyān
Meşāyiḫ serveri iy kāmil insān
Derūnum dertlüdür ḳıl aña dermān
Kerāmet menba‘ı iy Mīr Sulṭān

2 Yoluñda başum u cānum fidādur
Ki şevḳüñle bu göñlüm rūşinādur
Senüñ ‘ışḳuñ baña Ḥaḳdan ‘aṭādur
Senüñ ḥubbuñ ḳamu derde devādur
Ḥabībüm müḳtedām iy Mīr Sulṭān

3 Ḳulam ḳapuñda iy ‘ālī cenābum
Beni redd itmegil iy āftābum
Sañadur cān u dilden intisābum
Umaram himmetüñ iy māh-tābum

Sa‘ādet ma‘dini iy Mīr Sulṭān

İ/38a

4 Senüñ ‘ışḳuñ-durur boynumda bendüm

Hümāmüm rehberüm iy ercümendüm

S/56b Benem ṭūṭī vü nāmuñ dilde ḳandüm

Kemīne bendeyem sensin efendüm

Ẓahīrüm mesnedüm iy Mīr Sulṭān

5 Seni sevmekde yoḳdur iḫtiyārum

Cihān içre senüñle iftiḫārum

Ḳatuñda var mı bilmen i‘tibārum

Ḳuṣūrum çoḳ saña var i‘tiẕārum

Mürüvvet ṣāḥibi iy Mīr Sulṭān

6 Ma‘ārif milkine iy baḥr-i mevvāc

Daḫı ehl-i sa‘ādet bāşına tāc

Hevā ḳıldı bu dil milkini tārāc

Ḫüdādan dile ḳılsun cümle iḫrāc

‘Azīzüm mürşidüm iy Mīr Sulṭān

7 Benüm kārum-durur dāyim fażāḥat

Daḫı envā‘-i ḫubṣ-ile ḳabāḥat

Ḥabībüm ḳıl dilek rūz-ı ḳıyāmet

3 ma‘dini : menba‘ı İ

Muḥammed Muṣṭafā ḳılsun şefā‘at

Ümīẕüm himmetüñ iy Mīr Sulṭān

S/57a

8 Müdāmī bende iy kān-ı sa‘ādet

Ṭutup dāmānuñ iy faḫr-i siyādet

Getürdi cān u dilden çün irādet

Delīl ol ḳıl anı dāyim delālet

Ṭarīḳat rāhına iy Mīr Sulṭān

İ/38b - S/57b

G 25

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Zühd-ile taḳvāya başla gel beru şimden giru

Nefs-ile ġavġāya başla gel beru şimden giru

2 Ṣāyim olġıl mü’mini ġıybet mesāvī eyleme

Giceler iḥyāya başla gel beru şimden giru

3 Muṣṭafā şer‘ini ṭut eyle ri‘āyet sünnetin

Cürmüñi iḥṣāya başla gel beru şimden giru

8 dāmānuñ : dāmānuñı İ / anı : aña İ

4 Ḫāliḳuñ ẕikrini terk itme göñülden iy mürīd

S/58a Ḥālüñi iḫfāya başla gel beru şimden giru

5 Ḥaḳ rıżāsın ister-iseñ iy Müdāmī derdmend

Zühd-ile taḳvāya başla gel beru şimden giru

G 26

Velehü eyżen

müstef'ilātün / müstef'ilātün

1 Ḳıldum ma'āṣī ḥālüm nola āh

Estaġfirullāh estaġfirullāh

2 Nola çoġ-ise cürmüm günāhum

Elluṭfulillāh elluṭfulillāh

3 Geldüm ḳapuña yā Rab ẕelīlem

Elmecdülillāh elmecdülillāh

4 Cümle ẕünūbe tevbe nedāmet

El'afvulillāh el'afvulillāh

İ'de 26. gazelin 4, 5, 6 ve 7. beyitleri mükerrer yazılmış.

5 Ḥaḳ emri birle cismüm olur ḫāk

Elḥükmülillāh elḥükmülillāh

6 Yā Rab ḥabībüñ eyle şefī‘üm

Erraḥmülillāh erraḥmülillāh

7 Virdüñ Müdāmī ḳıl cān u dilden

Estaġfirullāh estaġfirullāh

S/58b - İ/39a

8 Şeyḫüm ‘azīzüm çün Mīr Efendi

Eşşükrülillāh eşşükrülillāh

9 Şehrüm şerī‘at rāhum ṭarīḳat

Elḥamdülillāh elḥamdülillāh

10 Faḫrüm ḥaḳīḳat ḳavlüm naṣīḥat

Elvehbülillāh elvehbülillāh

MUA 1

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

10 Faḫrüm ḥaḳīḳat ḳavlüm naṣīḥat : Faḫrüm ṭarīḳat ḳavlüm ḥaḳīḳat İ

1 Seni tevḥīd ider yā Rabbi her gāh
Feleklerde melekler mihr-ile māh
Seni taḳdīs ider yoḳ diyu eşbāh
Ḳamu mü'min ḳuluñda olan efvāh
Yaratduñ bu cihānı bir güzergāh
Ecel bir gün irişür bize nā-gāh
İlāhī fażluñı ḳıl bize hem-rāh
Ḍalālet eyledük biz gāh u bī-gāh
Saña lāyıḳ 'amel hīç ḳılmaduḳ āh
Meded senden 'ināyet eyle Allāh

2 İlāhī ḫāliḳ u ḳuddūs u Mevlā
Ġafūr u vāhib u feyyāż u dānā
Raḥīm ü sātir ü bār-i Te'ālā
Yoġidi işbu 'ālem ḳılduñ inşā
S/59a Zemīn ü āsmān u heft deryā
Daḫı levḥ u ḳalem 'arş-ı mu'allā
Senüñ ẕātuñ cihetdendür mu'arrā
Daḫı cümle neḳāyişden müberrā
İ/39b Saña lāyıḳ 'amel hīç ḳılmaduḳ āh
Meded senden 'ināyet eyle Allāh

3 Yaratduñ ādemi virdüñ zebānı

Daḫı ‘aḳl ile cism ü rūḥ u cānı

Daḫı Ḳur’ān-ile seb‘a’l-meṯānī

İdeler tā ki idrāk-i ma‘ānī

Ḳılalar ṣun‘uñı bir bir beyānı

Ecelden bulmayup bunlar emānı

Olurlar bunlar iy Ḥaḳ cümle fānī

Yine iḥyā idersin külli ānı

Saña lāyıḳ ‘amel hīç ḳılmaduḳ āh

Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

4 Recāmuz iy Ḫüdā senden ‘aṭādur

Göñüller derdine dāyim devādur

Egerçi kārumuz cürm ü ḫaṭādur

Dimāġumuz ṭolu dürlü hevādur

İşimüz ẓāhirā vird ü du‘ādur

Daḫı tesbīḥ ü ẕikr ile ṯenādur

S/59b Bulardan ḳaṣdumuz ṣīt ü ṣadādur

Ḳamu ef‘ālümüz ḫalḳa riyādur

Saña lāyıḳ ‘amel hīç ḳılmaduḳ āh

Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

5 Çü beñzer ‘ömrüñüz bād-ı ṣabāya

Ṣaḳın virmeñ göñül siz māsivāya

4 cürm ü : cümle İ

Ki ṭūş olmayasız renc ü ‘anāya

Daḫı envā‘-i vech-ile belāya

Cehālet birle biz uyduḳ hevāya

Ḳamu a‘mālümüz virdük hebāya

Çürütdük cümle varı yoḳ behāya

Ki yoḳdur zādumuz rūz-ı cezāya

Saña lāyıḳ ‘amel hīç ḳılmaduḳ āh

Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

İ/40a

6 Şu dem ki yitişe evḳāt ü sā‘āt

Olur fānī zemīn-ile semāvāt

Ḳamu ḥaşr olısar ecsād-ı emvāt

Ne deñlü ḳıldılarsa sehv ü zellāt

İde a‘żā aña cümle şehādāt

İlāhī ḳılmaduḳ dünyāda ṭā‘āt

Şenā vü şükr ü ḥamd-ile taḥiyyāt

Velīkin işledük çoḳ çoḳ ḫaṭī’āt

S/60a Saña lāyıḳ ‘amel hīç ḳılmaduḳ āh

Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

7 İdindük kārumuz cürm ü cināyet

‘Amel idinmedük illā ḫabāṣet

Murād idinmedük illā ḍalālet

5 İ’de son iki mısra atlanmış.

Nolısar ḥālümüz rūz-ı ḳıyāmet

Ṣuçumuz ‘afv olursa ḫoş sa‘ādet

Eger ‘afv olmaz-ise vā ḫacālet

‘İnāyet eyle yā Rabbi ‘ināyet

Muḥammed Muṣṭafā ḳılsun şefā‘at

Saña lāyıḳ ‘amel hīç ḳılmaduḳ āh

Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

8 Ḫüdāya vāṣıl iden yol ḥaḳīḳat

Şerī‘atdür şerī‘atdür şerī‘at

Murāduñsa dü kevn içinde ‘izzet

Beyān idem saña bir ḫoş naṣīḥat

İdüp her demde lāzım nefse ‘iffet

Ḥarāma meyl ḳılma itme şirret

Ḫüdāya ḥamd idüben eyle ‘izzet

‘İbādet ḳılmada fevt itme furṣat

Saña lāyıḳ ‘amel hīç ḳılmaduḳ āh

Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

S/60b - İ/40b

9 ‘Aceb ḥālet ‘aceb ḥikmet behey yār

Ki gülzār-ı cihānuñ āḫiri zār

Gel imdi iy ża‘īf ü ḫaste bīmār

Bilüp dünyāyı bir mekkār u ġaddār

7 İ’de son mısra atlanmış.

Dilüñde ḳoma ‘illet eyle tīmār

Muṣaffā ḳıl derūnuñ ṭolu jengār

Tefekkür ḳıl nolursın āḫir-i kār

Zebānuñda ḳılup bu ḳavli tekrār

Saña lāyıḳ ‘amel hīç ḳılmaduḳ āh

Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

10 Ne deñlü var-ise ‘ālemde server

Faḳīr ü pādişāh-ı heft-kişver

Ne ḳıldıysa cihānda iy bürāẕer

Eger ḫayr u eger şūr u eger şer

Melekler ḳılup anı cümle defter

Ḫüdānuñ emri birle rūz-ı maḥşer

Verilür anda bilgil sen ser-ā-ser

Taṣavvur ḳıl o dem ḥālüñ nolısar

Saña lāyıḳ ‘amel hīç ḳılmaduḳ āh

Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

11 Müdāmī olsa himmet evliyādan

Şefā‘at hem Muḥammed Muṣṭafādan

S/61a ‘İnāyet irişüp bār-i Ḫüdādan

Dilüm ḫālī ola ‘ucb u riyādan

Çekem el dāyimā cürm ü ḫaṭādan

9 İ’de son mısra atlanmış.

Alam ‘ibret bu dehr-i bī-vefādan

Kesüp cümle ‘alāḳam māsivādan

Emīn olam dü ‘ālemde belādan

Saña lāyıḳ ‘amel hīç ḳılmaduḳ āh

Meded senden ‘ināyet eyle Allāh

G 27

Velehü eyżen

mef‘ūlü / mefā‘īlün / mef‘ūlü / mefā‘īlün

İ/41a

1 Gel eyle teveccüh sen ol Ḫāliḳ-i Mevlāya

Ġayrısı anuñ bilgil çıḳar ḳurı sevdāya

2 Dünyāyı bilüp ġaddār pür-ḥīle vü bir seḥḥār

Meyl itme ṣaḳın zinhār ḳıl ḳaṣdüñi ‘uḳbāya

3 Ḥaḳḳı bilüben ḥāżır aḥvālüñe heb nāẓır

Ḫāk olacaġuñ āḫir aldanma bu dünyāya

S/61b

4 Her neyler-iseñ eyle cehd eylegil iy ṭālib

Ḳaṭre oluban irmek bī-ḥadd ulu deryāya

5 Şevḳ-ile Müdāmī gel ẕikr eylegil Allāhı

‘Ālemden edüp ‘uzlet ḳıl ḳulluġı Mevlāya

G 28

Velehü eyżen

mef‘ūlü / fā‘ilātün / mef‘ūlü / fā‘ilātün

1 İller ḳamu şenāda żikr eyleyüp du‘āda
Ḥaḳdan yaña yönelmez gönlüm benüm hevāda

2 Nefsüñ olup esīri azdum yolum ṭarīḳüm
Deşt-i ḍalālet içre düşdüm meded piyāde

3 Dil-ḫasteyem ġarībem ḥālüm ḳatı mükedder
‘Arż itmege murādum yoḳdur bir āşināda

S/62a

4 İy mürşidüm ‘azīzüm Sulṭān Emīr Efendi
Çāpuk-süvār olup gel ḳoma beni fütāde

5 Çün ṣıdḳ-ile yapışduñ dāmānına o māhuñ
Şimden giru Müdāmī meyl eyleme fesāda

6 Şeyḫī Sinān mezārın ger ḳılasın ziyāret
Ḳalbüñ ola münevver cānuñ ola ṣafāda

7 Yolın eger o ḫānuñ ṭutup revān olursañ

Aḥmed ola şefī‘üñ rāżı ola Ḫüdāda

G 29

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Eger irmek ise ḳaṣduñ Ḫüdāya

‘İbādet eylegil uyma hevāya

2 Ta‘alluḳ ḳılma dünyāya çü beñzer

Ḳarārı ‘ömrüñüñ bād-ı ṣabāya

S/62b

3 Maḳām-ı lā-yezāle ṭālib iseñ

Vücūduñ milkini virgil fenāya

İ/41b

4 Meẕellet rāhı içre ḫāk olanlar

İrişürler bilüñ evc-i semāya

5 Göñül bāzār-ı ‘ışḳa varuban ṣat

Cemī‘-i māsivāyı yoḳ behāya

6 Muḥammedden şefā‘at ister-iseñ
Muḥibb ol ḫāne-dān-ı Muṣṭafāya

7 Emīr Sulṭān-durur āl-i Muḥammed
Ḳul olġıl cān u dilden ol hümāya

8 Mu‘īnüm ola luṭfullāh[8] eger ki
Dü kevn içre irem her dem ṣafāya

9 Müdāmī bendeñi maḥşerde yā Rab
Enīs eyle ḥabībüñ Muṣṭafāya

G 30

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Ṣaḳın aldanma iy ‘āḳil cihāna
Degüldür kimseye bāḳī zamāna

2 Ḳanı ḫallāḳ u rezzāḳa ‘ibādet
Bahārı ‘ömrüñüñ irdi ḫazāna

8 luṭfullāh : luṭfu’l-ḥaḳ İ

3 Mürīd-i Ḥaḳ olan merd-i ḫiredmend

Bu fānī milki almaz rāygāna

S/63a

4 Kişi maṭlūbına vāṣıl olur mı

Yolında ḳıymayınca başa cāna

5 Derūnum kibr ü ‘ucb-ile ṭoludur

Velī vaż‘ u vaḳārum ṣūfiyāne

6 Hevā şehrinde bāzār-ı riyāda

Ḳamu sermāyemi virdüm ziyāna

7 Biḥamdillāh Müdāmī intisābum

Emīr Sulṭān gibi devletlü ḫāna

8 İlāhī cümlemüz ḳıl luṭfuñ-ile

Muḥammed şer‘i üzre cāvidāne

9 Eger fażluñ olursa dest-gīrüm

İrem üftādeyiken āsmāna

G 31

4 başa : baş u İ

Velehü eyżen

mef‘ūlü / mefā‘īlün / mef‘ūlü / mefā‘īlün

İ/42a

1 Var-ise eger ‘aḳluñ aldanma bu dünyāya
‘Ömrüñi ḳamu ṣarf it sen zühd-ile taḳvāya

2 Tevḥīdini ol Ḥaḳḳuñ çıḳarma derūnuñdan
Ger ṭālib iseñ iy merd ol maṭlab-ı a‘lāya

S/63b

3 Cānuñı fidā eyle iy derviş-i üftāde
İrmek ise maḳṣūduñ ol maḳṣad-ı aḳṣāya

4 Dāmānını bek ṭutġıl gel Şeyḫī Süleymānuñ
Çün Şeyḫī Sinānuñ ol sırrıdur eḥibbāya

5 Yā Rabbi Müdāmīnüñ ‘afv eyle ḳamu cürmin
Raḥmet uma geldi çün sen Ḫāliḳ u Mevlāya

G 32

Velehü eyżen

3 derviş-i : zāhid-i İ

4 Dāmānını bek ṭutġıl : Dāmānını ṭut muḥkem İ

mef‘ūlü / fā‘ilātün / mef‘ūlü / fā‘ilātün

1 Şöyle bilüñ bulunmaz hem-tā baña ḫaṭāda
Zirā geçürmişümdür ‘ömrüm ḳamu hevāda

2 Bilmezlik-ile yā Rab ẕillet eline düşdüm
Ol dest-gīrüm iy Ḥaḳ ḳoma beni fütāde

S/64a

3 ‘Āṣī ḳulam ḳapuñda ‘afv eylegil günāhum
Fikr iderem ḫaṭālar ḳoma beni ḫaṭāda

4 Ḳaṣdum saña irişmek yā Rab baña mu‘īn ol
Fażluñ ḳılup refīḳüm irgür beni murāda

5 Baḥr-i ẕünūba yā Rab ṭalmış-durur Müdāmī
Bendeñ-durur ḫalāṣ it terk itmegil belāda

G 33

Velehü eyżen

mef‘ūlü / mefā‘īlün / mef‘ūlü / mefā‘īlün

1 İnṣāfa gelüp yārān tevbe idelüm tevbe

2 eline : iline İ

Çoġ eylemişüz ‘iṣyān tevbe idelüm tevbe

2 Yād eyleyelüm her dem ḳılduḳlarumuz cürmi

Ḥaḳdan umuban ġufrān tevbe idelüm tevbe

S/64b

3 Ẕikr eyleyüben Ḥaḳḳı dāyim diyelüm Allāh

Şevḳ-ile olup nālān tevbe idelüm tevbe

4 İy Ḥaḳḳa olan ‘āṣī viy nefse olan tābi‘

Göz yaşın’idüp bārān tevbe idelüm tevbe

5 Derd-ile demādem sen gel eyle Müdāmī āh

Di cürmüñ añup her ān tevbe idelüm tevbe

G 34

Velehü eyżen

müstef‘ilātün / müstef‘ilātün

İ/42b

1 Ol şer‘a tābi‘ uyma hevāya

Ṣarf eyle ‘ömrüñ vird ü du‘āya

2 tevbe : - İ
3 tevbe : - İ
4 tevbe idelüm tevbe : - İ
5 ān : gāh S

2 Ġāyet ḥaẕer ḳıl ʻucb u riyādan
Meşġūl oluban ẕikr ü ṣenāya

3 Ḥaḳdan dilerseñ ger cāna raḥmet
Eyle tażarruʻ dilden Ḫüdāya

4 Āl-i Muḥammed iy Mīr Efendi
Himmet gerekdür işbu gedāya

S/65a

5 Ceddüñ Ḥabībüm ḳılsun şefāʻat
Maḥşerde yarın bu mübtelāya

6 Sevdā-yı ʻālem ḳalbe ṭolupdur
Ḥaḳdan dilek ḳıl virsün hebāya

7 Budur naṣīḥat saña Müdāmī
Ol şerʻa tābiʻ uyma hevāya

KI 1

Velehü eyżen

mefāʻīlün / mefāʻīlün / feʻūlün

1 Ḫarāb oldı göñül milki hevādan

‘İmāret eyle yā Allāh u Hādī

2 Zebūnam ġāyet-ile nefs elinde

‘İnāyet eyle yā Allāh u Hādī

3 Dil-i maḥzūnuma esrāruñ-ile

Beşāret eyle yā Allāh u Hādī

4 Rıżāñ olduġı ef‘āle şeb u rūz

Delālet eyle yā Allāh u Hādī

5 Müdāmī ḳuluñı ṭoġrı yola sen

Hidāyet eyle yā Allāh u Hādī

G 35

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Gel iy Ḥaḳ ṭālibi terk it cihānı

Degüldür rūḥuñuñ bu āşiyānı

S/65b

2 Yarāġuñ eylegil dār-ı beḳāya

2 elinde : elinden İ

Bu dehr-i bī-vefāyı bilki fānī

3 Ṣaḳın fevt itme furṣat eyle ṭā‘at

Dime vardur daḫı ‘ömrüm zamānı

İ/43a

4 Ḫüdāya irmek ise ḳaṣduñ iy dil

‘Amel eyle ‘amel eyle nihānī

5 Müdāmī ister-iseñ rūḥ-baḫşı

Ziyāret eylegil Şeyḫī Sinānı

G 36

Velehü eyżen

müstef‘ilātün / müstef‘ilātün

1 Gel iy ḫiredmend terk it cihānı

Dünyā degüldür çün cāvidānī

2 Gel iḫtiyār it ‘uzlet ḳanā‘at

Āḫir nolursın fikr eyle ānı

3 Ġayrısı Ḥaḳḳuñ varur fenāya

El-ḥaḳḳ u bāḳī ve’l-ġayr u fānī

4 Ḳalbüñ ḳılup ṣāf ḳıl cürmüñi yād

Eşküñ revān it ḳılġıl fiġānı

S/66a

5 Yā Rabbi her dem kārum maʿāṣī

İġfir ẕünūbi fī külli ānī

6 Ḥaḳḳuñ ḥabībi olsa şefīʿüm

Rūz-ı ḳıyāmet bulam amānı

7 Fikrüm hevādur fiʿlüm ḫaṭādur

Elḳalb u ḳāsī ve’s-sehvü şānī

8 Nola ṣıdumsa emrin Ḫüdānuñ

Errabb u ʿāfī ve’l-ʿabd u cānī

9 ʿĀṣī Müdāmī dir ki İlāhī

Nevvir fu’ādī ṭahhir lisānī

G 37

Velehü eyżen

müstefʿilātün / müstefʿilātün

1 Bu çarḫ-ı dūnuñ yoḳdur vefāsı

Eksük degüldür līkin cefāsı

2 Ḳıymet ṣorarsañ dünyā-yı dūna

ʻĀḳil ḳatında bir pul behāsı

İ/43b

3 Derd-ile iy dil gel eyle tevḥīd

Çünki murāduñ Ḥaḳḳuñ rıżāsı

4 Ḳıl yā Muḥammed baña şefāʻat

Bu mücrimüñ var bī-ḥadd ḫaṭāsı

5 Himmet gerekdür iy Mīr Efendi

Himmet güñinüñ sensin hümāsı

S/66b

6 Üftādeyem ben ol dest-gīrüm

Bu bendenüñsin çün müḳtedāsı

7 Ḥālüm Müdāmī bilmen nola kim

Pürdür dimāġum dünyā hevāsı

N 1

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Diyār-ı Rūmadur raḥmet biḥārı
Burūsada yatan Seyyid Buḫārī

2 Mübārek ravżasın eyleñ ziyāret
Ḳomaz āyīne-i dilde ġubārı

S/69a - İ/45a

MUH 2

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Behişt-i ‘adnüñ iy serv-i bülendi
Hidāyet gülşeninüñ naḫl-bendi
Sürelden mehrveş Rūma semendi
Ḫalāyıḳ ḫāb-ı ġafletden uyandı
Eyā āl-i Muḥammed Mīr Efendi

2 Sa‘ādet kānı yenbū‘-i kerāmāt
Ma‘ārif maḫzeni şāh-ı vilāyāt
Fażīlet ma‘dini ‘ayn-ı sa‘ādāt
Kemāl ü fażluña yoḳ ḥadd ü ġāyāt

Eyā āl-i Muḥammed Mīr Efendi

3 Saña Ḥaḳ şol ḳadar faẕl itmiş i‘ṭā
‘Uḳūl olur taṣavvurdan ḥayāra
İ/45b Senüñle faḫr ider milk-i Buḫārā
Degül ancaḳ Buḫārā bilki dünyā
S/69b Eyā āl-i Muḥammed Mīr Efendi

4 Şerī‘at şehrinüñ sulṭānı sensin
Ṭarīḳat ehlinüñ burhānı sensin
Ḥaḳīḳat baḥrinüñ ‘ummānı sensin
Seḥāb-ı raḥmetüñ bārānı sensin
Eyā āl-i Muḥammed Mīr Efendi

5 Semā-yı himmete şems-i ḍuḥāsın
Ḫüdādan ‘āleme nūr-ı Hudāsın
Mürüvvet ma‘dini kān-ı ‘aṭāsın
Ṣafā ser-çeşmesi baḥr-i ḥayāsın
Eyā āl-i Muḥammed Mīr Efendi

6 Ma‘āṣīdür işüm ehl-i hevāyem
Günahkāram beġāyet ḫod-nümāyam
Cenāb-ı pāküñe līkin gedāyam
Muḥibb-i ḫāne-dān-ı Muṣṭafāyam

Eyā āl-i Muḥammed Mī̇r Efendi

7 Ḥayātuñda olupdur niçe dil şād

Taṣarrufla idüñ zī̇rā ki mu‘tād

S/70a Muṭahhar rūḥuñ ider yine irşād

Kemī̇ne müstemiddem eyle imdād

Eyā āl-i Muḥammed Mī̇r Efendi

8 Egerçi bir ġarī̇b-i derdmendem

‘Uluvv-i himmet içre ser-bülendem

Ki her dem micmer-i şevḳa sipendem

Cenāb-ı ‘izzetüñden müstemendem

Eyā āl-i Muḥammed Mī̇r Efendi

İ/46a

9 Ḫüdā cümlemüzi maġfūr ḳılsun

Refī̇ḳin mü’minī̇nüñ ḥūr ḳılsun

Mübārek ravżañı pür-nūr ḳılsun

Eḥibbāñı ḳamu mesrūr ḳılsun

Eyā āl-i Muḥammed Mī̇r Efendi

10 Müdāmī̇ eyledi cürm ü cināyet

Diler himmet ki iy faḫr-i siyādet

İrüp Ḥaḳdan aña ‘avn ü ‘ināyet

Ḳıla maḥşer güni ceddüñ şefā‘at

Eyā āl-i Muḥammed Mīr Efendi

S/70b

MUH 3

Velehü eyżen

mef‘ūlü / fā‘ilātün / mef‘ūlü / fā‘ilātün

1 İy cümle evliyānuñ şāhı vü ercümendi
Bāġ-ı behişt-i ‘adnüñ gülzārı naḫl-bendi
Seccāde-i kerāmet çünkim saña döşendi
Ṣāḥib-vilāyet olan senden ḳamu utandı
İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi

2 Fażl u kemāl-i Mevlā şu deñlü ḳılmış i‘ṭā
Biñde birini anuñ mümkin degüldür iḥṣā
Lāyıḳ tefaḫḫur itse ger milket-i Buḫārā
Zīrā getürmemişdür dünyāya saña hem-tā
İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi

S/71a

3 İy milk-i Rūma raḥmet dil derdine devāsın
Şevḳ ehline ser-ā-ser ser-çeşme-i ṣafāsın
Evc-i hidāyet içre pervāz ider hümāsın
Maḥşer güninde yarın metbū‘-ı aṣfiyāsın
İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi

4 Sulṭānı enbiyānuñ idüp saña işāret
Rūma ḳılup teveccüh eyle didi iḳāmet
Şer‘-i şerīfüme hem ḳıl ümmetüm delālet
Çoḳ çoḳ şükür Ḫüdāya ḳılduḳ saña iṭā‘at
İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi

İ/46b

5 Sensin benüm ḥabībüm sulṭānı evliyānuñ
S/71b Maḥbūbısın resūlüñ maḳbūlisin Ḫüdānuñ
Menzil degül saña ‘arş a‘lā daḫı mekānuñ
Kimse ta‘aḳḳul itmez ḳadr-i ‘uluvv-i şānuñ
İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi

6 Ḫallāḳ-ı ‘ālem itdi sen şāha luṭf-i bī-ḥadd
Zīrā bugün ḳılupdur ḫalḳ-ı cihāna maḳṣad
Yarın ‘uṣata ider me’vā vü kehf ü mesned
Rūz-ı cezā olıcaḳ ḳılma meded bizi red
İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi

7 İy menzili mu‘allā viy kendüsi muṭahhar
İy meşrebi muṣaffā viy merḳadi münevver
S/72a Sencileyin dür-i pāk kāmil vücūd-ı server

4 İ’de son mısra atlanmış.

Bu dehre gelmemişdür gelmek degül müyesser

İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi

8 ‘Uḳbāya çün yöneldüñ dehr eyledi te’essüf

Dünyāda yine şimdi rūḥuñ ider te’essüf

İrşād içün mürīde çekmez-dürür tekellüf

İnkār iden bu ḥāle yarın ider telehhüf

İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi

9 Her mü’mine irişüp iḥsānı Kirdgāruñ

Raḥmet biḥārına ġarḳ olsun cemī‘-i cāruñ

Bārān-ı feyż-i Ḥaḳla ṭolsun şehā mezāruñ

S/72b Luṭf-ı laṭīfini hem ḳılsun refīḳ [ü] yāruñ

İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi

İ/47a - S/73b

G 38

Velehü eyżen

---

8 İ’de sıralama ‘Uḳbāya çün yöneldüñ dehr eyledi te’essüf
İrşād içün mürīde çekmez-dürür tekellüf
İnkār iden bu ḥāle yarın ider telehhüf
Dünyāda yine şimdi rūḥuñ ider te’essüf
İy faḫr-i āl-i Aḥmed Sulṭān Emīr Efendi
şeklinde düzenlenmiş.

9 Manzumenin bundan sonraki 10. ve son bendi Arapçadır.

mef‘ūlü / fā‘ilātün / mef‘ūlü / fā‘ilātün

1 Bī-ḥad-dürür günāhum yā Rab yüzüm ḳaradur
Ger āb-ı raḥmetüñle yunsa nola revādur

İ/47b

2 Envār-ı ma‘rifetle ḳıl ḳalbümi münevver
Bī-ma‘rifet gedāyam dāyim işüm ḫaṭādur

S/74a

3 Ādāb-ı Muṣṭafāyı hīç ḳılmadum ri‘āyet
‘Ömr āḫire irişdi ḳalbüm ṭolu hevādur

4 Dir ẓāhirüm görenler bu mutteḳī velīdür
Kārum velī ma‘āṣī fi‘lüm ḳamu riyādur

5 İtdüklerüñ günāhı yād eyleyüp Müdāmī
Ṣıdḳ-ile tevbe ḳılmaḳ derd-i dile devādur

G 39

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Ferāġat eylemişdür dil hevādan
Kesilmişdür ‘alāḳam māsivādan

2 Ferāġat gūşesinde gice gündüz

Ḥużūrum var emīnem her belādan

3 Siperdür sīnemüz tīr-i ḳażāya

Ne kim geldiyse ḫoş geldi Ḫüdādan

4 Sefer vardur tedārük eyle zāduñ

Ḳarār itmez göçersin sen buradan

S/74b

5 Olursañ ḫāk-i pāyı ehl-i fażluñ

Müdāmī menzilüñ a‘lā semādan

G 40

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

1 Rıżā-yı Ḥaḳḳa mūṣıl yol ḥaḳīḳat

Şerī‘atdür şerī‘atdür şerī‘at

2 Muḥammed şer‘i üzre ṯābit olsun

Hevāyī göñliñe eyle naṣīḥat

3 Hevāya uyma żāyi‘ ḳılma ‘ömrüñ

Ma‘ārif ḥāṣıl it kesb it faż̄ilet

4 Ḫüdāya ḳıl tevekkül kim irişür

Ezelde her ne kim oldıysa ḳısmet

5 Mükerrem olmaḳ isterseñ Müdāmī

Ẕelīl ol ehl-i fażla eyle ḫiẕmet

G 41

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

İ/48a

1 İctināb it her hevādan irtikāb itme vebāl

İstimā‘ itme mesāvī diñleme hīç ḳīl ü ḳāl

2 Her dü ‘ālemde ḥużūr ise murāduñ iy refīḳ

S/75a Tābi‘ olma nefse ḳılma ḫalḳ-ile ceng ü cidāl

3 Ger dilerseñ āsmān-ı rıf‘at ola menzilüñ

‘Ucbı terk it iḫtiyār it dāyimā ṣaff-ı ni‘āl

3 terk : - İ

4 Rāh-ı Ḥaḳda ẕerre-i nāçīz olan ṣāḥib-ḫired
Olur āḫir fażl-ı Ḥaḳla şems-i eflāk-i kemāl

5 İy bürāẕer virme dil dünyāya ‘aḳluñ var-ise
Bir kefendür çün naṣībüñ ḳurı ġavġā cāh ü māl

6 Gāh olur girdāb-ı ġaflet içre bī-hūş oluram
Vaḳt olur dīvāne göñlüm cūş ider deryā miṣāl

7 Mīr Sulṭāna Müdāmī cān u dilden bende ol
Ṣıdḳ-ile eyle ziyāret merḳadin her māh ü sāl

S/75b

G 42

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Rūz-ı maḥşer nola ḥālüm bilmen iy bār-i Ḫüdā
Geçdi ‘ömrüm ġaflet içre ḳılmadum ṭā‘at saña

2 Muṣṭafā ādābını yā Rab ri‘āyet ḳılmadum
Nefs-i şūma tābi‘ oldum irtikāb itdüm ḫaṭā

3 Geldi ‘ömrüm geçdi gitdi kārum oldı dāyimā

Kibr ü ‘ucb u şūr u şer envā‘-i fısḳ-ile riyā

4 Geçmedi dīvāne göñlüm ḳılmadan ṭūl-i emel

‘Ömrüm irdi āḫire ḳalbüm yine ṭolı hevā

5 Ẕāt-ı pāküñ ‘izzetīçün yā İlāhe’l-‘ālemīn

Cürmini ‘afv it Müdāmī ḳulıñuñ rūz-ı cezā

G 43

S/76a Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Ger dilerseñ kim müyesser ola saña feṭḥ-i bāb

Rāh-ı şer‘a sālik ol eyle hevādan ictināb

2 Āḫiret milkini ma‘mūr itmege dāyim düriş

Niçe bir ma‘mūr idersin işbu dār olur ḫarāb

3 Ġarra olma cāha faḫr itme bürāẕer māl-ile

Fānidür bāḳī degüldür fi’l-meṣel dünyā serāb

İ/48b

4 Fikr it ol eyyāmı kim dūzaḫ diye hel min mezīd

3 Kibr ü ‘ucb u şūr u : Kibr ‘ucb-ile ve şūr İ

Nolısar ḥālüñ muʿazzeb mi olursın ya müsāb

5 İşledüm dāyim ḫaṭā itdüm Müdāmī maʿṣiyet

Ḳılmadum ḫāliṣ ʿamel itdüm menāhī irtikāb

S/76b

G 44

Velehü eyżen

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1 Ṭālib-i dünyā-y-ile yoḳdur bizüm bāzārımuz

Terk-i dünyā itmişüz yoḳ dirhem ü dīnārımuz

2 Ehl-i inkār-ile ṣoḥbet ḳılmazuz[2] baḥs itmezüz

Ehl-i ḥālüz kimseye keşf itmezüz esrārımuz

3 Ġaybet ü zemm ü mesāvīden ḥazerdür şānumuz

Gice gündüz Ḫāliḳuñ tevḥīdidür güftārımuz

4 Ṭopṭoludur nūr-ı eşvāḳ-ile dāyim sīnemüz

Faḫr-i ʿālem āline oldı muḥabbet kārumuz

5 Saliküz şerʿ-i muṭahhardur Müdāmī rāhımuz

2 ḳılmazuz : itmezüz İ

Mīr Sulṭān ḥażretidür şeyḫimüz muḫtārımuz

MUH 4

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

S/77a

1 İlāhī ḳādir ü vehhāb u raḥmān
Mucīb ü mu‘ṭi vü ḥannān u mennān
Kerīm ü ġāfir ü feyyāż ü deyyān
İre çünkim ecel teslīm idem cān
Müyesser ḳıl o dem īmān ü Ḳur’ān

2 İlāhī geçdi ‘ömrüm her hevāda
Tedārük itmedüm zād ü zevāda
Ümīdüm bu irem yā Rab murāda
İre çünkim ecel teslīm idem cān
Müyesser ḳıl o dem īmān ü Ḳur’ān

3 İlāhī işlerüm gerçi ḫaṭādur
Fesād ü kibr ü ‘ucb-ile riyādur
Velī senden recā dāyim ‘aṭādur

İre çünki ecel teslīm idem cān

Müyesser ḳıl o dem īmān ü Ḳur’ān

İ/49a

4 İlāhī ḳılmadum her giz ‘ibādet

Siyeh-rūyam günahkāram beġāyet

‘İnāyet eyle yā Rabbi ‘ināyet

İre çünki ecel teslīm idem cān

S/77b Müyesser ḳıl o dem īmān ü Ḳur’ān

5 İlāhī dāyimā budur maḳālüm

Saña ma‘lūmdur yā Rabbi ḥālüm

Ṣuçum bağışla ‘afv it her günāhum

İre çünki ecel teslīm idem cān

Müyesser ḳıl o dem īmān ü Ḳur’ān

6 İlāhī ẕāt-ı pāküñ ‘izzetīçün

İlāhī enbiyāñuñ ḥürmetīçün

İlāhī evliyāñuñ rütbetīçün

İre çünki ecel teslīm idem cān

Müyesser ḳıl o dem īmān ü Ḳur’ān

7 İlāhī ḫāliḳ ü Rabbü’l-’enāmi

Müdāmī ḳulıñuñ budur kelāmı

3 çünki : çünkim İ / İ’de son mısra atlanmış.
4 çünki : çünkim İ
5 çünki : çünkim İ

Ḳatuñda gerçi kim çoḳdur merāmı

İre çünki ecel teslīm idem cān

Müyesser ḳıl o dem īmān ü Ḳur’ān

G 45

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

S/78a

1 Dilim ġāyetde māyildür hevāya

‘İbādet eylemez her giz Ḫüdāya

2 Göñül āyīnesi pür-jeng olupdur

Mübeddel eyle yā Rabbi ṣafāya

3 Hezārān sāl olursa ‘ömrüñ iy yār

Göçersin ‘āḳıbet dār-ı beḳāya

4 Niçe bir cem‘ idersin malı iy merd

Ṣararlar bir kefen yoḫsul u baya

İ/49b

5 Müdāmī nefsimüz mu‘tād olupdur

Fesād ü kibr ü ‘ucb-ile riyāya

4 yoḫsul u : yoḫsula İ

MUH 5

Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Geldüm iḥsānuñ recā idüp ḳapuña ben faḳīr
Nefs-i ẓālim baña çoġ iş itdi iy şāh-ı dilīr
Yolum urdı varum aldı ‘āḳıbet ḳıldı esīr
Pāy-mālem rāh-ı ġafletde meded ol dest-gīr
İy şerī‘at şehrine sulṭān olan Sulṭān Emīr

S/78b

2 Bir ẕelīlem bī-kes ü ḫor u ḥaḳīr ü derdmend
Ṣıdḳ-ile dāmānuñı ṭutdum senüñ iy ercümend
Bende-i efgendeñem himmet ḳıl iy şānı bülend
Ḫalḳ-ı ‘ālem āstān-ı ‘izzetüñden müstemend
İy ṭarīḳat ehline bürhān olan Sulṭān Emīr

3 İstinād itdüm ḳapuña cān u dilden ben ġarīb
Eksügüm ḳatuñda çoḳ ma‘ẕūr ṭutġıl iy ḥabīb
Key faḳīrem isterem vaṣluñ niṣābından naṣīb
İy aṣīl ü iy şerīf ü iy ḥasīb ü iy nesīb
İy ḥaḳīḳat baḥrine ‘ummān olan Sulṭān Emīr

4 Vāṣıl olur maṭlabına saña iden intisāb

S/79a Bildügüm budur benüm vallāhü a‘lem bi’ṣ-ṣevāb

Çoḳ günāh itdüm şefī‘ olsun baña rūz-ı ḥisāb

Ḳıl tażarru‘ ceddüñe luṭf eyle iy ‘ālī cenāb

İy ma‘ārif cevherine kān olan Sulṭān Emīr

5 Nāmuñı yād itdügümce def‘ olur dilden melāl

Midḥatüñ ḳaṣd eylesem meşḥūn olur şevḳ-ile bāl

Eşk-i çeşm u sūz-u sīnem ḳılduġum da‘vāya dāl

İy vilāyet āsmānı şemsi iy baḥr-i nevāl

İy derūnum derdine dermān olan Sulṭān Emīr

6 Ẕāt-ı pāküñle ider milk-i Buḫārā iftiḫār

Belki iy şeh cümle dünyā tā ilā yevmi’l-ḳarār

S/79b - İ/50a Ḫalḳ-ı Rūma daḫı raḥmet itmekiçün Kirdgār

Ravżañı Rūm içre ḳılmışdur senüñ iy baḫtyār

İy meşāyiḫ zümresine ḫān olan Sulṭān Emīr

7 Mü’minīnüñ Ḥaḳ refīḳin ḥūr-ı zehrā eylesün

Mesken ü me’vāların fażl-ile ṭūbā eylesün

Hem münevver merḳadüñ firdevs-i a‘lā eylesün

Menzilin cīrānıñuñ cennāt-ı ‘ulyā eylesün

İy seḥāb-ı himmete bārān olan Sulṭān Emīr

---

5 çeşm u : çeşmüm İ

8 Rūz u şeb ḳavlüm budur kim ṭurduġınca bu niẓām

Rūḥ-ı pākine Muḥammed Muṣṭafānuñ ber-devām

Daḫı āl ü ṣaḥbine biñ biñ ṣalāt-ile selām

S/80a Ceddiñe ‘arż it Müdāmīnüñ maḳālin iy hümām

İy mürüvvet ehline cānān olan Sulṭān Emīr

G 46

Velehü eyżen

müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün

1 Bilmen nidem tażyī‘-i evḳāt eyledüm ṣubḥ u mesā

Hīç ḳılmadum ḫāliṣ ‘amel ‘ömrümde iy bār-i Ḫüdā

2 Nefsüm hevāsına uyup itdüm menāhī irtikāb

‘Āṣī ḳulam geldüm ḳapuña raḥmetüñ idüp recā

3 Dergāhuña gelse ḳuluñ ḥāşā ki maḥrūm idesin

Yā ḳāżiye’l-ḥācātı yā ġaffāre envā‘i’l-ḫaṭā

4 Ẕātuñ ṣıfātuñ ‘izzetīçün yā İlāhe’l-‘ālemīn

Çoḳdur günāhum cümlesin bağışlaġıl rūz-ı cezā

S/80b

5 Baḳmañ müsülmanlar benüm ẓāhirdeki aḥvālüme
İḫfā ḳıluram cürmümi ṭopṭoludur ḳalbüm hevā

6 Şol deñlü itdüm rūz u şeb sehv ü ḫaṭā vü ma‘ṣiyet
Sehv ü ḫaṭāda gelmedi miṣlüm cihāna ġālibā

7 Dünyāda ṭā‘at ḳılmadum ‘uḳbāda ḥālüm nola āh
Kibr-ile ‘ucb oldı Müdāmī ṣan‘atum pīşem riyā

KA 3

Velehü eyżen

mefā‘īlün / mefā‘īlün / fe‘ūlün

İ/50b

1 Ṣalāḥ u zühd ü taḳvāyı idin kār
İşüñ tā olmaya maḥşerde düşvār

2 Derūn-ı ḳalb-ile tevḥīd ḳıl kim
Ḳomaz mir’āt-ı dilde hīç jengār

3 Naẓar ḳılma cihān ārāyişine
Alur göñlüñ ṣaḳın ḥīleyle ‘ayyār

4 Ma‘ānī baḥrine ġavvāṣ olıgör

Bu ṣūret ‘āleminde ḳalma zinhār

S/81a

5 Düriş dāyim ki ḥāṣıl ola ḳurbet
Ḳalursañ ger bu fürḳatde zihī ‘ār

6 Vücūduñ cevherini ḳılma żāyi‘
Gözüñ aç ġāfil olma ol ḫaberdār

7 Yarāġuñ eyle furṣat eldeyiken
Sefer vardur göçersin çār u nāçār

8 Geçürme ġaflet-ile ‘ömrüñ iy merd
Ḥaẕer ḳıl ‘āḳıbetden kim neler var

9 İçüñ ṭolu hevā-yı nefs-i meyşūm
Ma‘āṣī birle kāruñ dāyim evzār

10 Günahkāra daḫı iḥsānı vāṣıl
Ḫüdānuñ ‘āleme elṭāfı hemvār

11 Nola itdüñse çoḳ çoḳ cürm ü ‘iṣyān
Nedāmet eyle ‘afv idici ġaffār

7 çār u nāçār : āḫir-i kār İ

12 Ümīẕüñ kesme Ḥaḳḳuñ raḥmetinden

Yüz urup ‘arż-ı ḥācāt eyle her-bār

13 İlāhī baḳma yüzüm ḳarasına

Sen it īmān ü Ḳur’ānı baña yār

14 Eger fażluñ refīḳüm olmaz-ise

Ola rūz-ı cezā yā Rab yirüm nār

15 Saña lāyıḳ olan her demde ġufrān

Ḳula dāyim günāh itmek-dürür kār

S/81b

16 İlāhī ẕāt-ı pāküñ ‘izzetīçün

Gülistān it ṭuraġum eyleme ḫār

17 Muḥammed Muṣṭafānuñ ḥürmetīçün

Ḫüdāyā ḳahruña ḳılma sezā-var

İ/51a

18 Cemī‘-i enbiyāñuñ rütbetīçün

Ki ḳullaruñ içinde bunlar aḫyār

19 Cemī‘-i ehl-i īmān-ile yā Rab

‘İnāyet it müyesser eyle dīẕār

---

19 it : ḳıl İ

20 Müdāmī ḳulıñuñ luṭfuñdan iy Ḥaḳ

Dil-i mecrūḥına sen eyle tīmār

21 Kim āmin dir-ise işbu du‘āya

Anuñ maḥşerde ḥālin ḳılma düşvār

N 2

Velehü eyżen

müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün

1 Kārum ḫaṭādur yā Ġıyāṯe’l-müstaġīṯin el-ġıyāṯ

Pīşem riyādur yā Ġıyāṯe’l-müstaġīṯin el-ġıyāṯ

2 Gerçi aġardı mūy-ı ser göñlüm ḳarası gitmedi

Fikrüm hevādur yā Ġıyāṯe’l-müstaġīṯin el-ġıyāṯ

MUH 6

S/82a Velehü eyżen

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1 Vāli-yi ehl-i vilāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

Mālik-i milk-i kerāmet ḥażret-i Sulṭān Emīr

Bülbül-i bāġ-ı belāġat ḥażret-i Sulṭān Emīr

Kevkeb-i burc-ı sa‘ādet ḥażret-i Sulṭān Emīr

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

2 Maḫzen-i mecd ü mehābet nūr-ı çeşm-i Muṣṭafā

Ma‘din-i luṭf u mürüvvet āb-ı rūy-ı aṣfiyā

Gevher-i deryā-yı ṣabr u ‘iṣmet u ṣıdḳ u ṣafā

Gülşen-i ādāb-ı ‘izz ü ḥürmet ü ḥilm ü ḥayā

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

S/82b

3 Menba‘-ı envā‘-i faźl u muḳtedā-yı etḳıyā

Ḳuṭb-ı ‘ālem āsmān-ı himmete şems-i ḍuḥā

Şeyḫ-i ekber pīşvā-yı āl-i faḫr-i enbiyā

Rāh-ı Ḥaḳda rehber ü sulṭān-ı cünd-i evliyā

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

4 ‘Ayn-ı ‘izzet dāl-i devlet rehnümā-yı sālikān

Şehryār-ı şehr-i ḥikmet tācdār-ı vāṣılān

Zeyn-i ümmet tāc-ı millet nūr-baḫş-ı mürşidān

Sırr-ı Aḥmed baḥr-i raḥmet dil-nüvāz-ı bī-kesān

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

4 İ’de bu bent atlanmış.

İ/51b

5 Faḳr ile faḫr eyleyen sulṭān-ı kevneyne ḥabīb

S/83a Müstefīże feyż iden ‘ilm-i ledünnīden naṣīb

Ehl-i dil bīmārına tīmārı ḫoş ḥāẕıḳ ṭabīb

Mesned-i aṣḥāb-ı faḳr u melca’-i küll-i ġarīb

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

6 Müstemidd olan mürīde dāyimā imdād ider

Bend-i ġamla bend olınmış bendeyi āzād ider

Nāḳışı kāmil ḳılur ṭālibleri irşād ider

Bir naẓarda niçe yüz biñ bī-hüner üstād ider

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

7 Merḳadin ider melā’ik zümresi her gün ṭavāf

Baḳ başīret çeşmi birle gel beru iy göñli ṣāf

S/83b Ḫirmen-i cūdine nisbet dāne-i cev kūh-ı Ḳāf

Server-i ecvād ü kān-ı mekrumetdür bī-ḫilāf

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

8 Şu‘lesidür māh u encüm ravżası şebtābınuñ

Ḳaṭresidür baḥr-i ‘ummān himmeti seylābınuñ

Sīne meşḥūn ider eşvāḳi-y-ile aḥbābınuñ

Pertevidür neyyir-i a‘ẓam cenābı tābınuñ

---

6 ider : - İ

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

9 Medḥini imlāya iḳdām itse seḥbān-ı ‘Arab

Dirse elken aña Selmān-ı ‘Acem olmaz ‘aceb

Şerḥ olunmaz na‘ti biñ yıl çekse vāṣıflar ta‘ab

S/84a Şānı a‘lā ẕī-şeref ḳadri celī ‘ālī neseb

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

10 Rūz u şeb dir ki Müdāmī ṭurṭuġınca bu niẓām

Rūḥ-ı pākine Muḥammed Muṣṭafānuñ ber-devām

Daḫı āl ü ṣaḥbine biñ biñ ṣalāt-ile selām

Budur ümmīdüm şefī‘ ola baña yevme’l-ḳıyām

Mehbeṭ-i nūr-ı hidāyet ḥażret-i Sulṭān Emīr

İ/54a - S/87b

Ketebehu el faḳīr Cevrī ġafarallāhu ẕünūbehu

10 İ’de son mısra atlanmış.

EKLER

A. Transkripsiyonlu Metinde Geçen Özel Adlar İndeksi

A	
Acem	Muh 6/9.
Alaşehir	Mesnevi 294, 419, Ka 1/31.
Ali	Mesnevi 167.
Antakya	Mektup.
Arap	Mesnevi 278, 525, Muh 6/9.
Aydın	Mesnevi 389.
B	
Bişr-i Hafi	Ka 2/53.
Buhara	Mesnevi 443, 565, Mektup, Ka 2/30-31, Muh 2/3, Muh 3/2, Muh 5/6.
Buhari	Mesnevi 220 sonrası.
Bursa / Burusa	Mesnevi 248, 599, 600, 602, 624, 700, Ka 1/22, G 20/6, Ka 2/30, Na 1/1.
C	
Cibril / Cebrail	Mektup, Müs 1/5.
Ç	
Çin	Mesnevi 443, Ka 2/32.
D	
Deşt	Mesnevi 277.
E	
Ebu Bekir	Mesnevi 152, 287.
Emir Ali	Mesnevi 264.
Enes Bin Malik	Mesnevi 220 sonrası, Mesnevi 232.

F
Fireng Mesnevi 673, 683.

H
Hasan Mesnevi 173.
Hita Ka 2/32.
Horasan Mesnevi 443, Ka 2/31.
Hüseyin Mesnevi 173.

İ
İbn Mes‘ud Mesnevi 220 sonrası, Mesnevi 222.
İbn-i Timur Mesnevi 655, 702, 709, 712.

K
Kefe Mesnevi 246.
Keyvan Ka 2/6.
Kıpçak Mesnevi 277.
Kırım Mesnevi 277.
Kuh-ı Lübnan Ka 2/42.
Kuh-ı Kaf Muh 6/7.

M
Maçin Mesnevi 443, Ka 2/32.
Medine Mesnevi 515, 517, 527, 598.
Molla Fenârî Mektup.
Müslim Mesnevi 220 sonrası.

O
Osman Mesnevi 162.

Ö
Ömer Mesnevi 157.

R
Rum Mesnevi 278, 581, 582, 586, Mektup, Ka 2/29, Na 1/1, Muh 2/1, Muh 3/3-4, Muh 5/6.

S

Selman Ka 2/5, Muh 6/9.

Semerkand Mesnevi 443, Ka 2/31.

Sifahan Mesnevi 443, Ka 2/32.

Süleyman Mesnevi 399.

Ş

Şeyh Ahmed Efendi Mesnevi 313, 332, Ka 2/44.

Şeyh Sinan Mesnevi 306, 333, 337, G 5/6, G 6/3, G 18/4, Ka 1/31, G 23/6, Ka 2/45, G 28/6, G 31/4, G 35/5.

Şeyh Süleyman Mesnevi 331, 347, 355, 357, 372, 380, 420. G 5/6, G 6/2, G 7/4, G 13/5, G 14/2, G 18/1-2-3-4-5, Ka 1/33, G 19/2-5, G 22/5, G 23/1-6, Ka 2/35-38, G 31/4.

Şeytan Mesnevi 3, 747, 760, 762.

Ü

Üstad Mesnevi 286, 340, 341, 354, dua numunesi.

V

Vezir Mesnevi 676.

B. Metnin Aslı

T
5520

دیوان درویشی مدامی
در وصف امیر سلطان
با خط جوری

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
5520
KİTAP SARAYI

بسم الله الرحمن الرحیم

دی سوز فتحنده بسم الله سرکاه — دکلسن چونکه لال الحمدلله
دیدرسک کم ایشک اولمایه بتر — ایده کور ذکر بسم اللهی سبر
چو بسم الله ایله بشلانه سرّی — اوریلور قلب شیطانه اودمی
ضلالت کورمیه اول سالک راه — کم ایده ذکر بسم اللهی همراه
نه ایشک کم اولا حمد ابتدا سی — اولا خیر ایدانک انتهاسی
مدامی عاجز و بیچاره کمتر — الهی بشلادی حمد کله دفتر
قبول ایله خدایا ایتمه مردود — که حمد کله اولوبدر ایله محمود

در مناجات حق جل و علا تقدسن تعالی عز جلاله و عظم شانه و لا آله غیره

خدایا سن فیلورسن جمله دوار — سنک فائده سان جمله دسوار
ایدرسن ذره خورشید عالم — فیلورسن نطفه ناچیزی آدم
کیمن خادم کیمن محذوم ایدرسن — کیمن موجود ایکن معدوم ایدرسن
کیمنک منزلی کلزار اولبدر — کیمنک مسکنی پرخار اولبدر
کمی صحرای صحتده فرحناک — کمی لخته درغبته غمناک
ویرسن کیمنه غرور یاست — کیمنه ذلت فقر و فلاکت

ایدرسن کیمینک تختی عاج — کیمه سردمه زرین خلعت و تاج
فیلورسن کیمن بر پوله محتاج — کیمه اول قاپو قاپو یالین و آج
بری دایم حضور اچره فرحناک — برینک بغری خون و چشمی نمناک
دیدرسک بنده سلطان ایدرسن — دیدرسک شاهی سن دربان ایدرسن
دیدرسک خنده کریان ایدرسن — دیدرسک کریه خندان ایدرسن
ویرسن کیمینه علم و حکمت — رضا که بولور اول آنکله وصلت
کمی اولور جهانک ذوفنونی — بو حالیله نه نفسک زبونی
کیمینک ماغی پرهوادر — کیمینک کاری تسبیح و دعادر
کیچه کوندز کمی نیایه طالب — رضا ک ایستر کمی عقبایه راغب
کمینک قلبی اولش طوپ طولو شوق — کمی عالمن بلمز هیچ ندر ذوق
کیمنه کشف ایدرسن نیچه اسرار — کمی اولمز بو حالدن خبردار
سؤال اولوب دیلمز بیکی حکمت — ندر اکا سبب یا بو که علت
که سن عالم و علام و خالق — ایدرسن آنی کم اول اولا لایق
که سن قادر و فعال مختار — کریم و راحم و ستار و غفار
قیلورسن عاصینک عیبینی مستور — ایدرسن مجرمک جرمنی مغفور
کیمه کم ایرشه سندن عنایت — دوکون اچره اولور اهل سعادت
که سن وهاب و فیاض و معبود — مجیب و معطی و حنان و مقصود

قمو ناجی سکا ایدر مناجات — فکده حاصل اولور جمله حاجات
ایدیتور سر بری برسنه مقصود — اولور واصل اکا ای حق معبود
ملائک زمره سی وجن و انسان — کورر لر حضرتکدن دایم احسان
بولر دون غیری ذاتی جمله موجود — کورر لر لطفکی ما فایض الجود
سویدا در فتکده سر خفیات — سکا حاجت دکل در عرض حاجات
بیلورسن حالمی یا عالم الغیب — عطا کی اومرم یا باعث التیب
کیجه کوندز ایشم جرم و خطادر — فساد و کبر و عجبیله ریادر
دکل بابل کوکل الا هوایه • — وبر راعالمی هردم بهایه
الهی قلب ایدرسن قلوبی — الهی کشف ایدرسن کروبی
ایدون ایچنی وطاشنی پاک — بولی نصافه یارب سن دیرادرک
طریقت رامنه سن سالک ایله — حقیقت ملکنه سن مالک ایله
یولوم ازدم هدایت ایله الله — ربون اولدم عنایت ایله الله
مقرم ذنبمه عفوایت ذنوبم — دخی سزایله یارب عیوبم •
ضعیفم یاقوی ویرباکه قوت — بغایت عاجزم ویرباکه قدرت
ذلیلم ذلتم ایله ازاله — کریم وهادی سن ویرنه زدایت
دلم جهلیله مرده ایله احیا — فنی نادانم ای حق ایله دانا
درونم ایله عرفانکله پرنور — سریرسینمی ستر کله مسرور

سریع ایله زبانم ویر فصاحت — که وصفوکه اولابنده لیاقت
خطادن صقله دیلم ایله احسان — دخی قل قلبمه فضلکله نگهبان
ایدوبن قولمی شریعه مطابق — قموفعلم رضاکه قلمو موافق
خلاص ایت نفسمی عجب و ریادن — علاقم کسن جمیع ماسوادن
دلم در دکله دایم دردمندایت — دخی دیدار یکله بهرمندایت
بوقلب ناتوانم ایله پرشوق — لدنی علمنی اندراکا ذوق
بکلی اشبو دنیادن چکوب دست — اولام عشقکله خوش دیوانه مست
مقدس اسمکه ایله دلده ذکرم — معلی وصفوکی سر دمده فکرم
سراسرایت وجودم ملکنی خاک — ولی قل وحه منزل عرش و افلاک
دعامی یا الهی مستجاب ایت — خطاب پر قصورم مستطاب ایت
بنم فالومی تبدیل ایله حاله — قموفضلکی ابرکور کماله •
کریم وهادی و فیاض و توآب — کسن قادر و فتاح وهاب
امید رحمتک ای رب غفار — ندامی بنده غایتده کنهکار
رفیق ایله بکا صوک دمده ایمان — محمد حرمتی یا حی و رحمان
نبیلر غرنی عفوایت الهی • — ندکلو واریه انک کنایه
غدا بکدن بولا تاکم نجایت — خلاص ایچون اکا دیر کل برایت
میسر قل زسولکدن شفاعت — شود مکه قوله یارب قیامت

وحی لطفکنه ای بار تعالی — مقامن ایلیکل فردوس اعلا
بو دبرم سکا ایدوب تضرع — دل وجاندن قلوب یارب توقع
الهی ذات پاکک غرتچون — وحی جمله صفانک حرمتچون
جمیع انبیاکک عصمتچون — حبیبک مصطفانک صفوتچون
ندکلو وارایسه مومن کنهکار — ایدوب رحمت میت ایله دیدار
بو مسکینک دعاسینی رد ایتمه — دل مجروحنه دایم دوا قیل
کرسن غفار و راحم سن بلا ریب — کریم رب هادی فایض السیب

در صفات حق جل وعلا وتبارک وتعالی تقدس عن الامثال
ذاته وتنزه عن مشابهة الامثال صفاته ودل علی وحدانیته
آیاته وشهدت بربوبیته مصنوعاته بکلیاته وجزئیاته

الهی واحد وفرد واحد سن — رحیم وباقی وحی وصمد سن
سمیع وخالق وخلاق عالم — بصیر وناصر ورزاق عالم
قوی وحاکم وسبوح وحنان — رؤف وعادل وقدوس ومنان
غنی ومالک وهاب ومانع — مجیب ومعطی وتواب ونافع
حمید وحافظ وجبار وقهار — قدیر وهادی وفتاح وقادر
عفو وغافر وعلام وعالم — کریم وماجد وستار وراحم
الهی انت غفار ورحمان — رجائی منک احسان وغفران

قدیم واول وآخر سن ای حق — عفو وباطن وظاهر سن ای حق
دکلر سن آب وباد وآتش وخاک — معلی ذاتکی عقل ایتمز ادراک
جمالک واصفی دیر ماعرفناک — جلالک عاکفی دیر ماعبدناک
عرض جوهر دنمز بوجهتدن — که ذاتکدر منزه شش جهتدن
قدیم ولم یزل سن چون قیدن — مقدسدر وجودک پس عددن
ندکلو وار ایسه عالمده اشیا — نمو معدوم ایدی سن قلدکده انشا
یوغیدی آدمک هیچ آدی صانی — نه آدم عالمک نام ونشانی
سن اندوک کافله نونی مرتب — سواد کاینات ایلدی مرتب
قلمله عرش وکرسی لوح محفوظ — اولوبدر جمله سی امرکله محفوظ
یوغیدی جنت وغلمانه حور — صراط سیله جحیم وظلمت ونور
سماء سبع داخی نجم لامع — نمو مصنوع سن اولنلره صانع
اکر شمس وکر نیکم قمر در — سنکدر قبض وجودکدن اثر در
که آل ایدرسن اشبو اسمانی — که ایدرسن قرا وآسمانی
فیلورسن کاه ساده کمنقش — که فهمندن عقول اولور مهوش
تغیر دن وکلدر چونکه خالی — دلیل اولور فنا سینه بوحالی
دخی خلق ایلدک بارب ملکلر — که طولو بونلره یله نه فلکلر
سکا انوک قوسی نبده درلر — نه بنده بندن افکنده درلر

کمی تهلیل ایدر کمیسی توحید — کمی تعدیس ایدر کمیسی تمجید
کمی قایم کمی قاعد بولارک — کمی راکع کمی ساجد بولارک
بو وجهیله قیلور جمله عبادات — ثنا و حمد و شکریله تحیات
دخی وار ایلدک سن نیچه دریا — زمین و نعت کوه و داغی صحرا
بتور دک انده انواع نباتات — قیلور لر بر لکوکه سبب شهادات
همان بولندر دکل هر جمله جمادات — قیلور لر دایما حمد و تحیات
دخی خلق ایلدک چوق در لو نعمت — که هر بیرنده وار بر در لو لذت
نمو سن قوللرو کانده دک اعطا — زهی خلاق و رازق شان اعلا
اولور آخر بو عالم جمله هالک — همان سن باقیسن ای حی لایزال
سنکدر ملک سنسن فرد و احد — ممیت و محیی و قیوم و ماجد

در نعت رسول الثقلین جد الحسنین امام القبلتین همام الحرمین سیدنا
ونبینا محمد الشافع الشفیع المجتبی علیه افضل الصلوات
واکمل التحیات مادامت السموات وعلی آله الکرام واصحابه العظام

لک الحمد ولک الغفران والمجد — لک اللطف ولک الاحسان والحمد
سکا در حمد و شکر ای حی رحمان — که ویردک بیزه سن ایمان و قرآن
بزی سن امت اندک مجتبایه — عطا ایلر منبع کان سخایه
نبی ایلیدی اول شاه عالی — جهانه کلدی ایک مثالی

شفیع المذنبین صاحب مروت — حبیب حق شه ملک نبوت
سماء رحمتک شمس ضحایسی — رسالت تختک میم پادشاهی
نمودن حسن خلقی انک اعظم — مسماهی کبای اسمی معظم
مبارک ایسمیدر انک محمد — مکرمدر معزز در مجدد
رسول ابطحی زمزمیی — قریشی کریم هاشمی
میم اولدر احمد و محمود و مختار — امام القبلتین و تاج ابرار
انوک مدحیدر الله و خالق — نیچه نعت اولا اول سلطانه لایق
محمد اولمه اولمزدی آدم — نه آدم بلکه اشیو جمله عالم
دنیلدی شانه لولاک لولاک — اکر سن اولمسک اولمزدی افلاک
محمد ممکناتک اکملیدر — محمد کاینانک افضلیدر
محمد آب روی انبیادر — محمد نور چشم اولیادر
محمد خاتمیدر مرسلینک — محمد رحمتیدر عالمینک
محمد در دلی مجروحه درمان — قمو جانلر بدن اول جلیه جان
جمیع انبیادن اولدر اکرم — اکا شاهد در قرآن اعظم
محمد معدن انوار حقدر — محمد مظهر اسرار حقدر
محمد سرور یدر اصفیانک — محمد رهبریدر اتقیانک
محمد در دو کون ایچنده سلطان — محمد در رسول جن و انسان

محمد در بیلر باشنه تاج — قونک امتیدر اکه محتاج
محمد در قیلان روز قیامت — جمیع اهل ایمانه شفاعت
محمد در معانی بحر نه کان — محمد در حقایق ملکنه خان
محمد اسمن اندی حی و فتاح — سرای مخزن توحیده مفتاح
محمد شرعیدر شرع مطهر — مزکا در مقدسدر منور
اولوبدر تا قیامت دین اسخ — اولوبدر جمله ادیانی ناسخ
بو حالتلر قیلور جمله دلالت — محمد اولغه شاه رسالت
جهانده نوغیدی بر اهل ایمان — سراسر اولمشیدی اهل طغیان
خریمی کعبه نک طولمشدی اصنام — ندر بلمزدی خلقی دین اسلام
چو کلدک دره ای خور شید رحمت — جهان نور یله طولدی کندی ظلمت
مصفا در درونک پر صفادر — اوزک مختار واسمک مصطفادر
خدا ویردی سکا آیات عزت — نزول اندی سکا ایات نصرت
سن اچدک چونکه طومار هدایت — دور لدی قفر کفر و ضلالت
بیان اولدز دلیله بینات — که حدی حصری یوقدر معجزاتک
اشارت ایلدک برگره ای شاه — اکی شق اولدی بدر اولمکن ماه
مبارک نعلینک ای شه غباری — اولوبدر فرق افلاک افتخاری
مدامی بندک بنده سیدر — جناب پاکلکک اکنده سیدر

جسد حشر اولیه چون قوپه قیامت — شفاعت قیل شفاعت قیل شفاعت
مدکلو عاصی وارسه امتکده — دلک ایده موحق حضرتنده
شفیع انت فی یوم القیامه — فخر جوا کلتا منک الشفاعه
ننه کم دور ایدن سبع سموات — مطهر روحکه بیک بیک صلوات
وخی اصحاب و آلوکه تمامت — ایرشسون دایما حقدن سلامت

در وصف حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تبارک و تعالی عنه

خلافت آسمانی آفتابی — رسولک یعنی کم نایب مناسبی
تمو اصحاب والک مقتدا سی — ره حقده بولارک پیشوا سی
شفیق و مشفق و روح مصور — دلیل و مرشد و شیخ منور
محمد مصطفانک یاری تحقیق — صدیق صادق بوبکر صدیق
مقامن ایلمه یارب دایم انور — که سنسن روح بخش و روح پرور

در وصف حضرت عمر الفاروق رضی الله تبارک و تعالی عنه

امام المتقین زین محراب — همام المومنین و فخر اصحاب
سعادت معدن کان مروت — که بولدی اشبو دین انکله قوت
معین حق اندی دایم اوسر در — کوزنبه اهل کفرک اولدی خنجر
حقایق مخزن صاحب هنردر — محمد مصطفی یارغمردر
رضا کای حق دایم زمینی اسن — فرار بن سرزمان نوره غرق ایت

در وصف حضرت عثمان ذی النورین الزکی رضی الله تبارک وتعالی عنه

شهادت شهر نیه شاه معظم — حیا تخمنده سلطان مکرم
وقار وحمله علمک انیسی — وخی حانله لطفک جلیسی
وفا بنبوع حرمت معدندر — کرم کانی وعزت مخزندر
امام جامع آیات قرآن — محمد مصطفانک یاری عثمان
کمال لطفله یار تعالی — منور مرقدن فلسون مجلا

در وصف حضرت علی رضی الله تبارک وتعالی عنه

شجاعت مخزنی شاه ولایت — معارف معدنی کان ظروف
سخا میدانتک چاپک سواری — مواصحاب والک افتخاری
علوم حکمته دریای بیحد — کمال فضلنی ممکن دکل عد
امام متقی صادق ولیدر — محمد مصطفی یار علیدر
خدایا مشهدن قبل نور رخشان — ابد وب انواع فضلک اکه احسان

در وصف امام حسن و امام حسین و سایر آل واصحاب رضی الله تعالی عنهما وعنهم

امامین شریفین حسبین — همامین کریمین نسبین
حلیمین سلیمین شهدین — حبیبین ملیحین سعیدین
گلستان شهادت گلدریدر — سعادت باغینک سنبللریدر
سیادت آسمانی اکره شمین — حبیب الله اندر قرة العین

حسن له حسین پر صفادر — که بولدر حافدین مصطفادر
قلوب منور للرین یارب پرنور — رضا کیله بولاری یله مسرور
ندکلو واریسه عالمده اصحاب — محمد مصطفایه آل واصحاب
الهی جمله فضلک رفیق ات — رضا کاک بحرنه دایم غرق ات
رسولک صحبدر امتده احرار — که اندر قیلدی بو دینی اظهار
بولردن چون بزه ایرشدی اسلام — بزه پس لازم اولدی تمک اکرام
رضای حضرتله قلمق دعالر — دعا قیلمان کوره حقدن عطالر
حبیب الله چونکه بولدر اصحاب — سور بولدی بل الله وهاب
بولاری بو بن اهل شقاوت — سولدر دربلوک اهل سعادت
بولارک یولی ای صاحب فضیلت — شریعتدر شریعتدر شریعت
بولر دراسمان شرعه انجم — کوز تمامین کشینک یولدرکم
بولردن ایرشور خلقه سلامت — که مربریدر نور هدایت
بولارک مربریدر نجم لامع — اولیکور بولمره جانیله تابع
هدایتده اولیلر ایمین ضلال — رسولک قولی اخی بو سوره دال

قال حبیب رب العالمین • خاتم الانبیاء والمرسلین • صادق الوعد الامین • صاحب لواء الحمد والتاج • راکب البراق لیلة المعراج • شفیع العصاة یوم العرصات • سیدنا ونبینا محمد الشافع المشفع

الشفیع المجتبی صلی الله تبارک وتعالی علیه کما امرنا ان نصلی ونسلم علیه
وکما ینبغی الصلوة والسلام علیه وعلی آله الطیبین واصحابه الطاهرین

اصحابیی کالنجوم ● بایهم اقتدیتم اهتدیتم

حدیثنگ بودر مضمونی غالب ● ایشت کرجاندا ولدکسه طالب
نجومه بکزر اصحابم دیرا ول ماه ● پس اهدی سوقمومن اولمه کمراه
اولورسک فقیه نه مقتدان ● رسول الله دیر اولدک مهتدی سن
درونک دردینه درمان اولرسک ● کوکل ملکینه کرسلطان اولرسک
عموماً ایدوب اصحابه محبت ● نمولآل سوله قل سوودت
خدادن استریسک جانه رحمت ● محمد آلنه ایله مودت
محمد دن دیلرسک سن شفاعت ● رعایت ایله آلینه رعایت
بوکون قیل آلنه انک رعایت ● قیله اولده سکا بارسن شفاعت
محمد آلنی سومک روادر ● که جمیع انلرک دردینه دوادر
محمد آلیدر اهل سیادت ● محمد آلیدر کان سعادت
سراسر شبو عالم بل صدفدر ● بولرلیکن صدف انجنده کی در
محمد آلیدر عالمده خان ● نمو جاندر بدن انلر درر جان
کوریکچک جان ودلدن ایله تعظیم ● دخی انواع اعزاز ایله تکریم
بو وجهیله فلورسک ای شیخ صاحب ● انی عالمده اولورسین اوزک آخر

محب اولندر راهل سعادت ● بیلوک سومایینی اهل شقاوت
محب اولن اوله مسعود ومغفور ● اولیسر سوبین مردود ومقهور
محبته ایریشه حقدن عنایت ● کوریسر بغض ایدن دایم حمایت
محبته ایریشه دایم عطالر ● دخی سومایینه رنج وعنالر
محبتک روحنه هردم رحمت ● ایدوک بغض ایدنک جانینه لعنت
محب اولن جنان اچره مؤبد ● که سومایین جحیم اچره مخلد
محب اولن اولوعیش وطربده ● اولورسومایینک جانی تعبده
محبته ویرله غلمانله حور ● زبانیلر ایده بغض ایدینی خور
محبته ویرسرحق آب کوثر ● ایچرلر بغض ایدنلر خون احمر
محب ایچون نفایس اوله حاصل ● بیالرسومینلر زهر قاتل
بو سوزلره کمسنه ایتمز انکار ● مکرکه کافر وبی دین ومردار
بو درسبکل اکا زیرا که حکمت ● اوکت فهم ایت یوغیسه دله علت
مآل حرمت آل محمد ● اولورسبل عزت ذات محمد
دیلرسک ایمک سن اکه عزت ● محبت ایله آلینه محبت
کمکم اولاسن جانیله عاشق ● ره عشقنده انک یار صادق
قوپرسن انکله روز محشر ● کورسن کوردکنی خیرا کرشر
محب اولوب ایدن آله رعایت ● قوپرانلر ایله روز قیامت

محب اولن اولورسه داخی عاصی | امید اولدرکه اولنکری خاصی
بولارک حرمتینه اولمغفور | کروبن جنت اچره اولمسرور
بو دعوایه ایدر بکل شهادت | کلام حضرت فخر رسالت

قال مسلم والبخاری علیهما رحمة الباری ماساح المآ البخاری قال
ابن مسعود رضی الله تبارک وتعالی عنه جآء رجل فقال یا رسول الله کیف تقول
فی رجل احب قوما ولم یلحق بهم فقال سید الانبیآء وسند الاصفیآء
علیه الصلوة والسلام المرء مع من احب یعنی من احب قوما بالاخلاص
یکون من زمرتهم وان لم یعمل عملهم لثبوت التقارب بین قلوبهم وربما تودی
تلک المحبة الی موافقتهم وفیه حث علی محبة الصلحآء والاخیار رجآء الحاق
بهم والخلاص عن النار قال انس رضی الله تبارک وتعالی عنه ما فرح المسلمون
مثل فرحهم بهذا الحدیث نقلناه عن شرح المفتاح لابن فرشته اوصلهما الله
تبارک وتعالی بر شده الی جنته نظم

ابوالقاسم محمد مصطفاک | حدیثیدر بو فخر انبیاناک
الهی ایلکل سن انی مسعود | حدیثک راویسیدر ابن مسعود
سؤال ایدوب دیدی ول پر صفیآء | دیدی هرکمه کلدی مصطفیآء
کوکلدن اتسه بر قومه محبت | اکر بر کمسه ای صاحب مروت
ندر حالی بویرای حق رسولی | اوقومه بولمسه لیکن وصولی

نه بویردی سول کاشی نکل | اشیدوب داخی کندوکه اینکل
محب اولن دیدی محبوبله در | حبیبی قنده ایسه اول سیله در
کرا ولما دیسه ده فعیله فاعل | داخی عمالی برله هیچ عامل
کمی کم سن سورسن جانی دلدن | اولورسن بلکه انک زمره سندن
کرکدر سودکک پس ای صالح | که تا اولمایه سن عالمده طالح
محبت قلدوغک اولورسه ابرار | امید اولدرکه یقمایه سنی نار
انس بن مالک ایشیدوب ای پدر او | نه دیمشدر دیه سن اول ملک خو
بونی اصحاب ایشیدوب اولدی خرم | قلوبندن نمونک دفع اولوب غم
بوو جهله فرح انلاره حاصل | داخی اولما مشیدی دیر اوکامل
الهی ذات پاکک غرتچون | داخی جمله صفاتک حرمتچون
بنیده حشر قل ای حی معبود | که وارکوکلمده برمعشوق مقصود
سریر سینمه اولدر سروم | ره عشقنده کرچه چوق قصورم
اکرچه یوقدر بنده لیاقت | عنایت ایله یارب عنایت

در خطاب عقل برسبیل تجرید

اکر دیرسک ندر عالمده نامک | تکلم قل ایشتسونلر کلامک
نه کونه کمسه سن کیمک نسی سن | بوبادایلمزده کیمک بیلمشی سن
بیان ایله بزه کیمدر حبیبک | درونکده اولان دردده طبیبک

مناقب الصحابة
جامع المناقب
مصطفى الكفوى
٩٤٧

حبیب حق محمد باکه محبوب — دل بحاره عالمدرا و مطلوب
محمد در کوکل تخمنده خانم — فدا اولسون آنک یولینه جانم
دخی بل جان و دلدن باکه اصحاب — تمول سوله جمله اصحاب
نحیفم عاجزم خور و حقیرم — ضعیف و نا توانم بر فقیرم
گنه شهرندنم بر در دمندم — ذلیلم صنمه کم برا رجمندم
درونم پاک قلبم پر صفادر — دلم صافی و نامم مصطفادر
جهانده مخلصم بلکه مدانی — بر وساده امیر سلطان علی بی
اوسلطانک کینه بنده سیم — جبالی پاکنک اکلنده سیم
امیر سلطان در بل نور دیده — وارایسه عقلک اول سندخی بنده
محمد آلیدر اول شان عالی — جهانه کلدی آنک مثالی
وجودی پاکدر غایده اعلا — که فهمنده عقول اولور حیارا
مروت تخته سلطاندر راول — درونی در نلویه درماندر راول
امیر سلطاندر سلطان سعادت — معارف کانی منبوع سعادت
حقایق اهلینک اول مشواسی — مشایخ زمرهسینک مقتدایی
شریعت شهرینک اول شهریاری — طریقت راهینک چابک سواری
وفا ایرماغیدر عجان کرامت — صفا سرچشمه سی بحر ولایت
هدایت اوجنک اولدر سماسی — علو همتک اولدر سمایی

که رحمت گلسنا اینک گلیدر — فضای لامکانک بلبلیدر
الهی مرقدن ایله منور — دخی قل بوی جنتله معطر
دخی بارب اکا لطفک انیس ایت — کمال فضلکی دایم جلیس ایت
دخی هر کم قله انی زیارت — محمد دن میسر اقل شفاعت
کنور دیسه اکا سر کیم اراذل — ایکی عالمده ویرمیا بی سعادت
دخی یانند کی مهری علینک — که جکر گوشه سیدر اول ولینک
مطهر قبرن ای حق وشن ایله — گل جنتله دایم گلشن ایله
ندکلو وارایسه اجاب و انصار — قونک قبرن اوتا بارب انوار
تمو منوره ایله عنایت — جمیکدن میسر اقل شفاعت

در سبب نظم مناقب نامه

گلا مه بشله ای یار بخنور — که سوزکدن اولور قلبم منور
ندن ایردی سکا اشبو سعادت — که اولدک بنده شاه سیادت
ندن ایردک جهانده اشبو قدره — ایرشدکمی برا دریوخ قدره
سرانجامک سرا سر ایله تقریر — کرم لطف ایله انی قلمه تاخیر
سوزکدن ایرشور جانه فرحلر — اولور زایل قموخزن و ترحلر
که بنده بنده بم اولدر بکا خاص — محمد آلی یعنی امیر سلطان
اوسلطانه کوکلدن عاشقم بن — ره عشقنده انک صادقم بن

سوزم کوش ایله مدی عاشق سیک | سوز کده ای برادر صادق سیک
ایشت حالم دیایم ساکه ای یار | بن ایدم بلکه برسیاح وسیار
نظر کرده دی بکا قیچا غله دشت | قریمی ایلیشدم نیچه گزگشت
گهی روم ایلدرن سیران ایدردم | عرب ملکنده که جولان ایدردم
گوکل یایل دکلدی جاه و مالـه | یوزم جاروب ایدی اهل کمالـه
که یارم اولمشیدی علم معقول | دخی لدارم ایدی علم منقول
گهی علم حدیث اولوردی خوش ذوق | دوشردی علم تفسیره گهی شوق
ایدردم عالمه انواع غرت | قیلوردم فاضله مردمه خدمت
بولردا خی قیلوردی بانه تعظیم | ایدردی سر بری انواع تکریم
ایشتمم قنده بر فضلک امیری | اولوردم جانله انک اسیری
وارب مشکلدرم تقریر ایدردم | اگر حل ایله تحریر ایدردم
وبریدی بانه براستا دحاذق | علمده ماهر وطبع ایچره فائق
اکا جد ایدی بن یوبکر صدیق | که صاحب وقت ایدی اهل تحقیق
علوم اولمشیدی که منجم | صلاح وزهد ایله قلبی منور
نظیری یوغیدی حلم وحیاده | شبیهی یوغیدی فهم وذکاده
خدا فلسون کا انواع احسان | رفیقن ایلسون جمله دمده ایمان
دخی لطفکله ای غفار معبود | قمو منسونی سن ایله مسعود

بهشت ایچره مقام اندوب مهیا | عطا قل جمله سینه آب کوثر
ندکلو وارایسه بزم اهل اسلام | الهی فضلکیله ایله انعام
اشیتدم وارمش آنی الاشهر | توجه ایلدم بنده اوشهره
رفقدی بزم برنیچه اشتی خاص | عوام ایدی ولیکن صاحب اخلاص
ایچنده بونلار کن برحریفیه | ایدردم غصه دنیحون لطیفه
اکابر کون دیدم ایله حکایت | که وارد لده بوکون خرن وملالت
ملالت دفعه خوشدر حکایت | بیلورسک برحکایه ایت روایت
بزوم ایلده دیدی اوایدی اول | ولایت اتی برشیخ مکمل
عبادت کاری تقوی پیشه سیدی | رضای حق همین اندیشه سیدی
صلاح اهلینک اولدر افتخاری | حیا خیلنک اولدر تاجداری
امیر سلطانک اول پرورده سیدر | علوهمتی شرمنده سیدر
دخی طفلیکن اول صاحب ولایت | ایدرمش نیچه اظهار کرامت
کرامات ندن اندی چوق حکایت | ولایات ندن اندی چوق روایت
دیدم چوقدنمی گچمشدر اوسلطان | ندر اسمی برهن ایله اعلان
دیدی اول گیچه لی خیلی زماندر | دخی بل سمنی شیخ سنماندر
ایرشمادم بن انک خدمتینه | ولی وارمیشم اوغلی خدمتینه
اولدیدی آنلمی مانندی رخسان | کرم وصاف دل برکامل انسان

وارایدی اندہ بل چوق دور لوحات — بچہ کرانتدی اظہار کرامت

بیان اتدی بزہ پس نچہ حالن — عیان اتدی بزہ نچہ کمالن

دکلدر چونکہ دنیا حاودانی — اودا خی بلکہ ترک اتدی جہانی

دیدم نامی اول شیخ عزیزک — بیان ایت اسمن اول صاحب تمیزک

مبارک اسمیدر احمد افندی — دخی بو نیمہ در عشقی کمندی

بو سوزی دیدی فیلدی دی دلہ آہ — ارشدی جسمہ برلرزہ ناگاہ

غمم غصہ قموسی ایل اولدی — کوکل بو نلارہ غایت مایل اولدی

او کون اولمشدی ال غایتہ غمناک — نہایت مرتبہ اولدی فرحناک

دیدم اول شخصہ اوردک بورکہ داغ — کہ شوفندن اریدی لدہ کی باغ

اکر اولدی عالمدہ بولر صاغ — علاجیلہ کیدیدی لدہ کی داغ

دیدی ممکندر ای یار دلدار — بولار قلمی سنک دوکہ نمار

علاج امرندہ وار دیدم صعوبت — دیدی نلر قسمن وار سہولت

دیدم قلمدہ بو قدر روشنایق — دیدی ایدر منور آشنایق

ندم کہ اولہ ہمت اولیادن — ہدایت ایرشور بلکل خدادن

دیدم مرشد کرک صاحب تصرف — دیدی بوامر الکون قلمہ توقف

صانور میسن کہ سن ارواح مکمل — تصرفدن قلہ اولہ معطل

بولار بالفعل ایدر لر خلقی ارشاد — قیلور لر مسندی بو بلار امداد

نہ مقصود ایدنور سک اولہ حاصل — بولار در سمدی زیرا حقہ واصل

دیلار زوار وبن ایدوب زیارت — بولردن ہمت وحقدن ہدایت

نچہ سنہ ایدنیور زمرادی — ویرر مقصود من اللہ ہادی

دیدم وار میدرر قایم مقامی — دیدی وار در بلی قایم مقامی

دیدم بیلور میسن آنک نہ حالی — دیدی اولدہ دکلدر شو بلہ حالی

دیدم اسمینی قل انکدہ اعلام — سلیمان شیخ افندیدر دیدی نام

دیدم کیمکہ نسیدرای خردمند — دیدی احمد افندی یہ اوفرزند

کہ کرچک سر بدر اول اولیانک — کہ اوعلی وعلیدر شیخ سنانک

کورر سہ بو زبنی غمناک اولورش — ولایت صاحبیدر ایدر ارشاد

ایدر طالبلرہ دایم افادہ — مرادکسہ وارایلہ استفادہ

ایر بشور سہ اکر حقدن ہدایت — دلیل اولوب سکا ایدہ دلالت

سنی اصل قلہ دولتلو خانہ — کہ جدی حضرت شیخ سنانہ

سکا حاصل اولہ نچہ مطالب — دخی قطع ایدہ سن نچہ مراتب

یزہ اولدی چو شیخک آدی معلوم — بوکونہ وصف احوالیدہ مفہوم

وار وب کوندردہ برکون شہرہ کیدرم — بولوب استادی مقصودہ ایرم

قموسن ایلدم استادہ تقریر — اوشخصیلہ نکم اولدیسہ پیر

سوزم کوش اتدی چون اول نسل صدیق — قموسن بی وقف اتدی تصدیق

دیدی ایشت بنم داخی کلامم | که وار ایدی کوکلده بر مرامم
نچه یللر دی اول حاصل دکلدی | کوکل مقصود دینه واصل دکلدی
مزارینه وارو ب اول ایکی خانک | که هر بیر بدیر رقطبی جهانک
بولر دن ایدوبن همت توقع | خدایه ایلدم حمد وتضرع
دونوبن منزلوه چونکه کلدم | سلیمان شیخی بن خابده کوردم
اوسلطان ایلدی یا کرامت | وصولی مطلب یعنی بشارت
بنه ظاهر ده اول کامل انسان | اوپ مقصود کی حصولن ایتدی اعلان
مرادم کسب هیچ ایلمشدم | داخی بند وکنی هیچ دیمشدم
مرادم حاصل ولدی تبرزمانده | خدا قلسون سنی ایم امانده
بونک امثالی داخی نچه حالت | بل اظهار ایتدی اول صاحب کرامت
بنی اول کندزینه بنده قلدی | کمال لطفله شرمنده قلدی
چو اسما ایلدی حالن حکایت | دیدم ای جانه قوت وروحه راحت
دیلر کورمک دل بیچاره آلان | نه کونه کمسه در شیخ سلیمان
نچه اولدی بکا داخی ایشت حال | که امری نفس امره لوق قیللمه قال
سلیمان شیخ امدی یه وارون | مبارک یوزنی انک کورو بن
دل جاندن اکا اندم محبت | درون قبلمه ایدوب مرت
دلادم برکون اندن بن اجازت | فرار شیخی قیلم تا زیارت

دخی ایدم اوکیجه اندهٔ احیا | دیدی نوله معینک اولمویه
منورمرقدن قلدم زیارت | اوکیجه صبحه دک اندم عبادت
خدایه ایلدم حمد وثنالر | دخی اهل قبوره چوق دعالر
دلادم بلکه ای صاحب مروت | که ارواح مشایخ قیله همت
خدادن پس ایرشدی عون نصرت | کوکلدن کندی برمقدار غفلت
که کوکلم کوزی برمقدار اچلدی | بو دنیانک سواسندن چکلدی
فیلورمی دیرسک ارواح اغات | یه شرعمیدرایمک استعانت
احادیث صحاح ایچنده مسطور | براولمق استعانت برله مامور

قال اکرم الخلق واعظم الخلق حبیب الرحمن • صاحب الآیات والبرهان
مفخر الکائنات • منبع المعجزات • سیدنا ونبینا محمد الشافع المشفع
المجد علیه الصلوة والسلام • من الله الملک العلام • مادارت اللیالی
والایام • وعلی آله المنتخبین • وصحبه المنتجبین • اجمعین •

إذا تحيرتم في الأمور	فاستعينوا من أهل القبور

صدق رسول الله • وصدق حبیب الله • نقلناه عن الاحادیث الاربعین
التی جمعها مفتی العرب والعجم والروم • احمد بن کمال پاشا المغفور المرحوم •

منوبی

الهی عالم وخلاق موسی	کریم وراحم وفیاض دانا

قبورن بونلرک سن جنت ایله — اجبا سینه جمله رحمت ایله
بولاری هر کیم ایدر سه زیارت — ایکی عالمده ویریارب سعادت
واریه هر بندکلوا هل ایمان — خدایا جمله سینه ایله احسان
سلیمان شیخه وار وب چاکر اولدم — نه چاکر خاکپای کمتر اولدم
کتور دم صاحب دل اولوب ارادت — بکا پس ظاهر اولدی نیچه حالت
نه کور دکدیر ایسک تقریر اولنمز — که امری نوفی درحریر اولنمز
کلور سه ذره دکلو قلبه انکار — دلک صافی قیلوب اول ایشکه دار
ازلده هر نه کم اولدیسه بقدر — ایریشور ساکه یوق لعبده تغیر
اکر دیرسک نیچه بولدک اوشهری — هم اهلی دوستا بمی شهری
سراسر بلکه شهرک ایچی کلزار — ابدر هر کوشه دن بلبلدر نی زار
فدا اولسون مزار شیخه روحم — که اندندر نیم فتح فتوحم
سلیمان شیخ افندی کلستانی — صنا سن جنتک بر بوستانی
ریاحین برله طولو بر حرمدر — کورن بر آیینه بو باغ ارمدر
ایچنده وارانک برسروبالا — درخی طوبی در یا داخی اعلا
عجب یا للری وار اول دیار ک — که اوستنده دررر کو مسارک
خصوصا کم انک اول دیو جانی — بغشلر آدمک جانینه جانی
بغایت ابی بدل انک سوایسه — دماغده درر داخی هوایسه

دخی آب روانی ای دلاور — حیات ایرماغیدر یا آب کوثر
ندر دیرسک اکر اکه دلیلک — که لذت ایچره عینی سلسبیلک
اوشهرک خلقنی بولدم تمامت — کریم صاف دل صاحب صداقت
برینک غل وغشی یوقدر دلنده — بکم ظلمت ندر آیدین الینده
بولردن چونکه کور دم بن کرملر — قرار اندم اویرده نیچه دملر
بو وجهیله کچرکن روزکارم — فراغت کوشه سنده کار یارم
کوکل میل ایلدی جانان الینه — محب بنده در سلطان الینه
اکر کیمدر دیریسک ساکه جانان — محمد الی یعنی مهر سلطان
دوکندی قالمدی صبر وقرارم — الومدن کندی آخر اختیارم
دمادم قیلورایدم درد له زار — بو نظمی ایدرایدم دلده تکرار

غزل

مرغ دل پرواز ایدر عرش معلادن یکا — قطب عالم مهر سلطان خانقاهندن یکا
آستانینه ضروری میل ایدر کوکلم بنم — ذره وشم کم آفتاب عالم آرادن یکا
دیر کورندر قصدم اول دلتلو سلطانکا — قطره درکم میل ایدر دریای عمانکا
مرقدن کچ رمک دیلر بو بنده اول سلطانکا — عزم ایدر مورم بن اول قبر سلیمانکا
نوله میل ایلسه مدامی مهر سلطانکا — بنده نک میلی اولور البته سلطانکا

مثنوی

خدانک امری برله آخر کار | اویردن بالضروری اولدی فقار
معین وهادی قیلدی خوش هدایت | اوسلطانی واروب قیلدی زیارت
اوسلطانک مزاری طپطلو نور | کورنلر آنی صانور بیت معمور
مقامی سدره دریا داخی اعلا | یه جنتدر یاخود عرش معلا
بو وجهیله ولیجن آنی وصاف | بیان ایده بیلورمی بله انصاف
یوزم سوردم وروبن آستانه | بدن بی جان ایدی پس ایردی جانه
خدایه ایدوبن حمد وثنالر | مطهر روحنه قیلدم دعالر
دیرایدوم دایما قیلوب خطابی | مخاطب ایدنوب اول آفتابی
غریبم بیکسم بردردمندم | جناب غرنکدن مستمندم
گنهکارم بکا ایله عنایت | که جدک مصطفی این شفاعت
بو نظمی بکله اندن یاد ایدردم | دل غمناکمی بن شاد ایدردم

شعر

ای منبع سعادت ای محزن ولایت | ای صاحب حمایت ای معدن کرامت
بو بنده کمینه صد قبله جان ودلدن | یوزسورب آستانه کلدی دمر عنایت
فکرمدر خطالر فعللر معاصی | همت کرک بکا کم حقدن ایره هدایت
جذکدن ای حبیبم بو مجرمی دبلک قل | چوقدر بنم کناهم قیلسون بکا شفاعت
بندکدر مدامی دامانکی طوتوبدر | اولغل معین اکا کسن ای مخزن سعادت

مثنوی

مزارینه یقین ایردم اوخانک | محمد آلی اول قطب جهانک
فرار اندم بنچه ایام ومدت | خدایه ایلدم حمد وحکایت
سفر دوشدی ویردن داخی ای یار | که واردم آلا شهره نیکزار
غریزم مرشدم شیخ سلیمان | که اولدر دردمک درینه درمان
الهی عمرنی نانک مزیدایت | ایکی عالمده دایم سن سعیدایت
قمو مقصودنی سن ایله حاصل | مرادینه قلغل آنی واصل
اجبا سینه یارب تمامت | محمد دن میسر قل شفاعت
ندکلو واریه مؤمن کنهکار | قوسن بارلیغه ای رب غفار
بکا برکون دیدی اول شیخ دانا | مناقب نظم ایت ای مرد توانا
که اول اولله توانر برله مشهور | داخی اوله تواریخ انچه مسطور
بغایت اختصرن بم ایله تلخیص | داخی قل نظمکی سن اکه تخصیص
قیلانلر جان قولاغیله انی کوش | اولالر واله سرمست ومدهوش
بیان ایت خلقه کم سلطان سادات | محمد آلی اول کان سعادات
که اولدر مالک ملک ولایت | نجه قیلمش ظهارکرامت
کرامانی انک دللرده مذکور | ولایاتی انک ایللرده مشهور
که کلسون ایشدوب اجبالی جوشه | اجبا داخی دریاوش خروشه

دیدم ای شیخ کامل بوق لیاقت | بعنایت قلت اوزره در بضاعت
دیدی اولا معینک ربّ اعلا | که اولدر واهب وفیاض موصلی
قبول ایدوب سوزین دل ولدی راغب | که نظم اولاجهان ایچره مناقب

در منقبت سید محمد البخاری علیه رحمة الملک الباری

بیا ای بلبل باغ لطافت | بیا ای طوطی ملک فصاحت
روایت قل مناقب اولمه خاموش | اجبا شوقه کلسون ندایه دب کوش
امیر سلطان نه قلمشدر عیان ایت | مقام مولود دین اخی بیان ایت
ندر اسمی دی اول شاه جهانک | ندر نامی دی اول قطب زمانک
ایشت امدی باقلبی اولن صاف | اوسلطانی نجه وصف ایده وصاف
مبارک اسمیدر سید محمد | که اولدر آب روی آل احمد
دیدرسک قلمنی اجدادینی معلوم | بیان ایدر نظر قل اشبو مرقوم

بحر انساب امیر سلطان علیه الرحمة والغفران وعلی جمیع اهل الایمان

اعلم ان علیا رضی الله تبارک وتعالی عنه مات مقتولا وابنه الحسن رضی الله تعالی عنه مات مسموما واخوه الحسین رضی الله تبارک وتعالی عنه مات شهیدا ثم ابنه زین العابدین روح الله تعالی روحه مات مسموما ثم ابنه محمد الباقر علیه رحمة الله القادر ثم ابنه جعفر الصادق علیه رحمة الخالق مات مسموما ثم ابنه موسی الکاظم قدس الله تعالی سره

ثم ابنه علیّ الرضی علیه رحمة الله والرضا ثم ابنه محمد الجواد التقی برد الله تبارک وتعالی مضجعه ثم ابنه علی النقی الهادی علیه الرحمة من الهادی ثم ابنه الحسن العسکری ضاعف الله تبارک وتعالی اجر حسناته ثم ابنه محمد لطف الله تبارک وتعالی ثراه وجعل الجنة مثواه ثم ابنه السید محمد جعل الله تبارک وتعالی قبره نورا وقرینه حورا ثم ابنه السید حسین اتاه الله تبارک وتعالی ثوابا جزیلا وعطاء جمیلا ثم ابنه السید محمد راد الله تعالی رحمته ثم ابنه السید علی رضی الله تعالی عنه وارضاه ثم ابنه السید محمد البخاری علیه رحمة الباری المدفون فی بروسه المحروسه المشهور بین الناس بامیر سلطان علیه الرحمة والغفران فهو امیرنا وروحنا وشیخنا وعزیزنا ومقتدانا ومرشدنا وسندنا وظهرنا ومفخرنا ومجلانا وملاذنا وسلطاننا

مثنوی

سمرقند وبخارا وخراسان | دخی بلخ چین وماچین وصفاهان
ولایتده کرامتده اوجانه | کتورمادی مماثل موجهانه
ندن دیرسک ایشتمکل برحکایت | نجه قلمشدر اظهار کرامت
ولایت منبع کان کرامت | سعادت معدنی شاه سیادت
مکر برکون انا سیله طوررردی | یوزی نوری جهانه برق اوررردی

دخی بش یاشنه کیر مرشدی اول خان — محمد آلی یعنی میر سلطان
کلوب بر ذلت اهلی چدی کفتار — دیدی حالم نیم غایتده دشوار
بوین اقتاده باغچه اتیشیدم — جمع مالمی خرج ایمیشیدم
ندکلو وارایه اچنده اشجار — قوردی حالیا وبرادی اثمار
نولا بلیم نیم حالم حقیرم — ذلیلم بیکسم غایت فقیرم
بیان اندی بوحالن وار دی کندی — ولایت معدنی لشت نه اسدی
اومسکینه ترحم قیلدی اول خان — کرامت اهلی یعنی میر سلطان
چوشب اردی طوروب سلطان آیان — هدایت نوری ول کان سعادت
وار وب باغچای سیر اندی سراسر — دعا قیلدی وصولادی وسرور
دیدی حقه کدای مولای سبحان — نمو شکل سنک فانکده آسان
نمو حامد لرک محمودی سنسن — نمو عابد لرک معبودی سنسن
نبوت اهلینک مودودی سنسن — کرامت اهلینک مقصودی سنسن
حبیبک مصطفانک حرمتیچون — جمیع انبیانک عزتیچون
طپوکده اصفیانک صفوتیچون — فنوکده اتقیانک عفتیچون
معارف اهلینک عرفانیچون — حقایق اهلینک ارکانیچون
دلارم سندن ای بار تعالی — بو اشجاری قبلاسن جمله خضرا
یمش ویرسون بولر یارب ثمامت — معین وهادی سن ایله عنایت

الهی

الهی اول ذلیلی ارجمندایت — مرادینه ایرشدر بهر مندایت
بو وجهیله تضرع قیلوب اول شاه — دونوبن متزلینه کلدی اول آه
ایشت اندی نیچه اولدی حکایت — نه قیلدیسه دیم راوی روایت
قبول ایدوب دعاسن حق تعالی — درخت اموانن اندی جمله احیا
ندکلو وارایسه باغچه ده اشجار — اویکیچه ویردی بلکه جمله اثمار
ظلامی چونکه لیلک اولدی زایل — اولور باغچه نک ایتی سیره مایل
طوروبن سیره وار راول سحرکاه — کیرور باغچه سنه ایدوبن اول آه
کورر ناکه نمو اشجار خضرا — خدا قلمش نبات اموانن احیا
نمو شاخی یمشلرله پرا ولمش — کیای رفع اولوب سبز بلده طوبش
سراسر ایدوبن باغچه یی سیران — بوحالت نیکی دیو اولدی حیران
عجب دشمی کورنین یا خیالم — یه خود دیوانمی اولدم نیکی حالم
فیلوبن حقه بیحد نالش وزار — بوسترلی ایله یارب دیرکن اظهار
اولور برکوشه دن برنور رخشان — ایکندن ظاهر اولور مهر سلطان
قیلوب اول شخصی اشبو سردلکاه — اولور غایب نیه اول مه اول آه
چو بلور حالی اولور شاد و خرم — وار وب خلقه بوسترلی دیر اول آدم
بیلور لر دی خلایق اشبو حالی — قورو دیغن انک جمله نهالی
طوروبن جمله باغچه یه وارلر — اوشخصک دیدوکی کبی بولورلر

نمود یرلرکه اول ماه منور — ملکمید ریا خود روح مصور
اوسلطاندن عجبی بوکرامت — که آنک جدیدر شاه رسالت
برو کل قل تأمل ایله ادراک — دلک صافی ایسه ذهنک اگر پاک
دخی شیخ اولدن حال صباوه — بودکلو مرتبه اولن سماوه
که بش ایشنده بودکلو کرامت — ایده اظهار اوسلطان سیادت
ندکلو فضل اولور ایله تفکر — درون قبله ایدوب تصور
ولایتده کرامتده اوخانه — مماثل کلدی فکرایت جهانه
زیارت ایده هر کمکه اوخانی — ایکی عالمده اولسون شادمانی
ایدوب سرزابرک قبلین منور — خدایا قبل ثواب حج میسر
الهی انبیانک عصمتیچون — الهی اصفیانک صفوتیچون
حبیبک مصطفانک عرجوں — تمو اصحاب و آلی حرمتیچون
مدامی قولکه ایله میسر — شراب سلسبیل و آب کوثر
ندکلو دارایه مؤمن کیمسه کا — نمو به رحمت ایت ای حی غفار
اشیدوبن سوزم کمکه دیرمین — الهی حبتک ایت آنک مقامین

در منقبت سلطان سادات منبع غرو سعادات صاحب ولایت و کرامات نورالله تعالی مرقده و فی غرف الجنان ارفده

شروع ایت نظمه ای یار صدیقم — غم و شادین روز و شب رفیقم

کوکلدن ایلکل دفع ملالت — مناقبدن نیه ایله حکایت
حقایقدن دم اورسک بلبل آسا — قولق اولسه کا سرور درعنا
حقایق منبعی اول کان احسان — جهانک قطبی یعنی میر سلطان
نه قلمشدر بزه قل انی اعلان — اشیدوب جوشه کلسون جمله اخوان
که اولدر اشرف اولاد احمد — دخی هم مخزن آل محمد
او در سرچشمه بحر ولایت — معارف معدنی عین کرامت
کرامانی فخنکم اولنه باد — خراب اولمش کی کلدر اوله آباد
ایشت امدی محبت صاف دفتک — اوسلطانه کوکلدن عاشق اولسک
سعادت معدنی سلطان سیادت — نجه قلمشدر اظهار کرامات
قیلور سه حق تعالی کرعنایت — سکا بر ایدم انی حکایت
قبلانلر جان قولاغیله انی کوش — اولالر واله و سرمست و مدهوش
امیر سلطان ایدر سر علمی تحصیل — قیلور علم لدنی بیده تکمیل
کوکلدن کیدر رغیرک هواسن — دیلر اول اولیا خاک رضاسن
ولیلردن بحکمیله اول خان — قیلور کندن وارو بطاغ اچره پنهان
کیجه کوندز نمامت اون یکی یل — بولارک جمله سی طاعت قیلور بل
اوت اولتایوب بمرادی طاعتی — خدا به قیلوبن شکر مدایی
بو وجهله ریاضت ایدرکن — کیجه کوندز عبادت ایلرکن

امیر سلطانمه اولور اشارت — محمد روضه سن قلمق زیارت
روان اولور همان اول بده اول شان — مدینه جانبنه طوتوبن راه
ولایت معدنی اول شیخ کامل — کلور برکون اولور چون که واصل
مدینه ایچنه کیرر اوه مهر و — بولور سرمنزلی خلقیله مملو
مکر اول وقت ایدی جنگ زمانی — ندر سلطان دخی ایشنکل آنی
کزر کن سولبوا اول شانی عالی — بولور برخوش مقامی شوبله خالی
کبر رانده اودم شاه سیادت — دیلرکم ایده انده استراحت
کچوب برخوش برینه انک اولدم — قرار ایدر اوسلطان مکرم
نجه اولدی دیم حالی ایشنکل — اکر که صد قله اولدکه مقبل
اورایه بلکه کیرمزلمیش — دخی هم کیروبن اونور مزلمیش
مکر اوله اوکمسه نسل احمد — شریف وسید آل محمد
صحیح اولمق کرک داخی نسبدن — کمسنیشبهه قلمایه عربدن
امیر سلطان ایله اوتوردوغی یری بل — خصوصاکم اولمیش صدر محفل
مدینه ده اولان سادات سرور — قموسی اتفاق اینده کلورلر
کورر لر صدره اوتورمش برآدم — نه آدم بلکه بر شمس دوعالم
کورنلر ظاهرین صانورکه اور — ولیکن فی الحقیقه پادشاهدر
بولارک جمله سی فیلوب خطابی — امیر سلطانمه ایدر عتابی

دیرلرکه ای اهل سعادت — بیلوک وار بنده ده داخی سیادت
دیدیلرکمه ایدرمی شهادت — سکا جدایدوکن مخبر رسالت
دخی دیرلر اوتوردوغک یونتمل — اکرامزده بودربل صدر محفل
اولور اشبو مقامه بلکه انسب — نسب ایچره رسوله اولن اقرب
امیر سلطانده دیرای قوم ابرار — خدا قیلسون سعادتله سنری وار
کمسنم یوق بکا ایده شهادت — مکرکه حضرت فخر رسالت
ورالم بر سنرکله بیلیسینه — محمد مصطفانک روضه سینه
دیالم جمله فرویروب سلامی — ایا جدی ویا خیر الانامی
سلامن سرکیک آولوسز احمد — بیلوک اول اشرف آل محمد
بوسوزه ایدوبن انلر اطاعه — نموسی دیدیلر سمعاً وطاعه
امیر سلطان ایله اول جمله سادات — دخی نیچه بلد اهل سعادات
طوروبن یرلرندن هب واریلر — مطهر روضیه فارشو طورلر
سکا امدی دیم تندیسه اشراف — سوزم کوش ایت فیلوبن فلکی طاق
بولارک سربری اولدم واروبن — جناب روضیه یوزن سوروبن
بلند اوآز ایله وبروب سلامی — دیرای جدی ویا خیر الانامی
بووجیله بولرینکل تمامی — رسول پاکه وبررلر سلامی
بیلدرسروری حشم نبوت — دوعالم مفخرکان مروت

سوز سینه بونلارک ویرمز خوابی | مبارک روضه دن قیلمز خطابی
ابر بشور چون امیر سلطانه توشت | کورامدی نه قیلور اول کان جگرت
تضرع ایدوبن یارخدایه | یوزن سورر جناب مصطفایه
چاغیرب دیرکه ای سلطان کونین | مقام قربنکدر قاب قوسین
سنکچون یارد لدی نوع آدم | نه آدم بلکه اشبو جمله عالم
وجوده کلمیدی انک ای شه | جهانه کلمز ایدی مهر ایله ماه
سلام اولسون ایاخستم رسالت | سکا وآل صحبکه تمامت
غریبم شهره کلدم جیبیم | درونم درد ینه سنسن طبیبم
بکا دیرلرکه بو اهل سعادت | کمسنک وارمیدر این شهادت
سکا جاید وکینه مجنبانک | ابوالقاسم محمد مصطفانک
عیان ایت جدم ایسک یا محمد | بیان ایت نسلک ایسم یا محمد
قیلوبن اشبو نظمک حاصلین یاد | ایدر دی در دله اول آه وفریاد

غزل

برغریب افتاده یم شهره کلدم ای عجب | بوفقیره قل عطا وصلک نصیبندن نصیب
در دعشقکله چکر یر داغ وچشم خندان | مرهم لطفک بویرسک نوله یم سنسن طبیب
مسکیندی اشبو سینک کاراله در دای | آسنانک بنده سی اولماغه کلدم یا حبیب
بلمزم حالم نیچه غرحضور کده سنک | کمسه یوقدر بوغریبه لیک هیچ سنسن قریب

نسلک ایسم قل اشارت یا محمد مصطفی | منتظر در اشبو سرک کشفنه بوجانب

مثنوی

بو وجهیله ندا ایدی چون ال خان | محمد آلی یعنی میر سلطان
منور مرقدندن مخزن عالم | مطهر روضه سندن نور عالم
سلامن آلوبن ویرر جوابی | ایا اوغلوم دیو قیلور خطابی
کورر بوحالی خلقک خاص وعامی | فمو دبر الصلوة والسلامی
بلندآوازایله ویروب صلواتی | دیلر لر مرحبای اول دمع حاجات
دیر سکا کرجهتدن نجاتی | درون قبله ویر الصلاتی
ندکاو وارایسه اهل سیادت | محمد روحنه ویروب صلوات
کلوب دیر لرامیر سلطانه ای ماه | فمو مرنوبن درسنسن زه شاه
سنوکش صدر محفل بلدک ای خان | فمو سادانه سنسن شاه سلطان
سنی بربلدک قبلدق خطالر | کرم قل لطف ایدوب ایله عطالر
قیلور سلطان دخی بونلاره تکریم | هزاران عزت وحرمتله تعظیم
واروب بونلارایله سلطان دانه | کرامت منبعی کان سعادت
قیلور پس صدر محفلده قراری | او در زیرا قمونک تاجداری
نه ایچون کلدی اول ومه دیرلسک | دیایم جانله کر دیکلرسک
کلوبدر بلکه رومه رحمت ایچون | محمد امتینه شفقت ایچون

ایشتادی بجه اولدی حکایت — دیم راوی نه قیلدی حکایت

مکر بر کون محمد مصطفا دن — دو عالم مخبری اول مجتبادن

امیر سلطانمه اولور اشارت — بویرده قیلمغل دیوا قامت

وارو ب روضه نبم سن امتونه — اولوب مرشد دلیل اول سنتونه

شوکمه دربجا بل خالص امتت — طوتوب شرعم رعایت ایده سنت

قیلور سه سنتم سر کیم رعایت — شفیع اول اکا روز قیامت

طوتاندر شرعمی اهل سعادت — دخی بل طوتمیان اهل شقاوت

نبم قل امنومی بویله ارشاد — طوتون اولله ایکی عالمده دلشاد

رسول الله دیرکه میر سلطان — کیمسنه بنده کم سن کا سلطان

قبول ایتدم سوزوکی ای حبیبم — انزل مجروحمه سنن طبیبم

مطیعم سرنه کم اولور سه فرمان — فدا اولسون یولکده باشله جان

ایا امت اولین اهل سعادات — چیغرب در دله ویرک صلوات

اکرکه اولدیکوز سنه جاندن امتت — رعایت ایلکوز سهر دمن سنت

قیلور سه سنتم سر کیم رعایت — شفیع اولم اکا روز قیامت

طوتاندر شرعمی اهل سعادت — دخی بل طوتمیان اهل شقاوت

اکر اوتدن دیلرسکوز خلاصی — صفینک کسب قیلمقدن معاصی

عنایت ایله یارب عنایت — قیامتده محمدن شفاعت

مدینه دن جقوب سلطان سیواس — سعادت معدنی کان کرامات

کلوبن بورسه ده اتدی قراری — محمد آلینک اول افتخاری

کلوبن بورسه یه کیردوکی کیجه — کبروب شهره قرارانده وکی کیجه

نه حالت اولدی بم ایلکل کوش — طوتر سک جاندن بندن یکا کوش

بروسانک کورر کم اهلی خان — اولور برکوشه ده انوار رخشان

درک دیرک اولوبن اورا اول برین — اولور انوار اچندن جمله خلق غرق

کلور خلقه سراسر بلکه حیرت — قمو دیرلر عجب نیکی بو حکمت

سکر دوب جنلی عالم سب وارلر — امیر سلطانی اول بیرده کورلر

دوشرلر ایغنه جمله آنک — محمد آلی اول قطب جهانک

اوسلطانه ایده سر کیم محبت — ایکی عالمده ویرمیارب فضیلت

زیارت ایدن سر کیمکه اوخانینی — کمال لطفله قیل شاد مانینی

محمد مصطفا نک حرمتیچون — دخی اصحاب والک حرمتیچون

غفرانکدن الهی قیل خلاصی — مدامی قولک اتدی چوق معاصی

خدا اولمشم غایده کمراه — مدد سندن عنایت ایله الله

بنم کار مدر رجرم وضلالت — هدایت اومرم سندن هدایت

بغشلایوب کنهم ایله مغفور — دل محزنه دنمی فضلکله مسرور

قمو موجوده سن ایدرسن احسان — که سنسن هادی ووفاتض ورحمان

قمو مؤمندر یله قل عطاسن | بو مسکینه چنان ایچن مسکن
اشیدوب کلمکه دیرسه یارب آمین | میه قل کاکوثر شرابین

در منقبت میر سلطان علیه الرحمة والغفران فی کل حین وآن

کل ای غواص دریای معانی | حقایق درلرین ایله بیانی
کو کل مشتاق ایغا بتده طالب | دیلرکم کوش ایده مینه مناقب
مناقبدن نه دم قلسک حکایت | کو کلدن دفع اولور جمله ملالت
چنکم یاد اوله اول ماه تابان | محمد آی یعنی میر سلطان
اولور قلبم کدورتدن معرا | کو کل آینه سی اولور مصفا
امیر سلطانه نه قیلدی ایله نشا | اشیدوب جوشه کلوب نزاجبا
ایشتمدی نیه برخوش حکایت | نه قیلمش درشه ملک سبا دن
ندکلوب ایسه بورساده حاصل | فقیه وعالم وخریر کامل
علمده سریری صاحب مهارت | دخی هم مالک ملک حکاست
کلوب بریره دیرکرم درالم | امیر سلطانی برجمله کورالوم
ابدالم سربرینم برسؤالیله | بیلملم نجبه در علم وکمالی
اکاملم سهم اکا مشکل مسائل | کورالم وارمیدرانده فضائل
بوفکریله بولدوارا وجانه | کرامت کانی اول قطب جهانه
ولایتده بولارک یکه سلطانی | قموسعلومی فیض ایدرای جان

که اولمز هیچ بربسی طفه قادر | کلام اچره یکن هربری ماهر
بولاره عارض اولدی حسن بوحالت | قموبه کلدی غایتده خجالت
خطاب ایدوب دیدی سلطان سادات | محمد آی اول سلطان سادات
اکرایرا دولورسه بویله اشکال | بوجهیله انی دفع ایده حلال
سؤالن بونلرک سبب اندی تقریر | قونکم جواب ویردی بربیر
بیان اندی خی چوق مشکلاتی | عیان اندی خی چوق مهماتی
دیدی هم بونده ای قوم کمل | خدا قلسون سزی ابم مجمل
علومی که قله برکه تحصیل | قوما یوب شبهه این جمله تکمیل
اولامدرسه سی عرش معلا | دخی علیم ابدن الله مولی
ایدوب اول کسه به سزلر ملاقات | بوجهیله اکا قلمق سؤالات
سزه لابقمدر ایلک عیانی | روامیدر بزه قیلوک بیانی
امیر سلطانمک سوزین ایدوب کوش | اومجلس اهلی اولدی جمله مدهوش
طوروب جمله یاغن اوپدی انوک | محمد آی اول قطب جهانک
قموسی جان ودلدن بندن اولدی | جنابندن قموافکنده اولدی
زیارت ایده هرکمکه اومایه | خدا اولسون انک پشت پناهی
اولورسه بنده سی لکمه اوخانک | الهی قل شهی هردوجهانک
مدامبنک اکرچه چوق قصورم | رجا ایدرینه حق قصورمی

محمد مصطفا نگ عزیز یحون — قو اصحاب و آلی جزء تیچون
الهی صوک نفده ایله احسان — قمو مؤمنلر ایله اکا ایمان
اشیدوب لمکه دیرسه یارب آمین — میسر قل اکا جنت طعامین

در منقبت سلطان سادات مظهر انواع کرامات منبع جمله برکات

کل ای خوطالبی دیرت زبانی — مناقبدن بنه ایله بیانی
ندمکه دل ولا محزون و غمناک — کلا مکدن اولور غایت فرحناک
امیر سلطان نه فیلدی ایله تبیان — اشیدوب شوقه کلسون اهل ایمان
قولاق طوت ادبی ایله کان سعادت — بیان ایدم سکا برخوش حکایت
جهانده وار ایدی بر شیخ مشهور — اوشیخه دیرلر ایدی ابن تیمور
خدا قلسون انک قبرین منور — سکا دیم نه قلمشدر اوسرور
دیدی سلطانک ایردم خضر تنیه — که وار دم جانله سر خدمتینه
نچه یلدر قتده اولدم انک — محمد آلی ول شاه جهانک
نه حال اولور ایشنکل بو کدایه — جهان ایچره نیچه اوغرر بلایه
دیلر دل کم ایده دایم غزالی — قله جانینه کفار کاذالی
وار وب سلطانه عرض ایلدم مرادی — دیلر غایت دیدم کوکلم جهادی
دیدی وار غل بویری صاغ وسلامت — ولی برکره یه وار دم اجازت
غزا ایتله پس ای کان سعادت — وارون ایلدک کفاری غارت

چقردق شول قدر مال و اساری — کورنلر جمله اولوردی حیاری
قمو غازی کلوبن برار آیه — خطاب ایدوب دیدیلر بوکدایه
قیلور زنجه یلدر درغزایی — ایده رز کافره دایم اذایی
بزه شمدیدک اشبو غنیمت — دخی اولمادی صاحب فضیلت
مشقتلر کورر دک بزسفردن — امینوز بو سفر جمله خطردن
سن اولما غیله اولدی احوالت — بزه سندن ایرشدی بوسعادت
کرم لطف ایلکل ای یار دلدار — غزایه وار بزمله بنه تکرار
دیدم ای مالک ملک سیادت — بزه نکراره ویرمادی اجازت
شو دکلو قلدی یوبلر باکه ابرام — غزایه ایلدم بن بنه اقدام
سفر قلدم بولارله بنه نکرار — فرنکه ناکهان اولدم کرفتار
ایدر دی باکه سر کافر اذایی — قلوردم لیک بن حمد و ثنایی
دیرایدم نه ایسه چمکل کردکار — خلادن کلدی پس نمک کردکار
بو و جهیله کچرکن عمرم ای ماه — وزیرا اولدی بنم حالمدن آکاه
کتوروب قاینه تهنا بنی اول — دیدی غم یمکل الله ویره یول
سنی آلوب بوکوندن ایلدم آزاد — کوکلدن غصه دفع ایله اول شاد
سرایده دخی برجای تنها — سکا ای مرد صالح ایدم عطا
شب و روز ایلکل کند وکه عبادت — دعایله ثنا و حمد و طاعت

کلامن گوش ایدوب اولدم فرحناک | جمانن اولدم کویاکه غمناک
دیدی کیکل لباسک کافرانه | دلک صاف ایدوب اولغل یکانه
فرنکه ظاهر ایکزیت و قارک | ولی ترک اینه ذکرین کردکارک
بو وجهیله قیلورسک ای لاوک | خلاص ایده امیدم بوکه داور
چاغیرب برقولینه دیدی کم وار | کتورسون بوشخصه تیز خلعتله ذوالنار
کتوردی وارون اثواب کفانه | پس آنی کیدم اولدم چارو ناچار
بکا برخوش مقام دلکشایی | ویروب دفع اندی نبدن سرسلامی
دیدی ییل بکه اندهبن تمامت | خدایه ایلدم طاعت عبادت
کلورسه برکون بنم کوکلومه اول خان | کرامت ایتسون یعنی میرسلطان
خطاب ایدوب دیدم ای میرسلطان | درونم درتلو درسن ایله درمان
فراغلدن بنم حالم مکدر | وصالک اولمی بلمم میسر
کورمی بردخی جانا جمالک | اشیدممی عجب طاعو مقالک
نچه ییل اولدی ورم حضرنکدن | ندم بلمم ایراغم خدمتکدن
بزی قلما یحق دینا ده سن یاد | ایدرمیسن عجب عقباده دلشاد
کمینه بنده بم سنسن امیرم | نولا لطفکله اولسک دستگیرم
کلامم ایلدم بن داخی آخر | الی اولدی انک اولدم ظاهر
یاپشدی قولمه قوتله اول خان | محمد آی یعنی میرسلطان

بنی کندو سینه چکدی اوکامل | سمان اولدم عقلم اولدی زایل
باشوبه کلدی عقلم چونکه ای یار | اوکمده کوررم برنج کشتی وار
کورورم کندمی بورسه اچنده | بولورم کندومی بورسه اچنده
بری یرکه دکل بوا هل اسلام | بری یرکودکاک وار ایله اعلام
بری کیدرکلورتیز مینه مسرور | مقرر بویمش دیرابن تیمور
بولارک سوزلرندن کلدی حیرت | ولی قلبمده وار غایتده رقت
دیدم بیرنیه ای صاحب مروت | سوزوکزدن کلوبدربا که دشت
بیان ایله بکا لطف ایله آنی | ندر مقصود کرای روح ثانی
دل بیچاره درغایتده غمناک | اشیدوب سوزکزاولم فرحناک
دیدی بزبنده یوز بلکل بزه خان | حبیب اللهکا ایمیر سلطان
بزه امر ایلدی شمدی اوپردم | جهانک قطبی اول روح مصور
که طشراده مجتم ابن تیمور | نچه وقت اولدی بزدن ایدی مهجور
کتوروک وارون دیدی انی بنز | انکچون چقمشوز درطشره یه بز
سنی بولدق چقوب ای صاحب الام | وارون ایدک بزحالی اعلام
دیدی سلطانده اودرابن تیمور | بلاکش دردمند افتاده غمخوار
قیلوبدرغایتی شکلینی تبدیل | بکا اوکوکلوک سزآنی بعیل
بولر داخی اودم بلکل وارلر | امیر سلطانه ایلر کورلر

امیر سلطانمه وارامدی چون دل ماه — یوزین کورب دیدی الحمدلله
دوشوب یاخینه دیدی کای جان — عجب قیلدک دل مجروحه درمان
خلاص اندک بنی محنت الندن — خلاص اندوک بنی غربت الندن
بو رادهایدن لوم ختم حکایت — کراماتینه لوق زیرانهایت
غرض نظم ایمدن عرض مودت — محمد آلینه یغمی محبت
بو درمرجوکه اول فخر سیادت — معین اولله بکا روز قیامت
محبم جانله زیرا که بنده — کمینه کمتر و بیچاره بنده
امیدم بوایروب حقدن عنایت — قله بو مجرمه جدی شفاعت
الهی حرمتینه سن او خانک — محمد آلی اوقطب جهانک
رفیق ایدوب بکا صوک دمده ایمان — انیسم ایلکل صوک قرآن
دیروبن روحمه قبرایچره راحت — قیامت فوبخی ویرکل سعادت
مدد سندن هدایت یا الهی — مدد سندن عنایت یا الهی
امیر سلطانه کم قلسه محبت — میسر قل الهی که جنت
زیارت ایده سرکمکه مزارین — شفیع ایده جیبیک اکه یارین
وریسه مرند کلوا اهل ایمان — الهی جمله سنه ایله احسان
مدامی قولکه ایده میسه — الندن مصطفانک آب کوثر
اشیدوب درد له کیم دیرسه آمین — انوک قل جنت علیا مقامین

برسبیل تجدید نفس انصیحت کردن واز احوال اوشکایت

بروکل قل فراغت سرمه اودن — نه وبرد کلینمرسک ماسوادن
بو دنیانی المثل برظل زایل — نچون عاقل اولن اغدراکا دل
مقرر دربو دنانک فنایسه — یاپلدی نیره آب اوزره بنایسه
یراغک قل سکا لازم سفرواره — یولنده لیک چوق خوف وخطرواره
اکراولمق دیلرسک غمدن آزاد — تدارک ایله ایرکندن یولنه زاد
عمل قل ای برادر قلمه دعوی — خدادیدی که خیرالزاد تقویسه
زمان فرصت قلمه صتمن فوت — ایرر شیورناکهان برکون سکاموت
اکربیک یل اولورسه عمرک ای یار — سراپاخاک اولورسن آخرکار
ایکی عالمده استرسک فلاحی — ایده کورکندوکه پیشه صلاحی
فموانداکلرک جرمی ایدوب یاد — کچه کوندزانچون ایله فریاد
صفن میل ایلمه مرکز خرابه — کمیل ایدن اکا اوغرغرابه
محمددن امیدک چون شفاعت — دمادم سنتن ایله رعایت
محمد سنتن ایدن رعایت — کرر جنته روز قیامت
اویوب نفسوکه اندک نیچه عصیان — کوزکدن یاغدرامدی آومرجان
کلوب انصافه دی استغفرالله — درون قلبله قل دایما آه
قلندرآدم اوغلن حور ومغبون — بونفس ظالم وشیطان ملعون

ندم بیم بو نفس شوم الدن — چیقار رآدمی طوغری یولدن
نزاران داد الدن نفس شومک — مدد فریاد الدن نفس شومک
بکا نفس اندوکن هیچ کمر اتمز — خیالینه دخی بلکه ایرشمز
بکا امر اندوکی جرم وخطادر — فساد وکبر ایله عجب وریادر
دکلدر خالی هیچ طول املدن — ولی خط ایلمز مرکز عملدن
قیلور دعوی اورر لاف وگزافی — بیلور جهلینی فلمز اعترافی
عبادتدن فچوب اتمز ریاضت — گدالک ایلمز استر ریایت
بغایت مبتلا بدر عرق وحضوره — دخی نواع خبثیله غره وره
گهی بدخوگهی صاحب غرضدر — که مربری جبلی بر مرضدر
اولور مسرور ایدر لرسه اگر مدح — ملول اولور قیلورسه اگر قدح
اگر القا ایدم بر امر معقول — خلافیدر انگ دیرباکه مقبول
فراغت ممکن ایدی سر هوادن — خلاص اولماسی کوچ عجب وریادن
وبر رشیطانده اغوا برطرفدن — دیلر کم آیره درسی صدفدن
ندر در دبدوکم خون درایمان — بولورانسان انکله قرب رحمان
آلهی کم رشیطاندن خلاص ایت — مسلمان قولروک ایچنده خاص ایت
آلهی لقمه یوزم فاره سینه — بیورمرسم بوکوکلم یاره سینه
مدامی فولکلک چوقدر کنایی — محمد حرمتی عفو ایت آلهی

میسر ایله آغز دمده ایمان — کریم وهادی سن ای حی رحمان
مرادم بودرای وهاب مقصود — عفو وغافر وغفار ومعبود
فبرده کور میم سرکز عذابی — ملکلره وبرم شافی جوابی
اولهبارب چونکه زور محشره — محمد دن شفاعت قلمیسه
صراط اوزره فچن قلسم مروری — سهولتله میسر قل عبوری
ندکلوار ایسه مجرم کنهکار — قوسن یرلیغه ای رب غفار
آلهی ایلیوب دفع بلیات — عطا قل بزه الطاف خفیات
خدایا فضلکیله رحمت ایله — بوعاصی قولروکه رأفت ایله
اگرچه ایلدک چوق جرم وعصیان — رجامز رحمتک ای حی رحمان
قولزه دایم بزه دوشن خطادر — خدایسن سن سکا دوشن عطادر
اومارز لطف واحسان حضرتکدن — رجا کسمک دیدوک چون رحمتدن
عنایت ایله یارب عنایت — محمد مصطفی قلسون شفاعت
مناقب نامه ختم اولدی بوراده — اوقیوب ایشدن ایرسون مراده
طوقوز یوز قرق بیی ولمشدی هجرت — مدامی اشبو نظمی قلدوغی وقت
انی هرکیم قیلورسه خیر ایله یاد — ابکی عالمده یارب ایله دلشاد
ایدرسه فاتحه سرمکه احسان — میسر قل اکا صوک دمده ایمان
دعامی یا الهی مستجاب ایت — خطاب پر قصورم مستطاب ایت

دعا قسلنمق ایچون بو وجهله قلنه

الله تبارک وتعالی حضرتلرینک رضاسیچون • وجمیع انبیا ومرسلین اجلدن
صلوات الله تعالی وسلامه علیهم اجمعین • خاتم النبیین • حبیب رب العالمین
محمد مصطفانک صلی الله تعالی علیه وسلم منور ومطهر روحیچون • آلیچون •
اولادیچون ازواجیچون اصحابیچون • احبابیچون • چهار یار اروا حیچون رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین • ایمهٔ دین اسلام اروا حیچون • امام اعظم حضرت
ابو حنیفه روحیچون جمیع اولیا آلله اچون شیخم امیر سلطان روحیچون
ومتعلقانیچون بو سلسله دن کچنلر اچون باقیلری سلامتلکیچون •
جمله علما وصلحا اچون استادلرم اچون بزی خیر دعادن اونتمه
دینلر اچون دفع بلا اچون قبول دعا اچون پادشاه اسلام اچون •
اوستومزده حقی اولان مؤمنلر اچون حق جل وعلا جمله مزه توبه
وتوفیق علم نافع وعمل صالح ایسراید وب آخر نفسده ایمانی
قرآنی رفیقم قلوب کمال لطفنی مغتنم ایدوب عاقبتمز آخر تمز معمور قلوب
ویدار یله مسرور انیمکلک اچون جمیع امت محمد اچون کافهٔ اهل ایمان اچون فاتحه

قبل الفاتحه بو وجهله صلوات اللهم صل علی سیدنا ونبینا محمد وعلی آله واصحابه وسلم

بعد الفاتحه بو وجهله صلوات اللهم صل وسلم علی عبدک ورسولک وحبیبک سیدنا محمد
الشافع المشفع المطهر المکرم المعظم وعلی آله الطیبین واصحابه الطاهرین

از مقالات مولانا مداحی حشرنا الله تعالی وایاه یوم الجزا آله واصحابه
تحت لوآء نبینا وشفعنا محمد سید الانبیآء والمرسلین برحمته آمین

یا من بحمد الوری انت الذی یمحو الخطا ... صفحا جمیلا ترجی عما مضی فیما مضی
انت الذی ظلت له اعناق اصناف الوری ... یا من بدا احسانه فی کل ما ابدی لنا
جنب جمیع الشر عنا کل آن یا مجیب ... یا من له فضل ولطف البر یا کلها
اخفیت ذنبی کله یا من بسر علم محیط ... اعلنت احسنه صنعت عمری بالبر
بدل الهی عکنی واکشف الهی کربتی ... واغسل الهی حوبتی انت الذی فی الندا
انی فقیر استغنی منک الهبات السامیه ... یا خالقی یا رازقی یا من هو المولی الندآ
انجح مدامی نحو بابک بجر ذنب غاصیا ... مستهدیا مستبصرا مستجدا مستغفرا

وله ایضا

فیلدی حق الک مطهر یا محمد مصطفی ... اندی جمیله خلقه رهبر یا محمد مصطفی
خاتم الرسل الکرام ایدوب نبی یارخدا ... کلبنه اندی مفخر یا محمد مصطفی
نه ظلمت ایچره عالم قالمشیدی حاشا سنی ... جمله سینه قلدی رهبر یا محمد
روز شب فعلم معاصی خطادر یا حبیب ... قل شفاعت روز محشر یا محمد
مجرم وعاصی مدامی شفیه لب لدودنی ... ایچورآکاب کوثر یا محمد مصطفی

وله ایضا

مرسلینه سرور وجمله نبی یه مقتدا ... احمد ومحمود ومختار ومحمد مصطفی

لیله معراج اولیجی سبب ملائک یارسول ... خاک پاک ایلدیلر کوزلرینه نوتیا
تاج عزتدر مبارک نعلنک ای شه ملک ... افتخار ایدر انکله جمله فرقدا
شافعم اول روز محشر تابعم امتلرین ... ارتکاب ایتدم معاصی ایلدم چوق خطا
شرع پاکله بذم بلمم که عامل اولدم ... اولدی کارم دایما عصیان وعجیله یا
اهل ایمانه قبول ایله شفاعت یاحبیب ... انبیا ومرسلین اولدن کم ایده حیا

وله ایضا

حاجی هیچ کمسه بلمز سندن زیاده خدا ... بودل مجروحمه یارب سن فلغل دوا
ماسوا سودا سنی یوسینه دن سیلدیلر ... لطفکله عشق پاکلدن اکا ویرکل جلا
ذات پاکلک هم صفاتک حیز مشحون یا غفور ... جرمیمه جمله شفیع اولسون محمد مصطفی
انبیاکلک حرمتیچون یا آله العالمین ... قل حبیبک روحیله بوغریبی اسنا
سرکنامینه مدامی توبه قیلوب اه ایدر ... رحمت ایله توبه سن مقبول ایدوب یارب نا

وله

شرعی توقیف اولوب جمیع ایلدک رحمدن ... یارین نولیه حالمزه احسنا واوفقنا
یارب سنک امرک صدق ایتمکله عامل اولدق ... ترک ایلدک سردم ادب واجتنابا جملنا
قطع ایتمز زسرکز رجا دایم امارز رحمتک ... لطفکله مغفور ایله کل یارب نا یارب نا
بلمز کیله ای خدا قلدق گناه ومعصیت ... شدی پشیمان اولدن توبه قلدق کل سنکا
چوقدر مدامی قولکلک فاکلده ای کریم ... ذاتک صفاتک غنی غفوریت صون دوزا

کل خواب غفلتند اویان بکل جهانی بوفا — هیچ کسه باقی فقیوب فانی او لور شاه وگدا
دنیای دون آلایشی کوکاوکی المشدر سنک — عاقل اسک میل ایتمکل نرک ایکل اولی متصلا
نفسک هوا سینه اویوب قلبک کدورت تعلیمی — آینه دئس صاف ایکل جانک بوله ناکم صفا
دل نار ه بریان ایلیوب چاک گریبان ایلیوب — در دیله افغان ایلیوب فان اغلا عان صبح وسا
نچه نچه طول امل حقه یرار فانی عمل — نفسه اویوب انمسه کسل دون ای کوکل جهدنکا
شیخ سلیمانه اور وب دی سن تضرع ایلیوب — شیخی سنانک دخه فل بوغرشی آشنا
یارب مدامی قولکی ایمانله ختم ایلیوب — بومی قیامتده آنک قلغل شفیعن مصطفی

ولـه

قلبک آینه سین طوتمشدر رنزنک هوا — بوسببدن جبرت آلوب عقلمی فالدم طکا
دامنک چون طی ندم ای شیخی سلیمانم سنک — همت ابت کم عالم اچره مور ایکن دلم همما
راه غفلت اچره فالدم پامال اولدم دد — سر بسر شیخی سنانک دستکیر اولغل بکا
برنظر قلسک اکرای شیخ کامل التفاته — بو وجودم بر اوج خاک ایکن اولم کیمیا
استنادا یدوب مدامی استانکه سنک — ذرهٔ ناچیز کم دیر قل نهی شمس ضحا

ولـه

قلبنمر آینه سی یوالمشدر رغایت صیقا — چونکه اولدوق آستان میر سلطانه کدا
میر سلطانک بولی جدی محمد عشقدر — کمکه سالک اولدی کا کودی اول نو بهدا
ای محمد امتی دیک منکر اولن ظالمله — ای منافق جانکه ویرسون سنک تکبر بلا

کر وار یسه مرشد کامل مرادایدن مرید — کل دیکور شیخ سلیمان آستانه دیکا
ذات پاکنک غرنچون قل مدامی مجرمک — یوم محشرده خدایا سن شفیعن مصطفی

ولـه

شنیدم دوش کهتا نف غیب — بکن سعی عمل ای مرد پر عیب
رفیقم کن خدایا لطف واحسان — اذا البست ثوبا مالـه جیب
میسر کن همه با اهل ایمان — عنا نیهما مرایا فایض السبب
ظلمنا ربنا نستغفر الله — نکردی اکر رحمت لنا الوهب
الهی بکذر از جرم مدامی — که تو غفار و رحمن بلا ریب

ولـه

مردم کوکل هوا ده یارب قل عنایت — مبتلا یدرم فساده یارب قل هدایت
راه ذلت اچره غایت زبون نفسم — قوه بنی فساده یارب قل عنایت
اولوب اسیری نفسک دشت ضلالنکره — دوشدم عجب بیاده یارب قل عنایت
یا واهب العطایا یا دافع البلایا — دل دایما خطاده یارب قل عنایت
ومر در دله مدامی عجب وحسد ریاده — ذالمده در نهاده یارب قل هدایت

ولـه

عابد میسن وکل خفه قنی عبادت — عاشقیسن خدایه عشقه کرک علامت
فانی غیسن هوادن فانی اکا دلیلک — صادقیسن یولکده کوسترر صداقت

قل شهر کی شریعت قل ایکی طریقت | قل فخر کی حقیقت اول معدن سعادت
کار مدر رضلالت فعلمدر رجهالت | قولمدر رفضاحت یارب مدد بهدایت
ای عالمک پناهی چوغ ایلدم تناهی | عاصی قولم الهی سندن مدد عنایت
ای امت محمد استر سکوز فضیلت | بودر سزه نصیحت سنت قیلوک رعایت
ای احمد محمد ای کنده وسی مجدد | ای آنبی مؤید فعل بزه شفاعت
شیخم امیر قندی بو بنده عشقی بندی | بودر مرده پندی قیلمه ضعف ارادت
ترک ایلیوب حرامی دلدن کیدر ضلالی | شیخکدر مدامی چون فخر سبادت

ولـه

کل ای پرورده راه سعادت | خداوندا یسترسیک جانه راحت
محمد شرعنی ایدوب رعایت | امیر سلطانی وارایله زیارت
شفاعت دیلرسیک مجتبادن | بوالقاسم محمد مصطفادن

افراغت ایدوبن جمله هوادن
امیر سلطانی وارایله زیارت

امیر سلطاندر بحر ولایت | امیر سلطان در رکان کرامت
امیر سلطاندر نور هدایت | امیر سلطانی وارایله زیارت
وارایسه غفلک اولای مرد صادق | امیر سلطانمه جانیله عاشق
بولوبن کنده وکه یار موافق | امیر سلطانی وارایله زیارت

دیلرسیک کرال بیماره تیمار | مصفا ایله قلبک قومه زنگار
قبلوبن جرمک اچون آهله زار | امیر سلطانی وارایله زیارت
مرادکه دوکون ایچنده عزت | عبادت قلمده فوت انمه فرصت
محمد آنه ایدوب محبت | امیر سلطانی وارایله زیارت
مدامی ایسترسیک دردده درمان | زنفسک اولوبن صوک دمن ایمان

نهایت لدسکا حوریله غلمان
امیر سلطانی وارایله زیارت

شول دکلو قلدق جرمومکم بوقدر اکا کرکز عدد | یارب دیارب مدد الله مدد الله مدد
طوتمشدر رزنگ هوا بو قلبمز آینه سن | صاف ایلکل مرکز قومه عجب یاکبر وحید
عاصیلر زرحمت اومیدی کاهکه کلدک سنک | لطفکله عفو ایت جرمزمزی واحد فرد صمد
چونکه ابره بزه اجل کوندر برم سن جمله مز | یامالله قرائله یاواحد وحی واحد
قولک مدامی جرمه مؤمنلر یله جمله | قلسون شفاعت مصطفی شول دم قوندیرسون حید

ولـه

دیرت ملک ای غافل توحید ایدلوم یوحید | مقصود اولنه حاصل توحید ایدلوم یوحید
ای مجرم وای عاصی جرمو کایدوب توبه | حقه ولیان مائل توحید ایده لم یوحید
ای سالک افتاده بوراه طریقنده | کل قولکه اول قابل توحید ایدلوم یوحید
انواع خضوعیله دردیله خشوعیله | آه ایله ای غافل توحید ایدلوم یوحید

ناقص ایسک ای رویش طوت دامینی جنگ | جهد ایلیوب اولکامل نوجید ایدلوم نوجید
بولسه اگر قصدک سندن اوله حق راضی | علمیله اولوب عامل نوجید ایده لم
شو فیله مدامی کل اولخالق مولایه | اولمقلیغون واصل نوجید ایدلوم نوجید

ولسه

محمد مصطفی نور هدا در | محمد مصطفا خیر الورا در
محمد مصطفی بحر صفا در | محمد مصطفی کان حیا در
بحمد الله بنیم مجتبا در | حبیب حق محمد مصطفی در
محمد خاتمی جمله نبیلک | محمد رحمتی در عالمیلک
محمد سید بدر اولیالک | محمد سید بدر آلغر نیلک

بحمد الله نبی مز مجتبا در
ابو القاسم محمد مصطفی در

محمد مرسلینه پیشوا در | محمد آب روی انبیا در
محمد نور چشم اولیا در | محمد یولنه جانم فدا در
بحمد الله بنیم مجتبا در | حبیب حق محمد مصطفی در
نبوت آسمانی آفتابی | قدوم عالیدر آنوک جنابی
اکا ویردی خدا فصل الخطابی | که قرآن مبین آنوک کتابی
بحمد الله بنیم مجتبا در | ابو القاسم محمد مصطفی در

رسالت خانینک اول نکینی | دخی جبرئیل آنوک بل هم نشینی
طونبدر امتی روی زمینی | فمو دیانی سب لنسخ اندی دینی

بحمد الله بنیم مجتبا در | حبیب حق محمد مصطفا در

محمد مصطفی کان امانات | فمو خلقی قبلور حقه دلالات
ایا امت اولن اهل سعادات | مطهر روحنه ویرکصلوات

بحمد الله بنیم مجتبا در | ابو القاسم محمد مصطفی در

محمد کاشف در مشکلانک | محمد مغفر در کاینا تک
محمد منبع عین حیاتک | محمد معدن در معجزاتک

بحمد الله بنیم مجتبا در

محمد مصطفی نور هدایت | محمد در شه تخت رسالت
محمد در قیلان روز قیامت | جمیع اهل ایمانه شفاعت

بحمد الله بنیم مجتبا در

جسد حشر اولنه چون قوپه قیامت | عنایت ایله یارب عنایت
حبیبک مصطفی قیلسون شفاعت | که بز قلدق نچه جرم و جنایت

بحمد الله بنیم مجتبا در

مسکا وال صحبو که مدایمی | صلا بتله ویر سر دمی
شفاعت قل اباخیر الأیامی | چغیروب در دله دیر بو کلامی

بحمد الله

گر دیرسک سر دو عالم اچره اولمق اختیار | ای برادر قلل قناعت ایله عزلت اختیار
عزت ایله سر کشی یه اولمغ ایستر سک عزیز | قیلدی یا دمده پدر دن نصیحت یادکار
سوظن اتمه صدقن مومن اولانه ای اخی | اوله قائمکده مکر احوالی انک آشکار
آخرت فکرن ایدوب قیل خالقه دائم نیاز | کوچمک ایچون کلمشوز بو قدر بو دنیاده قرار
دیمه وار درداخی عمرم ناکهان اجل | یا الهی هر کمله سینه ویر کل سرور
لطف کیله ویر کل انواع معارف یا لطیف | فضلکیله حفظ قیل کلسون قلبه غرور

ولسه
انبیا کک اولیا کک حرمتیچون ای خدا
قبل دعامینک شفیعن مصطفی یوم النشور
ایضا

اوج بانی اچره ای دل طوتمغ ایستر سک قرار | ملک فانیده وجودک سترسه ایله اعتبار
روز و شب شکر ایدن طاعت ایلکل | نفس ایچون اولورسن ای غافل سوار
اندیکوک جرمی یکفر قیلوب استغفار ایدوب | بغروکی خون ایت کوزکدن دوکه مژگان اشکبار
قطره اولوب آستان میر سلطانه ایرس | قطره زیرا قیلور دریای بیحد و کنار

ولسه
قلبوکی صاف ایلیوب ذکر ایله مردم حاضر
اولمغ استرسک مدامی قرب حضرتده نخجیار
ایضا

سروقت مرآن فکرم سوار | جمله عمل کم قیلدم ریادار
آخر کرسن تخت زمینه | فکر ایلک پس حالک روادار
میل اتمه زنهار دنیایه ای مرد | بو چرخ غدار چون بی وفادار

بو قدر جهانده مرکز قرارک | کویا بو عمرک باد صبادر
شیخم عزیزم بل میر افندی | بولنده انک جانم فدادر
آل رسوله ایله محبت | جنتی بولارک در ده دوادر
ذکر ایله حقی دلدن مدامی | ذکر خدانک روحه غذادر

ولسه
بو قدر کمسنه هیچ لطف و فامز | خالی دکلدر لیکن جفامز
هیچ بولمدق بزبر بار صادق | طاهر ده کرچه چوق آشنامز
اندک جهانده چوق چوق خطالر | توبه قیلوبن بو قدر بکامز
شرعی نبیدن قیلدق نجاوز | اکسوک دکلدر باشدن هوامز
دین ایماسن الحمد لله | شاهی رسلدر چون مقتدامز
کلدک تمیوکه عصیان ایدوبن | لطفکدن ای حق رحمت رجامز

فرد
دیرکه مدامی ای رب غفار
فضلکیله عفوایت چو قدر خطامز

عزت ذاتک حضیچون ای عزیز | غل و غشدن قلبمی ایله تمیز

ولسه
جسم اچره جان اولن شیخ سلیمانم تشن | درده درمان اولن شیخ سلیمانم تشن
قطره یم بو قدر وجودم سندن اولدی بر وجود | منبع عمان اولن شیخ سلیمانم تشن

تینه ظلمت ایچره فلکش بر غرب افتاده یم | فارس میدان اولن شیخ سلیمانم بن
سر بسن شیخ نسنانک قونه ظلمنده بنی | شمس وش خشان اولن شیخ
لطفکی اومر مدامی آستانوکه کلوب | معدن احسان اولن شیخ سلیمانم

ولـه

یانر زهاد الدن نفس شومک | دحی عباد الدن نفس شومک
عمل برباد الدن نفس شومک | کوکل نشاد الدن نفس شومک
نثاران داد الدن نفس شومک | مدد فریاد الدن نفس شومک
دمادم کار سهویله خطا در | جهانده مقصدی صیت وصدا در
مرادی ایما خلقه ریا در | دماغم انوک الحون پر موادر
قضا در پر بلا در پر بلا در | مدد فریاد الدن نفس شومک
فخر تقوادن المز اکه طالب | موالر در اکا دایم مطالب
خلاف شرعه در غایتده راغب | فساد وکبر ایله عجبه موالطب
قتی مغلوبم اولدر باکه غالب | مدد فریاد الدن نفس شومک
ابد رطول امل قلمز قناعت | کدالک دیله فراستر ریاست
عمدن خطی بوق اتم دلالت | دیر دایم بکا حزن وملالت
عنایت ایله یارب غایت | مدد فریاد الدن نفس شومک
مساوی قلمه ده غایتده استاد | معارف صانمغه ایلکره معتاد

کیمه کونذر مرادی قلمق افساد | طریق حقدن اینمک دیر ابعاد
امیر سلطانم ایله باکه امداد | مدد فریاد الدن نفس شومک
ره شرع اچره واریوق چوق قصورم | دحی عجبیله وار غایت غرورم
انکچون وار درر دله فتورم | سریر سینه ده پوقدر سرورم
ندم بلمم که بوق مرکز حضورم | مدد فریاد الدن نفس شومک
مدامی مجرم وعاصی کهکار | ضعیف وعاجز ودلخسته بیمار
کناهمن عفو اولمه وبای حی غفار | دل مجروحه سن ایله تیمار
ایدرآه ایلیوب بوقولی تکرار | مدد فریاد الدن نفس شومک

ولـه

کل ای خطالبی پرت زبانک | چغر غل کوکلره آه فغانک
سوزه بشلا یخون خاموش اولورسن | بیان ایله درونکده نهانک
مریدحق ایسک ای مرد عاقل | قمو واریتی ترک ایله جهانک
اکر ایرمک دیلرسک اول خدایه | دلکدن کمتمون توحیدی انک
کچه کوندز دیمه کل ایله طاعت | حضورین استمک دار بقانک
روان ایله بوکون اشکی کوزکدن | سکا نفعی ایر ایرته بکانک
زمانه خلقنه مرکز وشمه | قبولی اولمق استرسک خدانک
جهانده بولمادم بر یار صادق | وجودی چوقدر اما آشنانک

بو دنیای فنی یه اولمه مغرور — شبانی یوقدر ربوبی وفانک
اگر بیک یل اولور سه عمرک آغر — جهانده قالمیه نام ونشانک
قمونک منزلن بی شک ابد رخاک — قمنده فرقی یوق شاه وگدانک
یراغک ایله ای مسکین درویش — بو برلرده دکلدر آشیانک
سرای قلبوکی پاک ایده کور کل — بو درکم عادتی اهل صفانک
ایدوب تصدیق جمله انبیایی — رعایت ایله شرعن مصطفانک
قدومیله منور اولدی عالم — ظلامی کندی کفریله جهانک
وجودی کی انچون خلق اولوبدر — قمو واری بوکونیله مکانک
محمد اکمل وافضل قمودن — محمد بلکه خیر انبیانک
محمد مظهر انوار حقدر — محمد مجمعی بحر حیانک
صلا تیله سلام اوستینه انک — دخی آلینه اول فخر انامک
قمو اصحابنی سوجان ودلدن — که انلر سرور ید اولیانک
درونکدن جقره حب الی — که انلر رهبر ید راتقیانک
بری آل رسولک میر افندی — مزار ومرقدی بور ساده انک
غایت ایلدی غفار رحمن — زیارت ایلدک قبرینی انک
فدا اولسون انوک یولنه جانم — که بی شک انلر خیر الورانک
مجنی اول اوسلطانک کوکلدن — مراد کی سبر ایله فوقن سمانک

انک روحی سکا زهر بولبده — اگر شرعن بلمو ترسک مصطفانک
مقامک قیله اعلا آسماندن — اگر ستایده سن بولن مولانک
مهایه اولیه ضبط ایت کندوکی — که معنیسی یوغ ارخای غفانک
جهانده وار دریر شیخ اعلا — مربا سی خلیفه سی اوجانک
اولوبدر جمله آفاق اچره مشهور — ولایانی کرامانی اوخانک
الا شهره وار وب ایله زیارت — منور قبرینی شیخ سنانک
جنابینه بوزک سوایت تضرع — صفا لر کسب ایده نار وح جانک
بکمون فایم مقامی وسم اوغلی — سلیمان شیخ افندی اول همانک
الن اوپ آل عاسن اول عزیزک — که کرچک سر بدر اول رهنمانک
اگر همت ایدرسه بو فقیره — اولورم سالکی راه خدانک
مهاونفس الندن کی زبونم — دواسن بولدم مرکز بوذانک
عمل ایدمدم برحقه لایق — حسابی یوقدر اللہ وکم خطانک
نه قطع اتمزم مرکز رجایی — قپوده بیر یم رحمت اومانک
امیدم بودر آخر نفسده — رفیقم اوله توفیقی خدانک
دل بچاره غایت مضطر بدر — امین اوله ایر بشور سه امانک
میر قل الهی در دمند وز — دواسندن بزه دار الشفانک
قمو قولاری رکه ایله عنایت — الهی حرمتینه اتقیانک

قوقلد وغم اعمال یارب — خلاص ایله شرورندن ریانک
میسر اقل شفاعت مصطفادن — آلهی حرمتچون اصفیانک
تنیم یا نفعل یا رحیمه — آلهی غرتچون انبیانک
جبیبک حرمتی کوستریه بیزه — آلهی شدتن یوم النجرانک
جمیع اهل ایمانیله یارب — مقامم ایلکل وسطن جنانک
مدامی مجرم وعاصی قولکدر — نهاین عفوقل یارب انک

ولـه — ایشیدوب کمکه دیرسه یارب آمین
انک اوستینه رضوانی خدانک — ایضا

بچاره یم ای همنامت کرک همت کرک — مورضعیفم ای همامت کرک همت کرک
یولم اوروب وارم آلور سردم موانک عسکری — شیخی سلیمانم بکا همت کرک همت کرک
غفلت ایلنده روز وشب قویمه نفسی پایمال — غایت زبونم بن بکا همت کرک همت کرک
مسکن ایدی تخت الثری مرخود در شمدن کرو — منزل واله فوق العلی همت کرک
شیخی سلیمانه بنم سوزم مدامی بو درر — شمدکمر وبن قوی لکه همت کرک همت کرک

ولـه

دلدن چیقر غل غیرتن خدانک — توحیده بشله دیرت زبانک
ویرمه صفن ال دنیای دونه — یوقدر بقاسی بو بیوفانک
زهد یله وارمی هیچ آشنالق — وار در دیریسک قانی نشانک

فکر ایلدای مرد آخر نولورسن — شد نلرینی آک روز جزانک
حقک رضاسی ایله رفیقک — شرعن طوتر سک سن مصطفانک
بورساده یاتن شول میر اقدی — سرمدیر ربل فخر جهانک
اولوب مدامی جانیله بنده — صد قبله طوتدی امامن آنک

ولـه — لا یزال

سنسن ای الله هادی نبی والی — مالک الملک رحیم ذوالجلال ذوالجمال
ذاتکی فهم ایتمده قاصر دربارب عقول — معرفتدرای خدا بخرنه بیم ونه خیال
مجرمم عفو ایله جرمم لطفیکله یا غفور — ناقص وقاصر قولوکم فضلکله درکمال
ماسوا سودا سنی سینمدن اخراج ایلیوب — عشقیکله قلبمنوری ای کریم ذوالنوال

ولـه — فخر عالم مصطفانک حرمتچون یا اله
کچ مدامینک کناهندن قولوبوم السوال — ایضا

ناقصی بل کامل ایلر میر سلطانم بنم — جمله عیبی زایل ایلر میر سلطانم بنم
سرسودان سالکی قطع ایلیوب جان ایلکا — بالضروری زایل ایلر میر سلطانم بنم
وصلت ایسه جوحضوریه مرادک ای مدام — شویله بل کم واصل ایلر میر سلطانم بنم
بیچه بیک بیک درکه اولوب دوالی درد — سرمرادک حاصل ایلر میر سلطانم بنم

دامن شیخ سلیمانی مدامی طوتوبن
استه حقی واصل ایلر میر سلطانم بنم

ای مرشدم وی مهربم ای اهل عرفانم سم | چوق چوق شکر کوردم یوزک شیخ سلیمانم سم
ای رحمه دلن غدا وی دمه اولن دو | صاغ واسن کلدک بنه ای ماه تابانم سم
عمرک زیاده ایلیسون مقبول ایده وحق خدا | هم دایما قلسون عزیزای کامل انسانم سم
دامانکی طوندم سنک قصدم بولدی امما | بر قطره یم دریا اولم ای بحر عمانم سم
بر ذره یم قیلغل نظر تا کم اولم شمس ضحا | ظلمتده قومه طالع اول ای مهر خشانم سم
شیخ سنانک سر سرین جانم سکا اولسون فدا | همت کرک همت کرک شیخ سلیمانم سم

ولسه

کلدی ملای صد قله همت اوسون ای همما | دلخسته در رحم ایلکل ای ده دریانم سم

ایضا

احمد الله الذی قد علم الشرع المبین | الرحیم الغافر الهادی السبیل المستبین
کلمشوز در رحمت رجا ایده وصولک ای خدا | فاعف عنا کل ذنب یا مجیب السائلین
جرم غمزغفو ایله یارب بر بولک افتاده یوز | ایلدک چونکه بنیمز رحمة للعالمین
کلمیدک عالمه خلق اولمزدی بودور جهان | یارسول الله یا محبوب رب العالمین
امتکدن ساکه واصحاب و آلوکه سلام | یا محمد یا مجد یا امام المرسلین
بلمزکم حالمز بارین نولیسه یا حبیب | ارتکبنا ما ارتکبنا من ذنوب کل حین
اولدی تابع نفسنه امتدی ملای چوق | قل شفاعت روز محشر یا شفیع المذنبین

ولسه

کل ای عاقل بنجون اولدک پریشان | ندر حالک بزه قل آنی اعلان

بنجون خاموش اولورسن گنج غمده | اشتسون اوقو اشعار و دیوان
بیانه کل خدا ویردی چو قدرت | دکلدر کیمیه باقی بود دوران
بو دنیا دیدگ راه سفردر | کوچرسن سن ننه کوچدی یاران
اجل اولدکلن خود لال اولورسن | فصاحت برله اولورسکده سلمان
وجودک محو اولوب قالمز نشانک | اگر رفعتده اولورسکده کیوان
طوتالم ربع مسکونه شهابدک | اولورسن عاقبت خاکله یکسان
پس ای هوی سوز ایله بشله کلامه | سوزومی کوش ایدوب فلکدن آزمان
بو کونه در جهانک حالی ای مرد | کمن کریان ایدر کیمیی خندان
کشینک مایه سینه کوره اولور | قمو حاصل اولان اصحی و خسران
او بوب نفسه ایدر کیمیی عصیان | مطیع اولوب طوتر کیمیی فرمان
مریض اولدم سوا نفس الندن | اگر واریه چاره ایله درمان
رفیق اندم الاکه نفسی | عمل ایدندم الاکه طغیان
سوایله دخی بیلدم یوپردم | دکلدر حاصلم الاکه عصیان
فلورم بردم اچره بیک گنامی | بنه اولمن بوحاله زار و گریان
جهان انجذه کندومی بیلدن | ایشم دایم خطا و سهو و نقصان
گذر کهدر بو دنیا منزل اولمز | شویره وار رزکم وار دی اخوان
بو درعصم که دوشدم یا رسنه | نه زادم وار نه یولداشم برانسان

میسر اولمی قطع منازل | یولم صحرا یی خار مغیلان
مکرعون هدایت اولیسه | معین و هادی و فیاض رحمن
عجبمی جرم و عصیانم چوغیسه | انک یوق رحمتنه حد و پایان
بحار رحمتو که نسبت اولسه | دکل بر قطره یارب بحر عمان
الهی رحمتک ایمنی و بر کل | دل بیچاره در غایتده عطشان
سراین کو کلک پر نور قلغل | ظلام خبثله اولدی چو زندان
لباس لطفکله قل ملبس | که فالدم خلق ایچنده شویله عریان
محمد شرعی اوزره ایله قایم | خدایا فضلکی ایدوب نگهبان
که اولدر افضل و اکمل حبیبک | قومسن تن قلوب اندکانی جان
صلات آکادخی آلینه اولسون | بقا اوزره اولا ناکم بوایوان
کلوبدر روبه آلی اول حبیبک | جهانک قطبی یعنی مهر سلطان
بخار اون طلوع اندی اوخورشید | افول اندی کلوب بور ده اولجان
کنور مادی ولی اکا مماثل | سمرقند و بخارا و خراسان
کنور مادی خی همتا او ماهه | خطا و چین و ماچین و صفاهان
درون دلدن ایت کا محبت | که آنک جیدر سر در ده درمان
کزر کن اولمیه جیرتده مدهوش | خدادن ایردنا که لطف و احسان
سلیمان شیخ افندینک اوکنده | اولوب اندکدم جرعه پشیمان

ایدوب توبه دیدم استغفرالله | طریق میره کیردم بنده الآن
قبول ایت توبه می و بر کل معارف | بزی یارب قوه شوبله ندمان
مسیرم اولسون افلاک سموات | بکا همت ایت ای شیخ سلیمان
اگرچه عاد تا بو ممتعد ر | ولی ذاتنده وار در اکه امکان
بلند در همتم کرچه حقیرم | انکچون طالبم ای ماه تابان
علو همت ایمادن دیمشدر | حدیثنده دو عالم فخری ای جان
نولا مغطده اولسه بو مرادم | قو پر همت اولور سه کوه لبنان
بزه همت کرکای شیخ کامل | طوتندی جان و دلدن چونکه دامان
بنی احمد افندی وحی برله | انیس ایت کم قلم عرش اوزره جولان
دخی شیخ سنانه ایله واصل | که اولدر مرشد فرسان میدان
ارتمدون کرک همت دیمشلر | اگرچه کم خدانک ویرمک ای جان
دکل جوع و سهر لراکه لازم | اگر که مهر فیض اولور سه رخشان
بنی مقصودمه ایر کور سالطی | که سنسن قاضی الحاجات هر آن
مراد دل له کلمک نه حاجت | سویدر قتکده جمله پنهان
خدایا ایله توفیقک رفیقم | اولام دیداره قارشو مست و حیران
الهی فضلکله بو حقیری | معارف مخزنیه ایله دربان
بو قدره کرچه مشکلدر ایرشمک | خدانک فضلی اولور سه آسان

ضلالت ایچره ایکن بشر خافی | اولوبدر فضل حقله عین اعیان
حبیبک مصطفانک حرمتیچون | مقامم آتمکل یارب نیران
شفیع المذنبینک رافتیچون | صچوم باغشله یا غفار و رحمن
محمد امتینک جمله سیله | میته ایله بیزه حور و غلمان
مدامینک آطی صوک نفده | رفیقن ایله ایمانیله قرآن

اشید وب کلمه دیرسه یارب آمین
قرین ایله اکا حوریله غلمان

ولسه

نبم بر مجرم عاصی نادان | اشمدر دایما جرمیله عصیان
مشایخ سروری ای کامل انسان | درونم درنمود قل اکه درمان

کرامت منبعی ای میر سلطان

یولکده باشم و جانم فدادر | که شوفکله یوکوکلم روشنادر
سنک عشقک بکا حقدن عطادر | سنک جنک نمودر ده دوادر

جبیبم مقتدام ای میر سلطان

قولم قاپوکده ای عالی جنابم | بنی رد اینمکل آی آفتابم
سکا در جان و دلدن انتسابم | اومارم همتک ای ماهتابم

سعادت منبعی ای میر سلطان

سنک عشقکدر بو بنده بندم | تمامم رهبرم ای رحمندم
بنم طوطی و نامک دلده قندم | کمینه بنده یم سنسن افندم

ظهیرم مسندم ای میر سلطان

سنی سومکده یوقدر اختیارم | جهان ایچره سنکله افتخارم
قنوکده وارمی بلمم اعتبارم | قصورم چوق سکا وار اعتذارم

مروت صاحبی ای میر سلطان

معارف ملکنه ای بحر متواج | دخی اهل سعادت باشنه تاج
سوا قبلدی بو دل بلکنی تاراج | خدادن دیله قلسون جمله اخراج

غریزم مرشدم ای میر سلطان

نبم کار مدر دایم فضاحت | دخی انواع جنایله قباحت
جبیبم قل دیلک روز قیامت | محمد مصطفی قلسون شفاعت

امیدم همتک ای میر سلطان

مدامی بنده ای کان سعادت | طوتب دامانکی ای فخر سیادت
کتوردی جان و دلدن جان ارادت | دیلسل اول قل کادایم دلالت

طریقت راهنمای میر سلطان

یا عالما قد فقت فی المعارف کل العالمین | اولاک یا آتلنه مولای رب العالمین
ابقاک فی الدنیا سرا ما بدا بنیانها | لازلت صدرا ماجدا یولی جلالا بلین

قبلت ذیلک خاشعا بتبتل حالی فقالا ... دم آمرا عش ناهیا بمجلی الشرع المبین
اصبح علی اجرآء شرع ماجری حکماه ... هذا دعائی فی الصفا کالمدا و مآمعین
برجو مدامی عبدکم بعد الدعا المستجاب ... ان رجعت حورٌ و رضوان یکم فی یوم دین

ولـه

زهد له تقوایه بشله کل بروشمد نکرو ... نفسله غوغایه بشله کل بروشمد نکرو
صایم اولغل مؤمنی غیبت مسلمای ایله ... کیجه لرا حیایه بشله کل بروشمد نکرو
مصطفی شرعنی طوت ایله رعایت سنتین ... جرمکی حصایه بشله کل بروشمد نکرو
خالقک ذکریبی ترک ائمه کوکلدن امتی ... حالکی اخفایه باشله کل بروشمد نکرو
حق رضاسن ایتسه سک ای مدامی دردمند ... زهد له تقوایه بشله کل بروشمد نکرو

ولـه

قلدم معاصی حالم نوله آه ... استغفرالله استغفرالله
نولا چوغیه جرمم کمانیم ... اللطف لله اللطف لله
کلدم قپوکه یارب ذلیلم ... المجد لله المجد لله ٥ ما
جمله ذنوبه توبه ندامت ... العفو لله العفو لله ٥٥٥
حق امری برله جسم اولوخاکه ... الحکم لله الحکم لله ٥٥
یارب حبیبک ایله شفیعم ... الرحم لله الرحم لله ٥ ما
ورد ک مدامی قل جان و دلدن ... استغفرالله استغفرالله

جمله ذنوبه توبه ندامت ... العفو لله العفو لله
حق امری برله جسم اولوخاکه ... الحکم لله الحکم لله
یارب حبیبک ایله شفیعم ... الرحم لله الرحم لله
ورد ک مدامی قل جان و دلدن ... استغفرالله استغفرالله
شیخم عزیزم چون میرافندی ... الشکر لله الشکر لله
شهرم شریعت رایم طریقت ... الحمد لله الحمد لله

ولـه

فخرم طریقت قولم حقیقت ... الومت لله الومت لله ایضا

سنی توحید ایدر یارب سرکار ... فلکلرده ملکلر مهر ایله یاه
سنی تقدیس ایدر یوق دیو اشیا ... قمو مؤمن قولکده اولن افواه
یرتدک بوجهانی برکذرکاه ... اجل برکون ایریشور بیزه ناکاه
الهی فضلکی قل بیزه همراه ... ضلالت ایلدک نرکاه بی کاه
سکا لایق عمل هیچ قلمدی آه ... مدد سندن عنایت ایله الله
الهی خالق و قدوس مولی ... غفور و اهب و فیاض اتا
رحیم و ساتر و بار تعالی ... یوغیدی اشبو عالم قلدک انشا
زمین و آسمان و سبعت دریا ... دخی لوح و قلم عرش معلا
سنک ذاتک جمندندر معرا ... دخی جمله نقایصدن مبرا

سکا لایق عمل هیچ فلمدق اه — مدد سندن عنایت ایله الله

یرتدک آدمی ویردک زبانی — دخی عقلیله جسم وروح وجانی
دخی فرقانده سبع المثانی — ایدن لرنا که ادراک معانی
قلالرصنعکی بربر بیانی — اجلدن بولیوب بولمدلر امانی
اولورلر بولمدای حق جمله فانی — یینه احیا ایدرسن کلی آنی

سکا لایق عمل هیچ فلمدق اه
وله — مدد سندن عنایت ایله الله — الصا

رجامزای خداسندن عطادر — کوکللر درد ینه دایم دوادر
اگرچه کارمز جمله خطادر — دماغومزطولو درلوسوادر
اشیمز ظاهراورد ودعادر — دخی تسبیح وذکریله شادر
بولردن قصدمزصیت وصدادر — قموافعالمز خلقه ریادر

سکا لایق عمل هیچ فلمدق اه
وله — مدد سندن عنایت ایله الله — الصا

چوبکرزعمرکوزیادصباده — صقین ویرمک کوکل سرماسوآده
که طوشاولمایه سرنج وغناده — دخی انواع وجهیله بلاده
جهالت برله نزاویدق هواده — قموافعالمز ویردک سزایه
چورندک جمله واری یوق بهایه — که یوقدرزادمزروزی جزایه

انت مقصودی وسؤلی یارجاالمین — انت معبودی وربی یاالهی العالمین
تبت عمافدمضی من حوبه فیما مضی — راجیاً انواع لطف یاملاذ التائبین
غصت فی بحارالیم مالها من ساحل — جئت ذاخوف عظیم یاامان الخائفین
انی مغلوب نفس فیجب افعالها — نجنی من شرها یامن یعین العاجزین
عبدک العاصی مدانی تب عما قدسلف — من کبیرالذنب یاغفار ذنب المذنبین

وله

الحمدلله مولی النوالی — یامن اراد وعرفان حالی
ندغاب عنکم هذا المغنی — ماصارالا مثل الخیالی
یاتی سریعا یسری منیرا — فی کل لیل جند الجبال
یانورعین یاعین علم — یازین فضل یاذا المعال
مانت الا بدر منیر — بل انت شمس بین الاهالی
بلغ سلاما منی علی من — من آل طه فخر الاعالی
مقبول حق ممدوح خلق — سلطان صدق بحرالکمال
قل قل لجدک یاخیر خلق — اشفع لعبدی یوم السؤال
قل بعد ذلک یرجو مدامی — فی قرب بابک صف النعال

وله

بیجد درکنامم یارب یوزم قرادر — کرآب رحمتکله یوزه نولاروادر

انوار معرفتله قل قلبهی منور — بی معرفت کدایم دایم ایتوم خطادر
ادآب مصطفایی هیچ قلدم عیانت — عمر آخره ایرشدی قلبم طلوهوادر
دبزظاهرم کورنلر بومتقی ولیدر — کارم ولی معاصی فعلم قمور بادر
اندوکلوک کناهی یادایلیوب ندامی — صد قبله توبه قلمق در دله دوادر

ولیه

فراغت ایلیشدر دل هوادن — کسلمشدر علاقم ماسوادن
فراغت کوشه سنده یکه کوندز — حضورم وار امیسنم هر بلادن
سپر درسینمز تیر قضایه — یکم کلدیه خوش کلدی خدادن
سفر وار در تدارک ایله زادک — قرار ایتمز کوچرسن بوراندن
اولورسک خاک پایی اهل فضلک — مدامی متزلک اعلی سمادن

ولیه

رضای حقه موصل بول حقیقت — شریعتدر شریعت
محمد شرعی اوزره ثابت اولسون — سوابیکو کلوکه ایله نصیحت
سوایه اویله ضایع قلمه عمرک — معارف حاصل ایت کسب ایله فضیلت
خدایه قل نوکل کم ابر بشور — ازلدن سرنه کم قلدیه قسمت

مکرم اولمق ایسترسک مدامی
دلیل اول اهل فضله ایله خدمت

کل ایله نوجه سن اول خالق مولایه — بعربانک بلکل چیقر فوری سودایه
دنیا بی بهلوب عمدا رپرحیله وبرجاز — مبل ایتمه صفن زنهار قل قصد دلایه
حقی بیلوبن جاهز احوالکه مبنا طر — خاک اولجقسک آخر الله نمه بودنیایه
سرنبدایسک ایله جمد بلکل ایتمه طاعت — قطره اولبن ابرمکیچه اولو دریایه
شوقبله مدامی کل ذکر ایلکل الهی — عالمدن ایدوب غرلنه قل قولموسی مولایه

ولیه

ایلدم فراموشنا ده ذکر ایلیوب عادت — حقدن بکایو نلمز کوکلم نیم سوادت
نفسک اولوب اسیری ازدم بوم طریقت — دشت ضلالت ایچره دوشدم مرد اباده
دلخسته بم غریبم حالم فنی مکدر — عرض ایمکه مرادم بوقدر برشناده
ای مرشدم غریبم سلطان امیر غازی — چاپک سوار اولوب کل بونه بنی یاده
چون صدقله یاشدک دامانه اولیاک — شمدنکرو مدامی میل ایلمه فساده
شیخ سنان مزارین کرقبله سن زیارت — قلبک اولامنور جانک اولا صفاده
یولن اکراو خانک طوب روان اولورسک — احمد اولا شفیعک راضی اولا خدادن

ولیه

اکرایرمک ایسه قصدک خدایه — عبادت بلکل اویله مولایه
تعلق قلمه دنیایه چوبکزر — قراری عمر کلک بادصبایه
مقام لایزاله طالب ایسک — وجودک ملکنی ویرکل فنایه

ندلت راهی اچره خاک اولندر | ابریشور لر بیلوک اوج سماید
کوکل بازار عشقه وار وبن صات | جمیع ماسوایی بوق بهایه
محمد دن شفاعت ایتر بیک | محب اول خاندان مصطفایه
امیر سلطاندر آل محمد | قول اولغل جان دلدن اول سیاه
معینم اولله لطف حق اگر کمه | دوکون اچره ایرم مردم صفایه
مدامی بندکی محشه ده یارب | انیس ایله حبیبک مصطفایه

ولسه

صحن الدنمه ای غافل جهانه | دکلدر کمسه یه باقی زمانه
فنی خلاق ورزاقه عبادت | بهاری عمر کاک ابردی خزانه
مرید حق اولان مردخدمند | بوفانی ملکی المز ایکانه
کشی مطلوبنه واصل اولورمی | یولنده قیمیجه باشن وجانه
درونم کبر وعجب ایله طولودر | ولی وضع وفارم صوفیانه
سواشهرنده بازار ریادر | نمو سرمایه می وبردم زیانه
بحمدالله مدامی انتابم | امیر سلطان کبی ولتلو خانه
انمی جمله مزفل لطفیکله | محمد شرعی اوزره جاودانه

اگر فضلک اولورسه دستگیرم
ابرم افتاده یکن اسمانه

وارسه اگر غفلک الدنمه بو دنیایه | عمرولکی قوصرف ایت سن زهد وتقوایه
توحیدنی اول حقک چیقرمی دنکلرین | کرطالب ایسک ای مرد اول مطلب اعلایه
جانولکی فدا ایله ای زاهد افتاده | ایرمک ایسه مقصود کل اول مقصد اقصایه
دامانتی طوت محکم کل شیخ سنانک | چون شیخ سنا مکنا اول سر بدر احیایه
یارب مدامینک عطوایله قموجرمن | رحمت اوه کلدی چون سن خلق اولایه

ولسه

شویله بیلوک بولنمز نیمتا بکا خطادن | زیرا کچور مشمر عمرم قمو هوادن
بیلمز لکبله یارب فی لت ایلنسه دشدم | اول دستگیرم ای حق فه بنی فتادن
عاصی قولم قپوکده عفوایلکل کناهم | فکر ایدرم خطالر قوه بنی خطادن
قصدم سکا ایرشمک یارب لکا مزل | فضلک قلوب قیفم ایرکور بنی مرادن
بحر ذنوبه یارب طلمشدر مدامی | بندکدر رخلاص ایت ترک انمکل یادن

ولسه

انصافه کلوب یارایچ بایدلوم توبه | چوغ ایلمشوز عصیان توبه ایدلوم توبه
یادایلیلوم سردم قلدقلزومچی | حقدن اوموبن غفران توبه ایدلوم
ذکرایلیوبن حقی ایلوم دیلوم الله | شوفیله اولوب نالان توبه ایدلوم
ای حقه اولان عاصی می نفسه اولان تابع | کوزیاشن ایدوب باران دیجرمکله کوب مران توبه ایدلوم

اول شرعه تابع اولمه سوایه — صرف ایله عمرک ورد دعایه
غایت حذر قل عجب ورپادن — مشغول اولوبن ذکر وثنایه
حقدن دیلرسک کرجانه رحمت — ایله تضرع دلدن خدایه
آل محمدای میرافندی — همت کرکدر اشبو کدایه
جدک حبیبم قلسون شفاعت — محشرده یارین بومنسلایه
سودای عالم قلبه طولسون — حقدن دیلک قل ویرسون سیلایه

بو در نصیحت ساکه مدامی
اول شرعه تابع اولمه سوایه

ولسه — انشا

خراب اولدی کوکل ملکی سوادن — عمارت ایله یا الله وهادی
زبونم غائیله نفس الندن — عنایت ایله یا الله هادی
دل محزونمه اسرار کیله — بشارت ایله یا الله هادی
رضاک اولدوغی فعاله ثبوروز — دلالت ایله یا الله هادی
مدامی قولکی طوغری یولمه سن — هدایت ایله یا الله هادی

ولسه

کل ای حق طالبی ترک ایت جهانی — دکلدر روحمک بوستبانی
یراغک ایلکل واربقایه — بودهری وفایی بلکه فانیدر
صقن فوت انمه فرصت ایله طاعت — دیمه وارمدر دخی عمرم زمانی

حدایه

خدایه ایرمک ایسه قصدک ای دل — عمل ایله عمل ایله نهایه
مدامی سنر سبک روح بخشی — زیارت ایلکل شیخ سنانی

ولسه

درآن وقتی که مامایم وتابی — راحانت فرو مکذار آبی

ولسه

کل ای خردمند ترک ایت جهانی — دنیا دکلدر چون جاودانی
کل اختیار ایت غرلت قناعت — آخر نولورسن فکر ایله آنی
غیر سی حقک وار رفنایه — الحق باقی والغیر فانی
قلبک قلوب صاف قل جرعه یادن — اشکک روان ایت قلغل فغانی
یارب سردم کارم معاصی — اغفر ذنوبی فی کل آنی
حقک حبیبی اولسه شفیعم — روز قیامت بولم امانی
فکرم سوادر فعلم خطادر — القلب قاسی والسهو شانی
نوله صدمسه امرین خدانک — الرب عافی والعبد جانی
عاصی مدامی برکه سالمه — نور فؤادی طهرسانی

ولسه

بو چرخ دونک بیوفدر وفاسی — اکسوک دکلدر لیکن جفاسی
بیمت صور رسک دنیای دونه — عاقل قتده بر پول بهاسی

در دیده ای دل کل ایده تو جید — چونکه مراد ک حک رضای
قل یا محمد با که شفاعت — بو مجرمک دار یجد خطای
سمت کرکدای میر افندی — سمت کوکبک سنسن بهای
افتاده یم بن اول دستکبرم — بو بنده نک چون مقتدای
حالم مدامی بلمن نولا کم — پر در دو غم دنیا مواسی

ولسه

دیار روضه در رحمت بجاری — برو ساده یاتن سید بجاری
مبارک روضه سن ایلک یاتدت — قومز آینهٔ دلده غباری

ولسه

من العبد المعنی ذی الملال — الی المولی المحلی بالکمال
امام عالم تحریر دهر — بتحقیق علاکل لاهالی
همام ذی اشتهار بین خلق — بنجل الجنبلی حاوی المعالی
لطف اللطیف فی قلبی وحسی — خیال فی خیال فی خیال
وان کنت ذا حزن عظیم — به قد صار قدی کالهلال
کتاب جاء نی منکم بشیر — بدفع الحزن عنی والملال
بنظم فی صفاء کالزلال — فسالت ادمعی مثل اللآلی
مرادی عرض اشواقی ولکن — لسانی قاصر عن شرح حالی

مدامی

مدامی یرتجی صفحا جمیلا — من الذلات عما فی المقال

ولسه

یا ریح الصبا بلغ سلامی — علی من وصله اقصی المرام
وقل انی لقد اضنی شذاه — کثیرا مثل امطار الغمام
وقبل تحت اقدام سریعا — وبین مخمتی واشرح غرامی
فرید الدهر فی الشهامة فیم — وحید العصر استاد الانام
نجل الجنبلی مشهور دهره — حماه الله فی کل المقام
مدامی عبدکم تثنی علیکم — ثناء صافیا مثل المدام
فؤادی فی نحول من نواکم — سواکم کل آن فیه نام

ولسه

یا مکتوب نظمی قل مرامی — وبین غربتی واشرح غرامی
وفصل کل احوالی وذلی — وفقری وافتقاری واضطرامی
لمن قد فاق اهل الفضل طرا — بعلم والمعالی للکرامی
فرید الدهر فی کل الفنون — وحید العصر ممدوح الانامی
بامر الشرع مقدام سری — همام جاید نجل الهمامی
سمی للذی بالفقر — باعنی نبیا ذا احترامی
وفاه الله عن شتی یشین — وعن بلوی الی یوم القیامی

واعطی بعد ذا یوم حشر | جمیع السؤل فی دار السلام
لقد حررت مقصودی مریدا | جمیل الصفح عما فی کلام
غریباً ذا خشوع وانکسار | حریق القلب من فرط الندام
مدامی عبدکم یثنی علیکم | ثناء مثل امطار الغمام

ولـه

الله ربی رب الأنام | خلاق خلق محی العظام
ستار عیب غفار ذنب | مول ومعط کل المرام
قد قلت ربی تبتا عبادی | انی غفور اثم الأنام
فاجعل شفیعی من کل جرمی | خیر البرایا یوم القیام
شعری مدامی کالدر نظما | والشمس قدر اعند الکرام

ولـه

توحید ربی خیر المقال | تطهیر قلب انهی الکمال
یا طالب الحق وحد وسبح | صفا وصدقا فی کل حال
استغفر الله من کل ذنب | اذنبت عمدا مثل الجبال
قلبی حزین من سوء خلقی | بدل الهوی وارفع ملالی
خلص الهی عما اقاسی | واجنب فؤادی مبل الضلال
واستر عیوبی واغفر ذنوبی | یا ذا الجمال یا ذا الکمال

اکثر مدامی توحید ربی | توحید ربی خیر المقال

ولـه

مولای مولای رب الموالی | نور وقدس سری وبالی
انی مریدا نواع لطف | یا فایض الجود یا ذا النوال
یسر مدامی واقبل دعای | یا مالک الملک یا ذا الکمال
واجعل رفیقی یا رب فضلک | والشرع نبهی فی کل حال
اذنبت ذنبا عمدا وسهوا | سترا وجودا مثل الجبال
انی غریق فی بحر ذنبی | یا غافر الذنب یا ذا الجمال
یخشی مدامی عن حر نار | انقذه عنها یوم السؤال

ولـه

بهشتی عدنک ای سرو بلندی | هدایت کلشینک نخل بندی
سور لدن مهروش روبه سمندی | خلایق خواب غفلتدن اویاندی

ابا آل محمد میرافندی

سعادت کانی ینبوع کرامات | معارف مخزنی شاه ولایات
فضیلت معدنی عین سعادات | کمال فضلکه یوق حده غایات

ابا آل محمد میرافندی

سکا حق شول قدر فضل انمش اعطا | عقول اولور تصور دن حیارا

سنکله فخر ایدر ملک بخاری | دکل انجق بخارا بلکه دنیا

ایا آل محمد میرافندی

شریعت شهر نیک سلطانی سنسن | طریقت اهلنک برهانی سنسن
حقیقت بحر نیک عمانی سنسن | سحاب رحمتک بارانی سنسن

ایا آل محمد میرافندی

سمای همتک شمس ضحاسن | خداوندن عالمه نور هداسن
مروت معدنی کان عطاسن | صفا سرچشمه سی بحر حیاسن

ایا آل محمد میرافندی

معاصیدر بشیم اهل هوایم | گنهکارم بغایت جود نمایم
جناب پاکله لیکن گدایم | محب خاندان مصطفایم

ایا آل محمد میرافندی

جهانگده اولیدر بیچه دل شاد | نظر قیله ایدک بیرا که معتاد
مطهر روحک ایدر بنده ارشاد | گمینه مستمدم ایله امداد

ایا آل محمد میرافندی

اگرچه بر غریبی درد مندم | علو همتله اچره سربلندم
که سردم مجمر شوقه سپندم | جناب غرنگدن مستمندم

ایا آل محمد میرافندی

خدا جمله فری مغفور قلسون | رفیقن مؤمنک حور قلسون
مبارک روضه کی پر نور قلسون | احبا کی قومه مسرور قلسون

ایا آل محمد میرافندی

مدامی ایلدی جرم و جنایت | دیلرسمت که ای فخر سیادت
ایروب حقدن اکا عون عنایت | قلا محشر کونی جدک شفاعت

ایا آل محمد میرافندی

وله

ای جمله اولیانک شامی وارجمندی | باغ بهشت عدنک گلزار نخل بندی
سجاده کرامت چونکم سگا دشندی | صاحب ولایت اولسندن فزون سندی
ای فخر آل احمد سلطان امیرافندی | فضل و کمال موی شود کاو قلمش عطا
بگده بر بن آنک ممکن دگلدر احصا | لاین نفخر آنه کر ملکنی بخارا
زیرا کنور ممدر دنیا به ساکر همتا | ای فخر آل احمد سلطان امیرافندی
ای ملک روبه رحمت دل در دنه دوستان | شوق اهلنه سرسر چشمه صفاسن
اوج هدایت ایچره پرواز ایدر همتک | محشر کونده یارین متبوع اصفیاسن

ای فخر آل احمد سلطان امیرافندی

سلطان انبیانک ایدوب گدا سی | روبه قلوب توجه ایله دیدی فاتحه
شرع شریفه بیم قل آمنم دلالت | چوق چوق شکر خدایه فلدق سگا فاتحه

سنن بهم جسیم سلطانی اولیانک | محبوبی سن رسولک مقبولیسن حقک
منزل وکل سکا عرش علا دنی نکا | کمسه تعقل ایتمز قدر علو شانک

ای فخر آل احمد سلطان امیر افندی

خلاق عالم اندی سن شاهه لطف مجید | زیرا بوکون قلبدر خلق جهانه مقصد
یارب عصانه ایدر مأوا وکهف سند | روز جزا ایلیخی قلمه مدد نبری دن

ای فخر آل احمد سلطان امیر افندی

ای مشتری معلا وی کندوزی مطهر | ای مشتری مصفا وی مرقدی منور
سنجیلین در پاک کامل وجود سرور | بو دمره کلمشدر کلمک دکل مسیر

ای فخر آل احمد سلطان امیر افندی

عصیانه چون یوندک مرا ایلدی تاسف | ارشاد ایچون مربده جکمز درد تکلف
انکار ایدن بوحاله یارین ایدر تاسف | دنیایه مینه شمدی روحک ایدر تأسف

ای فخر آل احمد سلطان امیر افندی

سر مومنه ایر یسوب احسانی کرکدر | رحمت بحار نه غرق اولسون جمیع بشر
یارب فیض حفله طولسون شهامز اک | لطف لطیفنی هم قلسون رفیق یارک

ای فخر آل احمد سلطان امیر افندی

قد جاء مستمدا مملوکک مدامی | امدد له بفیض یا مرشد الأنام
واطلب له الشفاعه من جدک الهمام | قل یا محمد اشفع للمعتدی غلامی

ای فخر

شود مکه تیشه اوقات ساعات | اولور فانی زمینه بله سموات
نموجز اولیسر احساب اموات | ندکاو فیلدیمرسه سهو ذرات
ایده اعضا اکا جمله شهادات | الهی قلمدن دنیاده طاعات
شنا وشکر وحمد بله تحیات | ولیکن ایلدک حق حق خطیئات

سکا لایق عمل هیچ قلمدن آه
مد دسندن عنایت ایله الله

ولـه | ایضا

ایدندک کار بمز حرم حیاتت | عمل ایدمندک الا خجالت
مراد ایدمندک الا ضلالت | نولیسر حالمز روز قیامت
صوچومز عفو اولورسه خوش سعادت | اکر عفو اولمزسه واخجالت
عنایت ایله یارب بی عنایت | محمد مصطفا قلسون شفاعت

سکا لایق عمل هیچ قلمدن آه

خدایه واصل ایدن یول حضعف | شریعتدر شریعتدر شریعت
مرادکسه دوکون ایچنده عزت | بیان ایدم سکا بر خوش نصیحت
ایدوب سردمن لازم نفسه عفت | حرامه میل قلمه اتمه شهرت
خدایه حمد ایدوبن ایله عزت | عبادت قلمده فوت اتمه فرصت

سکا لایق عمل هیچ قلمدن آه
مد دسندن عنایت ایله الله

عجب حالت عجب حکمت بهی یار — که کلزار جهانک آخری زار
کل امدی ای ضعیف وحنه بیمار — بیلوب دنیایی برمکار وغدار
ولکده قوه علت ایله تیمار — مصفی قل درونک طولو زنگار
تفکر قل نولورسن آخر کار — زبانکده قیلوب بوقولی تکرار

سکا لایق عمل هیچ قلمدی آه

ندکلو واریسه عالمده سرور — فقیر وپادشاه مفلک وکشور
نه قلدیسه جهانده ای برادر — اکر خیر واکر شور واکر شر
ملکلر قیلوب آنی جمله دفتر — خدانک امری برله روز محشر
ویرلورانده بلکل سن سراسر — تصور قل اودم حالک نولیسر

سکا لایق عمل هیچ قلمدی واه

مدامی ولیه همت اولیادن — شفاعت یوم محمد مصطفادن
عنایت ایریشوب بارخدادن — دلم خالی اولیه عجب وریادن
چکم ال دایما جرم وخطادن — الم عبرت بودمریلی وفادن
کسوب جمله علائقم ماسوادن — ایمان اولم دوعالمده بلادن

سکا لایق عمل هیچ قلمدی آه
مدد سندن عنایت الله

ولیه ایضا

اجتناب ایت سرهوادن رنکارنکه امیال — استماع ایتمه مساوی کلمه هیچ قیل وقال
مرد وعالمده حضوریله مراد کای فتی — تابع اولمه نفسه قلمه خلقله جنک وجدال
کر دیلرسک آسمان رفعت اولمه ملک — عجب ایت اختیار ایت ایاصوفیا نعال
راه حقده ذره ناچیز اولان صاحب خرد — اولور آخر فضل حقله شمس افلاک کمال
ای برادر ویرمه دل دنیایه غفلت اوریسی — برکفندر چون نهیبک قوری غوغا حاه ومال
کاه اولور کرداب غفلت اچره بیهوده سن — وقت اولور بوانکو کلم حوتلر دریا مثال
میر سلطانه مدامی جان ودلدن بنده اول — صد فدا ایلم زیارت مرقدن سرتاسر اول

ولیه

روز محشر نوله حالم یلمم ای بارخدا — کچدی عمرم غفلت اچره قلمدم طاعت سکا
مصطفی اوا بنی یارب رعایت قیلدم — نفس شومه تابع اولدم ارتکاب ایتدم خطا
کلدی عمرم کچدی کیندی کارم اولدی وای وای — کبر عجیله وشور وشر انواع فسقیله ریا
کچدی بوانکو کلم قلمدن طول امل — عمرم ایردی آخره قلبم نبه طول هوا
ذات پاکک غرنجون یا آله العالمین — جرمنی عفوایت مدامی قولکک رحمتله

ولیه

کر دیلرسک کم میسر اوله سالک فتح باب — راه شرعه سالک اول ایله هوادن اجتناب
آخرت ملکنی معمور ایتمکه دایم دوش — نیچه برمعمور ایدرسن شهود اولور خراب
غره اولمه جاهه فخر ایتمه برادر بالله — فاینده باقی دکلدر فی المثل دنیا سراب

فکر ایت اول اباموکم دوزخ دیه ای
اشلدم دایم خطا ائمکدامی معصیت

نولیسه حالک معذبمی ولورسن ایتمک
قلمدم خالص عمل اندم مناهی ایتمک

ولسه

طالب دنیایله یوقدر بزوم بارایمز
اهل انکاریله صحبت ایمز رخت ایمز

ترک دنیا ایمیشوز یوق درهم ودینار ایمز
اهل حالز کیمسه کشف ایتمز اسرار ایمز

غیبت ودم مسادیدی صدر دشمز
طوپطلو درنوراشوا فبله دایم سجده

کیجه کوندز خالقک توحیدیدر کفتار
فخر عالم آکنه اولدی محبت کار یمز

مسالکوز شرع مطهر درمدامی ایتمز
میر سلطان حضرتندر شجمر مختار یمز

ولسه

الهی قادر وهاب ورحمن
کریم وغافر وفیاض ودیان

مجیب ومعطی وحنان ومنان
ایره چونکم اجل تسلیم ایدم جان

میسر قل اودم ایمان وقران

الهی کچدی عمرم سرهوا ده
امیدم بوایدم یارب مرادم

ندارک ایتمدم زاد وزواده
ایره چونکم اجل تسلیم ایدم جان

میسر قل اودم ایمان وقران

الهی شلدم کرچه خطادر
دلی سندن رجامرام عطادر

فساد وکبر وعجب یله ربادر
ایره چونکم اجل تسلیم ایدم جان

الهی قلدم سرکز عبادت
عنایت ایله یارب عنایت

سیه رویم کنهکارم نعایت
ایره چونکم اجل تسلیم ایدم جان

میسر قل اودم ایمان وقران

الهی ایمانو در مقامم
صوچوم باغشله عفوایت مرتکم

سکا معلوم در یارب حالم
ایره چونکم اجل تسلیم ایدم جان

میسر قل اودم ایمان وقران

الهی ذات پاکک غرپچون
الهی اولیاکک رتبیچون

الهی انبیاکک حرمتچون
ایره چونکه اجل تسلیم ایدم جان

میسر قل اودم ایمان وقران

الهی خالق رب الانام
فلکده کرچه کم چوقدر مرامی

مدامی قولکک بودر کلامی
ایره چونکه اجل تسلیم ایدم جان

میسر قل اودم ایمان وقران

ولسه

دلم غافیده مایلدر هوایه
کوکل آینه سی پرزنک اولوبدر

عبادت ایلمز هرکز خدایه
مبدل ایله یارب صفایه

نزاران سال اولورسه عمرکز ای یار
نچه برجمع ایدرسن مالی ای مرد

کوچرخ عافیت دار بقایه
صرر لربرکفن یوخسوله بایه

ای دل نفس مزن معنا دلو بدر | فساد و کبر و عجب سیله ریا به

ولسه

گلدم لسانک رجا ایدوب فمو که بن فقیر | نفس ظالم باکه جوغ ایلیه ندی ای شاه دلیر
یولم اوردی وارم الدی عافیت فیلدی بی | پایمال راه غفلتده مدد اول سنیکیر
ای شریعت شهر نبه سلطان اولان سلطانه | بر دلیلم یی کس مخور و حقیر و دردمند
صد قله دامانکی طوتدم سنک ای ارجمند | بنده ٔ افکنده کم تمت قل ای شاهی بلند
خلق عالم آسمان عز نکلدن مستمند | ای طریقت اهلنه برهان اولان سلطان مهر
استنا دانم فمو که جان ولدن غریب | اکسوکم فانکده چوق معذور طوغل ای حبیب
کی فقیرم اسرزم وصلک نصیب اولمیه بن | ای اصیل و ای شریف و ای حسیب و ای نسیب

ای حقیقت بحرنه عمان اولان سلطان مهر

واصل اولور مطلبینه سا که ایدن انتساب | بلدوکم بو درنیم و الله اعلم بالصواب
چوق گناه اندم شفیع اولسون بکا روز حساب | قل تضرع جدکه لطف ایله ای عالی جناب

ای معارف جوهرنه کان اولان سلطان مهر

نا مکی یاد اندوکجه دفع اولور دلدن ملال | مدحنک قصد ایلیسم مشحون اولور شوقیله یال
اشک چشمم سنور سینیم قلدوغم دعوایه دال | ای ولایت آسمانی شمسی ای بحر نوال

ای دردنم درد نیه درمان اولان سلطان مهر

ذات پاکلکله ایدر ملک بخارا افتخار | بلکه ای شه جمله دنیا تا الی یوم القرار

خلق روسه داخی حمت ایلیکون کا | روضه کی وم ایچره فلمشد سنک ای انجناب

ای مشایخ زمره سنه خانی اولان سلطان مهر

مؤمنینک حق رفیقی حور زهرا ایلیسون | مسکن و ماوی ایرین فضیلیه طوبی ایلیسون
سم منورم فدک فردوس اعلا ایلیسون | متبرن جیرانکلک جنات علیا ایلیسون

ای سحاب همته باران اولان سلطان مهر

روز و شب قولم بو در کم طوردغجه بو نظام | روح پاکنه محمد مصطفانک دوام
داخی آل صحبنه بیک بیک صلوات ایلیم سلام | جد کا عرض ایت مدامنک مقالن ای همام

ای مروت اهلنه جانان اولان سلطان مهر

ولسه

بلمدم نضیع اوقات ایلدم صبح و مسا | میچ قلمدم خالص عمل عمده ای یار جدا
نفسم سوا سینه اویوب اندم منای انجناب | عاصی قولم کلدم فمو که رحمتک ایدوب رجا
درکاهکه کلسه قولک جانا که محروم ایدمه سن | یا قاضی الحاجات یا غفار انواع الخطا
ذاتک صفاتک غرخون یا آله العالمین | چوقدر کناهم جمله سن باغشلغل روز جزا
بکفک مسلمانلر بنم ظاهر دکی احوالمه | اخفا قیلورم جرمی طوپلوب قلبم سوا
شول دلکه اندم روز و شب بهر خطا و معصیت | سهو و خطاده کلدی مسلم جهانه عیب
دنیاده طاعت قلدم عقباده حاصل نوللاه | کبر ایله عجب ایلدی ای صنعکم پشیم دریا

ولسه

صلاح وزهد وتقوایی ایدن کار | ایشوکدا اولمه محشرده دشوار
درون قلبله توحید قل کم | فنومرأت دله هیچ زنکار
نظر قلمه جهان آرایشینه | اولور کوکلک صفن جلیله عیار
معانی بحرینه غوّاص اولیسکز | بوصورت عالمنده قالمه زنهار
دورشدایم که حاصل اوله قربت | فلورسک کربو فرقتده زهی عار
وجودک جوهرینی قلمه ضایع | کوزک آچ غافل اولمه اول خبردن
یراغک ایله فرصت الده بیکن | سفر وار درکوچرسن آخری کار
کچورمه غفلتیله عمرک ای مرد | حذرقل عاقبتدن کم ندوار
اچوک طولو هوای نفس میشوم | معاصی ایله کارک دایم اوزار
کنهکاره دخی احسانی اصل | خدانک عالمه الطافی سموار
نولا اندکسه چوق چوق جرم وعصیان | ندامت ایله عفو ایدیجی غفار
امیدکز کسمه حقک رحمتندن | یوزاورو عرض حاجات ایله برکار
الهی بقمه بوزم قاره سینه | سن ایت ایمان وقرآنی بکا یار
اکر فضلکله رفیقم اولمزسه | اولا روزجزا یارب بیرم نار
سکا لایق اولان مردمه غفران | قوله دایم کناه انیمکدر رکار
الهی ذات پاکلک عزیتجون | کلستان ایت طوراغم اولمه خار
محمد مصطفانک حرمتجون | خدایا قهرکه قلمه سزاوار

جمیع انبیاکلک رتبه‌سیچون | که قولارک اچنده بولمز اخیار
جمیع اهل ایمانیله یارب | عنایت قل میسر ایله دیدار
مدامی قولکلک لطفکدن ای حق | دل مجروحه سن ایله تیمار
کیم آیین دیرایسه اشبو دعایه | انک محشره حالن قلمه دشوار

ولـه

کارم خطا دریاغیاث المستغیثین الغیاث | پیشم ریا دریاغیاث المستغیثین الغیاث
کرچه آغردی موی سر کوکلم فرایکمزدی | فکرم سوادریاغیاث المستغیثین الغیاث

ولـه

وَالِی اهل ولایت حضرت سلطان امیر | مالک ملک کرامت حضرت سلطان امیر
بلبل باغ بلاغت حضرت سلطان امیر | کوکب برج سعادت حضرت سلطان امیر

مهبط نور هدایت حضرت سلطان امیر

مخزن مجد مهابت نوچشم مصطفی | معدن لطف ومروت آب روی اصفیا
کوهر دریای صبر عصمت صدق وصفا | کلشن آداب غرو حرمت حلم وحیا

مهبط نور هدایت حضرت سلطان امیر

منبع انواع فضل ومقتدای اتقیا | قطب عالم آسمان همت شمس الضحا
شیخ اکبر پیشوای آل وخواجه انبیا | راه حقده رهبر وسلطان جند اولیا

مهبط نور هدایت حضرت سلطان امیر

فقر ابله فخر امین سلطان کونینه حبیب | مستفیضه فیض ابدن علم لدنیدن نصیب
اهل دل بیمار نه تمار خوش حاذق طبیب | مسند اصحاب فقر و ملجاء کل عرب

مهبط نور هدایت حضرت سلطان امیر

مسند اولن مرین دایما امداد ایدر | بند عمله بند اولمش بنده از اولاد ایدر
ناقصی کامل قیلور طالبلری ارشاد ایدر | بر نظر ده نیچه یوز بیک بیهنر استاد ایدر

مهبط نور هدایت حضرت سلطان امیر

مرقدن ابدر ملاک زمره ی هر کون طواف | بو بصیرت چشمی بر له کل بر وای کوکلی صاف
خرمن جود ینه نسبت دانه جو کوه قاف | سرور اجواد کان مکرمت بر بی خلاف

مهبط نور هدایت حضرت سلطان امیر

شعله سیدر ماه انجم روضه سی شبتانیک | قطره سیدر بحر عمان همی سبلانیک
سینه مشحون ابدر اشوا قبله احبانیک | پر تو ویرر نیر اعظم خبات نانیک

مهبط نور هدایت حضرت سلطان امیر

مدحتی ملایه اقدام انسه سبحان عز | ویرسه الکن آه سلمان عجم اولمز عجب
شرح اولنمز نعتی بیک جلد پیشه و اصفلز | شانلی علاذی شرف قدری جلی عالی

مهبط نور هدایت حضرت سلطان امیر

روز و شب درگه مدای طور نخجیوانلم | روح پاکینه محمد مصطفانک رد و دام
داخی آل و صحبنه بیک بیک صلاتیله سلام | بو در امتدم شفیع اولله بکا یوم القیام

من هذا می بغوایا ایها القوم الکرام | راعیا آداب تسلیم علی خیر الانام
النبی المصطفی و الآل و الصحب العظام | الف الف من صلاة الف الف من سلام

ولسه

باغ بهشت عکس جمالی محمدک | عرش مجید وصف کمالی محمدک
بمن دم مسیح اثر فیض مصطفی | شهد شفای روح مقالی محمدک
برق رخ جهنمی بر دسلام ایدر | دوشسه دل عصاته خیالی محمدک
کوثر صونینه قند ویره عاصیلره تمام | طوبا و سیله لفظ زلالی محمدک
عالم فرکلوغ ایچره فالودی ویار | قندیل آسمان جمالی محمدک
چشم زمانه مشتاق انوک کور ممک ایچون | دوشمز دی بر یوزینه طلالی محمدک
ازهار رحمتیله محبت ثمار ایدر | باغ جهانده قدری نهالی محمدک
صدر سرای فلبنی یارب کم ایده شرح | عرش اوزره در چو صف نعالی
پر مورد ایکورر دو جهان نعمتن تمام | اولسه نوالله بخش نوالی محمدک
آل محمده صلوانی چوغ ایله کم | بیری امیر افندیدر آلی محمدک

ای عالم ولایته سلطان اولان امیر
وی ملک ربوبیت رحمن اولان امیر

ای منبع مروت وی معدن کرم | صیت کرامتکله طولدی عرب عجم
صفک صفاسنه او نور کوثر بهشت | تربک ترابنه ایره مز ساحت ارم

روضک طوافه نیز احراملة ملک | یعنی حرمیک اولدی حرم کیبی محترم
تحصیل نام ایچون صفحات وجودنه | عرش عظیم جدکه اون ایلدی رقم
سلطان انبیا یه بکون جبرائیل حسن | اعناق اولیا یه بصرسک نوله لافدم
کلزار دهری تربت اسیدی همنک | باد خزاندن ایرمزدی شمه الم
نعلینی پای نعمتک کوشوار اهل چرخ | القاب لوح غرنگ مفخری فلم
مالوف مرغ همتک بوستانی قرب | خلوت سرای فکرتک عالم قدم
کوستردی خضره آب درک چشمه حیات | اوکرتدی خاتمه نعمک بخشش و کرم
دنیا و آخرتده شفیعی نو بمک | شعرم یتردی ماکه کوره مدحک ایلیم

ای عالم ولایته سلطان اولان امیر
وی ملک روبه رحمت رحمن اولان امیر

اولدی علو همتکه آسمان زمین | بر پایه قصر رفعتکه چرخ مقنبه
سلطان نشان خسروا قلیم فخر بین | سور سه جبابره بریدر سده که جبین
جدک بساط صالدی سرای نبوته | آدم چکر کن آب و کل الجنده اربعین
شرحیله لفظمک دمن نقل پر شکر | یا دیله خلقمک نفس عقل عنبرین
طوپرق یوزومی نجه سورم اول حرم کم | جاروبدار اتکنه مرکان جمع عین
قوس مه میت دن اتدک چو سر اربعین | زخم اوردی قلب خصمکه خیل مسومین
محبوب حق اولوب سکا جاندن محب اولان | دولت بزه مجتبک ایلش شهامین

شول جانکه دلدی اغزنی تیر محبتک | اچدی سرای قلبنه حق روزن یقین
کم بقسه روضه که آچلور جانی کل کبی | زیرا مزارک اولدی درجنت برین
شول نقطه که انده مدرج اولار انبیات | اول نقطه در یوزکده که خال اهل جمال

ای عالم ولایته سلطان اولان امیر
وی ملک روبه رحمت رحمن اولان امیر

نه اقدی ومه برالو دریا سنک کبی | نه عالمه کنوردی بحار اسنک کبی
جان ملکنی محبتک آرایش ایلدی | کمدر جهانده مملکت آراسنک کبی
کوستر مکه براهلنه دیداری نوریتی | آینه ویردی کری تعالی سنک کبی
فاش ایلمزدی سرّ انا الحق منورک | منصوره ابرسه مرشد دانا سنک
ای کهف حق خلق جهان پناهیمن | دولت دکلمی عالمه ملجا سنک کبی
چوق اولیا بو تخته قدم بصدیلر ولی | کیم فیلدی شرع جدکی اجرا سنک
ای نام اعظمک دکنجینهٔ شفا | دل دردنه کم ایده مدارا سنک کبی
شاها لقن زمانده حریمنده احمدک | نور اتمدی جهانده تجلی سنک کبی
پیرانه سلفن و سرپایه خلفک | فرع رفیع کورمدم اصلا سنک
چوق شهلر اوکشم دخی برکز طبیعی | مدحنده عاجز اتمدی شاها سنک

ای عالم ولایته سلطان اولان امیر
وی ملک روبه رحمت رحمن اولان امیر

بوم بخرابه دگه ثناگ ایلیم سنگ | برسوزده سرفرم که سزاگ ایلیم سنگ
ای خواجه بوزگزاغزومی بوریسیم گرگلاهم | لایق دگل که مدح گداگ ایلیم سنگ
شرمنده گناهم وآلوده خطا | نه یوزله آرزوی لقاگ ایلیم سنگ
اوش گاسه نیازابله گلدم فیوگه گم | دریوزهٔ نوال عطاگ ایلیم سنگ
ردانمگم نیازمه آیین ابد ملک | روصنگ اوگنده چونگه دعاگ ایلیم
ای نورگوندن المیه سایمدن استیه | برگون گراقتباس ضیاگ ایلیم سنگ
شرح ایله صدرمی وبیت قبل امری | عقدلسانم آچ گه ثناگ ایلیم سنگ
ای پادشاه صورت معنی بیورگه بن | میدان مدحه نصب لواگ
برجام طولدرم نبه مدحگ شراب | ایگی جهانی وصف صفاگ ایلیم سنگ
احمد بلاودرد له فالق روامیدر | چون بن محبت فقراگ ایلیم سنگ

ای عالم ولایته سلطان اولان امیر
وی ملک روده رحمت رحمن اولان امیر

وله

سن اول آیینهٔ نور خداسن | گه سربرصورته معنی نماسن
دلگ حکمت کلیدینگ دلیدر | امانت دارگنج مصطفاسن
سنگدر نطفه عیسی حسن یوسف | گه سیم جان بخشین سیم دلرباسن
بدقدرته وبردگ سرمریده | خضرسجاده سن موسی عصاسن

دمگدن فیض آور علم لدنی | گه سن هرجشمهٔ عین بقاسن
شریعت شهرینگ سلطانی سنسن | حقیقت برجهٔ شمس ضحاسن
نهایت بولدی سنده علم وعمال | نهال سدره دن سن منتهاسن
دوا سن دردمه زخمومه مرهم | بیورسگ نوله دردومگ دوا سن
مرادم شمعن اوبرگم غم دل | مگدر فلدی بوبزمگ صفاسن
یه ایرگورین مریدوگی مراده | یه گوگلدن چیقر دنیا هواسن

محمد حقی احمد دوشدی حاگه
الینی ال گه ظل کبریاسن

BİBLİYOGRAFYA

Ahdî. *Gülşen-i Şu'arâ*. Hazırlayan. Dr. Süleyman Solmaz. Ankara: Ankara Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2005.

Ahmed Paşa Divanı. Hazırlayan Ali Nihat Tarlan. Ankara: Akçağ Yayınları, 1992.

Aksoy, Ömer Asım. *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: İnkilab Kitabevi, 1995.

Alderson, A.D. *The Structure of the Ottoman Dynasty*. Oxford: The Clarendon Press, 1956.

Algül, Hüseyin. *Bursa'da Medfun Osmanlı Sultanları ve Emir Sultan*. İstanbul: Marifet Yayınları, 1981.

Aliyy-ül-Kârî. *Kırk Kudsî Hadîs*. Çeviren Hasan Hüsnü Erdem. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları,1982.

Âşık Çelebi. *Meşâ'irü'ş-Şu'arâ*. Hazırlayan Filiz Kılıç. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 1994.

Baldırzâde Mehmed Efendi. *Terceme-i Hal-i Hazret-i Emir Sultan*. Derleyen Hayrullah Nedim Efendi. Bursa: Vilayet Matbaası, 1307.

Bayer, Ahmet. *Emir Sultan Hayatı ve Menkıbeler*. Bursa: Sultan Kitabevi, 1995.

Beliğ, İsmail. *Nuhbetü'l-Âsâr Li Zeyli Zübteti'l Eş'âr*. Hazırlayan Abdülkerim Abdülkadiroğlu. Ankara: Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1999.

_____. *Tarih-i Bursa (Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefeyât-ı Dânişverân-ı Nâdiredân)*. Bursa: Hüdâvendigâr Matbaası, 1885.

Beyânî Mustafa bin Cârullah. *Tezkiretü'ş-Şuarâ*. Hazırlayan İbrahim Kutluk. Ankara: TTK, 1997.

Bursalı Mehmed Tahir Bin Rifat. *Aydın Vilâyetine Mensūb Meşâyih, Ulemâ, Şuarâ, Müverrihîn ve Etibbânın Terâcim-i Ahvâli*. Hazırlayan M. Akif Erdoğdu. İzmir: Akademi Kitabevi, 1994.

_____. *Osmanlı Müellifleri*. İstanbul: Matbaa-i Amire, 1333.

_____. *Osmanlılar Zamanında Yetişen Kırım Müellifleri: Kırımlı Meşâyih, Ulemâ, Şuarâ, Müverrihîn, Etibbâ ve Riyâziyyûnun Terâcim-i Ahvâl ve Âsârından Bahistir*. Hazırlayan Mehmet Sarı. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1990.

Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. 16. bs. Ankara: Aydın Kitabevi, 1999.

Dilçin, Cem. *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. 4. bs. Ankara: TDK Yayınları, 1997.

_____. *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları,1983.

Ebu Abdillah Muhammed ibn İsmâîl el-Buhârî. *Sahîh-i Buhârî ve Tercemesi*, Çeviren Mehmed Sofuoğlu. İstanbul: ÖtükenYayınları, yty.

Erdemir, Avni. *Muslihu'd-din Mustafa İbn Vefa Hayatı, Eserleri, Tesirleri ve Manzum Eserlerinin Tenkidli Metni*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, 1999.

Esed, Muhammed. *Kur'an Mesajı, Meal-Tefsir*. İstanbul: İşaret Yayınları, 1996.

Eş-Şerebâsî, Ahmed. *75 Kudsî Hadîsin Terceme ve Şerhi*. Çeviren Naim Erdoğan. İstanbul: Çile Yayınları, yty.

Evliyalar Ansiklopedisi. İstanbul: İhlas Gazetecilik Holding AŞ, 1993.

Gelibolulu Âlî. *Künhü'l-Ahbâr*. Hazırlayan Mustafa İsen. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1994.

İpekten, Haluk. *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz.* 1. bs. İstanbul: Dergâh Yayınları, 1994.

İslâm Ansiklopedisi. TDV Yayınları.

İsmail bin Muhammed Aclûnî. *Keşfü'l-Hafâ*. Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiye, 1988.

İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu. Ankara: Maarif Vekâleti,1959.

Kabaağaç, Sina. *Latince-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1995.

Kafzâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Hazırlayan Bekir Kayabaşı. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 1997.

Kılıç, Mustafa. *İbn-i Kemal Hayatı, Tefsire Dair Eserleri ve Tefsirindeki Metodu*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Doktora Tezi, 1981.

Kınalızâde Hasan Çelebi. *Tezkiretü'ş-Şu'arâ*. Hazırlayan İbrahim Kutluk. Ankara: TTK Yayınları, 1981.

Köprülü, Mehmed Fuad. *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yayınları, 1980.

Kütüb-i Sitte. Hazırlayan İbrahim Canan. Ankara: Akçağ Yayınları, 1995.

Latîfî. *Latîfî Tezkiresi*. Hazırlayan Mustafa İsen. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1990.

Levend, Agah Sırrı. *Divan Edebiyatında Kelimeler ve Remizler Mazmunlar ve Mefhumlar*. İstanbul: Enderun Yayınları, 1980.

Mehmed Süreyya. *Sicill-i Osmânî-Osmanlı Ünlüleri*. Hazırlayan Nuri Akbayar. İstanbul: Türk Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996.

Mehmed Şemseddin. *Yadigâr-ı Şemsî Bursa Dergâhları I-II*. Hazırlayan Mustafa Kara, Kadir Atlansoy. Bursa: Uludağ Yayınları, 1997.

Meninski, Francisci a Mesgnien. *Lexici Arabico-Persico-Turcici*. İstanbul: Simurg Yayınları, 2000.

Muhammed Riyâzî. *Riyâzü'ş-Şu'arâ*. C 1. Nuruosmaniye Kütüphanesi, No: 3724.

Müdâmî. *Divan*. Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, No: 305/1-2-3.

_____. *Divan*. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No: T-5520.

Müstakimzâde Süleyman Sâdeddin Efendi. *Mecelletü'n-Nisâb Fi'n-Neseb Ve'l-Künâ Ve'l-Elkâb*. Süleymâniye Kütüphanesi, Halet Efendi, No: 628.

Ocak, Ahmet Yaşar. *Menakıbnameler: Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Metodolojik Bir Yaklaşım.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1992.

Onay, Ahmet Talat. *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*. 2. bs. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.

Özen, Mine Esiner. *Yazma Kitap Sanatları Sözlüğü*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları, 1985.

Öztürk, Yücel. *Osmanlı Hakimiyetinde Kefe 1475-1600*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2000.

Pakalın, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. 4. bs. İstanbul: MEB Yayınları, 1993.

Pala, İskender. *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*. 3. bs. Ankara: Akçağ Yayınları, 1995.

Redhouse, James William. *A Turkish and English Lexicon*. 2. bs. İstanbul: Çağrı Yayınları, 2001.

Sabuncu, Zeynep. *Mevlevi, Bektaşi, Bayrami Tarikatlerine Bağlı Dört Evliya Menakıpnamesi Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 1989.

Saltık, Gazali. *Bursa'da Emir Sultan ve Kerametleri*. Bursa: Taşman Matbaası, 1959.

Steingass, Francis Joseph. *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. 6. bs. London: Routledge and Kegan Paul, 1977.

Şener, Halil İbrahim. *Türk Edebiyatında Manzum Esmaü'l-Hüsnalar*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1985.

Tarama Sözlüğü. Ankara: TDK Yayınları, 1963.

Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü. Hazırlayan Haluk İpekten, Mustafa İsen, Recep Toparlı, Naci Okçu, Turgut Karabey. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988.

Tietze, Andreas. *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügati*. İstanbul-Wien: Simurg Yayınları, 2002.

Tolasa, Harun. *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2001.

Tökel, Dursun Ali. *Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar: Şahıslar Mitolojisi*. Ankara: Akçağ Yayınevi, 2000.

Tuman, Mehmet Nâil. *Tuhfe-i Nâilî: Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri*. 2 C. Hazırlayan Cemal Kurnaz ve Mustafa Tatçı. Ankara: Bizim Büro Yayınları, 2001.

Turyan, Hasan. *Hazret-i Emir Sultan ve Zeyniler Haziresi*. Bursa: Prestij Matbaası, 1995.

Uludağ, Süleyman. *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Marifet Yayınları, 1999.

Unat, Faik Reşit. *Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu*. 6. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1988.

Ünver, İsmail. "Mesnevi." *Türk Dili 52*, S 415, 416, 417 (Temmuz, Ağustos, Eylül 1986): s. 430-463.

_____. "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler." *AÜ DTCF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Türkoloji Dergisi 11*, S 1 (1993): s. 51-89.

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Yazmalar Kataloğu. Hazırlayan Yücel Dağlı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001.

Yarımbaş, Emine. *Kur'an-ı Kerim'de Esma-i Hüsna ve Mesajları*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Kelam Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2000.

Yaşar, Ramazan. *Müdâmî Dîvânı Transkripsiyonlu Metni ve Türkçe Çevirisi*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2005.

Yazır, Elmalılı Muhammed Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili: Türkçe Tefsir*. İstanbul: Eser Kitabevi, 1942.

Yılmaz, Ahmet. *Müstakimzâde Süleyman Sâdeddin: Hayatı, Eserleri ve Mecelletü'n-Nisâbı*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Medeniyeti ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 1991.

Yılmaz, Mehmet. *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler*. İstanbul: Enderun Kitabevi, 1992.

Zehrmarzâde Rızâ Seyyid. *Tezkire-i Rızâ*. Dersaadet: İkdam Matbaası, 1316.